Raftul Denisei
BESTSELLER NEW YORK TIMES
FIONA DAVIS
LEII DE PE FIFTH AVENUE
„ROMAN SCRIS PENTRU IUBITORII DE CĂRȚI."
— O, THE OPRAH MAGAZINE —
ebook
HUMANITAS fiction

FIONA DAVIS

LEII DE PE FIFTH AVENUE

Traducere din engleză și note de
SÎNZIANA DRAGOȘ

Colecţie coordonată de DENISA COMĂNESCU

FIONA DAVIS
THE LIONS OF FIFTH AVENUE
Copyright © 2020 by Fiona Davis
All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.
This edition published by arrangement with Dutton, an imprint of Penguin Publishing Group, a division of Penguin Random House LLC.

Acest e-book este protejat de legea drepturilor de autor. Reproducerea sa integrală sau parţială, multiplicarea sa prin orice mijloace şi sub orice formă, punerea sa la dispoziţie publică pe internet sau în reţele de calculatoare, stocarea sa temporară sau permanentă pe diverse dispozitive sau în sisteme care permit recuperarea informaţiei, gratuit sau în scop comercial, precum şi alte fapte similare, fără permisiunea scrisă a editurii reprezintă o încălcare a legislaţiei privind protecţia dreptului de autor şi se pedepsesc conform legilor în vigoare.

© HUMANITAS FICTION, 2022, pentru prezenta versiune în limba română (ediţia digitală)

ISBN: 978-606-097-052-1 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

Pentru bibliotecarii de pretutindeni

Capitolul unu

New York, 1913

Trebuia să-i spună lui Jack.

Nu o să-i placă.

În drum spre casă, după ce alergase cu tot felul de treburi, se tot gândea la reacţiile pe care le-ar fi putut avea soţul ei auzind ce avea să-i spună, când a dat cu ochii de cerşetoarea aşezată din nou pe treptele de granit ce duceau la locuinţa ei: cele şapte camere vârâte în măruntaiele impozantei clădiri a Bibliotecii Publice din New York. De data aceasta, înfăţişarea cerşetoarei nu-i mai stârnea milă, ci o teamă sălbatică. Era cu siguranţă un fel de semn de rău augur, care-i făcea inima să-i bată mai cu putere. O femeie pe marginea prăpastiei, singură, fără nici un sprijin. Neiubită.

Veşmintele negre ale cerşetoarei erau mai zdrenţuite decât săptămâna trecută, destrămate la mâneci şi pe poale, iar faţa îi sclipea asudată de dogoarea verii. În ultima lună, tot apărea la câteva zile şi se instala într-o parte a intrării monumentale, sub unul din leii uriaşi de piatră, cunoscuţi sub numele de Leo Astor şi Leo Lenox, după cei doi fondatori ai bibliotecii, John Jacob Astor şi James Lenox. Copiii Laurei îi îndrăgiseră de la bun început, Harry adoptându-l pe Lenox drept animalul său favorit, iar Pearl pe Astor, fără să le pese că, la început, ziarele îi ridiculizaseră că ar fi arătat mai degrabă ca o corcitură între un şoricar şi un iepure. Chiar săptămâna trecută, de-abia putuse să-l oprească pe fiul ei să nu-şi scrijelească iniţialele pe coapsa musculoasă a lui Leo Lenox.

Cerşetoarea s-a mişcat, trăgându-se cât putea mai la umbră. Nu mai ţinea în poală copilul cu înfăţişare jalnică pe care-l ducea cu ea de obicei. Laura se întreba ce se alesese de el.

— Nişte bani sau ceva de mâncare, vă rog, coniţă. Orice îmi prinde bine.

Laura şi-a vârât mâna în sacoşa cu cumpărături şi a scos două mere. Curând, vreunul dintre angajaţii bibliotecii avea s-o alunge, aşa că Laura se bucura că a prins-o la timp, chiar dacă faptul că îi dăduse ceva bietei femei era stârnit, parţial cel puţin, de un troc ridicol, superstiţios, produs doar în mintea Laurei, ca şi cum un gest de generozitate faţă de cineva nevoiaş ar fi putut să-i uşureze discuţia care urma să aibă loc.

— Mulţumesc, coniţă, a spus femeia, îndesând fructele în buzunar. Domnul să vă binecuvânteze.

Laura a urcat grăbită treptele şi a intrat în holul cel mare, numit Astor Hall, trecând printre zecile de vizitatori care umblau de colo-colo, auzindu-le vocile reverberate de treptele şi de pereţii de marmură. Până şi suporturile candelabrelor de bronz erau făcute tot din marmură de Carrara adusă din Alpii Apuani. Piatra ţinea răcoare în zile toride de septembrie ca aceasta, chiar dacă iarna ţi se părea că intri într-un congelator, mai ales seara, când se închidea biblioteca şi se dădea focul mai mic.

A luat-o la stânga, de-a lungul galeriei sud-nord, trecând pe sub nişte medalioane de sticlă groasă, curbată, ce întrerupeau liniile nesfârşite ale tavanului casetat. Pe la mijlocul coridorului a luat-o la dreapta, a mai mers un pic şi a luat-o din nou la dreapta, după care a urcat nişte trepte înguste ce duceau la apartamentul de la mezanin, unde locuia de doi ani împreună cu familia.

Cele şapte încăperi ale apartamentului formau un unghi drept ce mărginea una din cele două curţi interioare ale bibliotecii, pe o latură având dormitoarele şi biroul lui Jack, iar pe cealaltă bucătăria, sufrageria şi salonul. Spaţiul deschis dintre laturile unghiului drept unde dădea scara devenise camera de joacă a copiilor, în care Harry îşi întindea într-un colţ şinele trenuleţului şi Pearl îşi aşeza căruciorul păpuşii chiar sub uşiţa liftului de cărţi[1]. Când s-au mutat acolo, Jack a trebuit să-i muştruluiască aspru ori de câte ori îi prindea că-şi băgau capul să vadă ce e în hăul întunecat al liftului, dar curând s-au obişnuit cu toţii şi s-au familiarizat cu locul.

În timp ce le prezenta clădirea, directorul bibliotecii – şeful lui Jack – le explicase felul în care arhitectura clasică a imobilului făcea o trecere treptată de la materialele tari la cele mai puţin dure, începând cu holul de piatră de la intrare şi până la panelurile de lemn din încăperile interioare.

Laura se străduise şi ea să respecte acest principiu, îmblânzind duritatea podelelor de lemn cu un amestec de covoare persane şi draperii groase agăţate la ferestrele uriaşe. Pe polița de deasupra şemineului aşezase – înrămat – articolul din ziar despre locuința lor neobişnuită, apărut chiar în anul când se mutaseră acolo.

Intrând în bucătărie, i-a strigat pe copii şi sunetul tropăitului lor a făcut-o să zâmbească.

— Lui Harry i-a mai căzut un dinte, s-a repezit Pearl să-i spună, cu ochii sclipindu-i de bucuria că i-a luat-o înainte fratelui ei să anunțe vestea.

Laura crezuse că, dacă aveau să locuiască într-o bibliotecă, vor deveni adevărați şoareci de bibliotecă, dar Pearl nici nu voia să audă de poveşti decât dacă erau despre fantome sau animale. Harry era cu totul altfel, deşi nu-i plăcea să citească singur, prefera să i se citească mai ales din volumul lui ferfeniţit *Cartea cu eroi ai mărilor pentru băieţi*. La începutul verii aceleia, pe când spăla vasele, şi Jack i-a recitat la ureche, pe un ton glumeț, un vers din *Sonetele* lui Shakespeare, Harry a vrut neapărat să ştie ce însemna. La culcare, Laura scosese de pe raftul bibliotecii lor volumul de sonete şi i-a citit câteva cu voce tare. Harry o întrerupea din când în când ca să o întrebe ce însemnau unele expresii mai fără perdea, pe care Laura se străduia cât putea să le evite. Mai târziu, când ea şi Jack s-au aşezat unul lângă altul în pat, au râs pe înfundate, gândindu-se ce înclinaţie naturală – deşi total nevinovată – avea fiul lor pentru expresiile mai obscene.

În timp ce Pearl putea fi destul de înfiptă, Harry era tare dulce, chiar dacă uneori părea să nu sesizeze capriciile firii omeneşti. Cu doi ani în urmă, când Laura i-a dus prima dată pe copii la şcoala de la intersecţia dintre Forty-Second cu Second Avenue, Pearl stătuse o clipă să studieze grupul de şcolărițe împrăştiate la locul de joacă, gândindu-se cum era mai bine să li se alăture, în timp ce Harry se repezise fără să se gândească spre nişte băieți care jucau arşice, împrăştiindu-le din greşeală cu piciorul, ceea ce i-a atras un brânci şi o respingere rapidă.

La cei unsprezece ani ai săi, Harry era cu patru ani mai mare decât Pearl, dar ea era mai înţeleaptă şi mai isteață. Laura şi Jack renunţaseră la numele pe care i-l aleseseră iniţial – Beatrice – după ce venise pe lume cu un păr fin, alb ca zăpada, arătând mai degrabă ca o băbuță decât ca o fetiță abia

născută. Nu avea ochii de un albastru intens ca ai Laurei, ci înspre gri, iar trăsăturile şi culoarea pielii îi dădeau o înfăţişare diafană.

— Ca o perluţă, exclamase Laura şi Jack încuviinţase, cu ochii plini de lacrimi.

— Pearl[2]!

Anul trecut fusese mai greu la şcoală pentru Harry, care, spre deosebire de sora lui, nu-şi invita niciodată prietenii acasă să se joace cu el şi nici nu era invitat la petrecerile lor de ziua de naştere. Laura spera ca anul acesta să-i meargă mai bine şi că avea să mai capete ceva încredere, mai ales că acum, dacă totul ieşea după cum plănuise, ea nu avea să stea prea mult pe-acasă.

Pearl l-a împins pe frate-său în bucătărie.

— Arată-i dintele, Harry!

El şi-a deschis pumnul în care ţinea dintele de lapte ca pe o bijuterie scumpă. Laura l-a luat şi l-a ridicat la lumină.

— Ce frumos e! Ia să-ţi văd strungăreaţa.

El a zâmbit cu toată gura, arătându-i locul unde fusese caninul.

— Nu m-a durut deloc, mă jucam cu limba pe lângă el şi dintr-odată: poc, a ieşit!

— Ai avut noroc că nu te-ai înecat cu el, a spus Pearl. Eu ştiu o fată care s-a înecat şi a murit.

— Asta e o minciună, Pearl! s-a stropşit Harry la ea, ridicându-şi ochii spre Laura să vadă dacă îi dă dreptate.

— Nu-ţi face tu griji despre asta! i-a spus Laura, vârând dintele în buzunarul şorţului de bucătărie. Haideţi, duceţi-vă acum să vă spălaţi până nu vine tata acasă.

S-a apucat să taie friptura de vacă şi cartofii din seara trecută, bucuroasă că nu era nevoită să aprindă focul pe căldura asta, şi începuse să cureţe merele pentru desert când a intrat Jack pe uşă.

— Nu am timp să stau la cină, mai am de făcut statele de plată, a spus el, desfăcându-şi cravata de la gât şi uitându-se agitat prin încăperea mică.

Nu era momentul potrivit să-i dea vestea. Aşa că l-a sărutat iute şi s-a întors cu spatele, vârându-şi la loc, în buzunarul şorţului, scrisoarea pe care o lăsase pe masă.

— Cum să nu ai timp de cină, e devreme încă.

Dar știa ce voise el să spună. Adică, dacă nu stătea la masă, ar fi avut timp să facă și ștatele de plată, și să mai lucreze la cartea pe care începuse să o scrie cu câțiva ani în urmă și mai avea atât de puțin ca să o termine.

— N-aș putea să iau mâncarea cu mine în birou? a întrebat el, trecându-și dosarul cu ștatele de plată, în mâna stângă și apucând o felie de măr. Aș putea să fac socotelile pentru salarii și să mănânc în același timp.

Privirea rugătoare din ochii lui îi amintea de fiul lor. A pus mâncare pe o farfurie și i-a dus-o în dormitorul neocupat unde el își pusese sub fereastră un pupitru din Sala de lectură a bibliotecii. Era atât de mare față de dimensiunea încăperii, de parcă ar fi fost o barjă uriașă de lemn, îndesată într-un hangar prea mic.

El începuse deja să lucreze la registru, scriind în fiecare rubrică numele, funcția și salariul lunar al celor optzeci de angajați cu care lucra la Biblioteca Publică din New York. Ea s-a uitat peste umărul lui la listă: supraveghetori, hamali, liftieri, tâmplari, instalatori, electricieni, mânuitori de cărți, îngrijitori, fochiști. Și în capul listei, Jack Lyons, administrator.

Când i se oferise acest post, pe vremea când mai locuiau în Meadows, Laura nu fusese prea bucuroasă să se întoarcă în oraș. Nu voia să renunțe la soarele și la aerul curat pe care copiii le aveau la șaizeci de mile de New York și nici la comunitatea strânsă a lucrătorilor care trăiau pe moșia dărăpănată ale căror pământuri erau administrate de Jack. Nici hotărârea de a se muta la țară nu fusese ideea ei, iar postul acela le oferea o salvare, un fel de a se feri de dezaprobarea și mânia tatălui ei că rămăsese gravidă înainte de nuntă. Ea și Jack au hotărât împreună să renunțe la luminile orașului pentru o viață mai liniștită, într-un loc unde Jack administra moșia conștiincios în timpul zilei și scria noaptea. Iarna, când cădea prima zăpadă, Harry și Pearl fugeau afară să se dea cu sania pe dealul înalt din spatele conacului moșierului, iar primăvara culegeau narcise din grădina căsuței lor și i le ofereau Laurei de parcă ar fi fost țesute cu fir de aur.

Dar bogătașii bătrâni care stăpâneau moșia au murit, iar copiii lor au hotărât să vândă pământurile, dându-i afară pe toți angajații.

Laura, Jack și copiii lor s-au mutat la bibliotecă chiar înainte de a fi deschisă pentru public. Stejarul uriaș pe care-l vedea Laura de pe fereastra

căsuţei administratorului de moşie fusese înlocuit cu albul dur al blocurilor de marmură groase de câteva palme. Nici urmă de verdeaţă nicăieri. La început i-au plăcut panelurile de nuc din salon şi bucătăria modernă, ca şi de ideea de a locui între zidurile celei mai frumoase clădiri din Manhattan, dar treptat izolarea a doborât-o de tot. Dacă biblioteca s-a ridicat la înălţimea aşteptărilor fondatorilor săi, fiind cea mai mare clădire de marmură din lume, terminată în decursul a şaisprezece ani, un exemplu desăvârşit de arhitectură clasică, Laura nu îşi închipuise cât de izolată avea să fie viaţa lor în acea fortăreaţă albă. Nu avea nici un vecin pe care să-l salute făcându-i cu mâna în fiecare dimineaţă, aşa cum avusese în cartierul cu case din piatră roşiatică în care crescuse, şi nici nu puteau să facă picnicuri pe malul râului cu alte familii ca la Meadows. În schimb aveau doar un şir nesfârşit de oaspeţi necunoscuţi care intrau să vadă dacă clădirea era într-adevăr atât de grandioasă şi de frumoasă pe cât i se dusese vestea (iar răspunsul era întotdeauna un „da“ categoric), sau doar să se aşeze pe un scaun în Sala principală de lectură.

Jack umbla ţanţoş prin clădire de parcă ar fi fost propriul castel, ceea ce şi era în unele privinţe. Îi ştia toate tainele, toate ungherele. Şi tot lăuda copiilor calităţile bibliotecii, astfel că ajunseseră şi ei să-i reproducă spusele cu uşurinţă: mii de vizitatori zilnic, peste o sută patruzeci de kilometri de rafturi adăpostind un milion de volume.

Şi în miezul acestei clădiri, mica lor familie, ascunsă în spatele unei scări secrete.

Nu mai avea de ce să adaste acolo. Dacă începuse să lucreze la manuscris, nici o întrerupere n-ar fi fost bine-venită. În minte i-a venit cerşetoarea care îşi ferea privirile de lumina prea puternică a soarelui, cu o mână ridicată la ochi. Ea nu o să ajungă niciodată aşa!

Încetişor a scos plicul din buzunar şi a tras uşor scrisoarea din el. Se auzea doar scârţâitul peniţei stiloului lui Jack.

— Mi-au răspuns, a rostit ea în cele din urmă.

El a lăsat stiloul din mână, fără să-şi ridice privirea.

— Aşa?

Ea a tăcut.

— Şi…?

— M-au acceptat!

*

Sala principală de lectură de la etajul al treilea era cel mai bun loc unde să poţi plânge ca lumea noaptea. Laura aflase asta curând după ce s-au mutat. Ea plângea mereu cu uşurinţă, iar tavanele înalte de peste cincisprezece metri, împodobite cu norişori pufoşi, erau singurul lucru care îi aminteau de câmpurile din spatele căsuţei în care se refugia ori de câte ori o copleşeau emoţiile. În timpul zilei, mesele lucioase din încăpere erau mărginite de spinările încovoiate ale celor care citeau sau scriau, scârţâind uşor din peniţe. Laura îşi închipuia cum ar fi dacă li s-ar putea vedea toate gândurile, iar hăul uriaş de deasupra capetelor lor s-ar umple brusc de cuvinte şi fraze, plutind peste tot ca nişte baloane.

Dar în noaptea aceea însă încăperea adăpostea doar gândurile ei triste.

Nu-şi plângea de milă, ci din pricină că Jack fusese atât de mâhnit că nu putuse să-i îndeplinească singura ei dorinţă: să meargă la Facultatea de Jurnalism de la Universitatea Columbia. Pur şi simplu nu-şi puteau permite. Avea un chip atât de frumos – deschis şi zâmbitor – şi se simţea şi mai dezamăgită să-l îndurereze în felul acesta.

La începutul anului, când a adus prima dată vorba de ideea asta, el a întors-o pe toate părţile cu meticulozitatea lui obişnuită. Au alcătuit împreună o listă cu avantaje şi dezavantaje şi au hotărât că ar fi posibil doar dacă ar primi o bursă completă. Dar nu a primit-o. De fapt, nici măcar nu a fost acceptată, ci a fost trecută doar pe o listă de aşteptare. Până astăzi.

Nu se mai gândise să revină la şcoală până acum câteva luni când doctorul Anderson, directorul adjunct al bibliotecii, o auzise vorbind în glumă despre cum e să creşti copii între zidurile bibliotecii şi i-a propus să scrie ceva pe tema asta pentru revista lunară a angajaţilor bibliotecii. Aşa că a scris pe fugă un articol glumeţ despre cât de greu era să-i ţină cuminţi pe Harry şi pe Pearl în timpul zilei, mai ales vara, când nu mergeau la şcoală, şi cum îi venise ideea să „tropăie“ în fiecare seară, după ce cititorii părăseau biblioteca şi se goleau şi birourile salariaţilor. Când le dădea ea semnalul, toţi trei începeau să ţopăie pe culoare, să danseze şi să cânte, Harry alergând roată, şi Pearl întrecându-se să scoată triluri ca în Tirol, făcându-l pe

paznicul de noapte să dea fuga la etajul al doilea să vadă ce naiba se petrece acolo. Și rămânea încremenit, cu răsuflarea tăiată și mâinile sprijinite pe genunchi, iar Laura se temea că o să leșine de sperietură. Dar cu timpul s-a obișnuit cu asta, uneori alăturându-se și el, scoțând câte un tril care răsuna în jos pe scări, speriind probabil șobolanii care scormoneau prin pivnițe.

După ce dr. Anderson a devenit director plin, a insistat ca Laura să scrie o rubrică permanentă intitulată „Viața printre rafturi“ cu articole pe care ea le bătea conștiincioasă la mașina de scris a lui Jack în timp ce el se afla la lucru. Curând după aceea, văzuse un anunț în ziar despre deschiderea Facultății de Jurnalism de la Universitatea Columbia la care se puteau înscrie și bărbați, și femei. După ce s-a mai interesat, a aflat că cei care erau deja licențiați puteau să urmeze doar un singur an de studii. Un an! Optzeci și cinci de dolari pe semestru. O sumă considerabilă, dacă se gândea la salariul lui Jack. Dar totuși, nu ar fi fost decât două semestre. Și nici nu ar ști când ar trece, și apoi ar putea și ea să-și ia o slujbă la un ziar și să câștige o leafă a ei. După ce a vorbit cu Jack, l-a rugat pe dr. Anderson să-i dea o recomandare și a fost fericită când el a acceptat.

La câteva săptămâni după ce și-a trimis prin poștă cererea de înscriere, a aflat că fusese pusă pe o listă de așteptare. Iar astăzi aflase vestea cea mare. Se eliberase un loc și îi era acordat ei, dacă mai era interesată. Dar Jack părea să nu fie de aceeași părere cu ea.

— Tare mi-ar plăcea să ne putem permite să mergi, dar poate că e mai bine așa, a spus el mai târziu, când s-a întors acasă. Chiar dacă ne-am putea permite, ce-am face cu copiii?

Ea se aștepta la întrebarea aceasta.

— Sunt suficient de mari ca să se descurce singuri. Și dacă e vreo problemă, tu ești aici, în clădire.

— Dar de ce n-ai face mai departe ceea ce faci tu oricum, Laura? a întrebat-o Jack. Dr. Anderson chiar a spus mai zilele trecute că scrii tare frumos în revista noastră.

— Pentru că asta nu aduce bani. Vreau să te ajut, să nu mai porți tu toată povara pe umerii tăi.

— Dar noi ne descurcăm oricum, despre ce povară vorbești?

Nu avea cum să-i povestească despre cerșetoare, n-ar fi înțeles. Să-i

spună că-i era frică că, dacă i se întâmpla ceva lui, ar ajunge şi ea să stea pe trepte, zdrenţuită şi murdară, milogindu-se pentru câţiva bănuţi. Văzuse cum viaţa îndestulată a părinţilor ei se curmase după tot felul de probleme financiare, despre care ei nu voiau să vorbească nici în ruptul capului, de parcă ar fi dispărut dacă nu le luau în seamă. Ceea ce se şi întâmpla, într-un fel. La câteva luni, Laura mai vedea câte un loc gol în casa lor de pe Madison Avenue, acolo unde stătuse vreo mobilă veche ce fusese vândută, sau vreun pătrat mai albicios pe tapetul de pe perete unde atârnase mai demult vreun portret încruntat.

Citise în ultimul număr din revista *McCall's*[3] un articol despre neliniştea tot mai mare a femeilor moderne, despre nevoia lor de a dobândi o oarecare putere asupra propriilor vieţi. Nelinişte pe care o resimţea zilnic în suflet. Era de-a dreptul o tortură să trăiască într-o clădire înţesată cu cărţi şi cunoştinţe, cu rafturile doldora de hărţi şi publicaţii de pretutindeni din lume şi totuşi să se simtă atât de sufocată.

— Vreau să am şi eu o pasiune, aşa cum ai tu pentru manuscrisul tău.

Poate că dacă i-ar fi spus aşa, ar fi înţeles.

— Uite, Laura, anul viitor o să termin cartea. Dacă aşteptăm până atunci, o să putem folosi banii primiţi în avans ca să-ţi plătim studiile. Măcar asta pot să fac şi eu, după câte ai făcut tu pentru mine.

Ea s-a lăsat moale în braţele lui, sprijinindu-şi capul pe umărul lui.

— Dar nu putem face una ca asta, prostuţule, i-a spus ea în şoaptă. Banii aceia o să-i folosim ca să-ţi laşi slujba şi să te apuci de scris permanent. Dar, dacă eu aş putea să absolv până atunci şi aş putea să capăt o slujbă, tu ai putea să pleci, orice s-ar întâmpla.

După felul în care el a clipit de două ori la rând şi-a dat seama că nu spusese ce trebuia. Ăsta era un semn despre cât de bine se cunoşteau unul pe celălalt după unsprezece ani de căsnicie. În vacanţa dintre semestre de la Vassar[4], ea mersese la New York unde se cunoscuseră la o petrecere, la care îşi făcuse probleme că vorbise prea tare şi prea înflăcărată despre o poezie a lui Poe. Nu era încă obişnuită să fie cea mai tânără dintr-o încăpere şi nici pe departe cea mai isteaţă. Laura absolvise cu brio liceul în doar trei ani şi fusese primită la colegiu la şaisprezece ani, încurajată fiind de mama ei să nu lase să-i scape nici o ocazie. Dar timpul petrecut în oraş, printre minţi

mai luminate decât a ei, o adusese iute cu picioarele pe pământ. Stânjenită de tirada ei despre Poe de la petrecere, se retrăsese la bucătărie ca să dea o mână de ajutor la spălatul vaselor. Jack venise și el acolo și ștergea cupele de șampanie și abia și-au stăpânit amândoi râsul când gazda a trecut dezinvoltă pe lângă ei și le-a spus să fie atenți să nu le spargă picioarele.

— Văh rhogh săh ahveți ghrijă, a spus Jack în urma ei, imitându-i accentul afectat. Săh știți căh shunt foarthe delicathe…

Și a ridicat o cupă în lumină să vadă dacă nu are vreo pată, ținând-o cu palma lui enormă ca o labă de urs. Moment în care cupa i-a căzut din mână, zdrobindu-se în chiuvetă într-un morman de cioburi ca țurțurii de gheață.

S-au uitat speriați unul la celălalt, după care au izbucnit în râs. Mai târziu, în seara aceea, i-a spus că e frumoasă, fără să pară că-i păsa de sprâncene ei dese și negre care îi dădeau un aer prea evlavios (sau cel puțin așa susținea tatăl ei) sau de părul ce-i stătea ca o claie (după cum zicea tot tata).

L-a surprins pe Jack aruncând o privire spre mașina de scris. Era nerăbdător să își reia scrisul, să folosească fiecare minuțel până nu cădea lat de oboseală, la miezul nopții.

— Am putea să-i rugăm pe părinții mei.

Știa prea bine că nu era o soluție, dar voia să-l încurajeze să abordeze problema din toate unghiurile.

El a încremenit. N-ar fi trebuit să pomenească de părinții ei. În ultimii zece ani, Jack se străduise să arate că era un soț și un tată bun.

— Nu, nu o să recurgem la ei.

— Ai dreptate. Iartă-mă.

Jack a deschis scrisoarea și a citit-o.

— Sunt optzeci și cinci de dolari pe semestru, plus douăzeci pentru manuale, a spus el, punând-o la loc pe birou și cuprinzând-o ușor cu brațele. E mai mult decât ne putem permite. Și, pe deasupra, o să fii și mult mai bătrână decât celelalte studente. Cu secole întregi mai bătrână.

— Dar eu n-am decât douăzeci și nouă de ani, a spus ea, fluturând din mână, dar cuvintele lui au usturat-o mai mult decât lăsa să se vadă. Și nu arăt cu nimic mai mult de douăzeci, cel puțin așa mi se tot spune.

— Ei, hai să zicem douăzeci și unu cel mult!

— Și n-ar dura decât un an. Mult mai scurt decât orice alt curs. Ce-ar fi dacă ne-am mai restrânge?

Dar știa și ea la fel de bine ca și el de ce bani dispuneau. Ce ciudat era că abia puteau să se ajungă de la o lună la alta când locuiau într-o clădire atât de splendidă. Copiii creșteau ca din apă și aveau mereu nevoie de haine noi. Pearl făcuse o gripă rea în ianuarie și onorariul doctorului aproape că-i terminase. Fata era bine acum, slavă Domnului, dar ei abia își reveneau financiar. Nici nu se putea găsi un moment mai prost.

El i-a cuprins bărbia și a sărutat-o.

— Îmi pare rău că nu pot să-ți ofer luna de pe cer.

— Ei, nu acum… poate mai târziu, a spus ea, străduindu-se să sune cât mai veselă și l-a lăsat să-și vadă de treabă.

După ce a spălat și a șters vasele, s-a dus să vadă ce fac copiii – Harry dormea dus, iar Pearl se juca în camera ei îmbrăcându-și păpușile –, după care a ieșit pe furiș din apartament și a luat-o în sus pe scări spre Sala principală de lectură, ca să-și plângă singură de milă. O avertizase taică-său că, dacă se mărita cu Jack împotriva voinței lui, va avea o cu totul altă viață. Și avusese dreptate, dar nu în sensul în care își închipuise el. Ei îi plăcea să-și vadă copiii crescând tot mai mari, mai iuți și mai haioși pe zi ce trecea, și se socotea norocoasă să-și împartă viața cu omul care o cunoștea cel mai bine.

Și, cu toate acestea… Timpul zbura atât de repede, iar ea ar fi vrut să facă mai multe, să reprezinte mai mult. Monotonia treburilor zilnice o trăgea în jos, ca niște pietre îndesate în buzunare. În fiecare zi, avea o altă cină de gătit, o altă șosetă de cârpit.

Și-a scos batista din mâneca rochiei și s-a șters la ochi, bucurându-se de încăperea pustie, de liniște și de întuneric.

A tresărit, auzind un zgomot pe palierul ce se întindea de-a lungul rafturilor de sus pline de cărți. S-a deschis o ușă și a apărut dr. Anderson, strângând din ochi, căznindu-se să zărească dincolo de balustradă.

— Dumneavoastră sunteți, doamnă Lyons?

Laura spera că, prin întunericul din sală, nu o să-i poată vedea ochii înroșiți de plâns. Prin ferestrele uriașe se revărsau razele lunii, dar nu luminau suficient să o poată vedea cum se cuvine.

— Da, eu sunt, domnule Anderson, a răspuns ea, știind că nu se cuvenea să se afle acolo la ora aceea și, căznindu-se să găsească o scuză plauzibilă, s-a hotărât să spună adevărul. Uneori îmi place liniștea de aici.

— Și mie. Tocmai am terminat și eu lucrul și voiam să fumez o țigară. Ați fost vreodată aici, sus?

— Nu, domnule.

I-a făcut semn să o ia pe ușa de sub palierul de sus pe care se afla el, înghesuită între rafturile de cărți. Dincolo de ușă era o scăriță în spirală ce dădea într-un culoar cu o balustradă de bronz unde o aștepta el.

— Veniți pe-aici.

Ea a pornit-o după el, intrând pe o altă ușă, ce se deschidea între panourile de marmură dintre cea de a doua și a treia fereastră. De-acolo câteva trepte duceau spre un alt culoar mic și îngust, în care ar fi încăput cu greu trei oameni. Apoi au dat de o ușă cu un geam mic, zăbrelit. Când el a deschis acea ușă, ea a trecut pragul și a rămas fără grai.

Ieșiseră afară pe un balcon chiar deasupra Parcului Bryant, de unde se vedea partea de vest a orașului.

— Mereu m-am întrebat ce e cu balcoanele astea, a spus ea. Par atât de sus când le vezi de jos din parc.

— Se zice că au fost făcute cu scopul de a deveni pasaje între corpurile clădirii, care nu s-au mai construit, dar eu am impresia că arhitecților le-a plăcut pur și simplu cum arătau, a spus el trăgând adânc un fum din țigară.

Când îl văzuse prima dată, Laura fusese intimidată de fruntea lui înaltă și de buza proeminentă de jos, o făceau să se gândească la portretele aristocraților francezi din secolul al XVII-lea, dar faptul că o încurajase să scrie în revista bibliotecii o determinase să-și schimbe părerea inițială, iar recomandarea pe care i-o dăduse fusese strălucită.

— Aveți vreo știre de la Universitatea Columbia?

Sperase că uitase de asta, căci îi pomenise de universitate de mult, în primăvara când trimisese cererea de înscriere. Dar nu avea noroc.

— Da, am.

— Ia spuneți!

— La început m-au trecut pe o listă de așteptare, dar de curând am aflat că am fost acceptată.

— A! Felicitări pentru o astfel de reuşită! Jack trebuie că este foarte mândru.

— Da, sigur că este. Dar cred că oricum nu am să mă duc. Nu e momentul acum.

— E vorba de bani?

Dacă ar fi răspuns afirmativ, ar fi lăsat să se înţeleagă că credea că salariul lui Jack era prea mic, ceea ce nu era cazul nici pe departe. Neştiind cum să răspundă mai bine, s-a aprins toată la faţă. Şi sub ochii scrutători ai dr. Anderson, s-a repezit să nege, roşind puternic şi bâlbâindu-se:

— A, nu… nicidecum… copiii au nevoie de mine. O să mai încerc din nou la anul, când o să mai crească puţin.

— Deci m-aţi pus să vă scriu degeaba recomandarea aceea?

Tonul lui a atins-o la punctul sensibil, înţelegea că e nemulţumit.

— Nu, nici vorbă, l-a asigurat ea. Dar, vedeţi… împrejurările se mai schimbă.

El şi-a stins ţigara şi i-a deschis uşa, aşteptând-o să iasă ea mai întâi. Au străbătut Sala principală de lectură şi Sala cataloagelor imediat următoare, vorbind despre valul de căldură ce cuprinsese oraşul şi despre alte mărunţişuri, după care ea s-a înapoiat acasă să o pună pe Pearl la culcare.

Trei zile mai târziu, pe când ea tocmai storcea rufele copiilor şi-i amorţise braţul tot răsucind manivela storcătorului, Jack a intrat iute în apartament ca să o ia cu el.

— Dr. Anderson vrea să stea de vorbă cu noi amândoi, a spus el, palid la faţă. Chiar acum, aşa a spus secretara.

Mergând în urma lui pe culoar, simţea că i se strânge stomacul. Să-i fi spus prea multe directorului în seara aceea? El i-o retezase scurt, poate supărat că ceruse o recomandare, dar că apoi abandonase totul. Ce făcuse?

---

1. *Dumbwaiter* – lift de mici dimensiuni folosit în restaurante sau case mari pentru a duce mâncarea din bucătăriile aflate de obicei la subsol către sălile de masă aflate la etaj sau utilizate în biblioteci pentru a transporta cărţile din depozitele de la subsol în sălile de lectură; termenul architectural este *montcharge*.

2. *Pearl* (engl.), perlă.

3. Revistă lunară pentru femei, publicată din 1873, iniţial ca revistă cu modele de cusut, devenită una dintre revistele cele mai populare, ce publica articole despre sănătate, frumuseţe, creşterea copiilor, călătorii şi chiar literatură.

4. Colegiu înființat în 1861, devenit faimos pentru cursurile de arte liberale deschise femeilor.

Capitolul doi

New York, 1993

Sadie Donovan s-a sprijinit de leul de piatră numit Patience[5], aşteptând să se mai răărească şirul de vizitatori ce aşteptau să intre în bibliotecă. Soarele de martie strălucea, arătând că ar putea fi chiar cald, dar palele de vânt ce se simţeau din când în când dovedeau limpede că primăvara capricioasă nu se lăsa înduplecată. Aerul răcoros o enerva, ca şi lumea care lua cu asalt clădirea. Se perindau în valuri, fotografiind mai întâi cei doi lei de marmură care străjuiau treptele – cel din faţa ei purta numele Fortitude[6]. Fuseseră rebotezaţi în anii 1930 de primarul LaGuardia, care le-a dat numele trăsăturilor esenţiale din timpul Marii Crize Economice. Apoi intrau pe uşile turnante, care-i revărsau în foaierul bibliotecii ca pe nişte piese înşirate pe banda de montaj. De acolo, hălăduiau peste tot, atingând cu mâinile unsuroase pereţii lustruiţi şi blocând intrarea în Sala de lectură de la etajul superior pe când rămâneau pe loc, cu ochii aţintiţi la tavanul pictat, ca nişte peşti cu gurile căscate.

Parcă ar fi preferat ca arhitecţii să nu fi conceput clădirea atât de fastuoasă. Ar fi trebuit să fie un loc rezervat doar celor învăţaţi, unde hărţile, cărţile şi artefactele să fie la loc de cinste, nu candelabrele şi volutele. Dacă ar fi fost după ea, ar fi îngăduit accesul celor care veneau doar să se zgâiască numai din două în două săptămâni, să zicem miercurea, de la şapte la nouă dimineaţa. Dacă turiştii aveau chef să meargă la muzeu, n-aveau decât să se ducă în centru, la Metropolitan, să sâcâie pe alţii acolo, nu aici, pe terenul ei.

Mulţimea s-a mai rărit în cele din urmă şi ea a intrat, luând-o spre scările din partea de nord-est a clădirii, ajungând la etajul cel mai de sus şi intrând pe uşa masivă de lemn pe care scria COLECŢIA BERG. Dacă Sala de

lectură de jos avea şiruri de pupitre şi scaune sub ferestre imense, Sala Berg era lipsită de ferestre şi avea doar câteva mese mari. Cu toate acestea, avea şi ea măreţia ei sobră, cu coloane striate corintice străjuind panourile de stejar austriac. Vitrinele de sticlă adăposteau ediţii preţioase şi manuscrise ale unor scriitori precum Thackeray, Dickens şi Whitman, dăruite cu generozitate în anii 1940 de fraţii Henry şi Albert Berg. Încăperea avea un aer intim şi ocrotitor.

Când a intrat în biroul de la capătul sălii, colegul ei, Claude, şi-a ridicat privirile spre ea.

— Ai vreun semn? l-a întrebat ea.

— Nu.

A sunat telefonul şi el s-a întors cu spatele. Sadie s-a instalat la birou, punându-şi geanta în sertar. În cealaltă parte a încăperii, pe biroul şefei lor, se aflau vreo zece-douăsprezece plicuri cu corespondenţă internă. Sadie s-a gândit că ar putea să îşi înceapă ziua de lucru trecând prin ele ca să nu rămână în urmă cu treburile administrative ale Colecţiei Berg.

Cu o zi în urmă, Marlene Jenkinson – curatorul colecţiei şi mentorul ei – nu se întorsese la lucru, aşa cum se aşteptau, după vacanţa de o săptămână pe care o făcuse în New England împreună cu soţul ei. Când văzuseră că nu dăduse nici un semn până după-amiază, Sadie şi Claude se duseseră la dr. Hooper, directorul bibliotecii, care le spusese să-şi vadă mai departe de treabă, că o să stea el de vorbă cu ei mai târziu. Sadie a continuat să lucreze la planul cu exponatele principale din Colecţia Berg pe care le selectau pentru expoziţia în pregătire, intitulată *Evergreen*, în timp ce Claude se afla în Sala de expoziţie unde trecea în revistă cu tâmplarii amplasarea exponatelor.

Lui Marlene nu-i stătea în fire să-şi prelungească concediul aşa, fără să-i avertizeze, şi să-i lase de izbelişte. Acea expoziţie era o ocazie să se pună în evidenţă Colecţia Berg. Avea să fie un succes internaţional şi, de când s-a anunţat că va avea loc, munceau cu toţii pe brânci, petrecând săptămâni de-a rândul în depozite, înregistrând ediţiile rare şi făcând inventare.

În ultimii patru ani, Marlene se dovedise a fi o bună sfătuitoare şi o prietenă generoasă şi, dacă s-ar fi întâmplat ceva, cu siguranţă că i-ar fi dat de veste. Absenţa ei neobişnuită şi graba cu care dr. Hooper s-a descotorosit

de ei i s-au părut ciudate lui Sadie. S-a gândit să-i împărtășească gândul acesta lui Claude după ce avea să termine de vorbit la telefon, dar s-a răzgândit mai apoi. În ultimele câteva săptămâni de când „relația“ lor – sau ce-o fi fost între ei – se terminase, se evitau cu grijă, și nu voia să se arate vulnerabilă dinaintea lui.

Sadie prefera să aibă de-a face cu cărți mai degrabă decât cu oameni. În timpul liceului își lua masa de prânz în bibliotecă, să se țină de-o parte de încâlcitele reguli de socializare din cantina școlii. Se împrietenise cu o bibliotecară care, având în vedere că Sadie era în ultimul an de studiu, a încurajat-o să urmeze cursurile de biblioteconomie la Rutgers[7], unde a absolvit cu brio fiecare an. După ce a lucrat apoi opt ani în biblioteca universității, a găsit o slujbă la Biblioteca Publică din New York și s-a mutat într-un apartament în cartierul Murray Hill din New York, nu departe de casa unde copilărise. Era un loc minunat, cu tavane înalte, șemineu și o scară îngustă care ducea sus într-un dormitor mansardat, spațios. În prima noapte petrecută acolo, s-a strâns singură în brațe de bucurie, nevenindu-i să creadă că ajunsese acolo.

Și la Biblioteca Publică din New York a început să-și arate adevărata ei valoare, ocupându-se mai întâi de informații bibliografice în Sala cataloagelor de lângă vechile tuburi pneumatice prin care se mai transmiteau încă solicitările de cărți înspre rafturile depozitelor din subsol. Primea întrebări multe și ciudate și-i plăceau cele mai dificile.

Cât bălegar de cal se arunca în stradă în anii 1880? Sadie a scotocit prin documentele Departamentului de Igienă din anii aceia și a găsit răspunsul: aproximativ o sută de mii de tone.

Când a căpătat Statuia Libertății culoarea verde? A luat la mână arhiva bibliotecii și a dat peste scrisori care descriau monumentul, apoi a studiat reproduceri făcute de artiști, a comparat cărți poștale cu imaginea statuii făcute decenii de-a rândul, după care a dedus că în anul 1920 se învechise suficient de mult și devenise verde pe de-a întregul.

Cu cât întrebarea era mai neobișnuită, cu atât îi plăcea mai mult. Acolo, la bibliotecă, ea era regina solicitărilor de informații, și colegii îi invidiau talentul. Când lucra, Sadie nu mai era timidă cu străinii, nu-și mai făcea griji că nu făcea față. Căci cărțile nu-i jucau feste, faptele concrete nu o

înşelau.

Apoi a fost promovată să lucreze la Colecţia Berg. Fondurile uriaşe ale bibliotecii cuprindeau numeroase cărţi şi hărţi rare, dar lui Sadie îi plăcea cel mai mult Colecţia Berg. Acolo nu era ca în Sala de lectură, unde oricine avea un permis de cititor putea cere orice carte. În Sala Colecţiei Berg, cărturarii şi cercetătorii erau verificaţi cu atenţie. Ca să obţină permisiunea de a împrumuta ceva, trebuiau să declare ce temă studiau, să-şi prezinte pe scurt rezultatul cercetării până în prezent şi să declare motivul pentru care solicitau să consulte ceva anume. Iar asta însemna că întrebările erau şi mai dificile decât cele generale din cealaltă sală şi îi provocau, bineînţeles, şi mai multă satisfacţie. Chiar dacă era nevoită să aibă de-a face cu dichisitul de Claude, care-şi dădea mereu părul din ochi, asemeni unui armăsar în ringul de dresaj, era o slujbă perfectă pentru ea.

Nici unul dintre plicurile de pe biroul lui Marlene nu conţinea ceva urgent, aşa că le-a închis şi le-a pus la loc în cutia cu lucruri de rezolvat. Oare unde o fi Marlene?

Telefonul de pe birou a început să sune şi s-a repezit să răspundă.

— Sadie, am să te rog să-mi faci un serviciu, s-a auzit vocea domnului Hooper. Marlene trebuia să facă azi o prezentare a bibliotecii noilor membri ai consiliului de conducere. Poţi să preiei tu? Am uitat cu totul de asta şi ei sunt deja aici. După aceea aş vrea să vii cu Claude la mine în birou la ora două jumătate.

— Sigur că da. Unde să-i aştept ?

— În Sala de consiliu. Sunt deja acolo.

Grupul ce trebuia condus prin bibliotecă era alcătuit dintr-un bărbat înalt, domnul Jones-Ebbing, cu o barbă îngrijit tunsă, şi familia Smith.

Sadie i-a plimbat prin săli, arătându-le toate locurile ei preferate: tavanul pictat cu un cer plin de nori de deasupra casei scărilor, pictura murală din rotondă a lui Edward Laning[8], care ilustra istoria cuvântului scris, şi privelişte a din foaierul balconului de la etajul al doilea. Apoi i-a dus jos, în depozite, unde se găseau milioanele de volume ale bibliotecii.

— Dacă am pune cap la cap toate rafturile, ar măsura peste o sută patruzeci de kilometri, le-a spus ea.

— Vai! a exclamat doamna Smith.

— Filiala aceasta a Bibliotecii Publice din New York este doar pentru consultare, nu pentru împrumut, le-a mai spus Sadie. Aceasta înseamnă că noi nu dăm cărți cu împrumut, ele pot fi studiate doar aici. Și chiar mai mult, nimeni nu are voie să intre în depozite. Cititorii caută în fișet și completează o fișă de consultare, după care primesc cartea sau cărțile cerute în Sala de lectură. Felul în care se scot cărțile nu s-a schimbat prea mult din anul 1911, când s-a deschis biblioteca.

Depozitele aveau șapte rânduri de rafturi care se înălțau din subsol până sub Sala de lectură. Sadie le asemuia cu un muşuroi de furnici, unde mânuitorii de cărți fugeau pe scări în sus și în jos, de-a lungul unor culoare înguste, căutând iute o carte anume printre milioane de volume înșirate pe rafturile de oțel. Le-a arătat banda rulantă care transporta cărțile către cititorii ce așteptau în Sala de lectură, precum și liftul de cărți folosit pentru lucrările mai voluminoase.

Domnul Jones-Ebbing și-a trecut vârful degetelor peste cotoarele cărților de lângă el.

— Să nu le atingeți! s-a repezit ea, zâmbind ca să mai îndulcească interdicția, căci oamenii aceștia ajutau biblioteca cu donațiile lor substanțiale.

Madlene se pricepea să-i ia cu binișorul pe oaspeții importanți; Sadie mai avea destul de învățat în privința asta.

Domnul Jones-Ebbing și-a tras mâna și a zâmbit, fără să se supere nicidecum, din fericire.

— Tare îmi mai place să simt și să miros cărțile vechi. Nu mă pot stăpâni.

— Și eu la fel.

Grupul a trecut apoi în depozitul nou construit care se întindea adânc până departe, sub Bryant Park. Sadie turuia mândră toate datele:

— Pentru o conservare optimă a cărților, temperatura se menține la 18 grade Celsius, cu o umiditate de patruzeci la sută. Și mai este încă un etaj dedesubt.

Și le-a arătat cum se puteau mișca la stânga și la dreapta rafturile cu cărți cu ajutorul unei roți mari, ca să se câștige spațiu.

— În spate există niște mici guri de aerisire – și ieșiri în caz de incendiu – care dau înspre partea de vest a Parcului Bryant.

A rămas uimită să o surprindă pe doamna Smith ridicând indiferentă o sprânceană spre soţul ei, de parcă ar fi vizitat o hală puchinoasă.

— Mie-mi place mai mult partea veche a bibliotecii, a spus ea.

— A trebuit să o extindem ca să facem loc pentru depozitarea tuturor cărţilor. Deşi folosim doar unul dintre etajele construite, cu totul încap până la 3,2 milioane de cărţi şi o jumătate de milion de role de microfilm, ceea ce practic dublează capacitatea de depozitare.

Toţi au încuviinţat politicos din cap. Erau plictisiţi. Ce le spunea ea îi plictisea. Sadie se chinuia să găsească ceva interesant să le arate, ceva neobişnuit.

— O să terminăm de văzut aici şi o să mergem sus, veniţi cu mine!

S-au întors cu liftul la etajul al treilea, la Colecţia Berg, unde Sadie i-a condus spre una dintre vitrinele închise şi le-a arătat cu degetul prin geam raftul cel mai de jos.

Domnul şi doamna Smith s-au aplecat să vadă mai bine.

— Ce e acolo? Un cuţit care se termină cu o labă de pisică? a întrebat femeia.

Sadie şi-a scos o mănuşă albă din buzunar şi şi-a tras-o pe mâna stângă. S-a opintit puţin să deschidă încuietoarea şi, când a reuşit, şi-a vârât uşor un deget înmănuşat pe sub un coupe-papier în formă de labă de pisică şi l-a ridicat, aşezându-l pe una din mesele rezervate pentru cercetători. Laba avea cam zece centimetri şi se vedea cu uşurinţă că aparţinuse unei pisici tărcate gri cu negru. Pe etichetă scria: *C.D. În amintirea lui Bob, 1882.*

— Cu asta deschidea scrisorile Charles Dickens, le-a explicat Sadie.

— E chiar adevărat? a întrebat doamna Smith, strâmbând din nasul ei cârn.

Poate că nu trebuia să le-o arătate.

— Da, a răspuns Sadie. Charles Dickens şi-a iubit pisoiul Bob atât de mult, că, după ce a murit, i-a pus laba pe plăselele unui coupe-papier cu care să-şi deschidă scrisorile.

— Ce scârbos!

În timp ce Sadie se străduia să le explice, domnul Jones-Ebbing şi-a trecut un deget peste tăişul cuţitului, iar ea abia s-a abţinut să nu-i dea peste mână.

— Este un obiect important, care ne dezvăluie multe despre Charles Dickens şi epoca în care a trăit. Taxidermia era foarte la modă pe vremea aceea. Se făceau pălării din păsări împăiate, călimări din copite de cal. Folosind laba motanului, Dickens putea să mai mângâie blana iubitului său animal în fiecare zi.

Ce-ar mai fi putut să le arate? Sadie a pus la loc coupe-papierul şi s-a uitat împrejur.

— Uitaţi aici un baston care a aparţinut eseistei şi prozatoarei Laura Lyons.

— O, Doamne! Nu demult am citit despre ea într-o revistă, a exclamat înduioşată doamna Smith. E chiar al ei?

În fine, a găsit ceva!

— Da, îl avea cu ea când a murit, în 1941.

Sadie l-a privit cu atenţie, aşa cum făcea de multe ori de când începuse să lucreze acolo. Uneori, după ce îşi termina programul de lucru şi rămânea singură, îl scotea şi îl apuca în mână aşa cum făcuse cândva şi Laura Lyons.

— Pur şi simplu fantastic! a exclamat doamna Smith.

Când au ieşit pe culoar, domnul Jones-Ebbing i-a întrerupt reveria.

— Ni s-a spus că lucraţi la expoziţia despre Colecţia Berg. Puteţi să ne spuneţi câte ceva despre ce veţi expune?

— Nu pot să dezvălui surpriza, dar ce pot să vă împărtăşesc e că vor fi cele mai minunate piese ale colecţiei.

— Sunteţi precaută, nu-i aşa? a exclamat el, clipind din ochi. Dar nu puteţi măcar să ne dezvăluiţi cum procedaţi dumneavoastră şi colegii dumneavoastră când organizaţi o expoziţie atât de mare ca aceasta?

— Trecem în revistă întreaga colecţie şi scoatem la iveală acele obiecte care ne atrag atenţia şi ne stârnesc imaginaţia pentru a ilustra tema. În cazul de faţă, expoziţia se va numi *Evergreen*.

— Şi ce anume vrea să însemne asta? a întrebat doamna Smith.

— Punem accent pe acele exponate care şi-au păstrat în timp valoarea pentru cărturari şi istorici. Colecţia Berg cuprinde manuscrise, ediţii princeps, jurnale fantastice şi alte documente de acest fel, dar vrem să scoatem în evidenţă şi piese mai ciudate, care au de spus o altă poveste.

— Sper că acel coupe-papier chiar îşi face treaba, a spus domnul Jones-

Ebbing în şoaptă, pe un ton glumeţ, aplecându-se spre ea.

— O să vă spun un secret: chiar şi-o face. Dar să nu mai spuneţi la nimeni.

El şi-a dus degetul la buze şi au râs cu toţii.

Poate că n-o să iasă chiar aşa de rău, până la urmă.

— Şi după ce ne-am hotărât ce obiecte alegem, a continuat Sadie, simţindu-se acum mai sigură pe ea, le studiem din nou să ne asigurăm că sunt în formă bună şi ne gândim cum să le punem mai bine în valoare: la ce pagină să deschidem o carte, ce context istoric anume e nevoie să fie explicat.

Ajunseseră la uşa sălii de consiliu. Cei trei membri ai consiliului stăteau în jurul ei, ascultând-o.

— Apoi ne consultăm cu eminenţi oameni de cultură ca să vedem ce e mai important să prezentăm, ce să scoatem în evidenţă. Apoi urmează colaborarea cu designerii ca să stabilim formatul expoziţiei, vitrinele, cadrul estetic. Ce culoare să vopsim pereţii? Cu ce corp de literă să scriem explicaţiile? Cum să controlăm temperatura din vitrine? Alcătuim şi catalogul care trebuie scris în aşa fel încât să fie pe înţelesul omului mediu, dar să fie şi foarte precis.

— E ceva de lucru! De-abia aştept să o deschideţi! a spus domnul Jones-Ebbing. Se pare că totul e sub control, a urmat el, zâmbindu-i. O să am grijă să-i spun domnului Hooper că ne-aţi impresionat pe toţi.

*

— Mă bucur să vă văd, Claude şi Sadie! Staţi jos, vă rog.

Directorul bibliotecii, domnul Humphrey Hooper, care absolvise un master şi un doctorat, vorbea repezit, dar monoton, după cum observase Sadie încă de când îl întâlnise prima dată, cu zece ani în urmă. Născut în Alabama, reuşise să-şi însuşească o pronunţie care să nu-l lege de un loc anume, dar care dovedea clar o educaţie aleasă, asemenea lui Cary Grant în filmele vechi.

De la acea primă întâlnire, Sadie fusese promovată de la bibliotecar adjunct la bibliotecar plin, apoi la curator adjunct al Colecţiei Berg şi a învăţat tot ce a putut despre bibliotecă, de la secţia genealogică la Sala

hărţilor, la secţia de stampe şi fotografii, venind devreme la lucru şi plecând târziu.

Aşezat pe scaunul de lângă ea, Claude abordase altă tactică, invitându-şi superiorii la masă şi vrăjindu-i cu farmecul şi inteligenţa sa. Nu era prea chipeş – avea ochii cam bulbucaţi, iar când se ambala îi transpira buza de sus –, dar era lat în umeri şi avea o claie de păr des, majoritatea bibliotecarelor căzdeau pe spate când le băga cât de cât în seamă. Îşi exercitase farmecul şi asupra lui Sadie la ultima petrecere de Crăciun a bibliotecii, sărutând-o într-unul din birourile din spate, făcând-o să i se taie respiraţia şi să se simtă frumoasă.

Acel moment al anului fusese întotdeauna trist pentru Sadie. În ajunul Crăciunului se prăpădise tatăl ei, aşa că şi după câteva zeci de ani bradul de Crăciun cu luminiţe şi podoabe colorate îi stârnea spaimă şi melancolie. Tot în ajunul Crăciunului se întâmplase să umble în servieta celui ce acum era fostul ei soţ şi să descopere îngrozită un extras de la un card bancar despre care ea nu avea ştiinţă, în care figurau plăţi către hotelul Washington Square şi câteva restaurante din Greenwich Village. Toate aflate în raza Universităţii din New York, unde Phillip era profesor titular de matematică. Chiar dacă asta se întâmplase cu şase ani în urmă, sărbătorile de iarnă încă îi stârneau o spaimă rău-prevestitoare că lumea s-ar putea destrăma în orice clipă.

Aşa că nu era de mirare că după sărutul neaşteptat pe care i-l dăduse Claude, cu răsuflarea mirosindu-i a whisky, aburii misterioşi de sărbătoare s-au risipit treptat.

După acel moment, el fusese plecat o săptămână, timp în care ea şi-a lăsat imaginaţia să o ia razna, gândindu-se cum le-ar sta împreună, să se plimbe prin oraş, intrând din librărie în librărie. La întoarcerea lui, au ieşit împreună la prânz şi uneori chiar şi la cină, iar el a ţinut-o ceva mai mult în braţe când îşi luau rămas-bun pe stradă. La serviciu, făcea unele gesturi tandre, îi arăta, de exemplu, un articol despre o nouă biografie a lui Tennyson apărută într-o revistă sau îi dădea pagina cu cuvinte încrucişate din ziarul *Times* după ce îl termina de citit.

Dar într-o zi, când s-a apropiat de birourile administrative, l-a surprins cufundat într-o discuţie cu una dintre tinerele mânuitoare care lucra la

depozite. Fata râdea cu capul dat pe spate – un râs ascuțit, grotesc, de parcă ar fi fost sugrumată cu zurgălăi de sanie –, și ceva s-a rupt în sufletul lui Sadie. După câte i se întâmplaseră cu Phillip, nu mai voia nici în ruptul capului să treacă prin alte suferințe sufletești.

Chiar în ziua aceea, în măruntaiele depozitului Colecției Berg, Sadie a dat peste o carte cu un titlu fascinant despre care nu-și amintea să o mai fi văzut-o: *Surviving Spinsterhood: The Joys of Living Alone*[9], de Abigail Duckworth, apărută în 1896. A scos volumașul subțire de pe rafturile cu grilaj ale colecției și a început să citească, așezându-se cu spatele în așa fel încât mânuitorii de cărți care ar fi trecut pe acolo să nu vadă ce ține în mână. A citit-o pe nerăsuflate, încântată de sfaturile veșnic valabile despre felul în care o femeie își poate păstra cu succes independența, de capitolele debordând de compătimire, cu titluri precum „Rafinament solitar“, „Plăcerile patului de-o persoană“. Decenii de-a rândul femeile au trăit bine, fericite, fără bărbați. Și asta îi convenea și ei foarte mult.

Claude continuase să-i facă avansuri și după aceea, dar l-a respins de fiecare dată. Dacă-i aducea pagina cu cuvinte încrucișate, îi spunea că le rezolvase deja. Articole noi? Le citise deja. Iar acum păstrau o distanță respectoasă, dar rece, și ori de câte ori o bântuia singurătatea, scotea cartea de pe raft și o deschidea la întâmplare, ca să ia o doză rapidă de inspirație plină de înțelepciune.

În biroul domnului Hooper și-a netezit poalele ample ale rochiei, sperând ca directorul să nu considere că era o ținută prea frivolă pentru cineva care tocmai însoțise niște membri ai consiliului să vadă biblioteca. În dimineața aceea își alesese o rochie șemizetă după moda anilor ’50, de un galben aprins, cu dungi subțiri portocalii, plăcându-i cum îi cădea pe șolduri fusta largă. Era ultima ei descoperire la magazinul de haine la mâna a doua Antique Boutique de pe Broadway. Dar astăzi, în lumina necruțătoare din biroul directorului, galbenul strălucea tare. Poate cam prea tare.

Se obișnuise de-acum cu reacțiile diverse pe care le stârneau hainele ei, de la exclamația surprinsă: „Ce drăguț!“ la „Ce ținută interesantă!“. Gusturile ei nu se apropiau nici pe departe de pasiunea momentului pentru încălțări Doc Martens[10] și costumele lălâi, dar ce-i plăcea ei avea să ajungă din nou la modă și tot ea va ieși în câștig. Până atunci, o amuza ideea să

poarte o bucată de istorie, fie că era un costum taior din 1930, ușor decolorat, sau o rochie din anii 1950, precum cea pe care o îmbrăcase azi.

Domnul Hooper se uita pe carnetul său de notițe.

— Trebuie să facem niște schimbări. După cum știți, Marlene și-a prelungit pe neașteptate vacanța, lucru ce se dovedește a deveni permanent.

— Cum? au exclamat Sadie și Claude deodată.

— M-a sunat ieri ca să îmi spună că a primit postul de șef al colecțiilor de la Boston Library.

Sadie s-a lăsat pe spătarul scaunului, uimită. Asta explica îmbrățișarea neașteptat de călduroasă pe care i-o dăduse Marlene vineri, înainte de a pleca în vacanță, și instrucțiunile foarte amănunțite lăsate pentru perioada cât avea să lipsească. Trebuie să-i fi venit foarte greu să se hotărască să ia acel post de coordonare a tuturor colecțiilor celei de a treia biblioteci ca mărime din America. Totuși era un pas important înainte, dar lui Sadie i-a părut rău că Marlene nu a avut suficientă încredere în ea ca să i se confeseze. Dar asta ar fi încălcat regulile profesionale, iar Marlene era o profesionistă desăvârșită.

— Ne-au furat-o? a întrebat Claude.

— Da, a pufnit indignat dr. Hooper. Și-a prezentat demisia ieri și și-a cerut scuze că a făcut-o așa din scurt, dar a spus că nu a avut încotro. Și a mai spus că e sigură că voi doi o să faceți față. Sper să aibă dreptate. E un moment foarte nepotrivit, acum că în luna mai avem deschiderea expoziției din Colecția Berg. Suntem încolțiți.

Dacă Marlene nu mai era șefă, era logic ca locul ei să fie luat de Claude sau de Sadie. Sadie lucra de mai mult timp la bibliotecă, dar Claude avea vechime mai mare la Colecția Berg. Greu de ales.

— Și noi cu ce putem fi de folos? a întrebat Claude.

— Nu avem timp să angajăm pe cineva din afară, așa că m-am consultat cu comitetul director și am căzut de acord că am vrea ca Sadie să preia conducerea. Deocamdată.

Directorul dorea ca Sadie să devină curatorul Colecției Berg, una dintre cele mai prestigioase colecții literare din America. Chiar în momentul în care organizau o expoziție mare despre care se va scrie în toate ziarele.

— Vă rog să mă scuzați, dar de ce Sadie? s-a mirat Claude, căruia îi

pierise cheful de glumă. În ultimul an eu am lucrat îndeaproape cu Marlene, zi de zi… și știu ce vrea să includă în expoziție.

— Așa e, a spus dr. Hooper. Din fericire, avem lista finală cu exponatele și nu mai e nimic important de hotărât în privința asta, și apreciem desigur cât de mult ai muncit. Sadie lucrează la bibliotecă de mai mult timp și sperăm că își va fructifica cunoștințele ei multiple în finalizarea și desfășurarea expoziției. Aceasta implică program prelungit de lucru, multă documentare și redactare, dar suntem convinși că vă veți ridica la înălțimea sarcinii.

— Desigur, a spus Sadie, încercând să-și ascundă bucuria.

Îi venea să sară în picioare și să țopăie așa cum făcea nepoata ei, Valentina, când câștiga la jocul Connect Four, dar nu se cădea.

— O să mă apuc de treabă imediat.

— Mulțumesc. Dar vreau să fie clar de la început: aranjamentul acesta e de probă. O să iau o hotărâre definitivă după ce terminăm cu expoziția, a spus el, apoi s-a întors spre Claude și a continuat: Claude, n-am cuvinte să-ți spun cât de mult apreciem toată munca pe care ai depus-o. Și o vom face și de acum încolo.

Ce șansă grozavă! Postul acesta implica mult mai mult decât treaba pe care o făcea acum, recenzii de cărți vechi și de accesorii literare. Ca organizator principal al expoziției, avea să împărtășească lumii dragostea ei pentru aceste obiecte istorice și sentimentele pe care i le stârneau. Și s-ar putea să i se ofere postul permanent: curator al Colecției Berg!

În următoarele douăzeci de minute, dr. Hooper a trecut în revistă exponatele, unul câte unul, în ordine alfabetică, voind să afle cum stăteau cu organizarea. Totul a mers bine până au ajuns la litera L.

— Am văzut că pe lista de exponate e și bastonul Laurei Lyons.

În ultimii cinci ani reînviase interesul față de Laura Lyons, eseurile ei fiind scoase din nou la lumină de cercetătoare feministe și apreciate pentru gândirea progresistă a autoarei. Puținele detalii despre viața ei retrasă erau cercetate pentru a descoperi mai multe indicii, așa că acel baston era o alegere nimerită.

Dar Sadie a încremenit auzindu-l pe dr. Hooper spunând:

— Pentru că la un moment dat în viața ei a locuit chiar aici, în bibliotecă,

aş vrea ca unul din voi să cerceteze arhiva şi să vadă dacă nu se găseşte ceva despre ea care să ne fi scăpat. Aş vrea să expunem ceva mai mult decât un baston. Un eseu, un manuscris original, o scrisoare, ceva care ar atrage mai multă atenţie.

— Mă ocup eu de asta, s-a oferit Claude.

— Ba eu am să mă ocup, s-a repezit Sadie, fără să-i pese că era nepoliticoasă. Eu i-am studiat opera la facultate, aşa că am o pregătire care ar putea fi folositoare. Sigur, toate scrisorile ei personale şi manuscrisele au fost distruse imediat după moartea ei, deci m-ar mira să găsim ceva care să merite studiat.

— În orice caz, să mă ţii şi pe mine la curent cu ce găseşti.

Ferindu-se să-l privească în ochi, Sadie l-a asigurat că va face întocmai.

---

5. *Patience* (engl.), răbdare.

6. *Fortitude* (engl.), curaj.

7. Universitatea de Stat din New Jersey, una dintre cele mai vechi, mai mari şi mai cunoscute instituţii de învăţământ superior din zona New York–New Jersey.

8. Edward Laning (1906–1981): pictor american vestit pentru picturile sale murale din diferite instituţii publice.

9. *Cum să supravieţuieşti ca fată bătrână: Bucuria de a trăi singură.*

10. Bocanci manufacturaţi la începutul secolului XX în Anglia, ca încălţăminte durabilă şi ieftină de lucru, îmbunătăţiţi şi relansaţi în anii ’60 cu o nouă înfăţişare (bocanci cu şireturi, vârf bombat şi talpă groasă, prinsă cu tighel galben), devin ulterior simbol al mişcărilor nonconformiste, fiind purtaţi de muzicieni, *skin-heads*, rockeri.

Capitolul trei

New York, 1913

Laura și Jack stăteau dinaintea ușii biroului dr. Anderson de la etajul al doilea, ca doi școlari care fuseseră prinși copiind la vreo lucrare în clasă. Ea auzea bătăile pendulei din cealaltă încăpere, unul dintre multele obiectele foarte frumoase expuse acolo. Dr. Anderson nu avea încredere decât în Jack să o întoarcă în fiecare săptămână, nimeni altcineva neavând voie să o atingă. De parcă pendula ar fi fost inima bibliotecii, iar Jack doctorul ei.

— Oare ce-o fi vrând de la noi? a întrebat el în șoaptă.

Ea nu îi spusese nimic despre întâlnirea cu directorul cu câteva zile în urmă, din Sala principală de lectură. Cu siguranță că nu spusese nimic necuvenit. Dar poate că era mai supărat decât lăsase să se vadă când a aflat că refuza să meargă la Universitatea Columbia după ce el îi făcuse cinstea să-i dea o recomandare atât de bună. Dacă ar fi dați afară de la bibliotecă, nu ar avea unde să se ducă, și nici economii nu ar avea.

Jack crescuse la o fermă prosperă de portocali din California, mersese la o școală particulară unde studiase literatura și filozofia, după care renunțase la o bursă completă la Stanford ca să plece pe Coasta de Est cu un prieten. Nu se simțea încă pregătit să meargă la facultate – așa motivase el, spre dezamăgirea mamei lui – și s-ar putea să nu o facă niciodată. Viața însemna mult mai mult decât atât, așa credea el atunci. În plus, Jack voia să scrie.

Prin diverse cunoștințe, Jack și prietenul său Billy au intrat în cercul unor tineri bogați care se credeau genii literare în devenire. Printre ei, Jack chiar era cel mai hotărât să își ia menirea în serios. Restul își iroseau energia organizând petreceri pentru artiști de teapa lor și, la o astfel de petrecere, Laura l-a întâlnit pe Jack. El visase să scrie un roman care să uimească lumea despre viața la oraș comparată cu cea de la țară. Și se afla pe punctul

de a-l termina, așa tot spunea de câteva luni. O să-l poată preda cât de curând. Uneori Laura se întreba ce s-ar fi întâmplat dacă nu s-ar fi cunoscut. Poate că el ar fi devenit o celebritate a lumii literare, la a doua sau a treia carte apărută deja. Nu ar fi întors pendula domnului Anderson în fiecare săptămână.

Directorul și-a făcut apariția și i-a poftit înăuntru, dar nu le-a făcut semn să ia loc.

— Doamnă și domnule Lyons, intrați vă rog. Nu vă țin mult.

Nu era semn bun.

A luat un plic subțire de pe birou și l-a întins spre ei. Jack a ridicat mâna, dar dr. Anderson a scuturat din cap.

— E pentru soția dumitale.

Laura a luat plicul, uitându-se de la unul la altul.

— Am o veste bună, a continuat dr. Anderson, am reușit să obțin o bursă la Facultatea de Jurnalism de la Universitatea Columbia pentru doamna Lyons pentru primul semestru. Din păcate numai pentru acesta. Doar atâta am reușit.

— Scuzați-mă, domnule, ce-ați zis că ați obținut? a întrebat Jack, dregându-și cu greu vocea.

— Am luat legătura cu trezorierul, un vechi coleg de școală. Se pare că un student nu s-a mai prezentat și a rămas o bursă pe care i-am sugerat să ți-o acorde dumitale.

— Și acum am o bursă? a întrebat Laura.

— Da, pentru un semestru. Îți doresc mult succes.

Când au ieșit din birou, Jack a apucat-o de braț și au coborât așa până la subsol. Deși administratorul bibliotecii avea un birou oficial la parterul clădirii, mai avea și un mic spațiu în subsol, ca să fie mai aproape de restul angajaților. Au trecut pe lângă inginerul-șef și pe lângă câțiva hamali, toți scoțându-și pălăriile și plecându-se să o salute pe Laura de parcă ar fi fost stăpâna locului, când de fapt acesta era un semn al prețuirii pe care ei i-o acordau lui Jack. El avea calitățile unui conducător înnăscut, care ținea să îi știe după nume pe toți cei cu care lucra. În cele din urmă au ajuns la biroul lui din subsol. Laura a închis ușa și s-a sprijinit de ea, în timp ce Jack s-a dus să se așeze pe scaunul din spatele biroului.

Ea se stăpânise să-şi arate bucuria în vreun fel la auzul veştii, neştiind cum să reacţioneze, chiar dacă mintea i-o luase razna: primise o bursă, putea deci să se ducă la facultate!

— Dar de unde a aflat dr. Anderson că noi avem probleme financiare? a întrebat-o Jack.

Ea îşi dădea seama că el se străduia să-şi stăpânească vocea, aşa cum îl auzise de atâtea ori adresându-i-se vreunui angajat care îl dezamăgise. Şi s-a necăjit, gândindu-se că e tratată ca un salariat, şi nu ca o soţie.

— Nu a aflat nimic, acum câteva zile m-a întrebat ce se mai aude cu înscrierea mea la facultate, iar eu i-am spus că m-am hotărât să nu mă mai duc din pricina copiilor. Adu-ţi aminte că mi-a dat o scrisoare de recomandare.

Jack a încuviinţat din cap.

— Ei bine, a vrut doar să ştie ce am mai făcut cu asta, atâta tot.

— Şi după aia s-a dus şi ţi-a obţinut o bursă?

— Să-ţi spun cinstit, nici mie nu-mi vine să cred. Ştiu că-i plac articolele pe care le scriu în revistă şi mi-a dat o recomandare frumoasă, dar la aşa ceva nu m-am aşteptat niciodată!

El şi-a încreţit nasul într-un fel care-i amintea de Harry când ceva nu-i era pe plac. Tare ar fi vrut ca el să se bucure pentru ea, că lucrurile se aranjaseră aşa de bine. Dar domnul Anderson era şeful lui şi înţelegea că Jack nu ar fi vrut ca relaţia cu el să se tulbure sau să se complice în vreun fel.

Ea s-a dus înspre birou şi s-a aşezat pe margine, privindu-l în ochi şi apucându-i mâinile într-ale ei.

— A făcut un gest frumos, atâta tot. Eu mi-aş dori să mă duc şi aş vrea ca tu să mă sprijini.

Apoi s-a aplecat spre el şi l-a sărutat, simţindu-i barba aspră pe buze.

— Îi dai seama cât de mult înseamnă asta, nu?

El a clătinat din cap.

— Anul viitor o să pot să-mi iau o slujbă la un ziar şi o să scriu o recenzie grozavă despre cartea ta, spunând că eşti un fenomen literar în devenire, insistând pe ideea că ai trăit şi ai lucrat într-o bibliotecă, scriind după program, un poet inspirat de creaţiile marilor maeştri, care a produs el

însuși o capodoperă. E o poveste grozavă.

Jack a zâmbit ușor.

— Îmi dai voie să-ți atrag atenția că aici ar fi un mare conflict de interese, o soție care să recenzeze romanul soțului ei? Mi se pare că trebuie să mai înveți totuși câte ceva în privința asta. Sper că se predă și un curs de etică la facultatea aia, nu?

Laura știa deja pe de rost lista cursurilor:

— Reportaj și interviu, redactare și rescriere, istoria jurnalismului, elemente de legislație.

— Sper ca acel curs de legislație să te pună pe calea cea dreaptă, jurnalismul de senzație nu e de nevastă-mea.

— N-avea grijă, iubitule!

Reușise, cum, necum, reușise!

— Niciodată!

*

Deși Facultatea de Jurnalism se deschisese oficial cu un an în urmă, cursurile se țineau peste tot prin campus până când s-a construit o clădire specială, inaugurată tocmai în 1914, anul când a început Laura studiile acolo. Clădirea cu cinci etaje în stil Beaux Arts era situată la sud de biblioteca principală a campusului. După înscriere, Laurei și celorlalți zece-doisprezece studenți li s-a făcut o scurtă prezentare. Intrarea spațioasă îi amintea de cea a propriei locuințe de pe Fifth Avenue, cu tavanul înalt și pardoseala de marmură. Dintr-un colț, bustul lui Joseph Pulitzer – fondatorul ziarului *New York World* și al Facultății de Jurnalism – sculptat de Rodin îi privea pe cei ce treceau prin preajmă. Deși avea săli de curs obișnuite, asemănătoare cu cele de la colegiul Vassar, clădirea se mândrea cu o „morgă“ care adăpostea o colecție de tăieturi din ziare din anii 1870, precum și o replică la dimensiuni reale a unei redacții de ziar, echipată complet, cu mașini de scris, telefoane și birouri de redactare și corectură.

Laura și-a ocupat locul în amfiteatru. După discursul de deschidere ținut de decanul facultății, domnul Talcott Williams, o învălmășeală de declarații de intenții și o trecere în revistă a scurtei istorii a facultății, Laura și-a adunat lucrurile și s-a îndreptat spre sala unde se adunau studenții din anul

ei să-l întâlnească pe îndrumătorul lor, faimosul ziarist şi profesor Wakeman.

— Atenţie, vă rog, toată lumea, a început profesorul, care arbora o mustaţă albă, zburlită şi rostea cuvintele mai ceva ca un lătrat de câine terrier. Promoţia 1914, prezentaţi-vă singuri!

Unu câte unul, s-au ridicat şi s-au dus în faţă. Unii dintre băieţi mai lucraseră deja câţiva ani pe la vreun ziar şi schimbau câte o glumă cu profesorul pe seama vreunui redactor cu care colaboraseră, chicotind şi aruncându-şi priviri complice. Tânăra care stătea lângă Laura s-a prezentat drept Gretchen Reynolds, proaspătă absolventă de la Barnard[11] şi a spus că visul ei e să scrie despre modă la revista *Ladies' Home Journal*. Laura a vorbit doar despre dorinţa ei de a studia ziaristica şi atât, căci a fost prea emoţionată ca să spună şi altceva. Din cei douăzeci şi opt de studenţi câţi erau în anul întâi din 1914, patru erau femei. După ce s-a prezentat şi ultimul student, Laura şi-a scos caietul şi stiloul, nerăbdătoare să înceapă.

Dar profesorul Wakeman a avut altă idee.

— Haideţi, adunaţi-vă lucrurile şi plecaţi în prima voastră misiune. Mergeţi la primărie, ascultaţi discursul primarului Kline de la ora unsprezece, după care trebuie să obţineţi o declaraţie de la o persoană oficială – voi decideţi de la cine – despre felul în care se descurcă primarul în noua sa funcţie.

La primărie! Îşi închipuise că în prima săptămână va învăţa elementele de bază ale scrierii jurnalistice, nu că va pleca de-a dreptul în lume să scrie un reportaj. Gândul ăsta o demobiliza. Dar ştia unde trebuia să se ducă şi, cu siguranţă, nu era mare lucru să asculte un discurs, să ia o declaraţie şi pună toate acestea în scris. Pe când îşi punea lucrurile în geantă, profesorul a ridicat o mână şi a spus:

— Staţi aşa! Asta e pentru domni! Pentru doamne, a continuat el, întorcându-şi privirile spre Gretchen şi Laura, tema voastră e să vă duceţi să vedeţi ce se întâmplă la Hotelul femeilor din East Twenties, dincolo de parc.

Laura a simţit că i se învârteşte capul. Un scandal la primul hotel din New York pentru femei? Şi încă un scandal demn de investigat? Indiferent despre ce ar fi fost vorba, părea un subiect mult mai tentant decât să scrie despre chestiuni politice din administraţia oraşului.

— Tocmai s-a anunţat, a continuat profesorul Wakeman plin de sine, că nu mai vor să servească unt, pe motive de sănătate sau… cam aşa ceva. Să scrieţi până în cinci sute de cuvinte pe tema asta. Toţi să fiţi gata la ora patru în după-masa asta. Să vă puneţi articolul acolo, a spus el, arătând spre ceva ce semăna cu un seif, aşezat pe una dintre mesele din colţul sălii. Se închide automat la ora patru. Şi ce nu e înăuntru nu se mai primeşte.

Câţiva studenţi au gemut.

— Nu vă place? Atunci nu meritaţi să fiţi ziarişti. Noi ne hrănim cu ţigări şi cu termene strânse de predare, să nu uitaţi asta. Asta e prima voastră misiune, aşa că trebuie să v-o îndepliniţi cum se cuvine.

Laura, Gretchen şi celelalte două studente au ieşit afară în ploaia torenţială şi s-au îndreptat spre centrul oraşului. Ajunse la hotel, s-au oprit, neştiind ce să facă.

— Vremea asta îmi distruge coafura, a pufnit Gretchen supărată, încercând să-şi aranjeze buclele bretonului înmuiate de ploaie. Nu intrăm?

— Cred că ar trebui să cerem să vorbim cu directorul, a propus Laura, dornică să se apuce de treabă.

Chiar atunci ieşea din hotel un grup de femei îmbrăcate în rochii uşoare de percal, cu şiraguri lungi de perle la gât. Pe când se strângeau sub copertină să aştepte taxiul, celelalte două studente s-au apropiat de ele, cu carnetele deschise, iar Laura şi Gretchen au intrat în hotel.

Surprinzător de repede au fost conduse în biroul directoarei, unde au dat de o femeie cu gâtul lung, aşezată ţeapănă pe scaun.

— Sunteţi reporteri?

— Da, a răspuns Laura, fără să specifice de la ce ziar. Am auzit că aţi interzis untul şi suntem curioase să ştim ce v-a determinat să faceţi asta.

— Nouă ne pasă de sănătatea clientelor noastre, mai ales a celor mai tinere, a răspuns directoarea, uitându-se spre Gretchen.

Laura s-a gândit că era prea bătrână ca să intre în această categorie.

— După un studiu care a durat un an întreg, a continuat directoarea, am ajuns la concluzia că dăunează sănătăţii. La fel ca şi saltelele de bumbac.

— Cum aţi spus? a întrebat Gretchen. Dar ce au saltelele de bumbac?

— Le vom schimba cu altele de păr de cal. Pe cele de bumbac o să le punem pe foc.

— Dar de ce? s-a mirat Laura.

— Părul de cal e mai sănătos.

— Vă supăraţi dacă vă întreb unde anume aţi găsit această informaţie?

— Nu-mi amintesc exact, a răspuns directoarea, aruncându-i o privire mânioasă. Într-un articol de ziar, aşa cred.

— Dar aţi întrebat un doctor despre aceste două chestiuni: mâncatul untului şi dormitul pe saltea de păr de cal? Adică… aţi consultat un specialist?

— Nici nu am nevoie… îmi dau şi singură seama ce e bun şi ce nu pentru fetele mele.

Laura tocmai voia să-i ceară să spună mai mult pe tema aceasta, dar Gretchen s-a repezit să întrebe:

— Dar nu vă este teamă că clientele dumneavoastră se vor duce într-altă parte, unde vor putea mânca unt pe pâine?

— Asta numai părinţii fetelor pot decide, şi ei înţeleg grija pe care le-o purtăm. Noi suntem primul şi cel mai vechi hotel de femei din New York şi bănuiesc că şi celelalte hoteluri ne vor urma exemplul.

Ce pierdere prostească de timp! Pe cine ar putea interesa subiectul acesta? Bărbaţii se aflau în oraş şi discutau despre viitorul oraşului cu oameni care-l decideau, în timp ce Laura se împotmolise acolo, discutând despre saltele cu păr de cal.

— Dar dumneavoastră nu mâncaţi unt? a întrebat ea.

— Nici vorbă, a pufnit directoarea. Eu ţin un regim foarte strict şi îl respect cu religiozitate, şi cred că şi dumneavoastră ar trebui să faceţi la fel.

— Dar aş putea să vă întreb, a continuat Laura, neputându-se stăpâni, acasă pe ce fel de saltea dormiţi?

— De fapt eu dorm pe un preş pe podea, a răspuns directoarea cu o sclipire de martir în ochi, face mult mai bine la coloana vertebrală şi la circulaţie.

— Şi atunci de ce nu insistaţi să facă şi ele la fel? Şi poate că e chiar mai ieftin!

Gretchen i-a aruncat o privire să o împiedice să o mai enerveze, dar era prea târziu. Directoarea s-a ridicat de pe scaun, în semn că interviul se terminase.

— Pot să vă întreb pentru ce ziar scrieţi?

Laura şi Gretchen s-au uitat una la alta.

— Suntem studente la Facultatea de Jurnalism de la Columbia, a răspuns Laura.

— Deci nu sunteţi reporterițe de-adevărat?

— Încă nu.

Laura tare ar fi vrut ca Gretchen să-i sară în ajutor, dar fata tăcea mâlc.

— Și-atunci de ce îmi irosiţi timpul? s-a zburlit femeia la ele, făcându-le semn să iasă şi boscorodindu-le în timp ce se îndepărtau grăbite pe culoar.

— Am dat-o-n bară! a exclamat Gretchen, privind în jur. Eu am de gând să pândesc până iese vreo clientă-două ca să pun nişte întrebări. Ne vedem atunci la facultate.

Laura a luat-o spre est, necăjită de toată tevatura. Înaintea ei mergea o femeie cu păr roşu, sârmos, îndreptându-se spre o intrare mai mică pe o latură a hotelului.

— Scuzaţi-mă, a strigat-o Laura.

Femeia s-a oprit, cu mâna pe clanță.

— Da.

— Lucraţi aici? Aş vrea, dacă se poate, să vorbesc cu bucătăreasa dumneavoastră.

Merita să încerce.

— Sigur că da, haideţi cu mine.

Au luat-o pe o alee spre o intrare din spatele clădirii. Bucătăria zumzăia de chelneri care intrau şi ieşeau din ceea ce presupunea că era sala de mese. Se mişcau cu eleganța şi precizia unor patinatori care-şi răsuceau trupurile ca să evite vreo ciocnire şi îşi strigau comenzile cu voce tare ca să acopere zarva. În mijlocul acestui vârtej stătea o femeie de vreo şaizeci de ani, cu părul creț şi palme uriaşe, care suduia cu un puternic accent irlandez.

— Am venit pentru povestea cu untul, a strigat Laura când s-a apropiat. Pot să vă întreb câte ceva?

— Untu’?!? Pffaa! a exclamat femeia, ştergându-şi mâinile pe şorț şi dându-se într-o parte. Ce vrei să ştii despre unt?

— Sunt studentă la jurnalism la Universitatea Columbia…

Mai bine să spună cinstit de la bun început de data asta…

— Ni s-a cerut să scriem un articol despre interzicerea untului.

— Da’ n-aveţi altceva mai bun de scris?

— Ştiţi, nu eu hotărăsc. În orice caz… cum vă descurcaţi?

— E o oprelişte prostească, aşa să scrieţi!

Laura notase deja cât putea de iute.

— Noua conducere are tot felul de idei tâmpite, care o să ducă casa asta de râpă.

— Dar clientela nu s-a plâns?

— Nu încă, a răspuns bucătăreasa, arătând spre soba unde, pe o farfurie, trona o bucată mare de unt. Am şi eu principiile mele.

— Deci nu luaţi în seamă noua interdicţie?

Asta era grozav! Subiectul în sine era plicticos, dar Laura pricepuse că dăduse peste un conflict despre care merita să scrie. Disputa dintre conducere şi bucătărie era o temă picantă.

— Păi ce credeai, sigur că n-ascult! a răspuns bucătăreasa. Şi vezi să scrii asta. Dacă nu le-o plăcea, n-au decât să mă dea afară. Eu nu mă las prostită când vine vorba de calitatea mâncării pe care o fac. Am şi eu mândria mea!

Întoarsă în redacţia de la facultate, Laura a scris pe nerăsuflate articolul, abia având timp să-l recitească iute, cu cinci minute înainte de termenul de predare, după care l-a pus în seif. Inima îi bătea cu putere de încordarea şi energia din începere – unde toţi studenţii băteau de zor la maşină, ştiind că acest prim articol era hotărâtor în formarea unei bune impresii –, îi încorda şi mai tare nervii, dar într-un sens bun, era o provocare, chiar dacă subiectul nu făcea doi bani. Să aleagă ce declaraţii să citeze şi cum să sintetizeze problema, cum să prezinte hotelul şi pe directoarea lui fără să pară părtinitoare. Dacă asta însemna să fie ziaristă, atunci abia aştepta să meargă mai departe.

A doua zi se aflau în amfiteatru la cursul de legislaţie. Spre deosebire de vremea când era la colegiul Vassar, unde se simţise copleşită de stratificarea socială a şcolii, aici – fiind şi mai în vârstă, şi căsătorită – nu mai simţea nevoia să se bage pe sub pielea celorlalţi aşa cum făceau cei mai tineri. Aşa că şi-a petrecut cele două ore notând totul iute şi cu atenţie, dându-şi seama că trebuia să caute în bibliotecă unele exemple citate de profesor ca să-şi acopere unele lacune din cunoştinţe.

Mai târziu, profesorul Wakeman i-a chemat pe studenţi unul câte unul în redacţia facultăţii ca să discute articolele scrise de ei în ziua precedentă. Laura s-a aşezat încordată de emoţie pe scaunul de lângă biroul lui, uitându-se la hârtia din mâna lui plină de însemnări cu roşu. Nu era un semn bun.

— Doamnă Lyons, trebuia să scrii cinci sute de cuvinte. Articolul dumitale are cinci sute optzeci.

— Îmi cer scuze, domnule profesor. Mi-am închipuit că doar câteva propoziţii în plus nu ar avea mare importanţă.

El i-a aruncat o privire aspră.

— Dumneata îţi închipui că eşti „artistă“, dar menirea mea aici e să-ţi scot ideea asta din cap. Dacă redactorul dumitale îţi cere cinci sute de cuvinte, îi produci cinci sute. Eşti doar o mică parte dintr-un ziar mare, unde contează fiecare centimetru, aşa că pe mine nu mă interesează că directoarea are gâtul lung „ca de balerină“ şi nici cu ce e îmbrăcată. Mie-mi trebuie să aflu ce e cu untul.

— Desigur.

Nu era ca şi cum ar fi scris un articol pentru revista domnului Anderson, unde stilul ei înflorit era apreciat. Ar fi trebuit să-şi cunoască lungul nasului, dar încercase să se dea mare.

— Înţeleg.

— Acum vreau să-l scurtezi şi să-l aranjezi. Să ţinteşti direct la subiect.

— Aşa am să fac, a spus ea ridicându-se să plece.

— Dar mi-a plăcut că ai făcut-o să vorbească pe bucătăreasă. Nimeni n-a mai făcut aşa ceva. E o poveste bine redată, dar… bagă de seamă… nu e bine scrisă. E greu de citit. Dar prezentarea a fost bunicică. Destul de bună.

Nici nu a ştiut cum a ajuns la locul ei, parcă a zburat. Să scrie mai succint, ca un ziarist, era ceva ce putea să înveţe. Dar avea fler şi ştia cum să meargă la ţintă. Profesorul Wakeman o lăudase. Pentru prima ei temă.

De-abia aştepta să-i spună lui Jack.

---

11. Instituţie de învăţământ superior înfiinţată la New York în 1889, care primea la studii femei, apoi mai târziu persoane de culoare şi provenind din medii defavorizate.

Capitolul patru

New York, 1913

— S-a furat o carte.

Laura şi-a ridicat ochii de pe ce cosea ca să-l privească pe soţul ei. Căzuse un nasture de la şorţuleţul lui Pearl şi ochii Laurei, deja obosiţi de la cititul cursurilor, erau şi mai încordaţi de încercarea de a lucra la lumina lămpii. De o săptămână de când începuse cursurile la Facultatea de Jurnalism, Laura se străduise să ţină pasul şi cu gospodăria, deşi îşi dădea seama că era o luptă pierdută. Pe poliţa de deasupra şemineului se aşezase un strat subţire de praf, iar Harry îşi rupsese pantalonii, şi ea nu reuşise încă să-i cârpească. Din păcate, încântarea de a merge la facultate nu făcea decât să o determine să vadă munca în casă ca pe o corvoadă care-i răpea timp preţios ce putea fi folosit mai bine într-altă parte.

— Ce s-a furat?

— *Fire de iarbă*… ediţia princeps.

Laura a tras uimită aer în piept. Ştia că dispariţia unei cărţi nu era considerată prea importantă. La urma urmei, în librăriile din întreaga lume se găseau cărţi de poezie în mii şi mii de exemplare, dar o ediţie princeps a unei lucrări clasice a literaturii americane căpăta o importanţă şi mai mare: era o un simbol istoric, un exemplu al voinţei autorului. Şi, în cazul capodoperei lui Walt Whitman, avea o valoare considerabilă.

— De unde s-a furat?

— Asta încercăm să descoperim. Se pare că ultima dată a fost cerută în Sala Stuart săptămâna trecută, dar mă tem că nu ştim în ce moment anume a dispărut.

Spre deosebire de bibliotecile de împrumut, cea de pe Fifth Avenue nu permitea scoaterea cărţilor din incintă. Era o bibliotecă de cercetare, unde

volumele rămâneau tot timpul în clădire, sub supravegherea atentă a bibliotecarilor, cu scopul de evita distrugerea sau pierderea obiectelor, asigurând în același timp accesul public.

— A fost foarte multă lume în bibliotecă, a continuat Jack. Asta e bine desigur, dar arată și că nu suntem suficient de vigilenți, așa cum ar trebui. Bibliotecarii ne-au asigurat și pe mine, și pe domnul Anderson că își vor spori atenția și că vor supraveghea câte doi întotdeauna, în așa fel încât atunci când unul se duce să ia o carte, altul să rămână de pază. E o pierdere groaznică.

— Și cum arăta?

— Avea coperta pânzată, verde cu ornamente aurii și este destul de fragilă.

— O să mă interesez și eu.

— Mulţumesc, iubito. A fost chemat și detectivul bibliotecii, ca să dea o mâna de ajutor la căutat. E un bărbat pe nume Edwin Gailard. N-am vrea ca dispariția cărților să devină un obicei, așa că ne folosim de toate forțele. Mă duc să mă uit și eu prin Sala Stuart.

— Acum, așa târziu?

— E mai ușor când nu e nimeni. Nu trebuie să-mi mai fac griji să nu deranjez cititorii sau personalul.

S-a oferit să meargă și ea să caute împreună.

Jack a descuiat ușa Sălii Stuart cu una dintre cheile grele pe care le ținea la el tot timpul. La început, când abia se mutaseră în bibliotecă, lui Harry îi plăcea să le zornăie și să cânte colindul *Jingle Bells*…

Sala Stuart nu era la fel de mare ca Sala principală de lectură, dar avea totuși dimensiuni considerabile și era plină cu două rânduri de mese lustruite de stejar, cu lămpi de alamă și un luminator dreptunghiular în tavan. Acolo se puteau consulta obiectele cele mai valoroase din arhivele bibliotecii, cum ar fi fost Biblia lui Gutenberg din 1450 și o *Declarație de independență* ce-i aparținuse lui Thomas Jefferson. Ca să nu mai pomenim de *First Folio*[12] a pieselor lui Shakespeare.

Au căutat amândoi cât s-au priceput mai bine în tăcere, singurele zgomote fiind ale cărților lovite unele de altele sau fâșâitul sertarelor deschise.

Pe când Jack verifica a doua oară biroul bibliotecarului, Laura s-a uitat peste umărul lui și l-a înghiontit cu cotul.

— Știi bine că bibliotecarii au înnebunit când au descoperit lipsa cărții și sunt convinsă că și-au verificat sertarele.

El s-a ridicat brusc și a tras-o spre el. Lumina lămpilor era destul de slabă, dar ochii i-au scăpărat totuși.

— Obrăznicătură ce ești! Ce-aș mai vrea eu să-ți verific și ție sertărașele.

— Cred că glumești, a protestat ea, izbucnind în râs. Chiar crezi că mă dai gata cu vorbele astea?

— Aha… acum, că ești studentă, nu te mai impresionează glumele mele ieftine.

— Să-ți spun drept, îmi merg la suflet.

S-au sărutat așa cum făceau altă dată, înainte de nașterea copiilor, înainte de a se fi căsătorit, când sărutările erau plăceri obținute pe furiș. Iar aceasta era o latură a relației lor care nu se pierduse în timp. El încă o mai mângâia în așa fel încât o făcea să geamă de plăcere, așa cum se întâmpla la începutul legăturii lor intime, când se temea că strigătele ei aveau să-i trezească pe copii.

Păcat că familia ei nu aprecia la el ceea ce vedea ea: că era un om bun, de nădejde. Nu era el un bancher bogat, dar era oricum un bărbat bun. Banii nu reprezentau totul, deși tatăl ei avea cu siguranță o altă părere.

Ea își luase în fine inima în dinți ca să-l prezinte părinților într-o duminică la prânz, avertizându-l pe Jack că tatăl ei era un om dificil. De când era mică, el îi tot spunea ce chin e să fii măritată cu un bărbat sărac și făcea asta în prezența mamei ei, care strângea din buze și ieșea din cameră. După criza economică din 1896, avertismentele lui s-au întețit. Chiar dacă au suferit destule pierderi, nu erau săraci în adevăratul sens al cuvântului. La urma urmelor, aveau mereu ceva de mâncare pe masă și un acoperiș deasupra capului, chiar dacă era mare nevoie să fie reparat. Iar Laura avea atâta minte să nu le arate petele de umezeală de pe tavanul din dormitorul ei.

După ce a trecut criza, banii de cheltuială ai mamei ei au fost drastic reduși, ceea ce stârnea discuții aprinse în fiecare duminică seara. Tatăl pretindea să i se dea socoteala la centimă pentru cheltuirea banilor, iar

Laura se abținea și de data aceasta să pomenească cutiile de pălării și alte pachete care apăreau în timpul zilei cât tatăl ei se afla la lucru și erau dosite iute în camera mamei.

În ziua când Jack i-a cunoscut familia, invitat fiind la o supă de pește și o friptură de miel, Laura nu-și mai încăpea în piele de bucurie că îl are lângă ea și că își oficializează astfel relația. Dar tatăl ei le-a tăiat-o scurt.

— În ce domeniu activați, domnule Lyons? l-a întrebat el, fără să-și ridice privirea din farfurie.

— Plănuiesc să devin scriitor, a răspuns Jack.

— Și ce să scrieți? a întrebat tatăl, punând jos lingura și făcându-i semn servitoarei să adune farfuriile, deși ceilalți nu terminaseră de mâncat primul fel.

— Literatură.

Și Jack s-a pornit să-i prezinte subiectul romanului său, iar Laura s-a simțit foarte jenată. Când îi povestise și ei la un picnic în parc i se păruse o idee minunată, foarte inspirată. Dar acum, când privea prin prisma tatălui ei, entuziasmul lui Jack i se părea o exuberanță copilărească. Dar mama ei a intervenit și a început să-i pună întrebări. Au început amândoi să râdă pomenind scriitori care le displăceau și să se entuziasmeze vorbind de alții pe care îi admirau foarte mult. Mama ei salvase aparențele și de data aceasta.

În seara aceea au făcut pentru prima oară dragoste în apartamentul lui din Morningside Heights. De când așteptase momentul acesta! Iar acum, că părinții ei – sau cel puțin unul din ei – erau de partea lor, nu mai avea rost să amâne. El fusese grijuliu și blând și chiar dacă o duruse de-i săriseră ochii din cap, nu a trecut mult și trupul ei a început să tânjească permanent după al lui, fiecare moment când nu se aflau împreună nefăcând altceva decât să-i sporească dorul de el.

Iar acolo, în Sala Stuart, Jack a tras-o înspre el și a sărutat-o din nou, luând-o în brațe și sprijinind-o de o masă, ridicându-i apoi rochia.

— Și dacă ne vede cineva?

Capul i s-a lăsat pe spate în timp ce palmele lui îi mângâiau coapsele. Chiar și prin ciorapi simțea cum i se înfioară pielea la atingerea lui.

— Paznicul de noapte nu trece pe aici decât pe la unsprezece.

— Și ce vrei să spui cu asta?

— Vreau să spun că poți fi a mea chiar aici, acum.

— Nu cred că se cuvine… mai ales acum, când au dispărut cărți. Dacă vine cineva și dă peste noi?

— Îți faci prea multe griji.

Poate că avea dreptate. El îi suflă ușor în ureche, atingându-i gâtul cu o puzderie de sărutări și, până la urmă, emoția că se aflau într-un loc unde nu se cuvenea i-a risipit teama. Știind prea bine ce îi plăcea fiecăruia, s-au aprins în câteva clipe. Laura își înăbușea gemetele, sporind valul de plăcere, iar privirea satisfăcută și fericită a lui Jack de la sfârșit a fost o răsplată supremă.

Cu condiția să nu rămână din nou însărcinată. Căci, dacă ar fi rămas, nu ar mai fi putut urma cursurile și ar fi ajuns de unde plecase. Să depindă de altcineva, copleșită de grija nesfârșită de a crește un prunc. Total neîmplinită.

Jack a simțit-o încordându-se și a tras-o mai aproape de el.

— Ce e, iubirea mea?

Cum ar fi putut să-i explice? Nu avea nici un rost. N-ar fi folosit la nimic.

— Cred că ar trebui să ne întoarcem acasă, la copii, ajunge cu nebuniile.

El a luat-o de mână și au ieșit din Sala Stuart.

— Cum merge cu școala?

— Mi-ar plăcea să scriu despre subiecte mai interesante. Se pare că ei cred că femeile nu sunt în stare să scrie decât despre petreceri și deschideri de magazine de haine.

— Dar tu la ce te așteptai?

— Știu că așa ceva ar trebui să mă intereseze. Dar nu pot.

Asta nu însemna că nu-i plăceau cursurile unde învăța cum să ia interviuri și să noteze iute elementele esențiale și unde profesorii le vorbeau despre felul cum funcționa administrația orașului și le dădeau exemple reale despre cum se câștigă încrederea surselor, cum se demască nedreptatea și lăcomia. Învăța de asemenea și cum să scrie titluri – la asta se pricepea de minune –, să redacteze articole, ceea ce-i plăcea tare mult și chiar îi ieșea bine.

— O să învățăm și alte forme de jurnalism, să scriem articole de fond,

cronici literare şi teatrale, şi o să trebuiască să mergem la teatru şi să scriem ce părere avem despre piesele văzute. Cursul de introducere în legislaţie e poate cel mai plicticos, dar ştiu că defăimarea şi calomnia sunt extrem de importante odată ce reporterul iese pe teren, ceea ce sper să fac şi eu… într-o bună zi. Când o să ajung să scriu despre lucruri care chiar mă interesează.

— Dar de ce trebuie să te limitezi doar la ce se aşteaptă ei să scrii?

— Ce vrei să spui? a sărit ea, privindu-l de parcă ar fi înnebunit. Să scriu un articol despre ce vreau eu? N-aş crede că le-ar plăcea.

— Ei, poate cu timpul ai să fii mai liberă să-ţi alegi subiectele cum vrei. Şi dacă o să se întâmple una ca asta, să nu scapi ocazia! a spus el, pocnind din degete, făcând ca sunetul să reverbereze tare şi iute pe marmura din jur. Să nu te laşi intimidată, tu scrii bine şi temeinic. Articolele tale de până acum au dovedit asta.

— Dar tu? Cum merge cartea ta?

Ea încerca să nu-l întrebe prea des, căci nu voia să-l preseze prea tare, dar îi plăcea ideea că lucrau amândoi în acelaşi domeniu şi spera că nu e prea încrezută.

Dar nu avea de ce să-şi facă griji.

— În ultima vreme am fost foarte inspirat, a răspuns el, făcându-i semn să o ia înainte pe scările care duceau în apartamentul lor. Sunt convins că e din pricina clădirii acesteia care-mi provoacă mintea.

— Dar nu eşti prea obosit la sfârşitul zilei?

— Nici vorbă, a răspuns el, trăgând-o uşor de fustă, după cum cred că am dovedit la întâlnirea tainică de adineaori.

— A, mi s-a părut că ai făcut faţă acceptabil, a râs Laura, dându-i peste mână. Destul de bine.

*

— Tema de astăzi e să scrieţi un reportaj pentru ziarul nostru imaginar *Blot*[13].

Profesorul Wakeman se trăgea de vârfurile mustăţilor, aruncând priviri fioroase prin încăpere către studenţii cu ochii cârpiţi care veniseră dis-de-dimineaţă, la imposibila oră şapte. Sculată încă de la cinci, Laura terminase o lucrare pentru cursul de legislaţie şi apoi pregătise copiii pentru şcoală,

sperând că va putea să-şi îndeplinească programul în ziua aceea, că atenţia avea să-i menţină tonusul. Cu ceva timp în urmă aflaseră cu uimire că anul trecut doar o treime din promoţia de studenţi absolviseră, şi o îngrozea gândul că tot acest efort ar putea fi în van. Nu era suficient că zi de zi aveau tot mai mult de lucru, depăşindu-le aşteptările.

— Nu vă culcaţi pe o ureche, îi avertizase profesorul Wakeman. Anul trecut l-am picat pe cel mai bun student pentru că a scris greşit un cuvânt – o lecţie pe care n-o s-o uite niciodată.

Unii profesori nu aveau nici o încredere, în studente mai ales, comentând mereu asupra înfăţişării lor, dacă considerau că au fustele prea scurte, sau pândindu-le chiar pe la colţuri, sperând să le surprindă comiţând tot felul de fapte imorale cu studenţii. Dar aceste lucruri ridicole nu făceau decât să le unească şi mai mult pe fetele din acel an de studiu. Nu de mult, Gretchen le făcuse să râdă cu lacrimi scriind o scrisoare de dragoste parfumată celui mai impertinent profesor şi punându-i-o în cutia lui de corespondenţă de la etajul al doilea.

— Asta o să-i dea ceva de gândit, a spus ea cu o sclipire în priviri.

— La ora două după masă, a continuat profesorul Wakeman, trebuie să fiţi gata cu articolele, iar la patru trebuie să avem macheta ediţiei. O să intre numai cele mai bune articole şi am să decid care va merge pe pagina întâi şi care la coşul de gunoi. Asta va fi o probă a îndemânării voastre dobândite până acum. Succes!

Bărbaţii s-au dus în oraş, la tribunal – bineînţeles – să scrie un reportaj despre procesul celei mai recente crime („Ar fi prea emoţionant pentru voi, domnişoarelor“, spusese profesorul Wakeman) sau în port ca să investigheze o grevă ce stătea să izbucnească. Iar femeile au fost îndrumate să se ducă la Societatea Organizaţiilor Caritabile să descopere poveşti care ar fi putut atinge coarda sensibilă a cititorilor.

— Ceva cu copii plângând, cu feţe mozolite, ştiţi voi ce vreau să spun. Astea sunt subiecte cu care răzbiţi dacă vreţi să reuşiţi ca femei reporter.

Laura a adăstat în faţa sediului organizaţiei de pe Lower East Side, notându-şi cum arată împrejurimile, împresurată de mirosuri puternice: un amestec înţepător de excremente umane, fum unsuros şi legume putrezite. Citise în ziare că se mai îmbunătăţiseră condiţiile de viaţă de la începutul

secolului, dar dacă lucrurile stăteau chiar aşa, atunci nu era cine ştie ce progres.

— Hei, tu! Vino cu mine! Te-aşteaptă mama.

S-a pomenit trasă de mână de un băiat cu câţiva ani mai mic decât Harry, sau poate chiar de aceeaşi vârstă – greu de spus dacă statura lui firavă se datora subnutriţiei sau vârstei.

— Îmi pare rău, dar nu înţeleg ce vrei, a spus ea, lăsându-se în genunchi ca să fie la nivelul lui.

Pe obraz i-a alunecat o lacrimă, lăsând o urmă albă pe pielea murdară. Profesorului Wakeman avea să-i placă ţâncul ăsta, s-a gândit ea cu mâhnire.

— Mi-a zis mama să te caut şi să te duc acasă. Plodu' nu mănâncă.

Şi a smucit-o tare de mână spre o clădire de peste drum. Laura l-a urmat, încercând degeaba să-l mai întrebe câte ceva. A privit înapoi spre clădirea unde dispăruseră colegele ei. Poate că ăsta se dovedeşte a fi un subiect mai bun şi o să poată da şi o mână de ajutor la urma urmei. Ochii albaştri ai băiatului îi aminteau atât de mult de ai lui Harry.

Intrând, s-a cutremurat toată când băiatul i-a arătat pe scara îngustă un şobolan mort, ca să se ferească să-l calce în picioare. El a privit-o uimit şi au continuat să urce scările până la etajul al treilea. Pe măsură ce urcau, lumina devenea tot mai slabă.

Băiatul a deschis uşa, lăsând-o să intre. Ea mai văzuse în ziare fotografii cu blocuri de locuinţe sărace, cu copii înghesuiţi pe saltele aşezate direct pe jos, cu sobe de cărbuni şi chiuvete slinoase. Apartamentul acela nu părea aşa de cumplit: perdelele arătau curate, iar farfuriile şi cratiţele stăteau orânduite cu grijă pe rafturi.

În prima cameră, câţiva copii între patru şi paisprezece ani şi-au ridicat privirile de la ceea ce lucrau pe o masă mare plină cu nişte fâşii negre, pe care Laura le-a recunoscut a fi jartiere. Mama lor nu s-a ridicat când a intrat Laura, şi-a şters doar fruntea şi a arătat cu mâna într-un colţ unde stătea pe podea un prunc înfăşat într-o pătură.

— Am pus-o colo, să n-o calce cineva în picioare, a spus femeia.

— Pardon?

— N-a mâncat nici azi-noapte, nici azi-dimineaţă. Nu ştiu ce-are, a continuat, apucându-se din nou de cusut şi abia schiţând un gest cu cotul

spre prunc.

Fiul ei, băieţelul care o adusese acolo pe Laura şi care părea mai îngrijorat decât mama lui, a ridicat blând copilul de jos şi a adus-o lângă ele. Pruncul a scâncit încetişor.

— Fă-o să tacă, i-a poruncit mama. Dacă se scoală bărbatu-meu, am dat de naiba!

— M-aţi trezit deja, s-a auzit din bucătărie vocea unui bărbat.

Apoi a apărut şi soţul ei – un om cu pieptul îndesat, cu păr rar, ridicat în creştetul capului.

— Dar tu cine mai eşti? Şi ce cauţi aici?

Să le spună că era studentă la jurnalism? Nu era poate o idee bună. Trebuia să iasă de-acolo cât mai iute. Copilaşul din colţul camerei stătea cu ochii în tavan, tăcut şi inexpresiv. Nu părea să o doară ceva, dar părea total lipsită de vlagă, ca şi cum n-ar fi fost niciodată ţinută în braţe.

— Îmi cer scuze. Cred că este o greşeală. O să plec.

— Ba nu! M-ai trezit din somn, când tocmai adormisem după schimbul de noapte, aşa că mi-eşti datoare cu ceva.

— Bani?

— Merge şi-aşa!

Şi-a deschis geanta cu degetele tremurânde.

— Mai bine dă-mi geanta cu totul. O să-mi prindă şi mai bine.

Geanta cu lucrarea ei pentru cursul de legislaţie, cu toate notiţele, cu toţi banii pe care-i avea la ea!

— Nu, nu pot să v-o dau!

El s-a repezit mârâind spre ea. Ce idee prostească să vină singură aici.

---

12. *First Folio*, aşa cum este denumită de cercetătorii moderni, este o culegere, publicată în 1623, cuprinzând treizeci şi şase de piese shakespeariene, tipărite în format folio. (N. red.)

13. *Blot* (engl.): sugativă.

Capitolul cinci

New York, 1993

Într-o după-amiază, când era mică, Sadie se plimba de mână cu mama ei pe Fifth Avenue și au trecut pe lângă o bibliotecă monumentală.

— Parc-ar fi Palatul Buckingham, a exclamat ea, căci văzuse la televizor cu o seară în urmă niște imagini cu reședința reginei Angliei.

— Eu am locuit cândva acolo, i-a spus mama, strângând tare din buze, pe când eram mică, așa, ca tine.

— Unde, la Buckingham? a întrebat-o Sadie, nelămurită.

— Nu, la bibliotecă. Într-un apartament înăuntrul ei. S-a scris și în ziar când ne-am mutat acolo.

Dar nu a vrut să-i mai spună nimic altceva, chiar dacă Sadie a insistat. Atunci a crezut că mama ei glumea. Căci cine mai pomenise să locuiești într-o bibliotecă?

La puțin timp după ce a început să lucreze acolo, l-a cunoscut pe domnul Babenko, un vechi angajat, de fapt istoricul de drept al bibliotecii, și a aflat cu surprindere că fusese într-adevăr un apartament în forma inițială a construcției, destinat administratorului și familiei acestuia. A condus-o la mezanin, unde se ajungea pe o scară separată, care pornea de la etajul al doilea. Spre dezamăgirea ei, acel spațiu fusese transformat în depozit și era plin de cutii și de materiale de curățenie. Nici nu-și putea închipui cum locuise acolo o familie de patru persoane.

Petrecuse o sâmbătă întreagă citind pe microfilm ziare vechi și a găsit un scurt articol, scris în 1911, despre locuitorii apartamentului. Într-o fotografie alb-negru se vedea un bărbat chipeș, cu urechi mari, care stătea lângă o femeie brunetă, a cărei față nu se distingea prea bine, căci privea în jos spre copiii ei, nu înspre obiectivul aparatului de fotografiat. Copiii – un

băiat şi o fată – zâmbeau mândri dinaintea părinţilor. Sadie a recunoscut-o pe mama ei după părul deschis la culoare şi ochii albaştri, de parcă ar fi fost un înger. Băiatul, Harry, era unchiul lui Sadie, care murise înainte de naşterea ei.

Entuziasmată, Sadie s-a dus în Sala cărţilor rare şi a cerut să vadă registrele administratorului din perioada când familia ei locuise acolo. După vreo zece minute, bibliotecarul i-a adus două lăzi pline cu registre, scrisori, chitanţe şi alte mărunţişuri. Pe toate se afla numele bunicului ei, Jack Lyons. Pe măsură ce cotrobăia prin ele era tot mai uimită de sarcinile uriaşe care îi reveniseră bunicului ei. Administrarea bibliotecii semăna un pic cu comanda unui vas sau conducerea unui oraş. A dat peste un registru întreg cu fişele de plată ale tuturor angajaţilor, de la electricieni la hamali, scrise îngrijit la maşină, în tabele cu numele, funcţia, suma de plată, şi cu totalul trecut în josul tabelului, completat de mână. Bunicul ei scrisese toate cifrele acelea cu atât de mult timp în urmă, iar ea lucra acum în acelaşi loc! Emoţionată, le-a povestit mamei şi fratelui ei ce descoperise. Dar mama nu făcuse nimic altceva decât să dea televizorul mai tare, acoperindu-i cuvintele.

La vremea aceea, moştenirea literară a Laurei Lyons nu fusese readusă în atenţie. Doar în ultimii ani cecurile primite de Sadie şi de fratele ei de la executorul testamentar al bunicii lor, fosta secretară a Laurei Lyons la Londra, începuseră să devină mai substanţiale, pe măsură ce se retipăreau eseurile ei. Cu toate acestea, atunci când Colecţia Berg a achiziţionat bastonul Laurei Lyons, Sadie nu a pomenit nimic de înrudirea ei cu autoarea, ştiind că Marlene ar fi asaltat-o cu întrebări la care ea nu ar fi ştiut să răspundă.

Dar astăzi, când dr. Hooper s-a arătat interesat la Laura Lyons, Sadie s-a gândit că poate s-ar cuveni să dea la iveală legătura de familie, ca o posibilitate de a intra în graţiile directorului şi de a obţine postul permanent de curator. Dacă ar fi fost în locul ei, Claude cu siguranţă nu ar mai fi stat pe gânduri.

Totuşi, înainte de asta mai avea ceva de făcut.

La sfârşitul programului, a cerut să vadă documentele administrative ale bibliotecii din anul 1911, sperând că o să găsească în ele ceva despre

familia Lyons. Să aibă un punct de pornire măcar. În cele douăsprezece cutii, Sadie a dat peste lucrurile obișnuite: scrisori, dosare, câteva fotografii cu bărbați țepeni, dar și niște reviste publicate pentru personalul bibliotecii de pe vremea aceea. Primul număr începea cu o scrisoare din partea directorului, dr. Edwin H. Anderson, urmată de câteva articole scurte despre îmbunătățiri și exponate. Cel de al doilea număr a făcut-o să exclame de bucurie: în el a dat de un articol scris de doamna Jack Lyons. Pe un ton relaxat și glumeț, povestea cum e să crești doi copii într-o bibliotecă, pomenea despre cărțile ei preferate în luna aceea și despre ce le citea la culcare copiilor ei, Pearl și Harry.

Bunica ei scrisese la început articole ușurele, atât de diferite de eseurile feministe, serioase, care-i aduseseră faima. Eseuri care vorbeau despre ce înseamnă cu adevărat egalitatea între sexe și subliniau cât de important era ca femeile să lucreze în afara căminului, să aibă și alte preocupări decât copiii și gospodăria. Acele articole erau niște dovezi extraordinare despre viața de familie a Laurei Lyons și Sadie era nerăbdătoare să i le arate domnului Hooper.

Dar entuziasmul ei a fost domolit de o scrisoare pe care a găsit-o în ultima cutie, într-un dosar pe care scria: CONFIDENȚIAL. Era scrisă în mai 1914, de un oarecare Edwin Gaillard.

Domnule dr. Anderson,

După o cercetare amănunțită, vă informez cu părere de rău că sunt încă nedumerit. Hoțul parcă a picat din cer, a furat cărțile și apoi a dispărut. Vă înțeleg îngrijorarea că ne vom afla într-o mare dificultate, ca instituție, dacă se fac cunoscute ultimele incidente. Îi ținem sub supraveghere pe domnul și pe doamna Lyons și, între timp, mă voi strădui să păstrez tăcerea, după cum mi-ați cerut.

Bunicii ei fuseseră sub „supraveghere“ – ce va fi voind să însemne asta – în legătură cu ceea ce părea a fi fost un furt de cărți. Această scrisoare ciudată i-a domolit dorința de a-i destăinui domnului Hooper legăturile ei de familie. Declarată cu câțiva ani în urmă de *New York Review of Books* drept „un nou simbol al feminismului“, Laura Lyons părea să fi avut un trecut dubios, care ar fi fost mai bine să fie lăsat în pace.

Sadie l-a sunat pe fratele ei de la birou.

— Am ceva veşti, i-a spus ea când el a răspuns. Marlene s-a angajat într-altă parte şi, prin urmare, eu răspund acum temporar de Colecţia Berg.

Ea a izbucnit în râs când fratele ei a slobozit un chiot la capătul celălalt al firului. I-a spus despre postul cel nou primit de Marlene la Boston şi că dr. Hooper o alesese pe ea să preia colecţia. Temporar.

Chiar dacă locuiau la câteva străzi unul de celălalt, în cartierul Murray Hill, de o lună, când mama lor se mutase împreună cu el şi soţia lui, LuAnn, Sadie se străduia să-l caute la telefon cel puţin o dată pe săptămână. Asta era o mutare provizorie, căci după ce avea să-şi revină după pneumonie, Pearl se va întoarce la locul ei din ansamblul rezidenţial pentru vârstnici, dar cum Lonnie era doctor şi avea suficient loc în casa cu patru etaje în care crescuseră, era logic să o ţină pe Pearl la el. Cu toate acestea, Sadie se simţea oarecum vinovată, gândindu-se câte probleme avea fratele ei; măcar atât putea face şi ea, să ţină legătura la telefon. Aşa că şi-a notat în agenda Filofax să-l sune săptămânal şi bifa acţiunea după ce vorbeau. De cele mai multe ori, Sadie pălăvrăgea despre mărunţişurile de la serviciu, dar uneori Lonnie mai pomenea şi el despre unele cazuri mai interesante de la spital, iar ea îl asculta cu atenţie şi-l încuraja să vorbească. Din pricina diferenţei de zece ani între ei, nu reuşiseră niciodată să se apropie în copilărie. Sadie fusese o surpriză târzie în viaţa mamei ei şi, când murise tatăl lor, Sadie avea opt ani, iar Lonnie plecase deja la facultate.

Dar când apăruse LuAnn în viaţa lor, dragostea nemărginită a lui Sadie şi a lui Lonnie faţă de ea acţionase ca un soi de operaţie *by-pass* între fraţi, apropiindu-i mai tare, în ciuda firii şi a copilăriei lor diferite.

— Sunt mândru de tine, surioară, i-a spus Lonnie. Ce-o să se bucure şi LuAnn. Va trebui să te sărbătorim când se întoarce acasă.

Avocată fiind, LuAnn era mai tot timpul plecată cu treburi de serviciu.

— Şi când se întoarce minunata ta nevastă?

— Abia sâmbătă.

Sadie s-a lăsat pe spătarul scaunului, bucuroasă că era singură în birou. Claude stătuse bosumflat toată ziua, supărat de întorsătura pe care o luaseră lucrurile şi când plecase, în cele din urmă, parcă se risipise un nor otrăvit.

— Ştii ceva? Dr. Hooper vrea să caut ceva despre Laura Lyons ca să

includem în expoziție.

El a ascultat tăcut ceea ce i-a povestit despre revistele găsite și despre scrisoarea ciudată.

— Ce nebunie! Despre ce o fi vorba?

— Ți-a pomenit mama vreodată despre vreo investigație?

— Mama nu a vorbit niciodată despre nimic, a râs el. Știi și tu, tace mâlc.

— Și cum e azi?

— Fizic, mai bine. Dar mental… încă e nesigură. Internarea în spital a făcut-o să fie confuză și nu și-a revenit complet. Tocmai a plecat îngrijitoarea de peste zi și a întrebat de tine. Stai o clipă, a spus el, adresându-i-se apoi fiicei lui: Valentina, nu te prosti… trebuie să-ți pui haina!

— Dar unde se duce?

— Merge cu Robin să-și ia o înghețată.

Robin, noua bonă, fusese recent angajată să aibă grijă de Valentina, un rol asumat cu bucurie de Sadie la nașterea ei, cam imediat după ce divorțase de Phillip. LuAnn o primise cu entuziasm pe cumnata ei în familia lor, nutrind speranța că, îngrijind pruncul nou-născut, ar ajuta-o pe Sadie să iasă din depresie. Și într-adevăr fusese un privilegiu și o adevărată bucurie să dea o mână de ajutor la creșterea Valentinei, dar în ultima vreme, având expoziția de pregătit, nu mai putuse să se ocupe de nepoata sa la fel de mult ca înainte. LuAnn spusese că era firesc și că venise timpul ca Sadie să se ocupe de viața ei de-acum încolo. Ajungeau șase ani de doliu după un bărbat care nu merita să fie jelit și care de fapt nici nu murise.

— Dar nu e târziu? a întrebat Sadie. Se duc la înghețată la ora asta?

— Nu e așa târziu și nici nu e departe.

— Cum se descurcă Robin?

— Minunat. Chiar avem noroc. Valentina o iubește tare mult.

Sadie a simțit un ghimpe de gelozie.

— Poate trec și eu să o văd pe mama înainte de culcare.

— Foarte bine.

Și i-a spus că urma să plece.

*

Pe când Sadie tocmai intra pe strada unde se afla casa lui Lonnie, a zărit apropiindu-se în viteză pardesiul verde-mușchi al Valentinei pe care îl cumpăraseră împreună toamna trecută. Valentina i-a sărit în brațe, iar Sadie s-a aplecat să o cuprindă. Fetița și-a ridicat chipul zâmbitor spre ea, cu ochii albaștri strălucindu-i pe pielea albă, părul blond deschis și cu o urmă de ciocolată pe obraz.

— Mătușă Sadie, a început ea, desprinzându-se din brațele lui Sadie și arătând spre Robin, ea este Robin Larkin.

— Câtă politețe, fetița mea! a spus Sadie, dar ne-am cunoscut deja.

Cu câteva săptămâni în urmă, Sadie și Lonnie se aflau la locul de joacă din parc, iar Valentina a căzut din leagăn. Robin, care supraveghea doi copii gemeni, se afla în preajmă și a sărit iute s-o prindă. Și în timp ce o tot mângâia și îi oblojea rana – avea și un plasture la îndemână – au aflat că își caută un loc de muncă, pentru că gemenii urmau să se mute din oraș. Valentina a insistat să o ia la ei ca bonă. Lonnie a sunat persoanele care o recomandaseră și, după ce s-a consultat cu LuAnn, căzuse de acord să o angajeze.

Chiar dacă Sadie își dădea seama că era o mișcare necesară – căci programul ei devenea tot mai încărcat pe măsură ce înaintau cu organizarea expoziției –, în sufletul ei încolțea o mică undă de nemulțumire că fusese înlocuită. Iar acum Robin, și nu mătușa Sadie, rămânea în dormitorul de la subsol atunci când Lonnie lucra noaptea, iar LuAnn era plecată.

A privit-o pe fată, studiind-o. Robin, care părea a avea vreo douăzeci și cinci de ani, era doar cu un cap și ceva mai înaltă decât Valentina și purta o bluză ecosez și blugi. Împreună păreau două școlărițe.

— Robin zice că aș putea să-mi iau și eu o bluză ca a ta, a continuat ea, trăgând-o de braț pe Robin, ca să arăt și eu lălâie ca tine.

— Ei, *grunge*[14] adică! Dar noi ne străduim să nu ajungi așa.

— Bine, *grunge*… a repetat Valentina. Mătușii Sadie îi plac hainele vechi, de demult.

— Rochia asta e chiar foarte drăguță, a spus Robin.

— Mulțumesc. Și haina Valentinei e tot vintage. Ți-aduci aminte, V? Am luat-o amândouă de la un magazin de haine vechi.

— Așa e, a spus Robin, uitându-se mai atentă la haina verde, de parcă i-ar

fi stabilit din nou valoarea.

Intrând în casă, Sadie l-a salutat iute în sufragerie pe Lonnie care, la cei aproape un metru și nouăzeci de centimetri ai lui, stătea gârbovit ca o paranteză, cu ochelarii pe nas, deasupra unui teanc de facturi. Sus, în camera de oaspeți unde se instalase, Pearl – mama ei – stătea în patul cu baldachin, îmbrăcată cu o cămașă de noapte groasă, roz. La optzeci și șapte de ani, și cântărind puțin peste patruzeci de kilograme, Pearl obișnuia să zâmbească ușor, de parcă era gata-gata să se evapore, după care cerea un milkshake de vanilie sau o altă pernă, țipând de se zgâlțâiau pereții.

— Cum te simți, mamă?

— Bine, bine, a răspuns Pearl, uitându-se în urma lui Sadie. Dar fetița unde e?

— Valentina, nepoata ta, vrei să zici? S-a dus sus cu bona cea nouă.

— Știam și eu cum o cheamă, a spus mama ei, fluturând din mână.

— Sigur că știai, a liniștit-o Sadie, așezându-se pe marginea patului. Am o veste bună, am fost promovată la bibliotecă azi. E ceva provizoriu, dar cred că e un semn bun.

— Ce grozav, draga mea!

Unghiile mamei erau date cu o ojă roz, de culoarea gumei de mestecat, cam mânjite pe margini, semn că beneficiase de serviciile entuziaste de manichiură ale Valentinei.

— Auzi, mamă… îți aduci aminte când erai de vârsta Valentinei și ai locuit la bibliotecă?

— Ce zici?

— Când locuiai tu la bibliotecă și erai de vârsta Valentinei, a repetat ea.

— Noi nu vorbim despre asta.

Sadie se întreba în sine ei cine erau „noi“: să fi fost Pearl și mama ei?

— Ți-am adus ceva, a continuat ea, scoțând din geantă o cutiuță cu bomboane de ciocolată de la magazinul preferat al mamei de pe Madison Avenue.

Mama a zâmbit și cu degetele tremurătoare a ales o bomboană de ciocolată neagră. A pus-o în gură și nu a mestecat-o, ci a lăsat-o să se topească, ținându-și ochii pe jumătate închiși.

— Sunt bune, nu-i așa? Tot dintr-astea îmi aducea și mie Phillip la fiecare

aniversare.

Mama ei a înghiţit bomboana şi s-a strâmbat.

— Ei, pentru numele lui Dumnezeu…

— Ce ai păţit?

— Sadie, asta a fost demult. Trebuie să priveşti înainte, fetiţo!

Această scânteie de luciditate din partea lui Pearl era ca o rază de far prin ceaţă. Sadie îşi dădea seama că e un semn bun, că îşi revenea după şocul de a fi stat trei săptămâni la reanimare, dar simţea înţepătura totuşi.

— N-am zis decât ceva drăguţ, atâta tot…

— Ba nu. Tu trăieşti în trecut. Uită-te la hainele de pe tine, la cărţile din care-ţi câştigi pâinea. Mai priveşte şi înainte până nu e prea târziu.

Pearl fusese întotdeauna un fel de tiran binevoitor, impunându-le tuturor ce să facă, mai ales fiicei ei, dar observaţia a durut-o totuşi.

— Asta sună cam sinistru.

— Crede-mă! Când a murit taică-tău, eu am mers mai departe. Nu-ţi aduci aminte? Am făcut-o de dragul tău şi al meu. Ce problemă ai, dom’şoară?

Sadie a tras adânc aer în piept şi a simţit o durere în pântec. S-a ridicat şi s-a dus la fereastră, unde cerul se întuneca.

Cât de uşor îi fusese lui Pearl să meargă mai departe! După ce se prăpădise tatăl lui Sadie, mama ei îşi înăbuşise durerea, cunoscând la repezeală mai mulţi bărbaţi, până când s-a cuplat cu unul pe nume Don, care se lăuda că nu se aseamănă cu tatăl ei cum nu se aseamănă un Alfa Romeo de un Crosley Hotshot[15], ce o fi fost acela. Costumele lui negre şi servieta lucioasă erau atât de diferite de cămăşile cu mânecă scurtă şi cutiile ponosite ale instrumentelor tatălui ei.

Fără să scoată vreo vorbă, Sadie îl asculta la cină pe Don povestind despre traseul curselor de Grand Prix de la Monaco, în timp ce Pearl nu-şi mai încăpea în piele de bucurie. Dar când încerca şi Sadie să-i spună cele câteva cuvinte franţuzeşti pe care le învăţase la şcoală săptămâna aceea, el rămânea cu ochii holbaţi la ea, fără să înţeleagă, fără să se amuze.

De Sfântul Valentin, îi adusese lui Sadie o brăţară de trandafiri albi şi mamei un buchet de trandafiri roşii, după care a urmat o scurtă ceremonie de căsătorie civilă la primărie. După asta, ori de câte ori Sadie pomenea în

treacăt de tatăl ei, mama îi făcea semn să tacă, iar Don o fulgera cu privirea.

Într-o duminică, Don a pus un disc la pick-up și Sadie a recunoscut muzica de vals. El i-a întins o mână, invitând-o la dans. Când s-a urcat cu vârfurile picioarelor pe bombeul pantofilor lui, cum făcea întotdeauna cu tatăl ei, Don i-a dat un brânci cât colo.

— Ce naiba faci? Abia i-am lustruit, a țipat el.

— Păi așa dansam noi, a explicat ea, abia mai putându-se ține pe picioare, eu și cu tata…

Don s-a lăsat pe genunchi, și-a lins degetul cel mare și a frecat o zgârietură invizibilă de pe pantoful de piele.

— Copil tâmpit!

Sadie a fugit în camera ei, prea uimită ca să plângă.

Don a rezistat câțiva ani, după care căsnicia s-a destrămat și Pearl și-a reluat numele de fată, Lyons. Până când Sadie a plecat la facultate în New Jersey, mama ei a mai avut câțiva iubiți, unii mai buni ca alții, dar nici unul grozav.

Sadie avusese dreptate să nu-i spună nimic despre flirtul ei cu Claude. Cu alegerile dezastroase ale mamei ei și cu familia în creștere a lui Lonnie, Sadie nu avea nevoie să facă nici o mișcare sentimentală riscantă după divorț. Era iubită și îi iubea și ea, și asta îi era de ajuns.

Valentina a dat buzna înăuntru, cu o cutie mare și turtită în mână și cu Robin pe urma ei.

— Haideți să jucăm un joc cu toatele!

— Sigur! Așază-l pe patul bunicii. Ce jucăm?

— Operația[16].

Valentina a așezat jocul pe o tăviță sprijinită în poala lui Pearl. Sadie s-a ghemuit lângă nepoata ei, adulmecându-i mirosul de șampon Johnson’s Baby din păr.

— Să înceapă Robin, a poruncit Valentina.

Robin a apucat cu îndemânare o coastă de pe toracele pacientului, cea mai ușoară mișcare. Valentina a chiuit de bucurie când a scos-o.

— Acum e rândul meu, a anunțat Pearl. Sau e rândul lui Harry?

Devenise din nou confuză, cu privirea pierdută într-un colț al camerei.

— Harry e fratele tău, mami, a spus Sadie rar, dar tare. El nu e aici, știi

doar, nu?

— Mai spune-mi o dată ce s-a întâmplat cu Harry, a întrebat Valentina, ridicându-şi ochii.

— A murit de mult.

Auzind asta, Pearl a izbucnit în plâns.

Seara începea să ia o altă întorsătură.

— Mami, e rândul tău, a spus iute Sadie.

— A, e rândul meu! a exclamat Pearl, zâmbind printre lacrimi.

Lui Sadie îi venea greu să se obişnuiască cu frecventele schimbări ale stării de spirit a lui Pearl, cu momentele de confuzie urmate de altele, în care era perfect limpede la minte. Ea şi Lonnie spuneau uneori în glumă că mama lor avea mintea perfect sănătoasă, dar că voia să-i ţină pe toţi pe jar. Genul acesta de umor negru i-a susţinut la începutul perioadei cât a stat în spital, când nu erau siguri dacă avea să-şi mai revină. Odată, când Sadie a crezut că se întrecuseră cu gluma, Lonnie i-a amintit că ei deprinseseră acel tip anume de mecanism de rezistenţă chiar de la Pearl, ceea ce Sadie nu putea să nu recunoască.

Când era rândul lui Pearl să joace, se declanşa mereu soneria, căci îi tremurau mâinile, iar ea exclama surprinsă. Sadie s-a pregătit pentru încă o şarjă de lacrimi.

De data aceasta, totuşi soneria nu a mai sunat, iar Pearl a scos sternul, exclamând satisfăcută:

— Haah!

— Ceva e în neregulă, a spus Sadie, trăgând planşeta cu pacientul spre ea.

— Ba nu, am reuşit eu! a ripostat Pearl intrigată.

— Ai fost nemaipomenită, a spus Robin, bătând-o uşor pe piciorul acoperit de pătură.

Sadie a atins penseta de marginea metalică a cavităţii unde se afla inima. Nu s-a auzit nici un sunet.

— Cred că s-au terminat bateriile.

— Şi mie nici nu mi-a venit rândul, s-a văitat Valentina.

— O să le schimb, a spus Sadie, nu-ţi face griji, că o să joci şi tu după aia.

Pearl şi-a încrucişat braţele, bosumflată, pe măsură ce creştea tensiunea în cameră.

— Nu, nu mai vreau să joc.

— Nici eu, a spus şi Valentina.

— Ce faceţi acolo, sus, sunteţi bine? s-a auzit vocea lui Lonnie de la parter.

De-acum Pearl şi Valentina se întreceau care să protesteze mai tare.

Sătulă de atâta gălăgie, Sadie a ridicat jocul din poala mamei sale.

— Gata, s-a terminat cu joaca! Cred că suntem destul de obosite cu toatele!

Valentina s-a uitat mânioasă spre ea.

— Hai, Valentina, a început Robin, aruncându-i o privire cu înţeles lui Sadie, hai să ne pregătim de culcare.

Şi au ieşit pe hol în timp ce Sadie închidea capacul cutiei de joc, sub privirea atentă a mamei.

— Auzi, Sadie! De ce porţi chestia aia? Arăţi anapoda.

De când începuse să se îmbrace cu haine vintage auzea mereu aceste comentarii.

— Noroc că nu trebuie să le porţi tu! i-a întors-o Sadie. Mulţumesc oricum că ţi-ai exprimat părerea!

Mama ei a închis ochii o vreme. Sadie a aşteptat, gata să înfrunte următorul comentariu. Nu ştia de ce, dar în relaţia ei cu Pearl se afla mereu pe picior de război, aşa cum fusese şi cu Phillip. În ziua când se pomenise cu el că-şi adusese bagajele la ea, la început, îşi spusese că era doar temporar. Colegul lui de cameră se muta în Texas, iar Phillip nu-şi putea permite să plătească singur chiria şi nici nu-şi bătea capul să-şi găsească altă locuinţă cât mai dura şcoala. Dar ori de câte ori ajungea acasă înaintea lui, Sadie îi mai scotea cărţile din câte o cutie, aşezându-le pe rafturi, sau îi punea hainele de iarnă în dulap. Iar el nu părea să bage de seamă că lăzile lui de carton tot dispăreau şi, când a trecut şi toamna fără ca el să dea vreun semn că s-ar muta, atunci a răsuflat şi ea uşurată. Devenise al ei cu totul.

Pe de altă parte, plecarea s-a efectuat iute. În acea seară de ajun, îşi luase cu el o valiză, iar în a doua săptămână a lunii ianuarie îi dispăruseră toate lucrurile. Ea stătuse într-un mic restaurant, citind – fără să înţeleagă nimic -

buletinul informativ al Asociației Bibliotecarilor Americani, în timp ce Phillip și cei câțiva cărători de bagaje au luat tot ce era al lui din apartament, lăsând găuri pe rafturile de cărți și umerașe goale în dulapurile de haine.

— Să nu o arzi, fă ce-oi face, dar să nu o arzi.

Asta era ceva nou.

— Despre ce vorbești, mami?

— Cartea…

— Nu, ăsta e un joc, a spus Sadie arătându-i cutia de carton. Vreau să-l pun la loc.

— Să nu faci asta!

Sadie nu a luat-o în seamă și a pus jocul pe raftul cu cărți. Se va ocupa de baterii mai târziu.

— Odihnește-te, mai bine. O să-ți aduc un pahar cu apă, da?

Ajunsă în bucătărie, s-a sprijinit de marginea bufetului. Își dădea seama că ar fi trebuit să se comporte altfel în seara aceasta. Nu avea nici o scuză să-i sară țandăra așa, cu cei din familia ei, mai ales că Lonnie făcea față la astfel de situații în fiecare zi. Lonnie fusese întotdeauna copilul model, studiase medicina, își întemeiase o familie. Sadie era doar bibliotecara trăsnită, care purta haine aiurea.

— Ai pățit ceva? a întrebat-o Robin, care apăruse în prag.

— Nu, sunt în regulă. Doar că mi-e greu să o văd pe mama așa. N-am vrut să reped pe nimeni.

— Vezi-ți de treabă! Dacă nu le-ai fi oprit jocul, s-ar fi terminat cu istericale de ambele părți. Sunt convinsă.

— Mama e încă o forță a naturii, a spus Sadie. Chiar și din pat ne comandă totul.

— Valentina o iubește foarte mult. Bunica mea a murit înainte de a mă naște, așa că cred că V are noroc să își poată petrece timpul cu ea, chiar dacă acum e destul de greu.

— Îmi pare rău să aud asta, și bunica mea a murit înainte să mă nasc.

— Oricum, când nu știi ce-ai pierdut, n-are cum să-ți pară rău, nu-i așa? Ca și cu sunetele alea foarte înalte pe care le pot auzi doar câinii, nu și oamenii. Și pe deasupra, a continuat ea, stăpânindu-și un zâmbet, se pare că

bunica mea era o mare zgripţuroaică.

— Ei, a râs Sadie, îi mulţumesc pentru tot ajutorul. Mă bucur că eşti aici.

— Sigur că da.

Au fost întrerupte de Lonnie, care a dat buzna în bucătărie, fugărind-o pe Valentina în pijamaua ei roz cu o balenă pe piept, care se prăpădea de râs. Toată tevatura fusese dată uitării.

*

A doua zi dimineaţă, nici nu se aşezase bine la birou când i-a sunat telefonul.

— Sadie, Marlene la telefon.

Sadie a zâmbit, auzind vocea fostei ei şefe, bucuroasă că putea vorbi în voie, Claude aflându-se în sala principală cu un cititor. Au vorbit mai bine de zece minute, iar Marlene şi-a cerut iertare pentru plecarea neaşteptată.

— Au insistat să o rup complet de la bun început şi mi-am dat seama că n-ar ajuta la nimic să tărăgănez. Dar o să-mi fie tare dor de tine. Şi mă bucur din suflet că ai preluat tu expoziţia. Să ştii că ţi-am pus o vorbă bună pe lângă dr. Hooper.

Sadie i-a mulţumit călduros şi şi-au luat rămas-bun, promiţându-şi că vor păstra legătura. S-a uitat la ceas şi a pornit-o spre depozite, către secţiunea unde se aflau diverse obiecte disparate din Colecţia Berg, pe două rânduri de rafturi, protejate cu grilaje închise cu un lacăt. A scos cheia şi a descuiat uşa, închizând-o iute în urma ei. Astăzi avea de gând să se uite prin jurnalele Virginiei Woolf, care se numărau printre exponatele obligatorii ale expoziţiei. Erau douăzeci şi opt de volume, scrise între 1915 şi 1941, anul sinuciderii Virginiei Woolf. Marlene intenţionase să expună ultimul volum, cu ultimele notaţii scrise cu patru zile înainte ca scriitoarea să-şi umple buzunarele cu pietre şi să păşească în râul Ouse. Sadie se întrebase întotdeauna ce anume nu putuse Virginia Woolf să scrie în acele patru zile.

Şi-a pus mănuşile albe şi a scos cutia cenuşie din fundul raftului, cea cu jurnalele din anul 1941. A deschis-o şi a privit caietele pe care scriitoarea le umpluse cu gândurile ei, obişnuite sau dureroase.

Ar trebui să fie câte cinci în fiecare cutie. Le-a numărat o dată, apoi încă o dată. Erau doar patru.

Lipsea chiar cel pe care îl căuta. A lăsat cutia de-o parte şi a luat-o pe următoarea. Avea cinci caiete, după cum se ştia. La fel şi celelalte cutii cu jurnalele Virginiei Woolf. Până când a ajuns la ultima cutie, inima îi bătea cu putere în piept. S-a uitat în jur, de parcă jurnalul ar fi putut să fie pe undeva pe un alt raft. Dar în acel depozit nu putea intra nimeni în afară de Marlene şi Claude. Şi nici unul din ei nu ar fi făcut aşa ceva.

Câţiva mânuitori de cărţi au trecut prin apropiere, fără să bage de seamă că se afla acolo încremenită de uimire.

Ultimul jurnal dispăruse.

*

— Când ai văzut jurnalul acela ultima dată? l-a întrebat Sadie în şoaptă pe Claude, trăgându-l de-o parte într-un colţ al Colecţiei Berg.

După regulament, în Sala principală de lectură trebuia să se afle în permanentă un angajat al bibliotecii ori de câte ori acolo se afla un cititor. În momentul acela se aflau trei cercetători. Ceea ce însemna că nu puteau să aibă această discuţie în biroul lor. Era convinsă că exista un răspuns plauzibil, dar în lipsa lui Marlene, nu avea cui să se adreseze decât lui Claude.

Claude şi-a scărpinat bărbia, gândindu-se la ce îl întrebase Sadie.

— Caietul cu jurnalul? Marlene şi cu mine l-am scos acum câteva săptămâni şi l-am adus aici, după care l-am dus înapoi, pe raft.

— Eşti sigur că nu l-ai lăsat în altă parte, sau că nu l-ai pus în altă cutie?

— Sigur că nu! Eu nu fac aşa ceva!

Cititorii şi-au ridicat privirea, curioşi sa vadă ce se întâmpla.

— Atunci ştii ce trebuie să facem, nu? a întrebat ea, evitând să vorbească de-a dreptul.

Să inventarieze depozitul, adică să ia la mână fiecare raft al colecţiei, verificând numărul de inventar ca să se asigure că volumele erau puse la locul lor. De cele mai multe ori, o carte care lipsea fusese cu siguranţă pusă într-altă parte. Aşa se putuse întâmpla şi cu jurnalul, să fi fost pus într-altă cutie. Ceea ce însemna că ar fi trebuit să verifice fiecare cutie a Colecţiei Berg, ca să se asigure că ce era înăuntru se potrivea cu eticheta.

Inventarul era ceva plicticos şi obositor, dar reprezenta singura metodă de

a da de o carte pierdută şi de a stabili dacă dispăruse cu adevărat sau doar fusese pusă într-altă parte.

— Știu ce trebuie să facem, a răspuns Claude, fără să rostească nici el cuvântul cu pricina. Dar am un program diseară, nu putem aştepta până mâine?

Ea nu i-a răspuns nimic, aşteptându-l să se dezmeticească. Dacă el fusese ultimul care pusese mâna pe jurnal, atunci era responsabilitatea lui să o caute.

— Ei bine, atunci, a cedat el, oftând.

— O să ne apucăm de aici până când se închide biblioteca, apoi trecem în zona încuiată, după închidere. O să fie o noapte lungă!

Avea şi ea un program, dar l-a sunat pe Lonnie să-i spună că nu va putea veni la ei la cină.

Târziu, în puterea nopţii, biblioteca vibra de-un vuiet surd, iar lipsa sporovăielii şi paşilor mânuitorilor de cărţi o făcea să se simtă stânjenită. Claude o pornise pe un culoar între rafturi şi Sadie pe altul, iar pe la trei dimineaţa literele şi numerele din cota de inventar li se învălmăşeau pe dinaintea ochilor. Scoseseră cutiile una câte una, punându-le pe un cărucior şi le verificaseră conţinutul, după care le puneau la loc şi treceau mai departe. Şi pe când se apropia de capătul ultimului raft, începea să conştientizeze ce se întâmplase.

Ultimul jurnal al Virginiei Woolf, cu ultima notare din data de 24 martie 1941, nu era de găsit nicăieri. Prima dată Sadie citise jurnalele Virginiei Woolf pe când era la facultate, de parcă ar fi putut găsi în ele răspunsul la propria durere profundă produsă de moartea tatălui ei cu mulţi ani în urmă.

Într-un paragraf scria: „Voi cădea, dar voi ține steagul sus“[17], după care urma ceva despre ce anume avea să gătească la cină: „pește și cârnați“.

Sfâşietor de banal.

Jurnalele fuseseră încredinţate bibliotecii ca să fie păstrate în bune condiţii, în aşa fel încât generaţiile viitoare de cercetători să poată vedea paginile originale, cuvintele aşa cum fuseseră ele scrise, nu recopiate la maşină. Erau documente esenţiale pentru studierea stării mentale a scriitoarei. Nimic nu se preta mai bine la aşa ceva.

Şi ultimul volum dispăruse!

Ajunsese la capătul ultimului rând. După locul în care era Claude, nici el nu mai avea mult.

Nu trecuse nici o săptămână de când Sadie preluase conducerea și apăruse deja o criză. Oricât de mult ar fi vrut să amâne, se vedea nevoită să îl informeze deîndată pe director.

Au terminat amândoi de inventariat, descurajați. El s-a dus acasă, iar ea a dormit puțin pe canapeaua din biroul din spate. Avea un pulover în dulap și putea să și-l pună peste rochie ca să nu se vadă că nu fusese acasă peste noapte. S-a trezit amețită și confuză, după care s-a năpustit la patiseria de pe Thirty-Ninth Street să ia o cafea. Claude a apărut și el la nouă fix, arătând destul de răvășit, și amândoi s-au îndreptat spre biroul directorului.

Peste câteva minute a apărut și dr. Hooper, cu un ziar vârât sub braț, și a încremenit când i-a văzut. Sadie își închipuia cât de neprofesional arăta, cu cearcăne la ochi, fusta șifonată și părul neorânduit.

— Cine supraveghează Sala voastră de lectură? a întrebat directorul.

— Am pus un anunț că ne întoarcem la nouă și jumătate, a răspuns Sadie. Avem o problemă.

El le-a făcut semn să intre și a închis ușa.

— Ce s-a întâmplat?

Pentru o clipă, Sadie și-ar fi dorit ca postul de curator-șef să-i fi revenit lui Claude, ca să fie el cel care avea să înfrunte mânia directorului.

— Ieri m-am dus să caut unul dintre volumele pentru expoziție și nu mai este.

— Care anume?

— Ultimul volum al jurnalelor Virginiei Woolf.

— Sunteți siguri că nu a fost pus într-altă parte? a pufnit directorul.

— Am făcut inventar azi-noapte. Nu l-am găsit nicăieri.

— Când a fost văzut ultima oară?

— L-am studiat eu și cu Marlene, a început Claude cu voce tare, acum câteva săptămâni. L-am scos din depozitul încuiat și l-am dus chiar eu la loc după câteva ore. Sunt sigur că l-am pus în cutia care trebuie.

— Aha!

În aer plutea o învinuire nerostită. Marlene – care plecase brusc de la bibliotecă – fusese una din persoanele care puseseră mâna pe jurnal ultima

dată.

— Să o întreb pe Marlene?

— Nu. Am s-o sun eu, a spus dr. Hooper, dregându-şi vocea. Până atunci am să-i spun bibliotecarului-şef să fie atent, poate-l găseşte pe undeva. Dar să nu mai spuneţi nimănui altcuiva.

Claude a încuviinţat din cap.

— Dar dacă descoperim că a dispărut până la urmă, a spus Sadie, ar fi bine să implicăm presa. Dacă e vorba de un furt, cu cât facem mai mult publicitate, cu atât mai iute o să dea de el anticarii şi alţi specialişti.

— Nu e o idee bună din două motive, a spus domnul Hooper. Dacă hoţul află că noi ştim, atunci e mai puţin probabil că va încerca să-l vândă la vedere. Şi, în al doilea rând, cu cât află mai puţini sponsori, cu atât mai bine, căci nimeni nu vrea să bage bani într-o instituţie care nu prezintă siguranţă. Aşa că haideţi să nu ne pierdem capul. Trebuie să-l găsim pe tăcute. Până atunci, am să pun să schimbe încuietoarea la depozit. Mai lipseşte şi altceva?

— Nu, din câte am văzut noi. Totul e la locul lui.

— E o pierdere groaznică, dacă chiar a fost furat!

Sadie avea însă şi o veste bună: a întins pe biroul domnului Hooper câteva exemplare vechi din buletinul bibliotecii.

— Totuşi, am şi o veste bună. Chiar aici, sub ochii noştri, am găsit unele dintre primele scrieri ale Laurei Lyons. Se pare că a scris nişte articole despre viaţa în bibliotecă pentru buletinul intern al bibliotecii.

— Fir’aş al naibii! a exclamat dr. Hooper, care nu înjura niciodată, ceea ce însemna că îl impresionase de-a dreptul. Minunat. Bravo! Excelent, Sadie!

— Putem deci să le punem în expoziţie?

— Sigur că da. Dar să nu ne mulţumim doar cu asta. Aş vrea totuşi să găsim ceva scris chiar de mâna ei. Noi avem una dintre cele mai mari colecţii literare din marile biblioteci ale lumii. Dacă există un manuscris al ei, la noi ar trebui să fie. Avem nevoie de asta. Mai ales dacă ne-a dispărut unul din jurnalele Virginiei Woolf.

Nu era suficient. Desigur că nu era îndeajuns.

— O să iau legătura cu executorul moştenirii ei şi o să vă informez

deîndată ce aflu ceva.

— Bine, bine!

Pe când ieşeau din birou, l-au auzit pe director strigând la secretară să o caute pe Marlene la telefon. Sadie spera că aveau să găsească curând un răspuns. Poate că jurnalul fusese trimis la restaurare, şi Marlene uitase să le spună. Deşi părea foarte puţin probabil.

Când s-a întors în biroul ei, suna telefonul.

— Sadie, sunt eu, Lonnie.

Biroul ei era plin de hârtii şi mai avea să-l contacteze pe executorul moştenirii Laurei Lyons, nu era momentul potrivit pentru o discuţie frăţească.

Dar nu a apucat să-i spună toate acestea, că el i-a luat-o înainte.

— Mama… s-a stins… nu mai e…

---

14. Referire la stilul vestimentar neglijent, asociat rockerilor.

15. Automobil de fabricaţie americană, economic, de mici dimensiuni, din anii ‘40–’50.

16. Joc în care participanţii trebuie să mimeze o operaţie pe un pacient desenat pe o planşetă şi să scoată diverse organe sau părţi ale corpului cu o pensetă conectată cu un fir la o baterie. Atunci când penseta atinge corpul fără să nimerească organul de extras se aude un sunet, semn că jucătorul nu a reuşit operaţia.

17. Virginia Woolf, *Jurnalul unei scriitoare*, Bucureşti, Univers, 1980, p. 426. Însemnarea este din 8 martie 1941, fiind cea cu care se încheie ediţia menţionată. (N. red.)

Capitolul șase

New York, 1993

A doua zi după moartea lui Pearl, câteva prietene de-ale ei au trecut pe la Lonnie ca să prezinte condoleanțe și păreau că nu se grăbesc să mai plece, așa că Sadie a comandat niște mâncare chinezească și a așteptat să-i fie adusă în timp ce doamnele, adunate în jurul mesei din bucătărie, vorbeau între ele despre canastă și operațiile de înlocuire a șoldului. Cum a sosit mâncarea, Sadie a pus mâna pe o caserolă de plastic și i-a făcut semn Valentinei să vină cu ea la masa din sufragerie, unde au început să înfulece tăiețeii cu susan, în timp ce, în bucătărie, LuAnn răspundea răbdătoare la întrebările doamnelor despre aranjamentele de înmormântare.

Ce bine că venise acasă LuAnn, cârmaciul vaporului care era familia lor. Când o întâlnise prima dată, Sadie se simțise intimidată de noua prietenă elegantă a lui Lonnie, dar LuAnn nu contenise să o înconjoare cu prietenia ei, întrebând-o despre slujbă, despre cărțile preferate și, după nașterea Valentinei, au împărțit bucuria intimă de a iubi sufletelul din fața lor. LuAnn arăta întotdeauna încântător, chiar și astăzi, când își asortase la blugi o eșarfă strălucitoare de mătase și cu o brățară de tenis[18] ce-i sclipea pe încheietura mâinii. După ce Lonnie și LuAnn s-au căsătorit și s-au mutat în casa familiei, tânăra lui soție asortase mobilele rămase de la Pearl cu același bun gust, împrăștiind perne colorate în salon și punând pe perete afișe înrămate ale unor filme franțuzești.

Sadie a lăsat bețișoarele de-o parte. Brusc, sosul de alune căpătase gust de lipici și îi pierise pofta de mâncare.

— Valentina, îmi pare rău că te-am repezit ieri când ne jucam jocul acela.

— Ce vrei să spui? a întrebat Valentina.

— M-am enervat când n-a sunat soneria și v-am repezit pe toate. Îmi pare

rău.

— Dar eu nu-mi aduc aminte. Nu te mai prosti, mătușă Sadie.

O străbătu un val de ușurare. Se simțea îngrozitor că-i stricase Valentinei ultimele clipe petrecute cu bunica și, când colo, ea nici măcar nu băgase de seamă. E straniu ce țin copiii minte și ce nu.

Așteptând ca Valentina să termine de mâncat, Sadie privea atentă fotografiile de familie în rame de argint atârnate pe perete: mama ei pe o bancă în parc, toată numai zâmbet, ținând-o pe Valentina-bebeluș în brațe, LuAnn și Lonnie la nuntă, Sadie și Lonnie stând bățoși în fața pomului de Crăciun, lângă mama lor. Stângăcia ei de-atunci nu o părăsise nici acum, din nefericire. Avea aceleași sprâncene groase și gura prea mică. S-a apropiat de fotografie și a privit-o mai îndeaproape, văzând că pe lângă toate acestea mai avea și un ochi mai mare decât celălalt, ceea ce o făcea să pară cam trăsnită. S-a uitat în oglindă să vadă cum arăta acum: tot trăsnită.

Cât fusese măritată, avuseseră acolo și o fotografie de la nunta ei cu Phillip, una dintre pozele în care i se părea că arăta cel mai bine. Din profil, ea își ridica ochii zâmbind spre noul ei soț și-i plăcea cum i se vedea curbura nasului din acel unghi, iar părul îi arăta perfect în ziua aceea, cum îi cădea vălurit pe spate. Păcat că nu putuse să-l scoată pe Phillip din poză. Deși și el arăta destul de bine în poză, zâmbind timid, îmbujorat, de parcă ar fi pus mâna pe o prințesă. Se iubiseră, cândva.

Sadie s-a apropiat mai mult de una din fotografiile bunicii lor, făcută în Londra înainte de război. Stătea lângă o tufă de trandafir, cu un zâmbet ușor pe chip. Laura Lyons nu părea a fi genul voios. Avea o privire precaută, bănuitoare. Fotografia părea a fi fost făcută cam la vremea când Virgina Woolf începuse să-și scrie jurnalele. Poate că avuseseră ocazia să se întâlnească întâmplător, să ia ceaiul împreună. Oare de ce una și-a păstrat jurnalele pentru generațiile viitoare, iar cealaltă a cerut să-i fie distruse toate posesiunile după moarte?

Sadie a tresărit. În loc să plângă moartea mamei sale, îi zbura gândul mai degrabă la jurnalul dispărut. Sau prefera să se concentreze asupra problemelor de lucru, ca să nu se gândească la tragedia din familia ei? Dacă n-ar fi moartă, mama ei s-ar fi aflat acum în bucătărie și ar fi făcut brioșe cu stafide sau alt fel de prăjiturele cu fructe, ca să le aline durerea. Iar gândul

că ea nu era acolo să le facă a izbit-o drept în plex. A slobozit un sunet înfundat, de parcă ar fi tușit sau s-ar fi înăbușit, și-a simțit cum i se cască brusc o gaură în piept, dezvelind un hău în locul inimii.

LuAnn s-a ivit în prag cu mâna pe clanța ușii.

— Ce faceți aici, sunteți bine?

— Sigur, mami, a răspuns Valentina. Cornulețe cu răvașe[19] n-avem?

— Ba da, în bucătărie, fugi să le iei.

LuAnn s-a apropiat de Sadie în timp ce Valentina o zbughea afară din cameră.

— Fotografiile de familie… a spus ea, apucând una ce-l înfățișa pe Lonnie la ceremonia de absolvire a facultății. Anii lui cei mai buni… uite ce mult păr are!

— Ei, lasă că și acum e șarmant, a spus Sadie, străduindu-se să fie și ea la fel de degajată. Dar grupa geriatrică ce face dincolo?

— Cred că o să plece curând, a spus ea, ridicându-și ochii spre Lonnie, care intrase și el în cameră.

Sadie s-a întors spre fratele ei.

— Regret că nu am fost și eu aici înainte să se prăpădească. Îmi pare tare rău.

— N-a fost nimic spectaculos, a spus Lonnie ridicând din umeri, s-a stins liniștită în somn.

— Dar noi aveam impresia că îi era bine, nu-i așa? Credeam că se întrema.

— Își revenea după pneumonie, dar în noapte aia i s-a oprit inima. Să nu uităm că avea optzeci și șapte de ani.

— Da’ pare așa de brusc…

Nu era însă așa. Lonnie avea dreptate. Brusc ar fi fost să te trezești buimac, în toiul nopții, pe când aveai opt ani și să nu-ți dai seama ce ai auzit. O izbitură puternică, de parcă ar fi căzut un sac de cartofi. Sadie se dăduse jos din pat, atrasă de lumina din baie, și a deschis ușa încetișor ca să dea de tatăl ei căzut pe pardoseala rece, cu degetele lui lungi ușor îndoite, ca și cum ar fi cântat la contrabas. A dat fuga la mama ei și apoi, când au sosit paramedicii, a rămas ghemuită pe podeaua din hol. Își mai amintea și acum cât de aspră era traversa sub picioarele goale.

Tatăl ei fusese instrumentist de improvizaţie, făcând ilustraţie muzicală pentru reclame sau emisiuni de televiziune, după care s-a apucat de rock'n-roll, fiind unul dintre puţinii muzicieni mai vârstnici care au îmbrăţişat acest gen muzical. O luase şi pe Sadie de câteva ori să asculte astfel de muzică la Brill Building, ceva mai la nord de Times Square, iar ea se mirase cât de mult semăna acel studio cu o sală de clasă, cu scaunele sale pliante împrăştiate pe podeaua cu linoleum. Doar că în clasa ei de la şcoală nu erau fire printre picioarele scaunelor, care să se înfăşoare apoi pe stativele microfoanelor, şi nici bărbaţi care să fumeze în pauze, glumind între ei. Când cânta la contrabas, tatăl ei se unduia ca un copac în vânt, ca şi cum ar fi dansat cu cineva, ca Fred Astaire cu o Ginger întrupată din lemn de arţar şi molid. Când a început să cânte cu formaţii rock, a trecut la o chitară Rickenbacker[20] strălucitoare, fără să fie deranjat de corzile ei butucănoase, căci avea degete foarte agile. Cât de mult îi simţea lipsa! Mai ales astăzi.

Se gândea că asta se întâmplă când ai o moarte în familie: ţi se tulbură tot mâlul de la fundul vieţii.

Au rămas tăcuţi o vreme.

— Ce i-ai spus ultima oară? l-a întrebat Sadie.

— Cred că i-am spus să-şi ia doctoriile. Nu era în apele ei, părea destul de confuză, a spus Lonnie, aruncându-i o privire stranie. Zicea ceva de bibliotecă… de unde şi până unde?

— Zău?

— S-a uitat la mine ca şi când chiar mă vedea. Ca şi cum ar fi fost lucidă de tot. Şi a pomenit ceva… cum că a trebuit să plece de la bibliotecă pentru că arsese o carte.

Mama lor mai spusese ceva de genul acesta în seara când Sadie le-a luat jocul. I-a spus să nu ardă cartea.

— Din pricina unei cărţi arse să fi fost ei nevoiţi să plece de la bibliotecă? s-a mirat Sadie. Oare ce-o fi vrut să spună?

— Habar n-am. Era sinistru. Părea îngrozită, a continuat Lonnie, ştergându-şi lacrimile. Am alinat-o şi s-a mai liniştit până când a adormit, în cele din urmă.

*

În cartea lui Sadie, *Surviving Spinsterhood*, li se recomanda fetelor singure să-şi găsească o pasiune care să le ţină ocupate şi să le facă atractive pentru alţii, cum ar fi să colecţioneze cutii de tutun sau antichităţi, dar pe Sadie nu o interesa nici una din acestea. Dar, stârnită de amintirile plăcute despre tatăl ei, începuse să caute să asculte muzică ori de câte ori putea. Fie că erau exploziile vocale ale unui oratoriu la Carnegie Hall sau improvizaţiile bubuitoare dintr-un club de jazz deschis într-o fostă fabrică de parfumuri, după o zi de căutat răspunsuri la întrebări, nimic nu-i pria mai bine decât să stea liniştită într-o încăpere şi să se lase purtată de muzică.

În sâmbăta următoare plecării definitive a lui Phillip, disperată să iasă din casă, a citit programul evenimentelor din *New Yorker* şi a ales un mic club din West Village unde cânta un trio. S-a aşezat la bar, simţindu-se stânjenită şi singură, dar i-a căzut privirea asupra unei femei aşezate la o masă foarte în faţă. Avea părul cărunt, buzele rujate puternic şi purta o capă de blană din alte vremuri. Se mişca în ritmul muzicii, unduindu-şi umerii. *Aşa am să fiu şi eu*, şi-a pus ea în minte. Fără ruşine, fără teamă.

În seara aceasta totuşi, la două zile după moartea mamei ei, jazzul n-ar fi mers. Încordarea care îi înţepenea spinarea şi i se înşuruba în cap avea nevoie de ceva mult mai tare.

Formaţia de pe scena de la CBGB[21] cânta strident nişte versuri pe care ea nu le discernea, dar nu avea nici o importanţă. Nu asta era problema. Sadie se aşezase în locul ei obişnuit, la capătul barului, cel mai aproape de ieşire, de unde putea să observe încăperea fără să simtă că participă la ceea ce se întâmplă acolo. În seara aceea cânta un trio punk fără prea mult har, dar cu multă mânie acumulată. Ritmul puternic al tobei îi exploda în cap, sfâşiindu-i aproape auzul.

Barmanul a făcut un semn spre berea din faţa ei, dar Sadie a refuzat să mai comande una şi el a arborat un rânjet scurt, după care i-a întors spatele, aşa cum făcea de fiecare dată când apărea ea acolo.

Pereţii şi tavanul erau acoperiţi cu o mulţime de abţibilduri şi graffitti sordide, podeaua, lipicioasă, iar berea, caldă. Formaţii precum Crumps se simţeau ca la ele acasă, iar muzica lor dură reflecta realităţile şi mai dure de afară. Oraşul era pe marginea unei prăpăstii, şovăitor încă după explozia unei bombe în parcarea din World Trade Centre cu câteva luni în urmă.

Uneori şi-l închipuia pe tatăl ei cântând la CBGB, dacă ar fi trăit, încântat de felul în care chitariştii răsuceau sunetele cu atâta furie.

În anii şaptezeci, când clubul îşi deschisese porţile, fusese un fel de Mecca al muzicii noi, care se îndepărta clar de ritmurile sclipicioase ale muzicii disco, atât de la modă pe atunci. Şi douăzeci de ani mai târziu, încă mai bubuiau cu o energie întunecată. Lui Sadie îi plăcea să vadă dansatorii care nici nu dansau de fapt, ci doar dădeau din mâini şi din picioare. La câteva săptămâni trecea pe-acolo ca să-şi încarce bateriile şi apoi putea să scoată din nou capul în lume şi să se comporte din nou ca o bibliotecară conştiincioasă, să sorteze întrebările şi să găsească răspunsuri, să se cufunde iar în logica şi ordinea sistemului de clasificare al Bibliotecii Congresului.

Dorinţa ei de a se ţine mereu ocupată o împinsese să se reîntoarcă mai devreme la serviciu în ziua aceea, deşi era sâmbătă şi, teoretic vorbind, se afla încă în concediu pentru că avusese un doliu în familie. Lonnie şi LuAnn fuseseră cei care se ocupaseră de tot, prin urmare ei nu-i mai rămăsese mare lucru de făcut. Aşezată la biroul ei în liniştea Sălii Berg, lăsase un mesaj telefonic domnişoarei Quinn din Londra, fosta secretară şi executor testamentar al Laurei Lyons, după care s-a dus în arhivă să scotocească din nou prin cutiile bunicului ei, în speranţa că va găsi ceva legat de Laura Lyons care i-ar fi scăpat la prima căutare. Atenţia i-a fost însă abătută de agendele lui Jack Lyons. O mulţime de întâlniri şi mementouri: dovadă că omul era foarte meticulos, ca ea, care-şi nota totul în agenda Filofax. I-a admirat minuţiozitatea listelor detaliate pentru proiectele viitoare, a programărilor reparaţiilor săptămânale, a evidenţei preţului cărbunilor.

Apoi a ajuns la ultima însemnare din 23 mai 1914, în aceeaşi lună de când data şi scrisoarea detectivului bibliotecii, în care se spunea că familia se afla sub supraveghere. Lista lui Jack Lyons din ziua aceea era foarte scurtă: *scară, frânghie, bilet.* Şi fiecare cuvânt bifat cu grijă.

Trei vorbe fără vreo importanţă în sine, dar puse laolaltă, pline de înţeles.

Sadie nu aflase niciodată ce se întâmplase de fapt cu bunicul ei, ştia doar că murise pe neaşteptate şi că familia fusese nevoită să plece de la bibliotecă. Să se fi sinucis oare?

Şi totuşi, părea ciudat să fi scris, cu atâta cinism şi lipsă de emoţie, o listă

cu ce avea de făcut.

Oare ce se li întâmplase Laurei Lyons şi soţului ei în mai 1914? Şi ce să înţeleagă din bolboroselile lui Pearl de pe patul de moarte despre faptul că fuseseră nevoiţi să se mute de-acolo din pricina arderii unor cărţi? Trecutul părea că devine tot mai tulbure şi Sadie începea să se gândească cu îngrijorare dacă nu cumva lucruri întâmplate cu optzeci de ani în urmă ar putea să aibă vreo influenţă negativă asupra muncii ei de curator din prezent.

Aşezată la barul din clubul CBGB, lăsându-se pătrunsă de muzică, se gândea la ceea ce descoperise. *Scară*, *frânghie*, *bilet*. Dacă bunicul ei avusese intenţia să se sinucidă, atunci moartea propriului tată trebuie că o lovise pe Pearl mult mai tare decât îşi închipuise, chiar dacă ar fi survenit din cauze naturale. Şi ar fi putut explica şi refuzul lui Pearl de a vorbi despre trecut.

O tânără rasă în cap, cu cercei în nas, i-a zâmbit trecând pe lângă ea. Ce drăguţ din partea ei, şi-a zis Sadie. Se gândea că, de-acum, aproape că devenise un client obişnuit şi ieşea în evidenţă prin rochia ei şemizetă ecosez cam din anii 1940. Moda grunge n-o avantaja în nici un fel.

Şi-a luat geanta şi s-a dus la toaletă, unde a trebuit să aştepte într-un holişor îngust până să se elibereze o cabină.

— Cine e mamaia aia? s-a auzit o voce dintr-una din cabine.

— Care, aia de la capătul barului? a răspuns altă voce din cabina alăturată. O băbătie care stă ca pietroiul şi se crede şi ea în peisaj. Groaznic, zău aşa. Gus nu poate s-o sufere că ţine locul ocupat şi comandă doar o bere. Să mă ferească Dumnezeu să n-ajung şi eu aşa când oi îmbătrâni!

Bătrână? Dar n-avea decât patruzeci şi trei de ani, îi venea să strige. Dar poate că vorbeau de altcineva, nu de ea.

Uşa toaletei s-a deschis şi tânăra care îi zâmbise mai devreme a rămas încremenită în prag.

— Ăăă, bună!

Sadie s-a răsucit pe călcâie, căznindu-se să nu izbucnească în lacrimi, şi s-a înapoiat în haosul din club.

*

Luni dimineața, Sadie a deschis ușa de la subsol a bibliotecii, pe care scria LEGĂTORIE ȘI RESTAURARE. Ar fi putut profita mai mult de concediul pentru doliu, dar prefera să-și facă de lucru și nici nu voia să se năpustească Claude să-i ia locul cât nu era acolo.

Atelierul arăta ca o mică fabrică; lângă mesele lungi, pline de diferite unelte, nu era decât un singur om care s-a ridicat, trosnindu-și încheieturile. Avea o barbă la fel de albă ca lumina fluorescentă din tavan.

— Domnul Babenko!

El a salutat-o călduros, așa cum făcuse de prima dată când se interesase de apartamentul secret din bibliotecă. Neobișnuit să aibă oaspeți, domnul Babenko fusese încântat de interesul manifestat de Sadie pentru istoria clădirii și pentru ceea ce făcea el acolo la legătorie, arătându-i cum pregătea cărțile ce-i veneau la restaurat, măsurându-le și îmbrăcându-le coperțile cu un strat de folie protectoare, trecându-le apoi printr-o mașină de lipit, după care le trimitea înapoi să fie așezate pe rafturi în depozite. Ea se entuziasmase văzând mașina butucănoasă de cusut care stătea nefolosită într-un colț, și de atunci au rămas buni prieteni.

— Ce mai e nou, tânără domnișoară?

Tânără domnișoară. Comentariile necruțătoare ale fetelor de la CBGB s-au risipit, ca și cum nu ar fi fost rostite. De fapt, totul era o chestiune de perspectivă.

— Nu știu dacă ai auzit sau nu, dar ne-a dispărut ceva de la Colecția Berg.

— Șefa, nu?

Se gândea la Madlene, desigur. Vestea se răspândise iute.

— Așa e, a găsit un post la Boston. Curator-șef.

— Bravo ei!

— Dar e vorba de altceva…

— Vai de mine, ce veste groaznică, a exclamat el, fluierând uimit când a auzit de dispariția jurnalului Virginiei Woolf. Groaznic!

— Așa e. Dar aș vrea să rămână între noi, domnul Hooper nu dorește să se afle.

— Fii sigură de asta, a promis domnul Babenko. Dar era ștampilat?

Toate volumele mai valoroase din Biblioteca Publică din New York erau

ştampilate cu un simbol distinctiv aplicat pe pagina nouăzeci şi şapte, pentru a preveni furtul. Dar până şi Sadie ştia că existau unii anticari abjecţi care, cu toate acestea, cumpărau cărţi furate din biblioteci şi le îndepărtau acele ştampile fie distrugând pagina, fie folosind diverse substanţe chimice ca să le şteargă. Toate bibliotecile ce deţineau cărţi rare se confruntau cu aceeaşi dilemă: dacă să „mutileze“ o carte – ceea ce o făcea să se vândă mai greu pe sub mână – sau să păstreze cărţile neatinse, lăsându-le drept momeală tentantă pentru hoţi.

— Jurnalul Virginiei Woolf nu era ştampilat, asta ştiu sigur. Aş vrea să pot ajuta la căutarea lui, dar nu ştiu de unde să încep.

— De obicei primii suspecţi sunt cei care au acces la astfel de cărţi. Până acum hoţii care au adus cel mai mare prejudiciu colecţiei sunt aceiaşi cercetători care vin la noi să studieze cărţile, cititori respectabili care se ataşează atât de mult de domeniul lor de cercetare, încât încep să creadă că ar trebui să şi posede acele cărţi. Sau să le vândă pe bani buni.

Sadie, Claude şi Marlene îi supravegheau întotdeauna atent pe cei ce voiau să consulte Colecţia Berg, după ce fuseseră de fapt verificaţi în amănunt înainte de a li se permite accesul. Dimensiunile reduse ale sălii prezentau un avantaj în această privinţă.

— Biroul bibliotecarului se află la câţiva paşi de mesele la care stau cititorii noştri. De fapt stăm claie peste grămadă.

— Nu mai poţi avea încredere în nimeni. Mi-aduc aminte că am citit acum vreo douăzeci de ani despre doi preoţi bizantini care au fost prinşi furând din biblioteca Yale un atlas olandez rar, şi a ieşit la iveală că furaseră alte sute de cărţi nu numai de la Yale, ci şi de la Darmouth, Harvard şi Notre Dame.

— Şi ce-au păţit?

— Au fost caterisiţi şi condamnaţi la un an şi jumătate de închisoare.

— Un an şi jumătate? Doar atât? s-a mirat ea, crezând că nu auzise bine.

— Doar atât, absolut ridicol.

— Bine atunci, o să fiu atentă la bărbaţi în sutane, a continuat ea. Dar, în altă ordine de idei, am o întrebare ciudată. Îţi aduci aminte să fi auzit vreodată despre cineva care să se fi sinucis în bibliotecă, acum… să zicem… mult timp în urmă?

— Nu, din câte ştiu eu. Dar de ce întrebi?

Trebuia să mărturisească, sau… mă rog, să spună măcar o parte.

— Am descoperit o scrisoare în care se pomenea că în 1914 administratorul, cel care locuia în apartamentul din bibliotecă, era bănuit că furase nişte cărţi. Şi cred că e posibil să se fi sinucis.

— Nu cred că pot să te ajut în privinţa asta, dar să ştii că există nişte fantome care bântuie pe-aici.

— Te referi la muncitorul care a căzut de pe schele când se construia Sala de lectură? a spus ea zâmbind.

Fantoma aceea era o legendă care circula printre angajaţii bibliotecii, deşi nici una dintre cunoştinţele ei nu o văzuse vreodată.

— Chiar el, a răspuns domnul Babenko, trăgându-şi o pieliţă uscată de pe degete. Dar eu am vorbit serios, să ştii. Primii suspecţi sunt cei care lucrează îndeaproape la Colecţia Berg.

— Adică Marlene şi Claude?

Plecarea lui Marlene la noua slujbă era cu siguranţă doar o coincidenţă. Ea era foarte devotată păstrării colecţiei. În ceea ce-l privea pe Claude, de când cu furtul, Sadie stătea cu ochii pe el.

— Nu numai Claude şi Marlene, a urmat domnul Babenko, ci şi tu, Sadie. Chiar şi tu.

---

18. Brăţară subţire de diamante sau alte pietre preţioase montate în metal scump, care şi-a luat numele de la jucătoarea americană de tenis Chris Evert, căreia i s-a desprins de pe mână o astfel de brăţară în timpul unui meci US Open.

19. *Fortune cookies* – fursecuri în formă de cornuleţe cu un bileţel ce conţine un mesaj profetic sau un număr de loterie, care se servesc gratuit împreună cu meniul la restaurantele chinezeşti din America.

20. Chitară electrică cu şase sau douăsprezece corzi, preferată de mulţi muzicieni rock, precum The Beatles.

21. Country, BlueGrass and Blues, club deschis în Greenwich Village, în 1973, de muzicianul Hilly Kristal, care promova muzică punck rock, new wave, hardcore punk.

Capitolul șapte

New York, 1913

— Dă-ncoa’ geanta!

Laura s-a tras înapoi spre interiorul apartamentului, deși instinctul o împingea să fugă spre ușă, să scape de creatura amenințătoare dinainte ei.

Dar pentru asta ar fi trebuit să treacă pe lângă el și i-ar fi blocat cu ușurință drumul cu trupul lui masiv.

— Uite ce-i, eu sunt studentă la jurnalism la Universitatea Columbia și am trecut pe-aici numai în vizită. Fiul dumitale, a zis ea, arătând spre băiat, m-a chemat să vin aici. Sigur că m-a confundat cu altcineva, nu-i așa? a întrebat ea, furioasă pe felul în care i se ridicase vocea la sfârșit.

Mama copiilor s-a făcut mică de groază auzindu-și soțul cum striga la Laura:

— Ce-ai zis? Ești ziaristă? Și ce fel de reportaj ai de gând să faci? O să născocești o poveste smiorcăită despre familiuța noastră nenorocită, flămândă și înghețată?

După care a continuat rânjind către nevasta lui:

— Zic c-ar trebui s-o azvârlim pe fereastră.

— Ba n-ai să arunci pe nimeni nicăieri! s-a auzit o voce de undeva dinspre ușa de la intrare, din spatele bărbatului, al cărui cap s-a răsucit ca al unei bufnițe la auzul sunetului.

— Ia potolește-te, domnule Marino. Imediat!

O femeie înaltă și impunătoare a trecut în forță pe lângă el, îmbrâncindu-l. Avea umerii lați, iar părul castaniu, cu cărare la mijloc, dat pe spate și prins într-un coc atât de strâns, că Laura se mira că nu o doare capul. La gât avea o cravată pe sub un guler țeapăn și purta ochelari rotunzi, care-o făceau să arate ca o bufniță. Laurei i s-a părut că o cunoaște de undeva, dar,

bucuroasă că o scăpase, nu s-a putut gândi de unde anume.

— Ieşiţi cu toţii afară, rămân doar eu, mama şi copilul.

Băieţelul i-a dat femeii pruncul din braţe şi ceilalţi copii au întins-o afară, bucuroşi să scape de treabă. Cei mai mari îi îmbrânceau pe cei mici, care abia se ţineau pe picioare pe când ieşeau pe uşă. Cu o privire chiorâşă, tatăl s-a făcut nevăzut în camera din spatele bucătăriei, după ce a cântărit-o pe Laura din cap până în picioare, de parcă ar fi fost o halcă de carne atârnată de un cârlig în măcelărie.

După ce l-a văzut ieşit, femeia s-a uitat în jur, încuviinţând din cap:

— Ai ţinut fereastra deschisă, bine-ai făcut, doamnă Marino.

— Vă rog să mă scuzaţi, ar trebui să plec, a spus Laura.

Ceilalţi studenţi erau deja înapoi la facultate, cu articolul şi cu citatele pregătite, în timp ce ea era cât pe ce să fie ucisă.

— Ziceţi că sunteţi reporter?

— Daa… studentă la jurnalism… la Universitatea Columbia.

— Atunci rămâneţi aici şi luaţi notiţe. Scrieţi un articol… că pe nimeni nu interesează…

Laura nu a îndrăznit să se opună. Nu mai văzuse până atunci o femeie care să preia comanda aşa, poruncind tuturor ce să facă, de parcă ar fi fost căpitanul unui vapor.

— Stai jos aici.

Laura s-a aşezat ascultătoare în capul mesei.

— Copilul nu prea mănâncă, a început doamna Marino, care se prăbuşise în scaunul din faţa Laurei.

Acum, că ai ei ieşiseră din cameră, părea mai mică, mai nenorocită. Mai pierdută.

— De când?

— De ieri.

Femeia i-a pus pruncul în braţe doamnei Marino.

— Vorbeşte cu ea.

— Da’ de ce? s-a stropşit doamna Marino. Că doar nu poate să-mi răspundă.

— Haide, zi-i ceva, orice!

Doamna Marino s-a uitat în sus, de parcă s-ar fi căznit să găsească ceva

de spus. Apoi a ridicat din umeri şi s-a conformat.

— Nu ţi-e somn?

Copilul a zâmbit. Mama şi-a ridicat privirile mulţumită.

— Bravo, doamnă Marino!

— Vă rog să mă scuzaţi, dar pot să ştiu cum vă numiţi? a întrebat Laura, scoţându-şi carnetul din geantă.

— Doctor Potter. Lucrez la municipalitate.

Doctoriţa Potter a luat fetiţa din braţele doamnei Marino şi a aşezat-o cu grijă pe masă. Cu mişcări dibace, i-a desfăcut scutecele şi a examinat-o pe toate părţile.

— Facem un program prin care consultăm nou-născuţii la o zi după naştere şi revenim apoi regulat să-i vedem.

Fetiţa a gângurit, iar doctoriţa Potter i-a răspuns, imitând-o.

— Doamnă Marino, poţi să-i spui reporteriţei ăsteia cu ce te-am bătut eu la cap în toate lunile astea?

Femeia s-a aplecat înainte, arătându-se brusc dornică să-i câştige bunăvoinţa doctoriţei. Ea avea acest efect asupra oamenilor. Invada locul din jurul ei fără să-şi ceară scuze, ca un pin uriaş printre pomişori mai mici.

— Să aerisesc bine casa, a început femeia să spună, numărând pe degete, să-i fac baie în fiecare zi, să nu-i dau bere şi să nu-i mai las pe ăilalţi copii să se mai joace în şanţ… aşa aţi zis.

— Bravo! Trebuie să recunosc că eşti eleva mea cea mai bună azi!

Mama zâmbea fericită.

— Ai luat-o în braţe când a plâns? a întrebat-o dr. Potter.

— Da’ nici p-ăilalţi nu i-am luat niciodată, a răspuns ea, privind vinovată către copil. Maică-mea zice că trebuie să nu-i bagi în seamă, că altfel ies nişte molâi.

— Contactul uman e esenţial pentru dezvoltarea unui copil, a spus dr. Potter iute şi apăsat, ca şi cum ar mai fi repetat asta de sute de ori. E absolut normal să-ţi alini copilul, a continuat ea, întinzându-i pruncul mamei. Haide, încearcă să-i dai să sugă.

— Dar despre ce program este vorba? a întrebat Laura.

— Încercăm să reducem mortalitatea infantilă. Şi începem din cartierul acesta. Eu sunt inspectorul medical.

— Nici c-am văzut noi vreun inspector p-aici pân-aţi apărut d-alde voi…

Dr. Potter nu a părut a fi surprinsă.

— Cei pe care i-am întâlnit eu – bărbaţi cu toţii, de bună seamă – aveau obiceiul să-şi măsluiască rapoartele despre vizitele la domiciliu. Fără să ţină cont că vara trecută au murit o mie cinci sute de nou-născuţi, fie din pricina laptelui stricat, fie sufocaţi de înfăşatul prea strâns. Cu o îngrijire elementară, putem salva mii de copii. Eu conduc un grup de inspectori care fac vizite la domiciliu, vizite de-adevăratelea.

— Şi aţi constatat vreo îmbunătăţire? a întrebat Laura.

— Vara trecută mortalitatea infantilă a scăzut la trei sute.

— De la o mie cinci sute? Cum aşa?

— Păi prin ce vedeţi că fac eu aici. Vorbind pe înţelesul femeilor care ştiu de vorbă bună. Aşa, ca dumneata, doamnă Marino.

De-acum pruncul stătea în poala mamei sale, sugând la sân şi aruncându-i priviri drăgăstoase, aşa cum văzuse Laura că făceau şi copiii ei.

Nu citise nimic în ziare despre acest program nemaipomenit. Nici o vorbă. Asta i-a spus doctoriţei pe când ieşeau înapoi în stradă.

— Sănătatea mamei şi a copiilor imigrantelor sărace nu reprezintă o prioritate a municipalităţii în momentul acesta, a spus dr. Potter, scoţând un ceas din buzunarul bluzei. Trebuie să plec la altă casă acum.

I-a întins o mână Laurei şi, văzându-i gestul, Laura şi-a amintit de unde o cunoştea. De la colegiul Vassar. Amelia Potter învăţase şi ea acolo cu câţiva ani înaintea ei. Dar pe atunci arăta altfel, cu o părul mai răvăşit şi fără ochelari.

— Eu vă ştiu de la colegiu! a exclamat Laura.

Şi-a amintit-o pe Amelia, aşezată în iarbă, înconjurată de alte fete. Laura se apropiase atunci de ele, rămânând mai la o parte, emoţionată că ele erau eleve mai mari. Amelia nu stătea aşezată cum s-ar fi cuvenit, cu picioarele împreunate frumos într-o parte, ci ca un bărbat, cu picioarele încrucişate sub ea, fără să-i pese că i se vedea un genunchi. Şi citea cu voce tare dintr-o carte foarte la modă, *Trezirea la viaţă*[22] de Kate Chopin. Când se întorsese acasă în vacanţă, Laura pomenise de această carte la cină, dar tatăl ei îi tăiase vorba, spunându-i că era vorba în ea despre o femeie care-şi pune propriile nevoi mai presus de cele ale copiilor şi soţului ei, având un sfârşit

tragic.

— O oroare! a conchis el.

Laura se întrebă când oare citise el cartea, dar știa că nu era cazul să insiste.

În ziua aceea însorită de toamnă, Amelia citea textul cu voce tare, încrezătoare, în timp ce fetele din jurul ei chicoteau și își aruncau priviri pline de înțeles. La vremea aceea, Laura nu se putea abține să nu o privească cu admirație pe Amelia, a cărei încredere în sine era mult mai puternică decât a ei. *Tot așa am să fiu și eu într-o bună zi*, și-a jurat ea.

Dar, după cum s-a văzut din întâlnirea ei cu familia Marino, încrederea nu-i sporise prea mult. Era însă convinsă că fiecare provocare avea să o facă din ce în ce mai curajoasă. Căci acesta era motivul principal pentru care se înscrisese la Facultatea de Jurnalism, să fie provocată.

— Nu-mi aduc aminte de dumneata, a spus dr. Potter, privind-o atent. Când ai învățat acolo?

— În 1900. Dar eram mai mică decât celelalte fete și am plecat și mai repede. M-am măritat. Acum mă cheamă Laura Lyons.

Vorbind, au ajuns în dreptul trenului suspendat[23].

— Ei, bine, Laura Lyons, îți doresc succes în studiile pe care le faci.

— Mulțumesc, și eu vă doresc succes cu programul acesta, a răspuns Laura, întorcându-se să urce scările.

— Știți, doamnă Lyons, poate ți-ar plăcea să vii săptămâna viitoare la Clubul Heterodoxy[24], dacă ai avea timp.

— Unde să vin?

Laura nu auzise până atunci de un astfel de club și nici nu avea habar ce însemna.

— Este un club în Greenwich Village unde facem adunări la prânz din două în două sâmbete pentru femei cărora nu le este frică să-și exprime părerile. S-ar putea să-ți placă.

A scos din geantă o cartolină și a scris la repezeală pe spate adresa, data și ora.

— Să vii!

Laura a început să-și scrie articolul în tren, în drum spre universitate, așa că atunci când a ajuns în redacția facultății nu a mai trebuit decât să-l

transcrie la maşină. Degetele îi zburau pe clape şi făcea doar mici corecturi ici şi colo. După ce şi-au predat cu toţii articolele, profesorul Wakeman le-a citit cu voce tare, făcându-le observaţii în timp ce le parcurgea, punându-le de-o parte pe cele pe care le considera demne de prima pagină. În cele din urmă a ajuns şi la articolul Laurei. După primul paragraf, s-a oprit şi s-a uitat spre ea.

— Şi chiar te-ai întâlnit cu doctoriţa asta Potter faţă-n faţă?

— Da, s-a întâmplat să fiu acolo când a făcut o vizită la domiciliu.

Profesorul a citit mai departe, fără să facă vreo corectură sau sugestie.

— Nu cumva ai născocit toată chestia asta?

— Dar cum s-o născocesc? a protestat Laura, încremenită. E adevărat. Au salvat sute de nou-născuţi într-un singur an.

— Şi-atunci de ce n-am citit nimic despre asta în altă parte?

— Pentru că nimănui nu-i pasă de copiii imigranţilor, a răspuns Laura, amintindu-şi spusele doctoriţei Potter.

Profesorul a ţintuit-o cu privirea.

— Asta e fără îndoială de pagina întâi!

Laura a zâmbit cu toată faţa în timp ce articolul ei era pus deasupra teancului de hârtii. Chiar dacă nu l-ar citi deocamdată nimeni, în afară de profesor şi de ceilalţi studenţi, după ce va absolvi facultatea, va face din asta o primă temă cu care să se prezinte la o redacţie, să facă cunoscute eforturile remarcabile ale dr. Amelia Potter.

De abia aştepta.

*

După ce la început a avut o atitudine critică, profesorul Wakeman a devenit mai îngăduitor cu Laura şi a lăsat-o să abordeze „temele feminine“ din orice perspectivă dorea ea, oricât de neconvenţională ar fi fost. Când au avut de relatat despre o paradă a sufragetelor din Brooklyn, ea s-a îmbrăcat în roşu şi negru şi s-a alăturat la coada marşului împreună cu antisufragiştii care smulgeau pancartele şi le rupeau în bucăţi. Unele dintre articolele pe care le scria pentru ziarul studenţesc nu aveau prea mare succes, dar ea se străduia mai departe să le confere o notă aparte. Pe măsură ce treceau săptămânile, scria tot mai bine şi articolele ei ajungeau tot mai des pe prima

pagină.

— Ți-e gândul la ce-o să scrii în articolul următor, nu-i așa? a întrebat-o Jack în seara de ajun, zâmbind șmecherește, în timp ce mergeau pe Fifth Avenue.

Copiii țopăiau înaintea lor, nerăbdători să ajungă la bunici și să-și primească darurile.

— Avem vacanță, până luna viitoare nu am la ce să mă gândesc, a spus ea, înghiontindu-l. Ei, dar… tot mă gândesc. Cum de ți-ai dat seama?

— Păi tot așa fac și eu, când am ceva în minte care mă preocupă, sunt convins că am aceeași privire pierdută.

În ultima vreme stătea tot mai des până noaptea târziu și lucra la cartea lui. Ea își făcea griji că îi apăruseră cearcăne la ochi, dar el părea mai fericit ca niciodată. Chiar buimac uneori, când se strecura în pat lângă ea, cuprinzând-o pe sub cămașa de noapte și lipindu-se strâns de ea. Aceeași buimăceală care-i captase atenția de la prima lor întâlnire, pe când el era un tânăr scriitor în ascensiune și se dădea în vânt să schimbe remarci înțepătoare cu alți aspiranți la glorie. Înainte ca truda scrierii unei cărți să-i fi știrbit încrederea în sine.

— Știu cât de mult ți-a plăcut școala până acum, a continuat Jack, devenind brusc serios și privind-o plin de milă.

Bursa pe care i-o obținuse domnul Anderson nu acoperea și semestrul următor, iar ea i se adresase decanului, sperând să capete un ajutor financiar, dar se părea că nu mai existau fonduri pentru așa ceva. Și degeaba avea ea idei pentru articole noi, dacă nu s-ar mai fi putut duce la cursuri.

— Nu-ți face tu griji, sunt convinsă că o să se rezolve într-un fel, i-a spus ea.

— Sigur că da, dar dacă nu se rezolvă, n-ai putea să întrerupi un an?

— Nu, nu se poate, i-a răspuns, arborând un zâmbet pe care se străduia să-l facă să pară încrezător. Singura noastră șansă e în sărbătoarea din seara asta. Să nu-l provoci pe tata să se lege de tine, nu acum, te rog.

— Purtare impecabilă, promit.

Harry s-a întors nedumerit spre părinții lui.

— Dar ne-ai mai spus asta. Am promis că o să fiu cuminte.

— Nu tu, scumpule, ci tatăl vostru.

Chipul lui Harry s-a luminat şi a zâmbit cu toată gura.

— Dar ce? A dat şi tata de bucluc?

— O să dea, dacă nu o să spună „vă rog“ şi „mulţumesc“ la masă şi n-o să aibă grijă să nu verse mâncarea pe el.

— Dar eu nu vărs mâncarea pe mine, a protestat Jack, rotindu-şi braţele ca o morişcă de vânt, făcându-l pe Harry să se prăpădească de râs.

În tot acest timp, Pearl îşi vedea mai departe de drum fără să ia în seamă năzdrăvăniile caraghioase ale bărbaţilor din familia ei.

De data aceasta, de sărbători aveau de ce să aducă mulţumiri cerului: Harry începuse să-şi facă, în fine, prieteni, chiar dacă nu obţinea aceleaşi aprecieri de la profesori ca şi sora lui. Jack era mulţumit cu slujba lui, iar Laurei îi plăcea peste măsură la facultate. Acum măcar de-ar fi putut să continue studiile.

Pomul de Crăciun din salon era plin de podoabe şi ghirlande, spre deosebire de rafturile bibliotecii golite de vazele scumpe aşezate cândva pe ele şi de spaţiul gol unde stătuse pianul de concert. Globurile de sticlă din brad nu puteau fi vândute, căci n-ar fi avut nici o căutare, iar abundenţa podoabelor nu făcea decât să scoată în evidenţă camera mohorâtă, luminată de becuri mai slabe, ca să se mai economisească câţiva cenţi.

Laura nu putea să sufere să aducă vorba de bani faţă de tatăl şi mama ei. Dar, în acelaşi timp, ei erau ultima speranţă. Mama ei i-a îmbrăţişat pe copii, în timp ce tatăl i-a salutat ţeapăn, privind dezaprobator aceste efuziuni nepotrivite de emoţie. Când era dezamăgit sau nedumerit, sprâncenele i se arcuiau în sus, devenind nişte linii oblice când se mânia. Era un om încremenit în propria nefericire.

Servitoarea a adus sherry pentru adulţi şi ciocolată caldă pentru copiii, care abia s-au atins de ea, dând fuga la brad să-şi caute cadourile etichetate cu numele lor. Aşezată pe canapea lângă Jack, Laura scotea exclamaţii politicoase pe măsură ce se deschideau pachetele, deşi mintea nu-i stătea la conţinutul lor.

— Cum merge şcoala de jurnalism, draga mea? a întrebat mama, când femeia strângea hârtia de împachetat şi fundele de la cadouri.

Sperase să amâne cât mai mult discuţia aceasta, măcar până la cină. Dar Jack i-a făcut semn, înclinând iute capul, că era mai bine să deschidă vorba

pe loc. Și avea dreptate. Dacă vorbeau de acum, căpătau timp să accepte ideea.

— Minunat! Așa cum m-am așteptat. Cu cunoștințele pe care le dobândesc, până în luna mai am să-mi pot găsi o slujbă bine plătită.

— Femeile n-ar trebui să muncească, a pufnit tatăl ei, arătând spre Pearl și Harry, care jucau arșice pe podea. Copiii au nevoie de tine.

Câte replici tăioase nu-i veneau în minte Laurei: dacă mama ei și-ar fi găsit o slujbă, în așa fel ca povara să nu fi căzut doar pe umerii soțului ei, atunci tensiunea și învinovățirea din casă ar fi fost mai puțin apăsătoare. Dacă mama ei și-ar fi urmat dorința inimii…

Mama ei stătea pe marginea scaunului, zâmbind. Cândva fusese o tânără arătoasă, înainte ca ridurile să-i încrețească pielea albă și părul să-i încărunțească. Acum părea firavă, deși mai păstra totuși ceva din voioșia tinereții. Când era mică, Laura se strecura adesea în budoarul mamei sale și se așeza la măsuța de toaletă unde se afla cutia de bijuterii. Își umplea brațele de brățări groase și-și înfigea în păr ace cu diamante, ca o împărătească. Într-o zi a vrut să scoată o broșă și a descoperit că acea cutie avea un fund dublu. Și acolo a descoperit un medalion cu o șuviță de păr blond deschis.

— E a primului meu iubit, i-a mărturisit mama seara la culcare, când Laura a întrebat-o timidă. L-am iubit peste măsură, dar nu a fost considerat o partidă potrivită.

— Dar de ce nu?

— Pentru că nu dispunea de mijloacele necesare să mă întrețină. Dar promit, a urmat ea, aplecându-se ușor spre fiica ei, că pe tine nu o să te las să faci aceeași greșeală ca mine.

— Ce greșeală?

— Vreau ca tu să te măriți din dragoste.

Și s-a ținut de promisiune, obligându-l pe soțul ei să accepte atunci când Jack i-a cerut mâna Laurei. Desigur că venirea iminentă a copilului a atârnat destul de mult în luarea deciziei. Și, dacă tatăl ei a stat bosumflat toată nunta lor, mama ei strălucea de bucurie. Iar Laura purta acum la gât un medalion cu o șuviță din părul lui Jack. Și nu o ținea ascunsă te miri unde.

— M-auzi ce spun? Copiii au nevoie de tine, a repetat tatăl ei,

congestionat la față, dând din mâini ca un dirijor din fotoliul de piele cu spătarul curbat unde stătea.

— Copiii se descurcă bine, să fii sigur de asta. Și mama mă ajută mult cât sunt la cursuri. Dar ar mai fi totuși o problemă, a urmat Laura, luând o sorbitură din pahar și punându-l la loc pe măsuță.

— Ce problemă? a întrebat el cu sprâncenele ridicate.

— Pentru primul semestru am primit bursă, dar mi-e teamă că nu o să mă ajung cu banii pentru al doilea.

A simțit-o pe mama ei încordându-se.

— Și cât îți trebuie? a întrebat tata.

— O sută de dolari. Dar ți-i voi da înapoi imediat ce încep să lucrez.

— Și cu un pic de noroc, a intervenit și Jack, aplecându-se în față, anul viitor o să-mi apară cartea, și atunci o să vă putem înapoia banii și mai repede.

Laura îi spusese să-și țină gura, dar acum apucase să vorbească, spunând ceva ce era sigură că îl va înverșuna pe tatăl ei. Sprâncenele lui s-au transformat în două săgeți răutăcioase, aproape unite în mijlocul frunții.

— He, încă un romancier, că de-asta aveam nevoie în orașul ăsta… a pufnit el, întorcându-se apoi spre Laura, și încă un ziarist care să răscolească mizeria!

— Ce învăț eu acolo, la facultate, e important și o să producă schimbări în lumea asta. Uite, de exemplu, am scris un articol despre o doctoriță care a salvat viețile a mii de copii din mahalale. Profesorul mi-a spus că articolul meu ar merita publicat într-un ziar adevărat, cum ar fi *New York Times*.

— A, o femeie doctor, a exclamat mama ei, încuviințând încurajator, plimbându-și privirile de la Laura la tatăl ei. Ce minunat!

— Da, o cheamă dr. Potter. Am fost colegă cu ea la Vassar, a mai spus Laura.

Tatăl ei s-a strâmbat, nelăsându-se impresionat. Apoi i s-a adresat soției lui, ca și cum ar fi fost doar ei doi în încăpere.

— Exact! Laura a învățat deja la colegiul Vassar. La ce-i mai trebuie să învețe mai departe?

— Dar, dragul meu, mi-aduc aminte că tu ai spus că la universitate o să aibă de-a face cu cei mai buni dintre cei mai buni.

— Am zis eu așa?

— Sigur că da. Și chiar ai avut dreptate.

Sprâncenele lui au căpătat o direcție neutră. Asta era de bine.

— Dacă tot am ajuns până aici… n-ar mai fi decât cinci luni. Vă rog.

Se gândea cum tatăl ei se ducea zilnic la serviciul unde exista doar un singur birou: al lui, căci toți ceilalți angajați fuseseră concediați cu ani în urmă. Cum își lua prânzul la douăsprezece fix, verificând și răsverificând cifrele. Văzând cum scad câștigurile.

— Dar tu ai spus mereu că nu trebuie să ne dăm bătuți.

Laura a surprins schimbul rapid de priviri dintre părinții ei, plin de îngrijorare și teamă, sporindu-i sentimentul de vinovăție că îi punea într-o astfel de situație. Dacă ar fi existat o altă cale de a face rost de bani, ar fi urmat-o cu siguranță, în loc să îi împovăreze. Dar ei erau ultima speranță. Mândru cum era, tatăl ei nu va îndrăzni să recunoască cât de mult l-ar costa un împrumut. Iar dragostea mamei o va face să procedeze la fel.

— Nu, Laura, a spus tatăl ei, noi nu putem, pur și simplu, să te ajutăm.

— Copii, a spus mama ei, întorcându-se spre nepoți, am niște dulciuri pentru voi.

Copiii au chiuit de bucurie și au mers după ea în salon.

Discuția luase sfârșit.

Un ceas mai târziu, pe când se îmbrăcau, pregătindu-se să plece, mama Laurei a tras-o de o parte și i-a îndesat ceva în palmă.

— Ia ăsta și vinde-l. Să nu-i spui lui tata. Am să-i spun că l-am pierdut.

Și a împins-o pe Laura pe ușă, făcându-le semne de rămas-bun, dând exagerat din mâini.

Când s-au mai îndepărtat un pic, Laura și-a deschis palma deși știa ce îi pusese în mână: inelul ei de logodnă cu un safir de un albastru intens, înconjurat de diamante. Pe când se apropiau de bibliotecă, i-a spus în șoaptă lui Jack ce se întâmplase.

— Și nici nu am apucat să i-l dau înapoi sau să spun ceva măcar. Tata era lângă noi.

— Dar de ce să-l dai înapoi? a întrebat Jack, ținându-i ușa să intre în clădirea bibliotecii. După cum se vede, te-ai ales cu încă un semestru la facultate. Minunat, iubito!

Dar ea nu se simțea minunat deloc.

În holul cel mare al bibliotecii, dr. Anderson vorbea cu un bărbat mărunțel, cu ochi mici și negri. Dar era seara de ajun, când toți angajații ar fi trebuit să fie la casele lor, alături de familie. Ceva era în neregulă. Laura a trimis copiii sus, în apartamentul lor.

Directorul i-a salutat și le-a făcut cunoștință cu domnul Gaillard, detectivul bibliotecii.

— Mi-e teamă că avem încă un bucluc.

Ei s-au apropiat și mai mult.

— S-a mai furat încă o carte rară. *Tamerlan.*

Laura a tras uimită aer în piept. Văzuse cartea aceea imediat după deschiderea bibliotecii, când fuseseră expuse câteva exemplare rare din colecție: *Biblia* lui Gutenberg, *First Folio*-ul și *Tamerlan*. Se uitase atent prin geamul vitrinei, arzând de dorința de a atinge micuțul volum cu copertă oliv, scris de Edgar Allan Poe, una dintre cărțile ei favorite. Una dintre foarte puținele rămase în lume, după cum scria pe eticheta de lângă ea. Și acum dispăruse și ea.

Urcând pe scări către apartamentul lor, Laura și Jack discutau în șoaptă despre furt. În salon, Harry și Pearl se ciorovăiau cum să atârne mai bine pe marginea șemineului ciorapii pentru cadourile lui Moș Crăciun, dar s-au oprit pe dată văzând chipurile părinților lor.

— Ce s-a întâmplat? Am greșit cu ceva?

— Nicidecum, draga mea, a spus Jack. S-a întâmplat ceva la serviciul meu. A dispărut o carte foarte importantă, *Tamerlan*.

Laura nu concepea ca problemele de serviciu ale lui Jack să le umbrească sărbătorile.

— Din fericire, au oameni foarte deștepți care să se ocupe de asta. Sunt convinsă că o să apară până la Anul Nou. Și-acum, haideți să căutăm un ciocan și niște cuie să pregătim ciorapii pentru Moșul.

În timp ce emoția și strigătele de bucurie ale copiilor umpleau încăperea, neliniștea produsă de aflarea veștii s-a risipit iute, în vârtejul sărbătorilor.

*

A doua zi după Crăciun, Laura sperase că ar fi putut să se ducă la

biblioteca Universităţii Columbia ca să-şi caute cărţile din bibliografia semestrului următor, dar Pearl şi Harry se ciondăneau, împărţindu-şi darurile de Crăciun, iar Jack, care promisese mai devreme că avea să stea cu ei, dispăruse imediat după micul dejun împreună cu domnul Gaillard.

S-a reîntors în cele din urmă, în jurul orei două, obosit şi plictisit.

— Aţi aflat ceva?

— Încă nu.

— Ce-ar fi să-ţi pun ceva de mâncare?

După ce-l va vedea că se liniștește puțin, își va lua geanta și, cel puțin câteva ore, va putea să meargă în oraș.

— Sunt tare îngrijorat de toată povestea asta, a spus Jack, scuturând din cap. Cum o să fiu eu privit, ca administrator.

— Doar nu crezi că au să te bănuiască pe tine?

— Nu chiar, dar eu sunt cel care cunoaşte locul ăsta mai bine decât oricine. S-ar crede că eu aş putea să-mi dau seama pe unde a intrat şi a ieşit hoţul, dar nu am nici cea mai vagă idee. Ce-ar fi să vii cu mine în depozite? Poate că, dacă n-o să-l simt pe Gaillard că-mi stă pe urme, aş putea să mă gândesc mai bine.

— Sigur, dragule, a spus Laura, stăpânindu-şi un suspin şi lăsându-şi geanta jos.

Ajunşi jos, în subsol, Laura a tras în piept mirosul acru ce venea de la legătorie, unde se restaurau cărţile. Au luat-o pe un coridor lung către expediţii, unde Jack a descuiat o uşă ce dădea chiar în depozite.

— Nu-mi pot închipui cum a putut hoţul să intre dincolo de grilajele încuiate.

— Ce grilaje? s-a mirat Laura, rotindu-şi privirile peste cele şapte etaje de rafturi amplasate chiar sub Sala principală de lectură. Nu-mi aduc aminte să fi văzut vreun grilaj.

— Am să-ţi arăt.

Printr-un şir de ferestre lungi şi înguste de-a lungul pereţilor clădirii pătrundea lumina de afară. Văzute dinspre Bryant Park, creau o impresie uimitoare, modernă. Pe dinăuntru, confereau senzaţia de spaţiu larg, ceea ce era de fapt trăsătura definitorie a unui depozit de cărţi. Rafturile de fier forjat erau vopsite în alb, fiecare rând având înscris un număr. Accesul la

diferitele niveluri şi între secţiuni se făcea pe nişte scări metalice.

Au trecut pe lângă nişte tuburi pneumatice de alamă, care luceau ca nişte şerpi.

— Pe aici vin fişele cu solicitări din Sala cataloagelor şi din Sala principală de lectură şi sunt preluate de mânuitorul de cărţi care răspunde de secţiunea respectivă, i-a explicat Jack.

Ea îşi închipuia cum arăta depozitul în timpul programului de lucru, cu mânuitorii umblând de colo-colo, stivuind cărţile în lifturi, ca să poată fi preluate repede.

— Şi de unde ştii că nu e de vină vreun bibliotecar sau vreun mânuitor, căci ei au acces nelimitat la cărţi?

— Doar bibliotecarii-şefi şi cu mine avem cheile.

— Ferestrele se pot deschide? a întrebat ea, privind în jur.

— Nu.

— Şi grilajele astea unde sunt?

— Vino cu mine!

— Dar cu cartea ta cum mai progresezi, nu s-a putut ea abţine să nu-l întrebe, pe când înainta prin depozit.

— Pe măsură ce mă apropii de sfârşit, mă pomenesc că reduc motoarele, aşa cum fac atunci când citesc o carte care-mi place.

Reduce motoarele? Ştia că nu se cuvenea să comenteze, dar nu s-a putut stăpâni.

— Vai de mine! Ce n-aş da să avem şi noi norocul ăsta, la facultate. Atunci când ai un termen fix de predare, să vezi ce iute termini totul. Ziariştii nu-şi primesc banii dacă nu scriu, aşa că nu se răsfaţă.

Mirarea ei plină de entuziasm nu a putut ascunde asprimea judecăţii. Şi într-un fel, nici că îi păsa. *Hai, dă-i bătaie! Termină mai iute!*

— Ei, eşti doar studentă la jurnalism, nu eşti ziarist. Nu încă!

Dar Laura nu s-a dat bătută.

— Poate că dacă ţi-ai stabili şi tu un termen ai termina mai iute. Până la Paşte, să zicem, sau cam aşa ceva.

— Literatura înseamnă creativitate, nu poţi să o compari cu jurnalismul. Nu poţi s-o grăbeşti.

Partea de nord-est a depozitului era despărţită de restul rafturilor cu o

plasă de sârmă ce cuprindea, ca o cuşcă, două rânduri de bibliotecă lungi de vreo şase metri. În timp ce Jack se căznea să deschidă lacătul, Laura a zgâlțâit plasa de sârmă.

— Pare destul de solidă.

— Ca să ajungi înăuntru îți trebuie un cleşte de tăiat sârmă.

— Parc-ar fi o grădină zoologică cu cărți rare, a exclamat ea, uitându-se prin plasă. Ți-aduci aminte când i-am dus pe copii la grădina zoologică din Bronx? Cum a mârâit Pearl la tigru, imitându-l?

— Da, vitează, fata asta a noastră!

Când lacătul s-a descuiat în cele din urmă, Jack a deschis uşa de plasă, lăsând-o să intre înăuntru.

— Nu i-ar strica şi lui Harry măcar o parte din curajul ei!

Apoi i-a arătat raftul pe care erau aşezate cărțile de mari dimensiuni, dintre care unele stăteau în cutii cenuşii etichetate.

— Uite, acolo e *Biblia* lui Guttenberg, unul dintre cele patruzeci şi opt de exemplare care au mai rămas de la jumătatea anilor 1400. Şi dincolo e una din ediţiile princeps, *First Folio*, din opera lui Shakespeare.

Cărțile acelea fuseseră mânuite timp de sute de ani fără să se desprindă, fără să se piardă sau să se deterioreze. Fiecare în parte reprezenta o fărâmă de istorie. Neprețuită, extrem de valoroasă.

Ea s-a dat un pas înapoi, plimbându-şi privirea de-a lungul rafturilor.

— Deci aici e locul unde țineați *Firele de iarbă* şi *Tamerlan?*

— Da.

— Le-a verificat cineva? Ştiți cine le-a cerut ultima dată?

El a oftat, sigur că le verificaseră. Ea nu voia, desigur, decât să dea o mână de ajutor.

— Îmi pare rău, sunt convinsă că aţi discutat lucrurile-astea de o mie de ori cu domnul Gaillard.

— E, nu chiar de o mie de ori, dar cam pe-acolo.

Apoi a încuiat uşa grilajului, verificând de două ori ca să se asigure că lacătul se închisese bine. Mâinile lui, atât de mari faţă de cheie, o făceau să se gândească cât de puternic era, cu cât devotament avusese grijă de familie şi le oferise tot ceea ce aveau nevoie. Îşi aducea aminte cât de mult îi plăcea să-l privească atunci când erau la moşie, cum se alătura celorlalți muncitori

ca să ajute la repararea vreunui zid de piatră, ridicând bolovanii de parcă ar fi fost de vată. Nu ar fi trebuit să-l sâcâie mai devreme întrebându-l despre manuscrisul lui. Se străduia și el din răsputeri să facă totul cât mai bine.

L-a cuprins de mijloc cu brațele și s-a înălțat pe vârfuri ca să-l sărute pe ceafă.

— Ai grijă! Am mai pus un paznic de noapte, așa că nu e cazul să creăm vreo problemă, a spus el, zâmbind. Sau… mă rog, nu aici…

Laura a pornit-o în urma lui de-a lungul șirului de rafturi către scară.

— Și ce mai țineți în cuștile alea?

— Manuscrise, scrisori, hărți.

— Poate într-o bună zi și manuscrisul cărții tale o să fie acolo. Ia gândește-te! Peste o sută de ani, când ai să fii un scriitor vestit, au să-ți pună toate manuscrisele acolo, pe raftul acela, lângă Shakespeare!

El a încuviințat, clătinând vajnic din cap, iar ea și-a regretat pe loc vorbele, căci nu făcuse decât să-i sporească nervozitatea.

Dar poate că era doar ceva trecător, o parte a stărilor naturale de spirit ale unui creator ca el. Nu ar trebui să se învinuiască. Vina nu era a ei.

---

22. Roman publicat în 1899, o manifestare timpurie a mișcării feministe. Romanul a fost oprit vreme de zece ani de la publicare, redescoperirea lui venind șase decenii mai târziu.

23. *El(evated) train* – precursor al sistemului de transport public subteran; trenul suspendat a funcționat în New York din a doua jumătate a secolului al XIX-lea până în primele decenii ale secolului XX.

24. Grup de dezbateri pe teme radicale feministe, înființat în Greenwich Village, în 1912, de scriitoarea Marie Jenney Howe (1870–1934). Se încurajau orientările politice diverse, cerința principală pentru a deveni membră fiind de a nu avea păreri politice „ortodoxe“, de unde se trage numele de Heterodoxy.

Capitolul opt

New York, 1914

Greenwich Village se deosebea cu mult de cartierul unde locuia Laura, în Fifth Avenue, cu străzile înguste ce se întretăiau în unghiuri ciudate, cu clădiri amestecate, grajduri, blocuri cu apartamente ieftine, cafenele şi cârciumi. În ultima vreme, chiriile mai mici atrăgeau o altă categorie de chiriaşi, care se considerau boemi şi pe care nu-i deranja să locuiască în apartamente mici şi sărăcăcioase. Ăsta era tot farmecul lor, se gândea Laura. Chiar şi iarna, străzile cartierului Greenwich Village vibrau de energie, cu bărbaţi şi femei care se revărsau din restaurante sau sporovăiau gălăgioşi dinaintea brutăriei cu ferestrele aburite.

A luat-o pe strada MacDougal şi a găsit locul unde se afla restaurantul Polly’s Holladay. A intrat, dar s-a oprit, cuprinsă de emoţie. La mese lungi şi simple de lemn, beau laolaltă bărbaţi şi femei. Tatăl ei ar fi făcut o criză de nervi dacă ar fi ştiut că fiica lui se lăsa pradă unui astfel de comportament scandalos. Mai în spate a zărit-o pe Amelia stând de vorbă cu o femeie cu părul tuns scurt şi îmbrăcată cu ceva ce semăna cu un sac de grăunţe şi cu sandale de piele. În luna februarie!

Pe când Amelia se îndrepta spre Laura să o salute, femeia s-a lăsat purtată în sus pe scări de un alt grup. Laura nu şi-a putut stăpâni uimirea:

— Cu ce e îmbrăcată…?

— Asta nu-i nimic. Dacă te-ai duce la ea acasă, ai găsi-o de cele mai multe ori în costumul Evei. E o feministă convinsă şi… nudistă, aşa e Henny asta a noastră!

Laura a reţinut caracterizarea. Ce expresie! De când începuse noul semestru, se tot căznea să găsească o temă pentru disertaţia ei: nouă mii de cuvinte pe o singură temă, îndrumător fiindu-i profesorul Wakerman. Dacă

în vâltoarea nebunească a sărbătorilor, uitase de invitația doctoriței Potter, acum i se părea că e cazul să se ducă la întâlnirile bisăptămânale ale Clubului Heterodoxy.

A pornit în urma Ameliei în sus pe scări spre o sală mare, unde o mulțime de tablouri avangardiste atrăgeau atenția, concurând cu canapelele și fotoliile tapițate în nuanțe strălucitoare de galben și portocaliu. S-au înghesuit pe o canapea micuță așezată mai în față, în timp ce o femeie le cerea să facă liniște și le spunea ordinea de zi. Laura tocmai întindea mâna să-și scoată carnețelul din geantă când a auzit-o spunând:

— Așa cum am mai precizat și în alte dăți, comentariile și discuțiile care au loc aici, la Clubul Heterodoxy, sunt absolut confidențiale, așa că participantele pot să-și exprime nestânjenite părerile. Unele dintre noi am văzut pe propria piele cum cuvintele ne pot fi răstălmăcite de cei care vor să ne înjosească și să ridiculizeze temele pe care le dezbatem aici timp de câteva ceasuri. Iar astăzi nu aveți să vă temeți că se va întâmpla așa ceva.

Deci nu putea să ia notițe. Și-a îndreptat spatele, curioasă să vadă despre ce era vorba.

Mai întâi a vorbit Margaret Sanger, combătând legile împotriva obscenității care o au împiedicat-o să publice informații despre contracepție și să le răspândească în rândul femeilor care aveau cea mai mare nevoie de ele. Și folosea cuvinte pe care Laura nu le auzise niciodată rostite cu voce tare, cum ar fi „supozitor vaginal“, „prezervativ“ „coitus interruptus“, precum și despre spălături vaginale cu acid carbolic sau Lysol[25], folosite ca metode prevenire a sarcinii. Ascultătoarele au fost impresionate până la lacrimi de povestea pe care le-a spus-o despre o evreică tânără, imigrantă, care l-a implorat pe doctor să-i dea ceva pentru prevenirea sarcinii și a fost refuzată, ca să moară apoi de septicemie.

— În clipa aceea m-am hotărât să pun la dispoziția femeilor cunoștințe despre contracepție, le-a spus Margaret Sanger. Au tot dreptul să știe ce să facă cu propriul corp, asta am s-o strig mereu în gura mare. Am să spun întregii lumi ce se întâmplă cu bietele femei. Și *trebuie* să mă fac auzită. Indiferent cu ce preț, *trebuie* să mă fac auzită.

Amelia aplauda entuziasmată. Cât curaj, să fii în linia întâi a schimbărilor, așa cum făceau femeile din jurul Laurei. Încăperea trepida de

mânie, dar nu așa cum o descriau de obicei ziarele, care asociau Femeia Nouă cu radicalismul feroce, îndreptat împotriva sistemului. Era drept că ideile vehiculate acolo erau radicale, dar se exprimau și idei contrare, și toată lumea își putea exprima părerea. Când în discuție a apărut și lupta pentru dreptul femeilor la vot, s-a dezbătut la fel de mult dacă merita să te lupți pentru câștigarea dreptului la vot într-un sistem corupt, dominant masculin – un punct de vedere la care Laura nu se gândise niciodată.

Până când s-au scurs cele trei ore ale întrunirii, Laura adunase suficient material ca să scrie nouă zeci de mii de cuvinte, nu nouă mii câte i se cereau. Clubul Heterodoxy era o temă foarte potrivită pentru disertația ei. Îndeplinea cerința profesorului Wakeman de a trata „un subiect feminin“, dar, spre deosebire de majoritatea temelor date de el, aceasta chiar era importantă, iar Laura s-a simțit atrasă de conceptele promovate de Femeia Nouă. Totuși simțea o oarecare vinovăție, amintindu-și că se spusese că totul ar fi trebuit să rămână la nivel confidențial, cel puțin deocamdată. Dar cum disertația ei era doar un exercițiu de școală, care nu era destinat publicării, nu avea cum să încalce vreo regulă. Poate mai târziu, după absolvire și după ce avea să le cunoască mai bine pe aceste femei, ar fi putut să încerce să le ceară permisiunea. Dar, deocamdată, era doar studentă și deprindea meseria.

Grupul s-a risipit și Laura s-a dus după Amelia și alte câteva femei în restaurantul de la parter. Nu-i venea încă să plece.

La masa lor se aflau o avocată, o actriță și câteva scriitoare. Nici una nu vorbea despre copii – dacă aveau sau nu – și nici despre soții lor. Laura a descoperit cu uimire că toate erau independente financiar.

Gândurile i-au fost întrerupte de femeia care stătea în fața ei, de partea cealaltă a mesei.

— Nu cumva ești monotonă?

— Scuzați-mă! Ce să fiu?

Amelia i-a atins brațul cu mâna, într-un gest ocrotitor pe care Laura l-a apreciat foarte mult. Se vedea bine că nu aparținea grupului aceluia. Era bineînțeles de acord cu temele lor de dezbatere – dreptul femeilor la vot, contracepția –, dar ea nu era decât o simplă studentă la jurnalism, și nu voia să se lase acaparată prea tare. Și totuși, în parte, dorea să o impresioneze pe

Amelia sau măcar să nu o facă de râs. Pierduse legătura cu puținele prietene pe care și le făcuse când ea și Jack locuiau la țară, iar traiul izolat din clădirea unei biblioteci nu îi fuseseră de mare ajutor în privința asta. De Amelia o lega firul subțire, invizibil, al școlii comune și nu ar fi vrut să-l vadă deșirat pentru că ar fi putut fi percepută ca fiind prea conservatoare pentru adunătura aceasta de orășence.

— Monotonă înseamnă o femeie care se mărită de foarte tânără, face copii și rămâne cuplată, i-a explicat femeia aceea.

— Cred că sunt… deocamdată.

Laura nu știa de ce adăugase acel ultim cuvânt. Nu avea nici un gând să se despartă de Jack, dar – prin comparație cu acele femei – viața ei părea atât de plicticoasă. Că doar locuia într-un mausoleu de marmură chiar în inima orașului, pe Fifth Avenue, care nu arăta nici pe departe ca apartamentele drăguțe din Greenwich Village cu ghivece de flori la ferestre.

— Și care ar fi alternativa?

— Libertinajul. Adică exact ce înseamnă cuvântul ăsta, i-a spus femeia care se prezentase drept Florence. Libertinele încearcă mai multe tipuri de relații. Cu bărbați, cu femei. Toate combinațiile posibile. Cum ar fi căsătoria deschisă. De ce crezi că vrem noi să legalizăm contracepția? Ca să putem face amor liber, fără să ne temem.

— Ei, nu încerca să o sperii pe noua noastră membră, Flo! a intervenit Amelia.

— Nu mă sperii, a protestat Laura, dar cu astfel de cuvinte nu aduci nici un serviciu ideii. Restul lumii asociază amorul liber cu prostituția, cu distrugerea dinamicii familiei. Sunt toate legate la un loc!

— Însăși expresia „distrugerea dinamicii familiei“ este o altă modalitate de a oprima femeile, a spus Amelia. Dinamica familiei funcționează doar dacă cineva anume – adică femeia – preia corvoada creșterii copiilor și îngrijirii gospodăriei. Dacă mintea și energia femeii sunt eliberate ca să se ocupe de probleme mai urgente, se răstoarnă universul.

Chiar dacă era în parte de acord, Laura nu s-a putut abține să nu riposteze:

— Mă opun însă folosirii cuvântului „corvoadă“ atunci când este vorba de creșterea copiilor. Copiii mei sunt o încântare, o minune.

Dar nu şi rufele lor, s-a gândit în sinea ei.

— În clubul nostru sunt multe mame, a urmat Amelia. Cele două noţiuni nu se exclud. Ce ne interesează pe noi e să ne asigurăm că mamele sunt cele care hotărăsc câţi copii vor să aibă şi la ce interval de timp. O metodă de a deţine controlul, care să le elibereze puterea economică.

Discuţia a luat-o apoi într-o altă direcţie, într-un iureş de idei şi exprimări precum: represiune socială şi morală, eliberare, feminism.

Disertaţia începea deja să prindă contur în mintea ei.

*

— Dacă vrei să scrii despre sistemul de sănătate publică, am să-ţi dau cartea care-ţi trebuie! a spus Amelia, răscolind teancul de scrisori şi caiete de pe birou. Poftim!

La insistenţa Ameliei, Laura a însoţit-o în apartamentul ei din Patchin Place, o alee ce dădea din Tenth Street. Ştia că ar fi trebuit să se ducă acasă, să pregătească cina, dar era curioasă să vadă cum trăia Amelia, care avea o viaţă atât de diferită de a ei.

Încăperile erau mici, dar confortabile, cu un balansoar în faţa şemineului, şi pline de culoare, destul de asemănătoare cu sala de întruniri a clubului.

Încercase şi Laura să dea o notă de intimitate apartamentului lor de la bibliotecă, dar funcţionalitatea lui ciudată – parţial public, parţial privat – îi zădărnicise eforturile şi, comparat cu apartamentul acesta încântător, eşuase lamentabil. Cu toate acestea, nu a putut să nu observe că apartamentul din Patchin Place, unde chiuveta avea robinet cu pompă, iar lumina şi căldura veneau de la contoare de gaz cu flacără deschisă, ar fi avut nevoie de nişte amenajări mai moderne. Cel puţin la bibliotecă, ei aveau toaleta în interior. Şi dacă îndemânarea Laurei pentru decoraţiuni interioare mai putea fi îmbunătăţită, acelaşi lucru nu s-ar fi putut cu siguranţă spune despre toaleta din curte.

A luat cartea oferită de Amelia şi a vârât-o sub carnetul pe care-l ţinea în poală. Îi dăduse de înţeles că ar fi vrut să se ocupe de activitatea Ameliei ca parte a documentării ei, ceea ce era adevărat, deşi considera acest aspect ca fiind doar o parte a disertaţiei sale, care ar fi abordat activitatea femeilor de la club.

— Ce te-a determinat să studiezi medicina?

Amelia se aşezase lângă ea pe canapea, cu mâna sprijinită pe spatele Laurei. Avea părul ondulat natural, iar din pricina căldurii uscate din cameră buclele începuseră să i se desprindă din coc. Îşi scosese gulerul tare pe care-l purta de obicei şi îşi slăbise nodul cravatei, aşa cum făcea şi Jack când venea acasă. Cu toate acestea, bustul generos i se clătina sub cămaşă asemeni uneia dintre femeile voluptoase pictate de Gibson[26]. O combinaţie ciudată de feminin şi masculin.

— M-am hotărât să mă fac doctoriţă după ce tata şi fratele meu au murit amândoi de febră tifoidă la interval de jumătate de an. Dar nu pentru că mi-ar fi trecut prin cap ideea puerilă că aş fi putut să-i salvez – căci singurul lucru ce i-ar fi salvat ar fi fost canalizarea care să nu se deverseze în fluviul Hudson –, ci pentru că a trebuit să am grijă de mama şi aveam nevoie de o profesie bănoasă.

— Îmi pare rău să aud asta. Trebuie să fi fost groaznic.

Au rămas amândouă tăcute o vreme.

— Ştii, în ziua aceea, când ne-am întâlnit în apartamentul ăla… Ai multe consultaţii dintr-astea?

— Aaa, aia n-a fost nimic… mi-aduc aminte pe când îmi făceam rezidenţiatul, m-am dus să asist o naştere într-un bloc din Hell’s Kitchen. Femeia avea spinarea băşicată toată, avea dureri cumplite. Se pare că bărbatu-său venise beat mort şi o opărise cu apă fiartă. Nici nu a apucat bine să-mi spună asta că el a şi apărut, la fel de beat, ridicându-se din balansoar. A încercat să se năpustească la mine, dar eu m-am ferit, trăgându-mă spre coridor, de unde i-am tras un brânci zdravăn, de s-a dus de-a rostogolul pe scări în jos.

Laura a tras aer adânc în piept, aşteptând, nesigură ce avea să audă mai departe.

— Şi ce s-a întâmplat după aceea?

— M-am dus înapoi şi am ajutat femeia să-i nască copilul. Ieşind afară, i-am tras un şut zdravăn în picior, iar el m-a înjurat, ceea ce dovedea că nu-l omorâsem. Nu că m-ar fi deranjat foarte tare dacă aş fi făcut-o!

— Chiar aşa?!

Brusc, Amelia a părut istovită.

— Nu, nu e adevărat. N-aş fi putut să-mi iert dacă l-aş fi omorât. Că sunt doctor, la urma urmei!

Simţindu-i tristeţea din voce, Laura a vrut să o consoleze cum s-a priceput.

— Cred că vezi atâtea situaţii disperate!

— Nu-mi pot permite să mă las impresionată. Vezi mamele alea cu copiii bolnavi şi cu atâta resemnare în priviri. Sunt conştiente că s-ar putea să-şi piardă copilul, pe acela şi pe cel de după el. Când ne văd prima dată, pe mine şi pe surorile medicale, sunt pline de neîncredere, dar pe măsură ce copiii rămân sănătoşi, iau în greutate şi cresc bine, le sporeşte şi încrederea în noi. Nu ştiu ce să mai facă să ne intre în voie, mândre nevoie mare de cât de mult au progresat.

— Pot să te întreb de ce te îmbraci aşa? Ca să nu se mai lege de tine bărbaţii din blocuri când îţi faci treaba?

— Nu, a râs Amelia, ceilalţi doctori nu mă lasă-n pace, şi nu în sensul în care te gândeşti tu. Dacă apar îmbrăcată toată în dantele şi volane, mă pun tot timpul la punct, nesocotindu-mă şi pe mine, şi ideile mele. Aşa că mă îmbrac cât mai asemănător cu ei, fără să fiu indecentă. Nu de mult, un coleg doctor – un tip de treabă chiar – mi se plângea de obiceiurile feminine dezgustătoare ale asistentelor medicale, iar eu l-am întrerupt şi l-am întrebat: „Dar eu ce fel de creatură crezi că sunt?“ S-a holbat la mine şi jur că abia atunci şi-a dat seama că vorbea cu mine ca şi cum aş fi fost bărbat ca el. Asta m-a umplut de fericire. Şi, pe lângă asta, e mult mai comod.

— Dac-aş putea să port pantaloni, aş putea chiar să stau şi aşa! a urmat ea, ridicându-şi fusta şi întinzând un picior.

— Sau te-ai îmbrăca într-un sac, ca Henrietta.

— Da, şi asta…Dar îmi închipui că te mănâncă pielea tare.

— Probabil.

De afară răzbăteau strigătele abia auzite ale copiilor care se jucau pe aleea din faţa casei, amintindu-i Laurei că trebuia neapărat să plece acasă.

— Dar tu? a întrebat-o Amelia.

— Ce mi-ar plăcea să port? a răspuns Laura, luând întrebarea în glumă.

— Nostim, nu? Tu ce-ai vrea să faci după ce absolvi facultatea?

— Să scriu despre lucruri dintr-astea. Despre activitatea ta, despre

schimbările care se petrec în oraș. Prefacerile prin care trec femeile.

— Atunci, ți-ai găsit locul. N-ai să găsești nicăieri o adunătură mai progresistă decât aici, în Greenwich Village. Deși ai ajuns cam târziu. Am auzit că au început să se facă vizite ghidate contra cost într-o „mansardă“ de artiști dincolo de Washington Square, cu scopul de a atrage vizitatori din partea centrală a orașului. Au făcut un atelier de pictură într-o cameră, un dormitor de actriță într-alta și au angajat niște tipi cu înfățișare boemă să pretindă că pictează sau că joacă teatru. Probabil că primesc și ei un procentaj din încasări.

— Asta ar fi un subiect grozav pentru un articol.

— Nu știu de ce, dar am senzația că sunt folosită drept sursă internă de informații, a spus Amelia în glumă. Povestește-mi mai bine despre familia ta.

Laura și-a închis carnetul și l-a vârât înapoi în geantă, împreună cu cartea Ameliei.

— Am un băiat și o fată. Soțul meu scrie o carte, dar este angajat la biblioteca publică unde și locuim.

Și i-a prezentat pe scurt situația lor, bucurându-se când a văzut-o pe Amelia zâmbind cu toată fața.

— Locuiești în clădirea aia monstruoasă? Absolut minunat! Mi-ar plăcea s-o văd și eu cândva.

— Sigur că da, oricând.

De sus – probabil din dormitor – s-a auzit un zgomot, urmat de un tropăit în jos pe scări, după care și-a făcut apariția o femeie frumoasă, cam ciufulită, înfășurată într-o pătură.

— Ai venit așa de târziu, i-a spus ea Ameliei, cu ochii cârpiți de somn.

Amelia a încuviințat din cap.

— Iar tu ai dormit buștean tot timpul, a răspuns Amelia, clătinând din cap.

— Ce altceva puteam face?

Femeia s-a apropiat de Amelia și a sărutat-o ușor pe gură.

Laura aflase desigur că existau femei care iubeau alte femei și auzise că printre boemii de-acum erau numeroase astfel de cupluri, printre care și bărbați care se iubeau cu alți bărbați. Când era la colegiu, se spunea despre

două fete din dormitorul ei că se iubeau şi, în timp ce colegele ei se arătau dezgustate doar la gândul acesta, Laura se pomenise ţintuindu-le cu privirea pe cele două fete în timpul unui curs de literatură americană, închipuindu-şi cum o fi să iubeşti o femeie.

Dar sărutul acela… A simţit cum balenele corsetului îi străpungeau piele în timp ce încerca să digere ce văzuse. Ea nu-l sărutase niciodată pe Jack în faţa altora, nici nu i-ar fi trecut prin minte aşa ceva. Totuşi, cu puţin timp în urmă, îi îngăduise lui Jack să facă dragoste cu ea în bibliotecă – chiar dacă era în afara programului de lucru –, unde emoţia de a fi surprinşi în orice clipă le stârnea şi mai tare simţurile. Nu era ruşinoasă deloc, a ţinut ea să se consoleze.

Dar ele erau femei, ceea ce făcea ca situaţia să fie mai ciudată şi mai familiară decât se aşteptase.

— Acum chiar că trebuie să plec, a spus Laura, ridicându-se în picioare.

— Dar n-ai vrea o ceaşcă de ceai înainte să pleci? a întrebat-o Amelia. Poate să-ţi facă Jessie un ceai.

Jessie s-a bosumflat, arătând că nu avea chef.

— Nu, mulţumesc. Nu-i nevoie.

— Jessie, pune ceainicul la foc, te rog, pentru mine.

Jessie s-a îndreptat de spate şi a ieşit. Laura nu se simţea la locul ei. Trebuia să-şi reamintească: era reporter, nu participant.

— Te şochează? a întrebat-o Amelia după ce Jessie a ieşit din cameră.

— Un pic, aşa cred.

Amelia s-a ridicat şi a condus-o pe Laura până la uşă.

— Recunosc, vreau să am copii totuşi… cândva… Te invidiez pentru asta. Cum îi cheamă pe copiii tăi?

— Pe băiat îl cheamă Harry şi are unsprezece ani. Pearl are şapte. În ultima vreme Jack a lucrat la cartea lui mai mult decât se aştepta, aşa că stă până târziu şi scrie. Apoi trebuie să se scoale la şase să se ducă la lucru. E prea mult.

A continuat apoi să bolborosească vrute şi nevrute, cuvintele ieşindu-i din gură înainte să le gândească însemnătatea. Amelia i-a aruncat o privire directă, atotcunoscătoare.

În cele din urmă, Laura a ieşit, stânjenită peste măsură.

25. Dezinfectant antiseptic creat în 1889 în timpul unei epidemii de holeră în Germania, folosit ulterior în timpul epidemiei de gripă spaniolă din 1918. În prima parte a secolului XX a fost utilizat în America și ca mijloc de provocare a unui avort spontan.

26. Referire la portretele în peniță realizate de pictorul american Charles Dana Gibson, devenite prototipul feminității americane la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, combinând trăsături feminine diafane, fragile, cu forme voluptoase. „Femeia Gibson“ era înaltă, zveltă, cu talie foarte subțire, cu sâni și șolduri ample.

Capitolul nouă

New York, 1993

— Aș avea nevoie să aflu în ce parte a Antarcticii sunt cei mai mulți pinguini. Puteți să mă ajutați?

Întrebarea i-a stârnit un val de adrenalină. Cu o oră în urmă, Sadie primise un telefon în biroul ei de la Colecția Berg și a fost întrebată dacă ar fi dispusă să țină locul unui bibliotecar de la secția de referințe, care se îmbolnăvise, iar ea a acceptat fără să mai stea pe gânduri. Claude o sâcâise toată ziua cu întrebări excesiv de meticuloase despre expoziție, iar ea l-a rugat să supravegheze sala cât timp avea ea să se ocupe de documentare. Din toată biblioteca, acolo, în Sala cataloagelor, se simțea ca peștele în apă. Sau mai degrabă ca pinguinul…

Cel care întreba despre pinguini era un autor de cărți de geografie care studia adesea în bibliotecă, și Sadie era bucuroasă să-i dea o mână de ajutor. În spatele lui, un alt cititor îmbrăcat într-un costum închis la culoare, cu alură oficială, a început să vorbească, dar Sadie i-a tăiat-o scurt:

— Mă ocup și de dumneavoastră imediat.

Și s-a ridicat de la birou, conducându-l pe autorul cu pinguinii la unul dintre numeroasele dulăpioare cu fișe care se aflau de-a lungul peretelui. Sertărașul s-a deschis cu un fâșâit ce dovedea că funcționa ca uns și ea a parcurs fișele ordonate alfabetic, rostind cu voce tare numerele de cote și titlurile legate de subiect, în timp ce el și le nota pe fișele de comandă.

Ajunsă înapoi la birou, a introdus fișele în tubul pneumatic.

— Puteți să luați cărțile din Sala de lectură, a spus ea. După părerea mea, trebuie să fie Insula Danger, cred că acolo există vreun milion și jumătate de pinguini, feriți de orice interacțiune cu lumea de ghețari uriași, care împiedică acostarea bărcilor acolo.

Omul i-a mulţumit din toată inima şi a plecat.

— Ooo, a exclamat cititorul care aştepta la rând, apropiindu-se. Cum de ştiți atât de multe despre pinguini?

Rostise toate acestea cu colțul buzelor lăsat într-o parte, sarcastic oarecum.

— E meseria mea.

— Acum știu cui să mă adresez dacă văd vreun pinguin prin preajmă!

— Țin să vă asigur că pinguinii preferă să umble prin partea de sud, dincolo de Fourteenth Street.

El a râs, atrăgând privirile mustrătoare ale celorlalți cititori, creându-i însă lui Sadie o ușoară senzație de plăcere. În bibliotecă, nimeni nu ar fi zis că are simțul umorului.

— Ei, cu ce vă pot fi de folos?

— Mă numesc Nick Adriano. Am fost chemat de domnul Hooper pe post de consultant în privința furtului.

Sadie știa că directorul urma să angajeze mai mulți agenți de pază, dar nu își închipuise că avea să includă și un consultant. Omul părea a fi ușor trecut de cincizeci de ani, părul îi dispăruse cu totul de pe creștetul capului, rărit fiind și pe părți, dar tuns foarte scurt, ca și cum nu ar fi vrut să nege că bătălia era aproape pierdută. Rotunjimea capului îi era compensată de proeminența maxilarelor.

I-a surprins privirea și și-a dat seama că și el o studia probabil în același fel. Nu că ar fi avut mare importanță, dar în ziua aceea își pusese rochia ei preferată, cu flori mari de magnolie pe un fond roz strălucitor, știind că la ora cinci urma să meargă și la un cocteil cu sponsorii. Și-a aruncat ochii la ceas. Era cinci și un sfert – ar fi trebuit să fie acolo deja.

— Presupun că cercetați dispariția jurnalului, a întrebat ea, coborând vocea.

— Da. Aveți o clipă liberă?

— Mi-am terminat treaba aici, dar trebuie să ajung jos. Dacă vreți, putem vorbi pe drum, a spus ea, ridicându-se de la birou și alăturându-i-se domnului Adriano.

— Am auzit eu că vi se spune Sadie-fără-ocolișuri, și acum înțeleg de ce.

Sadie ura porecla aceea, parcă ar fi fost luată dintr-o operetă de pe

Broadway.

— Trebuie doar să știi de unde să începi, ceea ce presupun că seamănă foarte mult cu ceea ce faceți dumneavoastră.

— Ca acum, tot așa direct o să încep și cu dumneavoastră.

— Așa se și cuvine. Ce întrebări aveți?

— Cartea asta… era în secțiunea îngrădită a depozitului?

— Era un caiet, nu o carte. Da, acolo ținem majoritatea pieselor din Colecția Berg, căci nu mai e loc în spațiul obișnuit, și doar spre sfârșitul anului urmează să fie instalate vitrine încuiate la etajul trei. Și-o să mi se ia o piatră de pe inimă după ce totul va fi sub controlul nostru, căci e clar că depozitele nu mai sunt sigure.

— Evident. Dar mai întâi de toate, după cum vă închipuiți, suntem nevoiți să-i cercetăm îndeaproape pe cei care au acces la colecție. Când ați descoperit că lipsește?

— Exact acum o săptămână. Pe treisprezece martie.

— Și de ce l-ați căutat?

— Ca să îl includem în expoziția pe care o organizăm, *Evergreen*. Aveam de gând să încep să lucrez la prezentarea jurnalului pentru catalogul expoziției. În calitatea mea de curator interimar, trebuie să supraveghez pregătirile și să mă asigur că nu avem nici o surpriză.

— Ce fel de surpriză?

— Să nu fie deteriorată în vreun fel sau altceva nelalocul lui. Dar nu l-am găsit nicăieri.

Amintindu-și momentul când nu a găsit jurnalul în cutie, Sadie a simțit aceeași panică mută.

— Când a fost văzut ultima dată de altcineva care se ocupă Colecția Berg?

— Colegul meu, Claude, l-a scos cu câteva săptămâni înainte de a descoperi că lipsește. El spune că l-a pus înapoi la loc imediat după aceea.

— Și dumneavoastră și Claude sunteți singurii care aveți acces la zona încuiată?

— Da, împreună cu Marlene și directorul. Cu Claude nu ați vorbit încă?

— Ba da, ceva mai devreme.

Deci nu începuse cu ea, așa cum spusese mai înainte. A așteptat, dar el nu

a mers mai departe. Poate Claude lăsase să se întrevadă vreo bănuială asupra ei? Îl vedea capabil de asta, mai ales după ce nu fusese promovat pe postul de curator.

— Și ce v-a spus?

— A fost binevoitor.

Nu-i plăcea să nu știe exact despre ce era vorba.

— Presupun că, în astfel de cazuri, colegii tind să dea vina unii pe alții. Țin să vă asigur că eu nu o să fac la fel. Claude e un om de treabă, dar sper să nu luați în serios chiar tot ce vă spune.

Vorbise prea mult? Trecuse oarece vreme de când nu se mai uitase vreun bărbat la ea cu atâta atenție – în afară de Claude și, înainte de el, Phillip –, iar interesul, chiar și profesional, al domnului Adriano o speria.

— De ce spuneți asta?

— Ei, am vorbit cu el o vreme, adică… n-am fost chiar prieteni… Nu, n-are nici o importanță!

Spre stupoarea ei, rostise cuvintele cu un ușor accent britanic. Mama ei obișnuia să facă asta când era nervoasă, și prețiozitatea asta o scotea din sărite pe Sadie. Și uite că și ea făcea acum același lucru.

Nu avea să mai audă vocea lui Pearl niciodată. Gândul acesta o făcea să-și simtă ochii arzând.

— Doamnă Donovan, nu vă simțiți bine?

— Săptămâna trecută, a început ea, adunându-se, am fost promovată… deși doar temporar, iar el, nu, și nu m-ar surprinde deloc dacă ar vorbi mai puțin laudativ despre mine. Dar țin să vă asigur că biblioteca înseamnă totul pentru mine. Nu aș face nimic care să o prejudicieze.

Doamne, vorbise absolut prostește! Să protesteze atât, și tot ce a mai zis!

Între timp ajunseseră la ușa sălii unde se ținea cocteilul. Probabil că domnul Hooper se întreba pe unde se afla ea.

— Am ajuns la destinație, domnule Adriano, și din păcate acum am alte treburi. Dar dacă mai aveți și altceva de întrebat, mă găsiți în Sala Berg în timpul orelor de program.

— Încercați să scăpați de mine? a întrebat el, colțurile gurii ridicându-i-se din nou, ca și cum s-ar fi amuzat, ca și cum totul ar fi fost o glumă.

— Nicidecum! Dar trebuie să mă arăt aici, e un cocteil pentru sponsori și

comitetul director, și i-am promis domnului Hooper că o să vin.

— Atunci, vin și eu cu dumneavoastră.

Ea a șovăit o clipă, după care s-a dat înapoi ca să-l lase să-i deschidă ușa.

— Foarte bine.

Înăuntru era cald și aglomerat. Un chelner s-a apropiat cu o tavă cu pahare de vin. Au luat câte un pahar, au sorbit puțin și au început să privească în jur.

— Ei, ați văzut vreun suspect? l-a întrebat ea.

— În momentul acesta, cred că toți pot fi suspecți. De cât timp lucrați la bibliotecă?

— De opt ani. Și dumneavoastră de când sunteți consultant în securitate?

El a zâmbit larg, dar parcă ar fi vrut să se abțină.

— De cinci ani. Înainte de asta am fost polițist, în Secția douăzeci și trei. Iar când m-am pensionat, mi-am deschis propria firmă de protecție. Suntem chemați acolo unde e ceva în neregulă.

— Și pot să vă întreb cine sunt clienții dumneavoastră obișnuiți?

— Case de licitație precum Sotheby's, familii particulare sus-puse… cam așa…

— Deci sunteți discret.

— Da.

— Asta e bine, mai ales în cazul acesta. Bibliotecile unde se întâmplă un furt preferă, de obicei, să nu facă vâlvă despre asta, ca sponsorii și ceilalți membrii din comitetul director, a spus ea arătând cu paharul spre cei din jur, să nu-și retragă sprijinul. Ceea ce, din păcate, împiedică posibilitatea de a recupera obiectele furate.

— Vreți să spuneți că avem de ales între a proteja instituția și a găsi obiectul? Dar nu am putea să le facem pe amândouă?

Dar nici nu a apucat să răspundă, că l-au văzut pe dr. Hooper îndreptându-se iute spre ei, urmat de Claude.

— Domnule Adriano, Sadie, avem o problemă! a spus el, făcându-le semn spre ușă.

L-au urmat cu toții afară, pe hol. El s-a uitat în jur să se asigure că nu-i aude nimeni.

— S-a mai furat încă ceva!

— Ce s-a furat? De unde? a întrebat domnul Adriano, îndreptându-se de spate, cu sclipiri în ochi.

— O ediție princeps din *Litera stacojie*[27], a răspuns Claude, uitându-se fix la Sadie. Din depozitul încuiat.

Domnul Hooper s-a tras mai aproape de ei.

— Din partea încuiată a depozitului, unde e Colecția Berg? a repetat Sadie, simțind că i se învârtește mintea.

— Da, a răspuns Claude, negru de supărare.

— Dar nu lipsea când am făcut noi inventarul.

— Nu, era acolo, a spus Claude, vorbind iute, străduindu-se să explice cu voce tot mai ridicată, am scos-o eu din depozit și am dus-o în birou ca să-i fac prezentarea pentru expoziție. Apoi am încuiat-o la loc, înainte să plec acasă, jur, dar când m-am dus înapoi acolo azi după-masă… nu mai era!

— Dar n-am schimbat lacătul? a întrebat dr. Hooper.

— Ba da, a răspuns domnul Adriano.

Asta risipea bănuiala ce-ar fi căzut asupra lui Marlene.

Domnul Hooper s-a întors către Claude.

— Îmi pare rău, Claude, dar cum dumneata ai fost ultimul care ai umblat cu ea, mă văd nevoit să-ți interzic accesul în depozit. Deocamdată. Te rog să-mi dai cheia.

Livid la față, Claude a scos cheia din buzunar și i-a întins-o.

Acum Sadie rămăsese singura persoană – în afară de domnul Hooper – care avea acces la colecția din depozitul încuiat. Ea era răspunzătoare, la urma urmei, căci cartea fusese furată când colecția se afla sub conducerea ei. Părea ceva făcut special pentru ea, de parcă cineva i-ar fi spart casa și i-ar fi răscolit lucrurile personale.

— Ce șanse sunt să fie scoasă la vânzare? a întrebat dr. Hooper.

— Probabil că e mai ușor să fie vândută decât jurnalul Virginiei Woolf, s-a repezit Sadie să răspundă. Acela e unic, dar exemplare din prima ediție a *Literei Stacojii* sunt mai multe.

— Și cât presupuneți că valorează? a întrebat domnul Adriano.

— În jurul a zece mii de dolari.

Sadie a simțit cuvintele lipindu-i-se de limbă.

Domnul Hooper le-a făcut semn că pot pleca, iar el s-a întors la cocteil,

cu o înfățișare sumbră. Claude s-a îndepărtat şi el, cu mâinile în buzunar, lăsându-i în urmă pe domnul Adriano şi pe Sadie.

— Aţi mai lucrat cu cărţi rare? a întrebat Sadie.

— Am avut câteva cazuri, dar de obicei ne ocupăm cu obiecte de artă, sculpturi…

— Nu e acelaşi lucru.

— Sigur că nu.

— Credeţi că ar fi implicat Claude?

— N-aş putea spune în momentul acesta, a răspuns el, ridicând din umeri. Și nici nu v-aș spune asta dumneavoastră, oricum.

— Eu vreau să găsim ceea ce ne aparţine la fel de mult ca şi dumneavoastră.

— Aparţine… cui?

Aici o prinsese pe picior greşit.

— Aparţine bibliotecii, desigur.

Trebuia să-l facă să înțeleagă că o carte poate fi la fel de importantă ca un tablou de Picasso. Nu numai să perceapă asta, dar să fie convins de asta cu toate simțurile.

— Dacă îmi permiteţi, aş vrea să vă prezint Colecţia Berg. Vă deranjează?

El a acceptat fără să șovăie, ceea ce era un semn bun. În timp ce înaintau pe culoar, Sadie l-a întrebat:

— Dar dumneavoastră ce vă place să citiţi?

— Îmi plac cărţile de non-ficţiune şi cele de poezie.

Ei, asta chiar era o surpriză. Se aşteptase să-i spună titlul ultimului roman de senzaţie.

— Ce fel de poezie?

— John Ashbery, Walt Whitman. „Rezistă mult, supune-te cât mai puţin.“[28]

Ea s-a oprit dinaintea uşii, zâmbind.

— Veniţi cu mine.

În Sala Colecţiei Berg, şi-a scos lanţul cu chei şi a vârât una dintre ele în broasca unei vitrine. A scos de acolo o cutie pe care a pus-o pe o masă goală, apoi și-a pus mănușile și a căutat cu grijă până a găsit ceea ce căuta.

— Pe asta o știți? „You Lingering Sparse Leaves of Me“ de Whitman?[29]

— Era în anexa de la *Fire de iarbă*.

— Aceasta este o primă variantă scrisă de mâna lui.

A scos foaia din folia protectoare și a pus-o pe masă, dându-se într-o parte ca el să o poată vedea mai bine.

Hârtia avea pete maronii pe alocuri, ca și cum s-ar fi vărsat cafea pe ea.

El s-a aplecat să vadă mai îndeaproape.

— Dar asta e diferită de ce am citit eu.

— Așa și e! De aceea e așa de prețioasă. Din ea vedem procesul de gândire al poetului, cum s-a născut poemul. Uitați-vă la însemnările cu creionul, a spus ea, arătându-i cu degetul fără să atingă pagina. A scris în colțul din dreapta *versiune finală*, apoi a șters. Unele versuri diferă mult față de forma publicată până la urmă. Cum ar fi „You meagre little banners“[30] care devine „pallid banner-staves“[31].

— Și ultimul vers aici e „My hardiest and my last“[32]. Și cum e forma finală? a întrebat, ridicându-și ochii spre ea.

— Varianta publicată e „The faithfulest – hardiest – last“[33].

— Asta-mi place mai mult.

— Și mie.

— Când te gândești că a scris asta când stătea și-și bea cafeaua, cu atâția ani în urmă! a exclamat domnul Adriano, clătinând din cap. Închipuie-ți!

— S-ar putea spune că e o reprezentare concretă a actului uman de creație. Petele astea, zgârieturile, tăieturile sunt dovezi vizuale ale unei opere de artă, așa cum a fot scrisă ea pe hârtie prima dată și revizuită apoi. La unele manuscrise, îți poți da seama dacă autorul s-a supărat sau s-a enervat după felul în care i se schimbă caligrafia. Profesorul Ashton, unul dintre îndrumătorii mei de la facultate, ne spunea că acestea reprezintă punți de la cititor spre autor, care oferă mult mai mult decât simpla transpunere mecanică a conținutului.

— O punte… îmi place cum sună.

— Așa că vedeți de ce este atât de prețioasă, a urmat ea, punând cu grijă foaia la loc în folia protectoare. Așa înțelegem cum de a ajuns de la o formulare la alta, de ce a ales un cuvânt anume după ce le-a cântărit și le-a înlocuit pe celelalte.

— Și tot ce aveți în Colecția Berg e la fel ca ciorna asta a lui Whitman?

— Unele sunt mai interesante ca altele. Să vă dau un exemplu.

Sadie s-a aplecat spre raftul de jos, de unde a scos mult blamatul coupe-papier cu labă de pisică.

— Ce naiba…

Ea i-a explicat despre ce era vorba și a fost încântată când l-a văzut zâmbind.

— Toate aceste manuscrise de arhivă sunt importante. Chiar și documentele administrative ale bibliotecii, de când a fost construită, sunt hotărâtoare pentru înțelegerea istoriei sale. Istoria este făcută de oameni care dețin puterea și iau anumite decizii, iar notițele și scrierile lor ne dezvăluie procesul care a condus la luarea unei decizii.

Se gândea la Laura Lyons, care și-a ascuns deliberat viața. Ironia sorții făcea ca nepoata ei să-și fi făcut o meserie chiar din studiul obiectelor și documentelor pe care scriitoarea le-a distrus înainte de moarte.

— Arhivele trebuie salvate!

*

A doua zi dimineață, Sadie s-a oprit la un moment dat din ceea ce făcea la Colecția Berg ca să-i ducă câteva pateuri domnului Babenko de la legătorie. Apropiindu-se pe culoar, a zărit o siluetă cunoscută care bătea la ușă. Era domnul Adriano.

— Puteți intra de-a dreptul, i-a spus ea, arătându-i clanța cu cotul, căci avea mâinile ocupate. E deschis. Când lucrează, ascultă jazz la walkman și nu aude nimic.

Când au intrat, domnul Babenko și-a ridicat privirile de la ceea ce lucra și și-a scos căștile de la urechi.

— Sadie! Ai venit cu bunătăți! a exclamat el, zâmbind către domnul Adriano. Mă referam la pateuri, desigur.

— Bineînțeles, i-a răspuns vesel domnul Adriano.

— Cărui fapt îi datorez plăcerea acestei vizite?

— Eu am venit în vizită de curtoazie a spus Sadie, probabil că domnul Adriano e în interes de serviciu.

S-a așezat la masă și a început să rontăie un pateu. Domnul Adriano a

privit-o ca și cum se gândea dacă să o dea afară, dar s-a îndreptat spre domnul Babenko, întinzându-i o mână. S-a oprit însă cu mâna în aer, căci domnul Babenko i-a arătat palmele, scuzându-se din priviri. Pielea de pe degete i se jupuia, de parcă ar fi fost rumeguș transparent.

— Riscurile meseriei!

— Îmi pre rău. Dar ce treabă faceți aici? l-a întrebat domnul Marino.

— Leg cărți. Am făcut o alergie din 1965 și nu am mai putut scăpa de ea. Dar nici nu pot să mă las de meserie.

Sadie a zâmbit. Domnul Adriano nu avea de unde să știe că lui Babenko îi plăcea să se laude cu mâinile lui, că erau marea lui mândrie. Mai demult refuzase să poarte mănuși, spunând că îi anihilează simțul tactil.

— Domnul Babenko pregătește cărțile noi care intră în bibliotecă și le reface pe cele deteriorate, a explicat ea.

— Aha, înțeleg, a spus domnul Adriano, ridicându-și sprâncenele spre ea, după care s-a adresat din nou legătorului. Înțeleg că lucrați aici de foarte mult timp și m-am gândit să vă pun niște întrebări.

— E vorba despre furtul de cărți?

Domnul Adriano a străfulgerat-o pe Sadie cu privirea, dar a continuat.

— Domnul Hooper spunea că sunteți cronicarul neoficial al clădirii și că ați scris și o carte pe tema asta.

— Ați scris o carte? s-a mirat Sadie. Mie nu mi-ați spus asta niciodată.

— Da, un album… mai demult, în anii ‘60. E epuizat acum și depășit, oricum, după construcția depozitelor de sub Bryant Park. Cu ce vă pot fi de folos, domnule Adriano?

— M-am inspirat de la doamna Donovan, care mi-a ținut ieri o lecție despre valoarea documentelor de arhivă, și m-am hotărât să fac unele cercetări pe cont propriu. Și am aflat cu surprindere că biblioteca avea angajat un detectiv permanent chiar de la înființare.

— Bănuiesc că vă referiți la domnul Gaillard, nu? a întrebat domnul Babenko.

Domnul Adriano și-a scos carnețelul și l-a frunzărit până a ajuns la pagina pe care o căuta.

— Da. Mi-am petrecut toată dimineața căutând documente din care să reiasă ceva despre alte furturi din bibliotecă, poate să învățăm ceva din

trecut și, din fericire, acest domn Gaillard a lăsat o adevărată comoară de informații în urmă. Am alcătuit o listă cu furturile anterioare: ce s-a luat, de unde și dacă au fost recuperate sau nu.

Lui Sadie i-a sărit inima din piept.

— Și ce-ați aflat? a întrebat ea, simțindu-și gura uscată.

— Cele mai multe s-au întâmplat la început de tot, în 1913.

— Asta era pe vremea administratorului tău, nu-i așa? a exclamat domnul Babenko, arătând către Sadie.

— Așa cred, a răspuns ea, zâmbind ușor.

— La cine vă referiți? a întrebat domnul Adriano.

— Știți, am mai căutat și eu câte ceva, în arhivele directorului, pentru un proiect.

Apoi a continuat să-i explice ceea ce-i spusese și domnului Babenko cu o zi în urmă, despre bănuiala că administratorul era suspectat.

— Și cum îl chema pe administrator? a întrebat domnul Adriano.

— Jack. Jack Lyons.

— Era căsătorit cu Laura Lyons, eseista, a explicat domnul Babenko.

— Am auzit de ea, cum să nu, a încuviințat din cap domnul Adriano.

— Și am mai găsit o însemnare în dosarul directorului, s-a grăbit ea să le distragă atenția, în care se spunea că hoțul părea să fi „picat din cer".

— Interesant! a exclamat domnul Adriano, mâzgălind ceva în carnețel, după care a întors pagina.

— Se pare că una dintre primele cărți furate din bibliotecă a fost un volum intitulat *Tamerlan* de Poe.

— Unul dintre cele zece exemplare care mai existau în lume, a adăugat domnul Babenko, nu s-a mai găsit niciodată. Ce pierdere groaznică!

— Și cât ar valora cartea asta acum?

— Nu demult s-a vândut un exemplar la o licitație cu patru sute de mii de dolari, a spus Sadie.

Uimit, domnul Adriano a fluierat îndelung.

— O adevărată afacere! În notițele lui, domnul Gaillard pomenește de Book Row[34]. Unde e asta?

— Între anii 1890 și 1960 au existat niște librării pe Book Row, pe Fourth Avenue, imediat după Union Square, a explicat domnul Babenko. Acum

librăriile care vând cărţi rare se găsesc peste tot în Manhattan. Poate că or mai fi vreuna sau două rămase pe Book Row, şi Strand, una din cele mai cunoscute, e chiar după colţ, între străzile Broadway şi Twelfth, dar majoritatea s-au închis din pricina chiriilor prea mari.

— Am mai făcut şi o altă listă cu librăriile cunoscute mai demult că ar fi cumpărat cărţi furate. Nu aţi vrea să vă uitaţi pe ea? l-a întrebat el pe Babenko, arătându-i pagina din carneţelul lui. Sunt curios dacă e vreuna care să vă atragă atenţia, aşa … ca să avem un punct de plecare.

Domnul Babenko a cercetat lista şi a însemnat cinci nume.

— Sunt multe zvonuri, desigur, dar lumea cărţilor e mică şi se duce vorba iute de colo-colo.

— Vă mulţumesc, a spus domnul Adriano. Am să cercetez.

Şi în timp ce detectivul ieşea, Sadie a dat de-o parte farfuria cu pateuri, căci îi pierise orice chef de mâncat.

---

27. *The Scarlet Letter*, roman de Nathaniel Hawthorne, publicat în 1850.

28. Din poemul „Statelor“ – în Walt Whitman, *Opere alese, Fire de iarbă*, traducere Mihnea Gheorghiu, ESPLA, Bucureşti, 1956, p. 67.

29. Citat din „Sands at Seventy“, anexă la *Leaves of Grass*.

30. „Voi, steguleţe firave.“

31. „Beţe decolorate de steaguri.“

32. „Cel mai anevoios şi cel de pe urmă.“

33. „Cel mai apropiat – cel mai anevoios – ultimul.“

34. Book Row – district din New York, care, în perioada de maximă înflorire, găzduia peste treizeci de librării. Multe, dacă nu chiar toate, erau anticariate. (N.red.)

Capitolul zece

New York, 1993

Sadie stătea în mijlocul camerei de oaspeţi din casa lui Lonnie, cea în care locuise mama ei, înconjurată de haine, căutând ceva interesant de îmbrăcat. Cum nu răspunsese nimeni la sonerie, intrase cu cheia ei de rezervă, ştiind că în dormitorul mamei se aflau lucrurile ei, împachetate în lăzi după moartea ei, gata să fie donate la Armata Salvării. Dar s-a oprit când, pe fundul uneia din cutii, a dat de rochiile de mireasă ale mamei, înfăşurate în plastic.

Prima era o rochie crem, cu o jacheta cu peplum. Era de la nunta ei cu tatăl lui Sadie şi Lonnie. Cea de a doua, de la nunta cu nesuferitul Don, era o rochie albă de mătase în stilul anilor cincizeci, scurtă până deasupra genunchiului. La mica masă festivă care a urmat, ea şi cu Lonnie văzuseră cum, în timp ce ţinea un toast zgomotos, noul lor tată vitreg îi vărsase din greşeală vin roşu pe corsaj. Sadie a mângâiat pata care căpătase o nuanţă ştearsă de roz.

Ce ciudat că Pearl le păstrase pe amândouă! Asta contrazicea sfatul pe care i-l dăduse chiar ea lui Sadie să-şi ducă rochia de mireasă la o consignaţie chiar în ziua când semnează actele de divorţ.

— Nu vreau să te văd că dai cu ochii de ea ori de câte ori deschizi dulapul. Mai bine să-ţi cumperi ceva frumos în locul ei!

Şi chiar aşa a făcut, găsindu-şi o rochie de gală turcoaz cu un corsaj strâns pe corp şi cu fustă lungă şi evazată, tocmai bună pentru piruetele de pe ringul de dans. Nu că ea ar fi făcut vreo piruetă, dar când se îmbrăca cu rochia aceea se simţea ca şi când ar fi fost genul de femeie care nu s-ar fi dat în lături să se rotească pe un ring de dans. Şi rochia aceea a marcat începutul peregrinărilor ei prin magazinele de haine de mâna a doua, care îi

umpleau toate sâmbetele, căci altminteri nu ar fi avut altă treabă decât să se întrebe ce o fi făcând Phillip şi cu cine o fi. Şi de câte ori se îmbrăca cu o nouă achiziţie, lumea o întreba despre rochie în loc să o întrebe ce face cu viaţa ei. Se gândea că era ca un fel de armură.

Pearl nu păstrase multe lucruri din toată viaţa ei. Nu avea nici scrisori, nici albume cu fotografii, doar câteva haine, printre care şi rochiile de mireasă, dar nimic nu se potrivea cu ce ar fi dorit Sadie.

— Ce frumoasă e!

Nu le auzise pe Valentina şi pe Robin când intraseră în casă. Valentina i-a sărit în braţe, în timp ce Robin le privea din prag.

— Lonnie şi LuAnn au aranjat să vină să le ia azi cei de la Armata Salvării, a spus Robin, sau vrei să le spun să mai întârzie?

— Nu, nu e nevoie să amâni, a răspuns Sadie, zâmbind când a văzut-o pe Valentina cum atinge un şal negru cu ciucuri lungi. Bunica ta îl purta tot timpul.

Valentina şi l-a pus pe umerii ei mici, chicotind.

— Nu asta căutam eu, a spus Sadie oftând.

— Dar ce cauţi? a întrebat-o Robin, aşezându-se pe pat.

— Ceva interesant, care să mă facă să par mai înstărită.

Sadie îl convinsese pe domnul Adriano să o lase să se ducă la librăriile marcate pe lista lui să vadă dacă nu dă de urma *Literei stacojii.* La început, domnul Adriano nici nu a vrut să audă, dar ea l-a convins că, în cazul acesta, era absolută nevoie de cineva care să aibă cunoştinţele ei despre cărţile rare. Şi, pe deasupra, el arăta prea mult a fost poliţist, după cum i-a spus ea, lucru pe care acesta nu a putut să-l nege. Cum el mai ezita încă, ea ameninţase că o va face totuşi, fie că o sprijină sau nu, căci nu putea să stea cu mâinile în sân fără să facă ceva. Domnul Adriano s-a văzut nevoit să o lase să încerce. Cu condiţia să aibă permisiunea domnului Hooper.

Dacă avea de gând să facă treaba asta, trebuia să arate ca o colecţionară de cărţi rare şi nici una dintre hainele ei nu se potriveau. Aşa că sperase că în cutiile mamei ei avea să găsească vreo bluză de mătase sau vreo jachetă mai arătoasă cu care să se îmbrace.

— Aaaa, ştiu ce-ţi trebuie! a exclamat Valentina, sărind în picioare şi făcându-se nevăzută.

Peste câteva minute a apărut, aducând un morman de haine agățate pe umerașe, de parcă ar fi trecut pragul cu o mireasă în brațe.

— Ia încearcă-le pe astea! a spus ea, aruncându-le pe pat.

— Valentina, dar astea sunt hainele mamei tale! a protestat Robin.

— E plecată în delegație cu serviciul. Și, oricum, n-o să se supere. Haide, ia încearc-o pe asta!

Și i-a arătat un blazer de un roșu intens, cu două rânduri de nasturi și cu o curea lată, neagră.

Valentina nu avea gusturi rele, pentru un copil. Jacheta era ceva mai lungă și îi venea bine pe șolduri lui Sadie. Iar materialul și țesătura erau de cea mai bună calitate. Ea și-a îndreptat spatele și s-a uitat în oglinda mare de pe ușa dulapului. Nu arăta rău deloc.

— Aș mai avea nevoie de ceva să pun pe deasupra. Ar mai fi ceva care să meargă cu asta?

Valentina și-a dus un deget la bărbie de parcă ar fi fost o vânzătoare de la magazinul Saks[35]:

— Ce-ai zice de o eșarfă? Are o grămadă.

Au găsit o eșarfă de mătase cu imprimeuri asortate la culoare cu jacheta. Când Sadie și-a pus-o la gât, Valentina a aplaudat, râzând.

— Acum nu-ți mai trebuie decât niște cercei drăguți și un colier și ești gata de drum! a spus Robin.

— Știu ce-ți trebuie! Haide cu mine! a strigat Valentina.

Și-au dat fuga în dormitorul părinților, unde Valentina a început să scotocească în cutia de bijuterii a mamei ei.

— Ai grijă, Valentina!

Robin s-a apropiat și a scos cu grijă un colier de perle și cercei asortați.

— Ce ziceți de astea? a întrebat ea, îndreptându-se spre Sadie și punându-i cerceii în palmă, după care i-a așezat colierul în jurul gâtului.

Sadie și-a pus cerceii, după care s-a răsucit și a făcut o plecăciune caraghioasă dinaintea asistenței încântate.

— Arăți supernemaipomenit! a exclamat Valentina.

— Foarte frumos, s-a repezit și Robin după ea.

— Ce Dumnezeu se-ntâmplă aici?

În prag a apărut Lonnie, îmbrăcat în halatul de doctor. LuAnn venea în

spatele lui, ducând pe umăr o geantă de voiaj lucioasă.

— A venit mami! a strigat Valentina, alergând spre ea.

Sadie a privit în jur, văzând încăperea așa cum o percepeau fratele și cumnata ei: cu dulapul deschis, din care lipseau o grămadă de haine, cu cutia de bijuterii deschisă și, în mijlocul harababurii aceleia, ea îmbrăcată cu hainele lui LuAnn și cu șiragul ei de perle la gât.

Lonnie și LuAnn s-au uitat unul la altul, apoi Lonnie a întrebat, uitându-se enervat spre dulap:

— Unde sunt hainele lui LuAnn? Și voi ce căutați aici?

— Îmi pare așa de rău, s-a repezit Sadie să răspundă. Căutam prin lucrurile mamei pentru că am nevoie de o ținută mai elegantă, dar toate sunt vechi de mai bine de patruzeci de ani, și nu știu cum am făcut de-am ajuns aici.

Valentina s-a băgat și ea în vorbă, încercând să răspundă întrebării enervate a tatălui ei:

— Hainele lui mami sunt în camera bunicii pentru că acolo am început noi să căutăm. Dar nu vedeți ce frumos îi stă mătușii Sadie așa?

LuAnn a zâmbit, în ochi i se citea însă o oarecare oboseală. Dar în ultimele câteva zile umblase tot pe drumuri și poate că de-abia aștepta să se scufunde într-o baie fierbinte.

— Sigur că da. Și nu-i nimic. Puteți să scotociți prin dulapul meu când vreți.

— Valentina, haide să punem totul la loc, a îndemnat-o Robin.

Valentina a sărit în picioare, și LuAnn a mers după ele în cealaltă cameră. Sadie și-a scos blazerul și l-a pus pe umeraș, îndreptându-i reverul. A agățat și eșarfa pe umeraș și a pus bijuteriile la loc în cutie. Lonnie îi luase geanta de voiaj a lui LuAnn și începuse să o despacheteze. Lui Sadie i s-a înmuiat inima văzând acest gest simplu de drăgălășenie față de soția lui.

— Îmi pare tare rău, Lonnie, eu nu am vrut decât să caut printre lucrurile mamei.

— Vrei să păstrezi ceva de-al ei? Chiar am vrut să te întreb zilele trecute.

— Glumești?!? Asta ar fi împotriva a tot ce susținea ea. Nu mai știi cum a aruncat toate lucrurile tatei la o săptămână după moartea lui?

Chiar așa făcuse Pearl după ce o găsise pe Sadie plângând, trântită pe jos,

în fața dulapului, înfășurată în jacheta lui favorită de piele. Înțelesese că Pearl aruncase hainele nu ca să o pedepsească pe ea, ci ca să curme orice tendință de tristețe. Pearl nu voia decât fericire pentru copiii ei, ceea ce nu mai lăsa loc și pentru durere.

— Cum să nu știu? Adu-ți aminte ce tort a făcut a doua zi după înmormântare!

Lui Sadie i-a străfulgerat prin minte imaginea tortului uriaș de pe bufetul din bucătărie.

— Da, un tort de ciocolată cu șapte etaje, pe care l-ai face de obicei la o onomastică sau la o ocazie.

— Cu cremă concentrată de ciocolată, a râs Lonnie. Am mâncat trei felii și dup-aia am vomitat. Nici nu m-am mai atins de tort de ciocolată de-atunci încolo.

— Ei îi plăcea să facă prăjituri pentru că era ceva științific, dacă pui ingredientele potrivite, la timpul potrivit, în ordinea potrivită, nu dai greș niciodată, a spus ea, oftând. Tare-mi mai lipsește!

Umerii lui Lonnie s-au gârbovit brusc.

— Ce-i cu tine, frate-meu?

— Da, și mie mi-e dor de ea. Și am avut și o zi grea la spital.

— Și eu la fel, a oftat ea, așezându-se pe marginea patului.

El a izbucnit în râs.

— Nu râde, și bibliotecarii pot avea zile rele, poate nu ca și când îți moare un pacient în tura ta, dar cam pe-acolo.

— Dar cum? O fi vorbit cineva prea tare în bibliotecă? a spus el, zâmbind cu toată gura.

Tare-i mai plăcea lui Sadie când el o tachina.

— De fapt, cineva a furat o carte veche din Colecția Berg.

Lonnie a pus geanta de voiaj a lui LuAnn în dulap și s-a așezat pe pat lângă Sadie.

— Încă una? Cum de s-a întâmplat?

— Nu știm încă.

— Îmi pare rău să aud asta.

— Au chemat un expert în securitate, așa că sperăm că va descoperi el.

— Cu el și cu tine, nu mă îndoiesc că o să rezolvați. Dar cum a primit

directorul vestea despre buletinele pe care le-ai descoperit tu?

După toate câte se întâmplaseră în săptămâna aceea, faptul că Lonnie îşi amintise un mic amănunt legat de munca ei o emoţiona până la lacrimi.

— Îl interesează, dar ar vrea ceva mai mult.

— Şi tot nu a aflat că eşti rudă cu Laura Lyons?

— Adică cu cineva bănuit a fi furat cărţi? Nu. Şi nici nu am de gând să-i spun. Am mai recitit nişte interviuri pe care Laura Lyons le-a dat, în care refuza categoric să vorbească despre viaţa ei la New York. Acolo s-a întâmplat ceva. Tare aş vrea să descopăr ce anume, aşa cum vreau să găsesc cărţile care lipsesc.

După ce le-a trimis pe Robin şi pe Valentina în parc, LuAnn s-a întors în dormitor cu braţele pline de haine. Sadie i-a explicat de ce anume avea nevoie de o ţinută mai specială şi, ca să facă să pară totul mai oficial, nu a uitat să pomenească şi de implicarea detectivului.

LuAnn a încuviinţat din cap.

— Sigur că da, şi blazerul ăsta chiar te îmbracă bine, să ştii… la propriu, a spus ea râzând de propria glumă, ceea ce a făcut-o şi pe Sadie să râdă. Lonnie, nu vrei să te duci tu să ne faci un ceai?

După ce el a ieşit, Sadie şi LuAnn s-au apucat să pună hainele pe umeraşe şi să le agaţe la loc în dulap.

— Ce face Valentina? a întrebat Sadie, acum … cu moartea mamei şi cu tot ce-a fost?

— Ştii că am fost plecată zilele astea, dar de câte ori am sunat-o seara, înainte de culcare, a fost mai plângăcioasă ca de obicei, şi mi-a pus tot felul de întrebări: unde s-a dus bunica… şi aduce mereu vorba despre dimineaţa când ne-am dat seama că s-a prăpădit. A fost un şoc, dar cred că e bine acum.

LuAnn a tăcut, cu o privire pierdută.

— Mi-aduc aminte când eram mică… şi părinţii ne-au spus că trebuia să „adoarmă“[36] căţelul. Max era un ogar mare şi bătrân, bălos şi înţepenit de încheieturi, dar cu o fire minunată. L-au dus la doctor şi când s-au întors erau negri de supărare. Şi eu nu mi-am dat seama de ce.

— Credeai că trebuia doar să-l ducă la culcare, nu?

— Exact. Şi chiar după ce mi-au explicat despre ce era vorba, pentru

mine nu avea aceeaşi însemnătate ca pentru ei. Eu nu-i mai văzusem pe ai mei plângând până atunci. Privind înapoi acum, îmi dau seama că, de bună seamă, câinele acela făcea parte din începuturile vieții lor împreună, reprezenta atât de mult pentru ei. Și cum eu nu mai pierdusem pe nimeni până atunci, nu-mi dădeam seama ce însemna asta.

Sadie înțelegea perfect ce voia să spună LuAnn.

— După ce-ţi moare prima dată cineva la care ţii foarte mult, toate celelalte pierderi devin infinit mai dureroase, pentru că știi cât de greu ai să-ți revii după aceea.

— Așa e. Asta încercam să-i explic şi lui Lonnie săptămâna trecută, dar nu a înțeles. Știam eu că tu ai să înțelegi.

Nu era prima dată când Sadie era bucuroasă că Valentina avea o mamă ca LuAnn, capabilă să meargă până în straturile mai adânci ale emoțiilor, să vadă ce e dincolo de suprafață. Ceea ce Pearl refuzase întotdeauna să facă. Și cu toate acestea, a fost întotdeauna capabilă, rezistentă… o supraviețuitoare. Însă la ce oare?

— Dar tu ce faci? a întrebat-o LuAnn, risipindu-i gândurile.

— Bine… doar că sunt îngrijorată de ce se întâmplă la bibliotecă… cu cărțile acelea dispărute.

— Și Claude ce zice de toate astea? Tot mai e bosumflat că l-ai refuzat?

— Măi să fie! Nu scapi nici o ocazie să pomenești de el! a exclamat Sadie, plesnind-o ușor pe braț.

LuAnn se arătase atât de entuziasmată când Sadie îi mărturisise despre sărutul luat pe furiș, și asta o enervase un pic. Ca și cum ar fi considerat că prezența lui Sadie în viața lor era un amestec forțat… mătușa singuratică ce-și bagă nasul în toate – inclusiv în dulapuri – care avea să dispară de-acum, să-și vadă de viața ei

— Ei, n-a fost mare scofală! Și s-a terminat oricum. Slavă Domnului, acum sunt șefa lui. E destul de stânjenitor.

LuAnn a privit-o cu căldură, iar colțurile buzelor i s-au arcuit într-un zâmbet larg.

— Dacă zici tu, așa o fi!

— Ți-am mai spus că la bibliotecă i s-a dus vestea că e cam fustangiu. Așa că n-am făcut decât să mă feresc de necaz. Și, de fapt, eu vreau să fiu

ca bunica: o intelectuală independentă.

— Da, e o alegere minunată, a spus LuAnn cu blândețe, atâta timp cât nu te scufunzi în muncă pentru a te feri de altceva.

— Adică de ce? a întrebat Sadie, simțind că ridică toate scuturile.

— Cum ar fi faptul că mama ta tocmai s-a prăpădit.

Sadie i-a bătut ușor genunchiul cu palma și s-a ridicat de pe pat. Chiar trebuia să plece.

— Nu-ți face griji. Sunt bine.

*

În timp ce cobora treptele casei de piatră stacojie, le-a zărit pe Robin și pe Valentina în micul parc de peste drum. În timp ce se juca cu alte trei fetițe, cățărându-se pe bare, Valentina i-a făcut veselă semn cu mâna. În loc să se ducă direct acasă, Sadie a traversat și s-a așezat lângă Robin, pe banca de sub un ulm.

— Pare destul de veselă, a spus Sadie, făcând semn cu capul spre fetiță. Crezi că e în regulă?

— A fost un pic speriată că a făcut ceva rău, a răspuns Robin, încuviințând din cap, dar i-am explicat că nu s-a supărat nimeni pe ea și i-a trecut.

O vreme au tăcut, privind cum se jucau copiii.

— De când ești în New York? a întrebat Sadie.

— Am venit acum un an din Massachusetts. M-am gândit să fiu bonă o vreme, până când o să mă hotărăsc ce aș putea să fac în viață.

— Și ce-ai vrea să faci?

— Nu știu. Poate ceva în domeniul modei. Dar tu ai vrut de la început să te faci bibliotecară?

— Da. Am iubit-o tare mult pe bibliotecara noastră de la liceu, am respectat-o imens.

— Te-ai ales cu hainele alea până la urmă, nu? a întrebat Robin, arătând spre sacoșa de la picioarele lui Sadie.

— Sigur că da!

— Uită-te la mine! a strigat Valentina.

Fetița a sărit în sus, apucându-se de o bară, după care și-a curbat

spinarea, de parcă n-ar fi avut coloană vertebrală, şi a aterizat pe picioare, cu braţele ridicate.

— O victorie zdrobitoare!

— Grozav! a exclamat Sadie, bătând din palme. Mai fă o dată, fâşneaţo!

Valentina a stat o clipă să se pregătească, înainte de a se avânta din nou pe bară.

— Ai grijă să te uiţi în jos când te răsuceşti, i-a spus Robin. Bravo! Nu vrei nişte morcovi?

Robin a scotocit în geantă şi a scos o pungă de morcovi tăiaţi beţişoare. Valentina a început să ronţăie unul, sprijinindu-se de Sadie, pe care o cuprinsese de gât cu braţul.

— Robin zice că voi toţi, oamenii mari, vă purtaţi alandala din cauză că a murit bunica, a spus ea.

Sadie i-a aruncat o privire plină de recunoştinţă lui Robin şi a tras-o pe Valentina mai aproape de ea.

— Aşa cred şi eu. Uneori după ce moare cineva, cei care rămân în urmă se pot purta ciudat, pentru că le e dor de persoana respectivă.

— Mama ta era foarte drăguţă, a spus Robin.

Sadie a ridicat o sprânceană, mirată.

— Nu ştiu dacă acesta e cuvântul pe care l-aş folosi s-o descriu. Dar totuşi îmi pare rău că n-am fost mai blândă cu ea atunci, în ultima seară.

— Nu te mai frământa, mătuşă Sadie, a spus Valentina, aplecându-se mai mult spre ea şi sprijinindu-şi fruntea de capul lui Sadie – mirosea a rufe proaspăt spălate. Eu m-am dus înapoi la ea să-i spun noapte bună. Bunica era supărată, dar eu i-am spus că nu are de ce să fie, şi ea a zâmbit şi mi-a spus că ştie adevărul despre tamburina furată şi că nu l-a spus nimănui. Zicea că ea ştie să ţină un secret.

Sadie şi-a tras capul înapoi.

— Adevărul despre ce anume?

Nu înţelegea nimic din ce spunea fetiţa. Pearl nu cântase la nici un instrument, singurul care avea talent muzical în familie era doar tatăl lui Sadie. Şi Sadie nu-şi amintea să fi văzut nici o tamburină prin casa lor.

— Ai auzit şi tu asta? a întrebat Sadie, întorcându-se spre Robin, care a scuturat din cap.

— Nu, eu făceam curat în bucătărie. Tu înțelegi despre ce e vorba?

Sadie a clătinat din cap și a privit-o pe Valentina drept în ochi.

— Tamburină? Ești sigură că bunica a zis tamburină?

Repetând cuvântul, a făcut imediat asocierea în minte. Nu despre un instrument muzical vorbea mama ei.

— Cred că a vrut să zică de fapt *Tamerlan*. N-a zis așa?

— Ba da, a răspuns Valentina.

— Și a spus cine a furat *Tamerlan*?

Valentina suflat cu putere, dându-și părul la o parte din ochi.

— Tatăl ei.

---

35. Magazin de lux din New York.

36. Joc de cuvinte greu de reprodus în limba română: „To put to sleep“ în limba engleză înseamnă și a duce la culcare, și a eutanasia.

Capitolul unsprezece

New York, 1914

— Dar tata mi-a promis! a strigat Harry de a răsunat întreg apartamentul.

Laurei îi venea să-l strângă de gât.

— Harry, încetează!

— Dar eu vreau să mă joc cu mingea.

Acum îşi mai domolise măcar vocea la un nivel rezonabil, aşa că Laura a tras aer în piept şi a luat-o încă o dată de la capăt.

— Tatăl tău e ocupat la serviciu, iar eu trebuie să mă întâlnesc cu îndrumătorul meu de la universitate. Aşa că va trebui să mai aştepţi.

— Dar băieţii îşi vor bate joc de mine dacă nu pot arunca mingea cum trebuie.

— Cine? Cine o să-şi bată joc de tine?

— Băieţii.

În ultima vreme îi mersese atât de bine, încât Laurei i se rupea inima să-l vadă pierzându-şi poziţia socială atât de fragilă de la şcoală.

— Ei bine… uite, am douăzeci de minute. Vrei să facem iute nişte pase noi amândoi?

El a încuviinţat, fără prea multă tragere de inimă. În tot ce ţinea de sport era clar că îl prefera pe tatăl său.

Când era mic, Harry fusese mai dependent de mama lui decât Pearl. Încerca să-i atragă atenţia copleşind-o cu întrebări. Vorbeau atât de mult, încât adesea Laura se pomenea că răguşeşte până la sfârşitul zilei. Pe măsură ce el înainta în vârstă, subiectele se schimbau, dar întrebările continuau cu aceeaşi frecvenţă: de ce se mutaseră de la ţară la New York? N-ar putea să construiască o căsuţă în copac, în parcul din spatele bibliotecii? De ce cerşea femeia aceea de pe treptele bibliotecii?

Ori de câte ori Laura şi Jack se certau, Harry se băga între ei, întrerupându-i tot timpul, ca şi când ar fi încercat să-i păzească să nu-şi facă rău unul altuia. Era înnebunitor, şi adesea Jack ajungea să strige la el să tacă din gură şi să se ducă în camera lui. Când se ducea după aceea să vadă ce făcea, Laura îl găsea sugându-şi degetul, ascuns sub pătură.

— E un copil sensibil, îi spunea ea mereu lui Jack. Trebuie să fim atenţi cu el.

Laura şi Harry au ieşit; în parcul Bryant se lăsase o ceaţă uşoară, care umezise băncile şi aleile şi înnegrise scoarţa copacilor. Rămas pustiu, fără lumea care se plimba de obicei în jur, locul părea cam sinistru. Jack le povestise că, în prima parte a secolului trecut, terenul de sub bibliotecă fusese de fapt un cimitir pentru săraci. După ce osemintele fuseseră mutate pe Insula Ward, dincolo de râul Harlem, pe locul acela se construise un rezervor uriaş de apă. El le mai arătase şi nişte pietre din zidul vechiului rezervor, care fuseseră incorporate în structura bibliotecii, vizibile la subsol şi, uimită de felul cum istoria se aşterne în straturi succesive în timp, Laura se întreba dacă nu cumva aceste pietre fuseseră scoase din vechiul cimitir. Oare, într-o bună zi, pereţii de marmură albă ai bibliotecii vor sta la temelia altei clădiri şi mai impunătoare? Cu greu îşi putea închipui că ar putea exista una şi mai măreaţă decât Biblioteca Publică din New York.

În timp ce ea şi Harry îşi aruncau mingea de la unul la celălalt, gândul îi fugea înapoi la ceea ce văzuse în casa din Patchin Place. Într-o anumită privinţă, interacţiunea fizică dintre Jessie şi Amelia o frământa mai mult decât subiectele şi poziţiile radicale dezbătute la întrunirea din sala de deasupra restaurantului Polly’s Holladay. Cuvintele şi propoziţiile rostite în ritmuri volubile, pline de avânt, nu se comparau nici pe departe cu atingerea rapidă a buzelor celor două femei. Aceasta fusese descumpănitor de fizică, de tactilă, într-un fel pe care Laura nu-l înţelegea pe de-a întregul.

A prins cu stângăcie o minge aruncată de Harry, care a tachinat-o:

— Uite-aşa trebuie să-ţi ţii mâinile, mami. Haide, mai încearcă încă o dată!

Ea a prins mingea din nou, greşind intenţionat de data aceasta. Din păcate, fiul ei moştenise neîndemânarea fizică a familiei ei, nu a lui Jack, iar ea voia să-l încurajeze.

— Tu te pricepi mult mai bine la asta decât mine, a spus ea. Haide să încercăm încă o dată, să văd dacă o nimeresc mai bine!

De data asta a nimerit-o, iar el a chiuit de bucuria reuşitei ei de parcă ar fi traversat Canalul Mânecii înotând. Tare îşi mai iubea băiatul! Nu dorea nimic mai mult decât să-l vadă depăşindu-şi treptat stângăcia şi timiditatea. În ultima vreme, când povesteau la cină ce făcuseră peste zi, reieşea că şi el are cam tot atâţia prieteni ca şi Pearl, deşi Pearl o uimea uneori, cufundându-se într-o melancolie ursuză. Chiar dacă Pearl nu putea să spună ce are, Laura îşi dădea seama că suferea că nu o are tot timpul în preajmă. Iar mama Laurei, oricât de mult i-ar fi răsfăţat, nu putea să-i ţină locul pe de-a-ntregul. Dar nu merita şi Laura să aibă o viaţă a ei, dincolo de zidurile bibliotecii? Era în floarea vârstei, clocotind de energie. Aşa ar fi fost cinstit, nu?

Temperatura scădea odată cu dispariţia soarelui, iar ea l-a dus înapoi în casă. Ajunsă sus, le-a dat copiilor pâine cu unt şi a pornit-o apoi spre Universitatea Columbia.

Profesorul Wakeman o aştepta îndărătul biroului.

— Ai întârziat, a spus el, uitându-se dispreţuitor la ceas.

Laura şi-a cerut scuze, dar a trecut apoi imediat la treabă.

— Pentru disertaţie m-am gândit că ar fi interesant să scriu un studiu amănunţit despre Max Eastman, cel care editează revista *The Masses*, şi soţia lui, Ida. Poate că vă amintiţi că au creat oarece senzaţie când s-au căsătorit şi ea a hotărât să-şi păstreze numele de fată şi l-a arborat chiar şi pe cutia de scrisori.

Profesorul Wakeman s-a holbat la ea de parcă ar fi scos o bombă din geantă.

— Da, îmi amintesc, a făcut ceva vâlvă.

— Presa i-a luat în râs, spunând că ea socotea titlul de doamnă drept o etichetă a sclaviei. Până şi scrisorile de la cititori erau dure şi insultătoare, a continuat ea, scoţând din geantă nişte mostre pe care le dezgropase din „morga“ de la etajul întâi. Toate sunt scrise de bărbaţi şi susţin că o astfel de noţiune ar declanşa o avalanşă de divorţuri şi de purtări scandaloase de acest fel. Aş vrea să văd ce s-a ales de ei.

— Ei, ştiri răsuflate. Nu-i mare lucru, a spus el, notându-şi totuşi ceva pe

un carneţel pe care-l ţinea la îndemână.

Ea a prins în grabă cu privirea cuvintele, în timp ce el punea o sugativă peste foaie: „Eastman – subiect posibil.“

Totul bine până aici.

În decursul primului semestru, Laura băgase de seamă că anumite idei de articole ale studenţilor respinse categoric de profesor apăreau uneori în presă sub semnătura lui. Ca să se asigure că va putea să trateze subiectul pe care şi-l dorea, se hotărâse să-i avanseze un titlu de probă ca să-i distragă atenţia. Apoi a rămas în aşteptare.

— Mai doriţi ceva? a întrebat profesorul Wakeman.

— Ăăă, dar ce-aţi zice despre Clubul Heterodoxy?

— Ce nume oribil, a spus el, căscând plictisit.

— E vorba de un grup de femei care se întâlnesc în Greenwich Village odată la două săptămâni să dezbată teme progresiste.

— E un nume ridicol pentru un club de femei. Heterodoxy? Sună de parcă s-ar strădui din răsputeri să se dea drept intelectuale, după părerea mea.

— Eu cred că ar fi un subiect bun pentru un articol de fond.

— Ei, bine, fie! a acceptat el în cele din urmă. Poţi să scrii despre asta, dar să nu încerci să mă epatezi cu cine ştie ce obscenităţi.

Peste alte două săptămâni, Laura s-a dus la cea de a doua întrunire. De data aceasta, în loc să aibă un vorbitor oficial, i s-a cerut fiecărei participante să se ridice şi să se prezinte pe scurt: ce pregătire avea şi de ce a vrut să devină membră a clubului. Poveştile erau atât de diferite, originile familiilor lor atât de fascinante – de la te miri ce fermă izolată din Maine la o un conac dărăpănat pe malul fluviului Hudson, de la a nu fi avut nimic de mâncare în copilărie la o viaţă de huzur –, şi totuşi ajunseseră cu toate în locul acela, unite nu atât de o cauză comună, ci pur şi simplu de posibilitatea de a exprima liber ceea ce gândeau, fără să fie dezaprobate de soţii sau taţii lor. Acele femei erau foarte diferite una de alta, dar erau totuşi unite de dorinţa de a realiza ceva, de a înfrânge discriminarea împotriva sexului lor. În timpul unei pauze, Laura s-a retras într-o încăpere goală şi a notat câteva idei, ascunzând apoi carneţelul pe fundul genţii.

Amelia a invitat-o apoi la un ceai la ea acasă, în Patchin Place, şi Laura a

acceptat din nou să se ducă acolo, dar de data asta nu s-a mai arătat impresionată când Jessie şi-a făcut apariţia din camera din spate şi a sărutat-o pe Amelia pe gură, încolăcindu-şi braţele în jurul gâtului ei. Îşi dădea seama că acolo, în Greenwich Village, vechile tradiţii erau zguduite şi schimbate şi că cei doi bărbaţi, care stăteau atât de aproape unul de altul într-un colţ, puteau fi prieteni sau iubiţi, şi asta era ceva firesc.

Noaptea târziu, după ce s-a vârât în pat, Jack a întrebat-o cum a fost la întrunirea Clubului Heterodoxy. Laura nu-şi mai dorea altceva decât să adoarmă la loc, dar în ultima vreme nu mai apucaseră să stea de vorbă unul cu celălalt. S-a frecat la ochi, stăpânindu-se cu greu să nu se bage la loc sub plapumă.

— Mi se pare atât de curios când merg în acea parte a New Yorkului, i-a răspuns ea. Parcă aş vizita un oraş european, dacă înţelegi ce vreau să spun… Alte obiceiuri, alte probleme, totul e atât de neobişnuit.

— Ai mai văzut-o pe colega ta de şcoală, cea de care ai pomenit când eram la părinţii tăi?

— Doctoriţa Potter? Da, era şi ea acolo.

— Ciudat, nu-mi amintesc să fi mai vorbit despre ea până acum.

Ar fi vrut să-i povestească lui Jack tot ce ştia despre Amelia, aşa cum făcuse în cazul profesorului Wakeman şi al altor personaje ieşite din comun pe care le întâlnise în activitatea ei din afara vieţii ei casnice, dar ar fi fost prea dificil. Femeia aceea avea prea multe aspecte pe care Jack le-ar fi socotit contradictorii şi, chiar dacă ar fi încercat, tot ar fi scăpat ceva important sau ar fi scos în evidenţă ceva greşit. Nu voia să vorbească despre Amelia.

— Era cu câţiva ani mai mare ca mine, aşa că nu o cunosc prea bine, a spus ea, trăgându-l pe Jack spre ea. Îmi pare rău că trebuie să faci faţă la toată nebunia de aici. La furturi, voiam să zic…

— N-are nimic. Trebuie să recunosc că pari mulţumită.

I s-a părut că vocea i se cam poticnise, dar era prea obosită ca să-l descoasă mai departe.

— Cred că ai dreptate.

Şi s-a întors pe partea cealaltă, istovită, şi a adormit pe loc.

*

— Doamnă Lyons!

Laura s-a oprit brusc, văzându-l pe domnul Gaillard apropiindu-se de ea pe treptele bibliotecii. Era preocupată să găsească o frază inteligentă pentru începutul recenziei pe care trebuia să o facă și nu observase că el stătea chiar lângă unul din lei. Și-a aruncat iute privirea în jur să vadă unde era cerșetoarea, dar femeia nu se vedea nicăieri, ceea ce era poate chiar mai bine.

— Da, domnule Gaillard.

— Putem să stăm puțin de vorbă?

Părea că stătuse acolo chiar ca să o aștepte pe ea.

— Vreți să vorbiți cu mine și cu soțul meu?

Era miercuri, ziua când Jack se întâlnea cu inginerul-șef.

— Mă duc înăuntru și sunt sigură că-l găsesc eu pe undeva.

— Ba nu, doamnă. Speram să pot sta de vorbă mai pe îndelete cu dumneavoastră. Poftiți pe aici.

A condus-o până la Sala consiliului de conducere de la etajul al doilea. Masa lungă, cu un capăt acoperit cu un teanc de hârtii, era așezată chiar sub un candelabru de bronz, ornamentat cu niște satiri ce păreau cam amenințători. În fiecare colț al încăperii se afla bustul unei personalități: Alexander Hamilton, Washington Irving, John Jacob Astor[37] și, în fine, Joseph Green Cogswell. Când îl întrebase cine naiba era acesta din urmă, Jack îi adusese la cunoștință cu mândrie că Cogswell fusese primului administrator al Bibliotecii Astor, la mijlocul secolului trecut.

Era o încăpere îngrozitor de mare să servească drept birou, și acolo se țineau întrunirile comitetului director.

— Dar dumneavoastră nu aveți un birou de unde să lucrați? l-a întrebat ea pe domnul Gaillard. Sunt convinsă că soțul meu ar putea să vă găsească unul, dacă doriți.

— Tocmai mi se caută un loc. Aici lucrez temporar, deși sunt sigur că m-aș putea obișnui cu asta, a spus el arătând cu mâna spre centrul încăperii, unde trona un șemineu de marmură crem, deasupra căruia era gravat un citat din Thomas Jefferson.

— Toată biblioteca aceasta este un loc nemaipomenit. Mereu le spun copiilor că nu ar trebui să creadă că li se cuvine să trăiască într-un astfel de

loc.

— Sunt cu totul de acord cu dumneavoastră.

El i-a făcut semn să se aşeze pe un scaun lângă cel din capul mesei.

— Din păcate aici, în New York, există nişte reţele bine organizate de hoţi de cărţi, atraşi de comorile oraşului. Eu fac tot ce-mi stă în putinţă ca să descopăr de ce ne dispar cărţile din bibliotecă. Presupun că hoţul acesta al nostru este educat şi are acces la depozite într-un fel. Trebuie să fie cineva care are nişte cunoştinţe rudimentare despre cum se evaluează o carte.

— Dar de ce spuneţi că sunt rudimentare?

— Pentru că a ales una prea valoroasă ca să poată să o vândă cu uşurinţă.

— *Tamerlan?*

El a încuviinţat din cap.

— Doar dacă ar fi vreun colecţionar care să dorească să o aibă în colecţia lui particulară. Asta se mai întâmplă câteodată, din nefericire, şi atunci cărţile respective sunt pierdute pentru totdeauna. Singurii care avem cheia de la depozitul unde se află *Tamerlan*, a continuat el, aplecându-se mai mult spre ea, sunt: bibliotecarul ce se ocupă de cărţile rare, soţul dumneavoastră şi cu mine.

Laura a înghiţit în sec.

— Pot să vă pun o întrebare cam stânjenitoare, doamnă Lyons?

— Sigur că da, sunt bucuroasă să fiu de folos cât pot mai bine. Dar trebuie să ajung acasă destul de repede, căci copiilor o să li se facă foame.

— Nu o să ne ia mult timp. Mă întreb dacă familia dumneavoastră are probleme financiare…

Discuţia lua o întorsătură ciudată.

— Nici vorbă. Ne descurcăm foarte bine. Ne ajută şi faptul că avem o locuinţă de serviciu. Socotim că suntem foarte norocoşi.

— Chiar aşa?

Mai bine să-l întrebe de-a dreptul, să dea la iveală ce voia să spună.

— Credeţi că soţul meu este răspunzător de dispariţia cărţilor?

El nu a răspuns, ci a rămas cu privirile pierdute, până când liniştea a devenit de nesuportat.

— Ţin să vă spun că îmi displace aluzia. Domnul Lyons are un respect fără margini pentru cărţi şi nu s-ar atinge de nici una. Pe deasupra, chiar

scrie şi el o carte.

— Ce fel de carte scrie domnul Lyons? a întrebat domnul Gaillard.

Jack lucra de atâta timp la carte, că Laura chiar nu mai ştia sigur despre ce anume era vorba.

— Ficţiune. Şi, zău aşa, consider că interogatoriul dumneavoastră este nerezonabil. Soţul meu are o reputaţie impecabilă.

— Avem patru cărţi lipsă, doamnă Lyons. În momentul acesta, eu sunt nevoit să cercetez orice pistă.

Patru cărţi? Jack nu-i spusese decât de două: *Fire de iarbă* şi *Tamerlan.*

— Am pus paznici la toate ieşirile, a continuat domnul Gaillard, care verifică genţile tuturor celor care intră şi ies. Cărţile rare sunt ţinute sub cheie şi în Sala cărţilor rare supraveghează permanent doi bibliotecari. Şi cu toate acestea, se fură cărţi. Trebuie să descopăr motivul.

— Sigur că trebuie.

— De aceea facem acum o percheziţie în apartamentul dumneavoastră.

— Ce-aţi spus?

Laura şi-a amintit că el o aşteptase pe scările bibliotecii ca şi cum ar fi vrut să o împiedice să intre.

— Şi copiii mei unde sunt? Şi Jack?

— Harry şi Pearl sunt jos, în biblioteca pentru copii, cu lucrătorul de acolo. Iar domnul Lyons se află în apartament.

Ea a ieşit ca o furtună din încăpere, cu detectivul după ea, a coborât la etajul întâi şi a urcat apoi pe scara mică spre mezanin. L-a găsit pe Jack sprijinit de balustradă, cu o privire plictisită. El s-a îndreptat de spate când a dat cu ochii de ea urcând, cu detectivul în urma ei.

— Îmi pare rău de asta, iubito, a început el. Sunt aproape pe terminate.

Cei doi bărbaţi şi-au strâns mâinile ca şi cum ar fi fost parteneri la bridge, nu suspect şi poliţist. Detectivul şi-a aruncat privirea spre un poliţist în uniformă, care a clătinat uşor din cap.

— Nu am găsit nimic, domnule, a spus acesta.

— Vă mulţumesc pentru răbdare şi colaborare, a spus domnul Gaillard, după care a plecat împreună cu oamenii săi.

După ce au intrat în casă şi au închis uşa în urma lor, Laura l-a întrebat:

— Ei, acum vreau să aud adevărul. Ce se întâmplă, Jack? Vreau adevărul,

de data asta.

---

37. Alexander Hamilton (1757–1804): politician, om de stat, membru al primului guvern federal sub președinția lui Washington. Washington Irving (1783–1859): prozator, istoric și diplomat american. John Jacob Astor (1864–1912): magnat, scriitor american mort în naufragiul Titanicului, socotit unul dintre cei mai bogați oameni ai vremii.

Capitolul doisprezece

New York, 1914

Laura a pus la loc lucrurile din apartament, trecând prin fiecare încăpere în parte, ca să poată deveni casa ei din nou după percheziția nedorită a oamenilor detectivului. Copiii dăduseră deja buzna înăuntru, făcându-se nevăzuți în camerele lor.

Jack se ținea după ea din cameră în cameră.

— Chiar nu înțeleg. Abia acum mă întrebi ce se întâmplă? Dacă ai fi stat mai mult pe-acasă, poate că ai fi aflat mai demult.

Ea a împins scaunul la loc sub birou și s-a răsucit spre el.

— Domnul Gaillard m-a luat la el în birou, mi-a pus tot felul de întrebări și mi-a spus că ni se face percheziție în casă. A fost de-a dreptul umilitor.

— Eu am fost cel care i-a dat mână liberă, căci nu am nimic de ascuns. Își fac treaba, atâta tot.

— Zicea că s-au furat patru cărți. Tu ai pomenit doar de două.

— Sigur, dacă ai fi stat mai mult pe-acasă, aș fi avut ocazia să-ți spun și asta.

— Ce s-a mai furat?

— Încă două ediții princeps. Dar nu la fel de valoroase ca *Tamerlan.* Se pare că hoțul a început să învețe din propriile greșeli, a continuat Jack, încrucișându-și brațele. Mi-au luat cheile, ceea ce pe mine nu mă deranjează, căci așa vor vedea că nu am greșit cu nimic. Și acum, dacă ai terminat cu interogatoriul, aș vrea să-mi văd mai departe de scris.

— Deci te superi pe mine că nu stau acasă, în timp ce tu îți petreci ore întregi scriind la cartea ta. Nu-ți dai seama cât de nedrept este?

— Tu ești mamă de copii… ce-ai vrea?

— Și tu ești tată, asta nu se pune?

Și-a amintit de ziua aceea friguroasă când s-a jucat cu mingea cu Henry, cum reușise să-i creeze o amintire frumoasă băiatului în locul încă unei dezamăgiri.

— În ultima vreme ai stat acolo, în subsol, mai mult decât aici, în casă.

— Acolo e singurul loc unde pot să scriu fără să fiu deranjat.

Harry și-a scos capul pe ușa dormitorului.

— N-o să mai fac gălăgie, promit. N-o să mai strig.

— Nu, Harry, nu e vina ta, l-a liniștit Laura.

— Laura! a răsunat vocea mamei ei de la picioarele scării.

— Vezi? Mereu alt deranj! *Tu* ar trebui să fii aici, nu ea.

Laura nu l-a luat în seamă.

— Mamă, vino te rog sus.

Ajunsă în capul scărilor, mama ei s-a oprit șovăind, sprijinindu-se cu mâna de balustradă. Era îmbrăcată cu un palton de astrahan strâns în talie cu un cordon lat, pentru că în ultimele zile orașul fusese cuprins de un frig năprasnic.

— Ce e cu voi? E totul în ordine?

— Sigur că da. Copiii sunt în camerele lor, cina e în răcitor. Jack tocmai se pregătește să coboare, a răspuns ea, ferindu-și privirile.

După ce Jack a plecat, mama Laurei și-a scos haina.

— Pari obosită, draga mea, a spus ea, mângâind-o pe obraz.

Laura i-a sărutat ușor mâna care avea doar verigheta de aur. Nu vorbiseră niciodată despre sacrificiul pe care îl făcuse. Laura nu se simțea în stare să pomenească despre asta.

— Lucrurile pot părea grele acum, a început mama ei, dar vreau să știi că te admir pentru ceea ce te străduiești să faci.

— Mă străduiesc… ăsta e adevărul. Dar nu prea reușesc, până acum.

— Jack e un om bun. Ești convinsă de asta, nu-i așa? Te iubește atât de mult.

Laura nu se putea stăpâni să nu se gândească ce s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi fost atât de impresionată de înfățișarea atât de spilcuită și de farmecul lui atunci când l-a cunoscut. Sigur că o iubea, nu se punea problema, dar aspirațiile lor de împlinire personală nu încăpeau laolaltă, de parcă ar fi fost două baloane îndesate într-o cutie mică.

Tot ce voia de la viaţă mama ei era doar dragostea şi, chiar dacă nu o obţinuse pentru ea, voia să se asigure că Laura îi împlinea idealul. Dar cu ce preţ? Şi mai rău chiar, oare Laura avea să-i transmită şi ea propriei fiice aceeaşi prejudecată? Era prea absorbită în grijile zilnice ca să se poată gândi cu claritate la propriile prejudecăţi ca părinte.

După ce i-a lăsat pe copii în grija mamei ei, Laura a început să scrie prima formă a disertaţiei. I-a luat mai bine de o jumătate de oră să scrie primul paragraf, dar ideile pentru paginile următoare i-au venit mult mai repede, chiar dacă nu erau prea şlefuite. Avea să corecteze şi să cizeleze exprimarea mai târziu, ca un sculptor care lucrează cu cuvinte în loc de lut. Dacă punea ceva pe hârtie, va putea să scoată ceva până la urmă. Erau atât de multe de cuprins, atâtea lucruri despre care nici nu se pomenea măcar în marile ziare. Avea să-i dovedească profesorului Wakeman că o „poveste de cucoane“ – aşa cum îi plăcea lui să spună – putea să influenţeze istoria.

Două ceasuri mai târziu, Laura o lua de braţ pe Amelia urcând treptele unei case impozante de la colţul dintre Fifth Avenue şi Ninth Street. Fusese invitată de Amelia la un salon căruia i se dusese vestea că ar fi fost locul favorit de întâlnire al boemei New Yorkului. Acolo, sala cea mare de recepţie era toată albă: marmura de deasupra şemineului, lemnăria, catifeaua cu care erau tapiţate scaunele, draperiile de mătase, covorul din blană de urs de pe jos – toate erau albe. Creau o impresie imaculată şi uimitoare în acelaşi timp.

— Cine locuieşte aici? a întrebat Laura. Parc-ar fi un vârtej de zăpadă.

Amelia a râs.

— Mabel Dodge[38] a venit în oraş din Europa acum câţiva ani şi şi-a pus în minte să adune nişte oameni cu care să „dinamiteze“ New Yorkul, după cum îi place ei să zică. Ţine un salon săptămânal pentru o sută de persoane, adunându-i pe toţi cei care vor să zgâlţâie starea de lucruri.

Încăperea vibra de energie şi de râs, spre deosebire de dineurile pe care le dădeau părinţii Laurei pe când îşi mai permiteau încă, unde se îngăduiau numai tonuri blânde, moderate.

Amelia i-a arătat discret cine erau invitaţii.

— Pe unele le-ai văzut deja la întrunirile clubului Heterodoxy, cum ar fi Elizabeth Gurley Flynn[39] şi Emma Goldman[40]. Acolo, lângă şemineu, e

Alfred Stieglitz[41]. Iar dincolo e Max Eastman[42], editorul revistei *The Masses*, și lângă el e nevasta lui, Ida.

Laura nu s-a putu abține să nu zâmbească.

— Știu la ce te gândești, a spus Amelia.

— La ce?

— Că arată atât de normali.

Laura a râs. După toată tevatura aceea din presă, stăteau unul lângă celălalt, sorbind cocteilurile, ca orice cuplu de tineri căsătoriți, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Ca și cum nici nu ar fi avut vreo importanță.

— Cred că și eu arăt destul de normală… a spus Laura, ridicând din umeri.

— Ei, nu te subaprecia, că doar te învârți în cercurile boemilor de-acum.

— Dar eu sunt aici ca reporter, nu participant.

— Aha…! a exclamat Amelia, împingând-o în glumă cu umărul. Ești în misiune!

— Așa și este, am atâtea lucruri despre care vreau să scriu, îmi ard degetele. Lumea se schimbă și eu vreau să fiu în vâltoare, să notez totul.

— Îmi place cât ești de entuziastă, Laura. Așa eram și eu când m-am apucat de medicină.

— Dar tu ești mult mai tare decât mine, totuși. Știu că mai am o mulțime de învățat.

— Nu te subaprecia! Ai ajuns până aici, nu?

— Și ce fac? Beau cocteiluri?

— Păi, dacă vrei să faci ceva periculos, contează pe mine! a spus Amelia, privind-o țintă în ochi.

— Nici nu mă-ndoiesc!

Undeva în preajmă o femeie și-a vărsat paharul cu șampanie, distrăgându-le atenția. Bărbatul care o însoțea și-a aruncat batista peste lichidul vărsat și s-au îndepărtat.

— Spune-mi, la ce te gândești anume? Pare a fi ceva mai substanțial decât un articolaș oarecare din *Blotto*[43] ăla al vostru.

— Ha, ha, ce nostim! Așa-zisul nostru ziar se cheamă *Blot*. Și trebuie să recunosc că eu cred că ceea ce se întâmplă aici ar fi un subiect nimerit pentru un articol de fond „Femeia nouă“. Sunt atâtea lucruri de spus.

— Ai grijă ce scrii despre club, totuși. Să nu uiți că ce se vorbește acolo este strict confidențial.

— Sigur că da.

Faptul că tot ceea ce realizase Amelia până atunci fusese prin încălcarea regulilor, împingând limitele, o făcea pe Laura să nu-i pese prea mult de ceea ce scria despre club, mai ales că nu urma să fie dat publicității. Laura nu-i mărturisise că se întâlnise cu unele membre la o cafea ca să mai discute despre părerile și temele lor de interes, exprimate în decursul întrunirilor. Cum nu putea lua notițe pe față, asta o ajuta să-și limpezească punctele divergente de vedere.

Unul dintre acestea era chiar atunci dezbătut de un grup de lângă barul unde Laura și Amelia așteptau să li se amestece cocteilurile.

— Să nu-i lăsați pe bărbați să vă prostească…

Cel care vorbea era – în mod surprinzător – un bărbat înalt, uscățiv, cu păr des și cârlionțat, ce-i acoperea fruntea, și cu pometi proeminenți, care-i stricau înfățișarea. Vorbind, își agita brațele, punând în pericol paharele celor din jurul său.

— Tare le mai surâde ideea „Femeii noi“ – cea care să le crească copiii, să le deretice casa și apoi să stea la dispoziția tuturor.

Câteva femei de lângă ele au rămas cu gura căscată.

— Atunci „bărbații“ de care vorbiți, a spus Amelia, îndreptându-se spre el, deși vă numărați și dumneavoastră printre ei, n-au înțeles nimic din noțiunea de „Femeie nouă“. Ea, „Femeia Nouă“, se va pune la dispoziția cui va dori ea, nu așa… la cheremul oricui. Și mai mult chiar, nu numai că va vrea să dobândească puterea sexuală, ci și pe aceea economică.

— Așa să fie? s-a mirat bărbatul, îndreptându-și spatele.

— Sigur că da. Și bărbații se simt amenințați. Vedeți, dacă puterea sexuală se găsește din abundență, să ajungă la toată lumea, puterea economică e limitată. Dacă noi căpătăm mai multă, atunci vouă vă rămâne mai puțină.

— Raționamentul dumneavoastră e corect. Ce plăcere să întâlnesc un adversar pe măsură! Sunt Frank Tannenbaum[44], s-a recomandat el, întinzând mâna, și nu cred nici o iotă din ce spun, fac doar pe avocatul diavolului. Trebuie să fim pregătiți să contraatacăm.

— Eu sunt doctor Amelia Potter, s-a recomandat Amelia cu o sclipire în ochi.

— A, doctor Potter, desigur, încântat, spus Tannenbaum ridicând paharul. Daţi-mi voie să-mi arborez din nou coarnele diavoleşti: femeile, după cum susţin orăşenii mai de soi, sunt păstrătoarele a tot ce e corect şi moral. Ele ne ţin pe noi ceilalţi pe calea cea dreaptă. Dacă ele se dezbară de acele cătuşe, atunci nu se duce oare de râpă întreaga civilizaţie?

— A avea un soţ şi un copil nu înseamnă că eşti corectă din punct de vedere moral. Mai există şi alte moduri de a-ţi duce viaţa decât acelea de soţ, soţie sau progenitură, a spus Amelia. E cazul să ne lărgim concepţia despre familie şi să zdrobim cătuşele exploatării femeii. Eu pot să am o slujbă, un copil, şi pot să aleg să iubesc pe oricine vreau eu, la fel ca şi dumneavoastră.

Laura a încuviinţat încurajator din cap, asemeni mai multora din jur. Era exact ceea ce îşi dorea şi ea. Adică… fără ideea aceea că poţi să iubeşti pe „oricine“. Dar cu siguranţă ideea de a munci şi de a creşte copii.

— Suntem neobosite, pline de energie, şi nu o să dăm înapoi, a continuat Amelia avântată, fie că vorbim despre dreptul la vot, contracepţie, sau despre dreptul de a face dragoste în afara jugului căsniciei.

— Vai, e adorabilă femeia asta, a râs Tannembaum, dându-şi capul pe spate.

Dar discuţia s-a oprit, căci au apărut şi mai mulţi oaspeţi.

— Cine era tipul *ăla*? a întrebat Laura.

— Frank Tannenbaum a emigrat din Austria când era foarte tânăr, apoi a studiat la Universitatea Columbia. În iarna asta a organizat nişte proteste pentru săraci.

Laura citise în ziar despre demonstraţii nocturne, când cinci-şase sute de bărbaţi mărşăluiau pe străzi, ducându-se la biserici să ceară hrană şi adăpost.

— Şi ce anume vor să dovedească cu asta?

— Când sunt refuzaţi? Că preoţimii chiar nu-i pasă de şomeri, că n-are nici un pic de milă.

— Dar pare extrem de tânăr să conducă o demonstraţie.

— Are douăzeci şi unu de ani.

Era interesant că Amelia știa exact ce vârstă avea el.

— Pari impresionată de el.

— Este un conducător înnăscut. Și deștept… ai văzut și tu. În timp ce noi am stat comod la căldurică, în iarna asta atât de geroasă, el a mărșăluit pe străzi, atrăgând atenția asupra nedreptăților.

— Și-atunci de ce nu te văd și pe tine mărșăluind pe-afară, cu el? a tachinat-o Laura.

— O să mă duc la noapte, dacă vrei, a spus Amelia cu o sclipire în ochi. Putem să mergem amândouă. Se adună în Rutgers Square și se duc la Biserica St. Alphonsus de pe West Broadway. Și poți să scrii despre asta în *Blotto* ăla al tău.

Acesta chiar ar fi un subiect demn de articolul de mâine, de la curs, se gândea Laura. Nici un alt student n-ar ieși din casă într-o noapte așa de friguroasă. Asta chiar i-ar dovedi profesorului Wakeman că ea era la fel de bună ca orice alt student bărbat. Și pe deasupra nici nu prea voia să se desparte atât de repede de Amelia.

Și-a băut paharul până la fund, regretând că nu purta lenjerie mai groasă pe sub rochie.

— Hai să mergem!

*

Pe când au ajuns Amelia și Laura la demonstrație, în zona de dincolo de East Broadway, în Lower East Side, se adunaseră vreo cinci sute de oameni. Vântul le zburătăcea poalele rochiilor când au traversat strada împreună și s-au adăpostit în intrândul unei uși.

— Ești sigură că nu pățim ceva aici? a întrebat-o Laura.

Nu mai mersese niciodată așa, pe întuneric, fără Jack. Două femei singure atrăgeau mai multă atenție decât și-ar fi dorit.

— Mergi drept înainte, nu te uita la nimeni. Uite-l! a exclamat Amelia, arătând spre Frank Tanenbaum, care străbătea prin mulțime și s-a cățărat pe piedestalul unui felinar, apucându-se cu mâna de stâlp.

Lumina cădea drept pe el, ca un reflector, făcând să-i strălucească părul negru. Laura nu pricepea de ce nu purta nimic pe cap într-o noapte geroasă ca aceea. A început să strige, atrăgând atenția tuturor, și curând toate

capetele s-au întors spre el. Și lumea a amuțit.

— Știu că mulți dintre voi nu aveți de lucru, a început el. Peste trei sute de mii de oameni și-au pierdut slujbele, așa că nu sunteți singuri.

Oamenii au izbucnit în urale.

— Se fac zece zile de când ieșim pe străzi și facem agitație. Meritați o soartă mai bună, vrei să căpătați de lucru, să aveți cu ce vă întreține familiile, și orașul ăsta, țara asta v-au lăsat de izbelițe. Trăim într-o epocă a politicilor progresiste, în care lăcomia capitalistă va fi înlocuită cu o plasă de siguranță pentru toată lumea. Voi, eu, noi toți pretindem să primim mai mult în schimbul taxelor pe care le plătim. Mai mult de la politicieni. De la guvern.

Mulțimea a fost cuprinsă de o agitație asemănătoare rafalelor puternice de vânt. Unii oameni săreau în sus. Laura a privit în jur, după alți reporteri, dar nu a văzut pe nimeni, nici un bărbat cu carnețelul în mână sau cu aparatul de fotografiat atârnat de gât. Protestele durau de fapt de zece zile și era un ger de crăpau pietrele. Probabil că se gândiseră că nu mai găseau nimic nou despre care să scrie. Parcă îl și auzea în minte pe profesor exprimându-și dezamăgirea despre lipsa ei de imaginație, să scrie despre ceva care se irosise deja.

Frank le-a cerut să se liniștească și oamenii l-au ascultat.

— În noaptea asta o să ne ducem la biserica catolică să cerem ajutor. Paturi, mâncare. Dacă ne refuză, o să le dăm în vileag ipocrizia, așa cum am făcut și cu celelalte biserici care ne-au refuzat, punând mai presus bunăstarea lor decât cea a turmei pe care o păstoresc. Clasa muncitoare a acestei națiuni merită mai mult!

Cu o mișcare grațioasă, Frank a sărit de pe piedestal și a pornit cu lumea după el spre o biserică aflată ceva mai încolo. Când a ajuns în fața ei, preotul tocmai închidea ușa, ferecând-o. Câțiva oameni au încercat să intre pe o ușă lăturalnică, dar nici acolo nu au avut noroc. Purtate de valul mulțimii, Laura și Amelia s-au pomenit pe treptele bisericii, unde oamenii băteau cu pumnii în uși, blestemând și țipând.

— Poliția!

Strigătul a sfâșiat aerul. Lumea s-a dat înapoi, pătrunsă de spaimă.

În șuierat de sirene, polițiștii i-au luat cu asalt din spate, ciomăgind cu

bastoanele pe oricine le cădea în cale. Chiar în stânga Laurei s-a auzit scrâșnetul îngrozitor al osului izbit de lemn, urmat de un urlet de durere, făcând-o să se agațe și mai tare de Amelia. Nu aveau cum să iasă de acolo, înconjurate cum erau de atâția oameni.

— Îmi pare extrem de rău, trebuie să plecăm imediat de aici, îmi pare rău!

Amelia a cuprins-o cu brațul și s-au bulucit amândouă fără să știe încotro, spre nord sau poate înspre vest. Laura își pierduse simțul orientării.

Scăpase mâna Ameliei de vreo două ori și, până când a dat din nou de prietena ei, de fiecare dată rămăsese pe loc bătând din mâini ca un înotător pe cale de a se îneca. În cele din urmă au ajuns în dreptul unei străduțe unde au putut să-și tragă sufletul la adăpostul întunericului.

În nici o altă noapte Laura nu ar fi ajuns nici în ruptul capului pe o străduță în partea aceea a orașului, unde mișunau șobolani, fojgăiau bețivi și se furișau hoți, sperând să dea peste o pradă facilă. Dar în noaptea aceea nu-i mai păsa că nu știa pe ce mizerii calcă, și nici de unde vine duhoarea ce se ridica din pământ. Străduța aceea întunecată era un bun adăpost deocamdată.

— Putem rămâne aici până se mai liniștesc lucrurile, a spus Amelia, apoi luăm un taxi să ieșim de aici.

Amelia o apucase de amândouă brațele, chiar deasupra coatelor, și o privea țintă în ochi. Pe întuneric, Laura îi distingea gura întredeschisă și privirea înverșunată.

— Ai pățit ceva?

— Nu, sunt bine.

— Slavă Domnului!

Pe măsură ce mulțimea se risipea, cele două femei au luat-o iute la picior spre nord, până au dat de un taxi. S-au așezat una lângă alta. Laura o simțea pe Amelia tremurând prin rochie, ca și ea de altfel. S-a tras mai lângă ea, simțind că apropierea îi reîmprospătează forța și sentimentul de siguranță.

— Ei, a fost… palpitant! a spus Laura încetișor.

Amelia a pufnit fără nici un pic de eleganță:

— Nu încetez să mă minunez de capacitatea ta de a minimaliza lucrurile.

— Din pricina mea am dat de bucluc, că te-am provocat. De-acum încolo

o să ne rezumăm doar la sporovăieli la cocteiluri.

— Ba eu mă bucur că m-ai provocat. Așa simt și eu că trăiesc. Tu nu?

Și Laura simțea la fel. I se strepeziseră buzele de la vânt și ger și o furnica toată pielea din pricina agitației.

Când au ajuns în Patchin Place, Amelia a îmbrățișat-o îndelung. Laura a strâns-o și ea tare în brațe, nevrând parcă să-i mai dea drumul. În cele din urmă, s-au despărțit și Laura a luat-o spre centru, înspre biblioteca ce se zărea ca un mormânt în întuneric.

Deși era destul de târziu, s-a așezat la biroul lui Jake, dornică să se apuce de scris până când nu i se ștergeau din minte întâmplările nopții aceleia de pomină. Reporterul e ca un copoi: așa cum câinele adulmecă o urmă și merge dintr-un loc într-altul, și reporterul adună dovezi, înaintând de la o informație la alta, ca să-și împlinească povestea. Îi era teamă că, dacă ar fi așteptat până dimineață, și-ar fi pierdut avântul.

A început să scrie despre ce se petrecuse clipă de clipă, dar și despre cum înfruntarea aceea scotea la iveală atât speranțele de viitor, cât și greșelile din trecut. Voia să cuprindă toate aspectele și să redea o imagine completă a femeilor de la Clubul Heterodoxy, despre influența pe care vorbele și faptele lor o va avea asupra fiicelor și nepoatelor lor. Simțea avântul schimbării, al revoluției și voia să vadă unde avea să le poarte.

A doua zi, la curs, abia s-a putut duce până la catedra profesorului Wakerman, cu ochii cârpiți de nesomn, așteptând să-i citească articolul.

— Ia te uită! Doamnă Lyons! O demonstrație, și cu poliție chiar! Și când a fost asta?

— Azi-noapte.

— Nu cumva ați născocit toată povestea asta?

Tare ar mai fi vrut să nu o mai bănuiască de așa ceva.

— Nu, sigur că n-am născocit-o.

— Viteaz reporter, ce să zic! Și soțul dumneavoastră ce-a zis de asta?

Jack fusese cam ursuz în dimineața aceea, dar asta nu era nici o noutate.

— Soțul meu nu are nimic împotriva studiilor mele, domnule profesor.

— Atunci e un bărbat modern.

Profesorul i-a dat nota maximă. Iar ea știa că o meritase. Și mai știa și cui voia să-i împărtășească această veste bună.

Ajunsă în centru, a luat-o spre Patchin Place, unde s-a oprit ca trăsnită în loc. Ușa de la apartamentul Ameliei era larg deschisă. Ea stătea așezată pe treptele de piatră, cu capul înainte să primească o sărutare de la Jessie, care o cuprinsese în brațe. Cele două femei rămăseseră îmbrățișate, fără să le pese că dădeau în vileag un semn curajos de afecțiune.

Laura nu a mers mai departe, ferindu-se să fie văzută. Iat-o din nou, cu standardele ei morale înalte din partea selectă a orașului, venind iarăși aici la marginea orașului. Nu era nimic în neregulă ca două femei să se iubească. Și atunci de ce se simțea îngrețoșată?

Nu, nu era îngrețoșată. Ci mânioasă. Se simțise atât de aproape de Amelia în timpul aventurii din noaptea trecută, când au luat-o la fugă prin mulțime, croindu-și drum la stânga și la dreapta, fără să scoată vreo vorbă sau să facă vreun gest, ca și cum ar fi fost două păsări în înaltul cerului. Văzând-o atât de apropiată de altcineva în dimineața aceasta, s-a simțit trădată. Povestea era despre *ele două*, nu despre Amelia și Jessie.

Și nici despre asta nu era vorba de fapt. Era geloasă. Căci ea ar fi vrut să fie cea care o săruta pe Amelia pe gură.

Jack era bărbatul ei, și era atât de fericită cu el, sau fusese fericită. Îi plăcea să stea în brațele lui, să-i simtă bărbăția. Dar cu Amelia era altceva, putea să-i povestească despre temerile și grijile ei fără opreliște și fără să se sperie că ea ar lua-o personal și s-ar supăra. În lunile acestea din urmă râsese împreună cu Amelia mai mult decât râsese cu Jack un an întreg. De vină erau, în parte, suprasolicitarea lui cu serviciul și scrisul cărții și, desigur, reîntoarcerea ei la studii. Pur și simplu nu mai aveau timp și de asta.

De fapt, nici nu era corect să compare cele două atracții. Viața de familie era mult mai complicată decât ar fi încăput în noțiunea aceasta de amor liber. Ea și Jack aveau de crescut copii împreună, aveau o gospodărie. O viață comună.

Și, cu toate acestea, uneori, când ea și Amelia mergeau pe stradă, braț la braț, și Laura atingea din întâmplare cu cotul sânul Ameliei, nici una din ele nu se trăgea înapoi imediat. Și urma senzației aceleia persista mult timp după aceea.

Poate că gelozia ei era doar o reacție la faptul că era azvârlită într-o lume

nouă, periculoasă şi palpitantă. Incomparabilă cu viaţa într-o bibliotecă!

S-a mai uitat o dată după colţ, la Amelia şi Jessie, care se sărutau din nou, îndelung şi pasional. Gândul a dus-o la Pearl şi Harry, ce s-ar alege de ei dacă ar acţiona şi ea vreodată după cum ar împinge-o pornirile? Femeile de felul ei nu aveau ce căuta dincolo de Fourteenth Street. Aşa ceva nu era cu putinţă.

Amelia era prietena ei. Atâta tot.

---

38. Mabel Dodge-Luhan (1879–1962) – moştenitoare a unei familii americane bogate, promotoare a artelor, organizatoarea unui salon frecventat de intelectuali de marcă ai epocii.

39. Elizabeth Gurley Flynn (1890–1964) – activistă de prim rang a mişcării de emancipare a femeii, membru fondator al organizaţiei muncitoreşti Industrial Workers of the World, al Uniunii Americane a Libertăţilor Civile, membră a Partidului Comunist, luptătoare pentru drepturile femeilor, contracepţie, ş.a.

40. Emma Goldman (1869–1940) – scriitoare şi activistă politică anarhistă.

41. Alfred Stieglitz (1864–1946) – promotor al artei moderne, fotograf care a impus fotografia ca artă.

42. Max Eastman: (1883–1969) – scriitor, activist politic radical, promotor al mişcării Harlem Renaissance. A călătorit în URSS, unde a cunoscut direct realităţile noului sistem politic. Ida Rauch (actriţă, promotoare a drepturilor femeilor, a socialismului) a fost prima lui soţie.

43. *Blotto* – trotilat, beat criţă. Joc de cuvinte cu *blot* (sugativă – numele ziarului studenţesc al Laurei).

44. Frank Tannenbaum (1893–1969) – istoric, sociolog, activist în mişcarea muncitorească.

Capitolul treisprezece

New York, 1993

— Va trebui să merg cu el ca să pot identifica obiectele furate.

Sadie stătea lângă domnul Adriano în biroul dr. Hooper, unde pendula tocmai bătuse ora nouă şi jumătate. Pentru ea, totul era cât se putea de limpede. Timpul era esenţial. Trebuiau să perie librăriile din centru cât mai iute cu putinţă ca să le scoată din discuţie, cel puţin.

— Şi de aceea te-ai îmbrăcat aşa elegant? Ca de obicei… am vrut să zic, a întrebat domnul Hooper.

— M-am gândit că trebuie să trec drept o clientă foarte bogată, a răspuns ea, pipăindu-şi stânjenită perlele de la gât.

— Aha, a exclamat el neîncrezător, întorcându-se apoi spre domnul Adriano: Nu te deranjează?

— E logic. N-aş putea să mă ocup singur de asta. Şi oricum o să fiu pe urmele ei tot timpul.

Sadie a surprins schimbând o privire, ca şi cum ar fi fost înţeleşi. Poate că era o înscenare, să o prindă asupra faptului. Era de la sine înţeles că domnul Adriano avea să stea tot timpul cu ochii pe ea, dar asta nu o deranja câtuşi de puţin. Nu avea nimic de ascuns.

În afară de trecutul familiei sale. De ieri i se tot învârtea prin minte ceea ce pomenise Valentina în parc despre „tamburină“.

— Cred că merită să încercăm, a încuviinţat domnul Hooper în cele din urmă.

În trenul care mergea în centru duhnea a sudoare şi metal unsuros, călătorii stând înghesuiţi într-o intimitate fizică ce ar fi putut fi copleşitoare dacă nu ar fi refuzat să se privească în ochi, ca un fel de legământ nerostit, care făcea posibilă convieţuirea în oraş. Între Sadie şi domnul Adriano se

afla o bară de care se ţineau amândoi, cu mâinile destul de apropiate. Văzut de aproape, Sadie şi-a dat seama că el era cu câţiva centimetri mai înalt decât ea, mult mai înalt decât i se păruse la început. Nu se uita la el, ci îşi concentra privirea pe mica pată de ketchup de pe mâneca balonzaidului lui.

— Care-i planul pentru azi? Ce desfăşurător aveţi?

— Văd că ştiţi limbajul, a exclamat el, ridicând o sprânceană. Păi intrăm, ziceţi că vreţi să găsiţi cărţi rare pentru colecţia dumneavoastră, că sunteţi dispusă să plătiţi bine exemplarele cu adevărat valoroase. Iar eu o să fiu prin preajmă, făcându-mă că mă uit aşa, la întâmplare, la cărţi, şi ascult ce se vorbeşte. Apoi vedem ce se oferă, a continuat el după o pauză, înăbuşindu-şi căscatul.

— Aţi ieşit la agăţat azi-noapte?

— La agăţat… a repetat el, părând că se gândeşte la ce ar fi implicat asta.

Poate că nu cunoştea înţelesul cuvântului.

— Adică aţi ieşit cu băieţii…

— Ştiu ce înseamnă „agăţatul“. Nu, am stat toată noaptea cu un copil bolnav.

Ea a aruncat o privire la mâna lui stângă: nu purta verighetă.

— Sunt divorţat, a urmat el, văzând încotro se uitase. Copiii mei locuiesc în Westchester. Am fost acolo azi-noapte ca să stau cu el, să apuce şi fosta mea soţie să doarmă un pic.

Faptul că erau doar la câţiva centimetri distanţă unul de celălalt şi că mai aveau de mers încă o staţie i-a dat curaj.

— Câţi ani aţi fost căsătorit?

— Cincisprezece. Destul de mult, a răspuns el pe un ton neutru.

— Şi ce s-a întâmplat?

— Hm… chestiile obişnuite. Dar dumneata?

— Şi eu sunt divorţată. De ceva vreme.

Trenul s-a oprit scârţâind din roţi.

— Asta e staţia noastră.

Au pornit-o împreună spre două din cele trei anticariate de la periferie care figurau pe lista domnului Babenko. În ambele locuri, Sadie s-a bâlbâit cuprinsă de emoţie când a întrebat ceea ce voia să afle. Dacă anticarii aceia aveau cărţi furate ascunse pe undeva, nu erau proşti să se dea de gol. Ceea

ce i-au oferit nu era nici pe departe la nivelul lui Hawthorne sau al jurnalului Virginiei Woolf. Sadie spera să nu o dea în bară.

Al treilea anticariat, înainte de a merge mai departe să le cerceteze pe cele din centrul orașului, se numea J&M Books, unul dintre puținele care mai rămăseseră de pe fosta Book Row de pe Fourth Avenue. Înăuntru nu se afla nici un cumpărător și Sadie s-a dus drept la vânzătorul așezat la o măsuță în fundul magazinului. De data asta a abordat o altă tactică.

— Bună ziua, oare proprietarul ar fi disponibil? a întrebat ea, cu un accent pronunțat britanic, făcându-l pe Adriano, aflat undeva prin spatele ei, prefăcându-se că se uita la cărți, să pufnească pe înfundate.

Bărbatul înalt și subțire, care purta la gât o cravată Bolo, stătea îndărătul unei tejghele.

— Eu sunt proprietarul. Chuck mă cheamă, a spus el, întinzându-i o mână moale și îngrijit manichiurată. Cu ce pot să vă servesc?

Ea i-a strâns mâna.

— Caut ceva de valoare, o carte rară, un cadou pentru soțul meu. Peste o lună e ziua lui de naștere și i-am promis ceva colosal.

— Colosal?

— Aș vrea să-i fac un cadou care să-l dea complet pe spate, a spus ea, ridicându-se ușor pe călcâie.

Trebuia să pară suficient de naivă să dea impresia că habar nu are despre cărți, dar și suficient de bogată ca să-și poată permite ce era mai bun.

— Dar poate că nici nu ar trebui să vă mărturisesc asta.

— Aaa, înțeleg… a spus bărbatul, trăgând de medalionul de la gât să-i mai slăbească strânsoarea.

— Când a împlinit patruzeci de ani, i-am făcut rost de un glob antic de Blaeu[45] de la începutul anilor 1600, a spus ea, rămânând cu ochii ațintiți asupra unor scrisori ale unor scriitori faimoși ținute într-o vitrină, ca să-i dea ocazia lui Chuck să o studieze cu grijă. Am dat patruzeci de miare pe el, dar a meritat toți banii să vezi ce ochi a făcut Cyril când l-a văzut! Asta e chiar a lui Dorothy Parker? a întrebat ea apoi, arătând cu degetul una din scrisori.

— Sigur că da. Ați vrea să o vedeți?

— Nu, nu vreau așa ceva… a spus ea, țintuindu-l din priviri. Mi-ar trebui

ceva fabulos, pe care să nu-l mai aibă nimeni. N-aţi avea ceva de felul ăsta?

— Am înţeles! Cred că tocmai am primit ceva…

Şi s-a făcut nevăzut în spatele unei uşi pe care scria „Strict pentru personal“. Sadie s-a uitat spre domnul Adriano, care a ridicat din sprâncene, întorcându-se cu spatele, pe când anticarul a apărut din nou, ducând în mână un atlas uriaş, ponosit.

— Aşa ceva? a întrebat el, punându-l pe tejghea. Un atlas antic, din secolul al XVII-lea. O completare binevenită a oricărei colecţii.

Ea a deschis coperta şi l-a studiat cu băgare de seamă. A văzut pe dată că fusese înlocuită, iar hărţile aveau nişte urme dubioase, de unde fuseseră scoase sau şterse unele semne de identificare. Ce groaznic să se mutileze în felul acesta ceva ce fusese intact. Dar asta spunea ceva despre acel anticariat, că încercau să tragă pe sfoară cumpărătorii creduli.

— E grozav! Dar de data asta aş vrea ceva cu cuvinte. Nu cu imagini.

— Aha… staţi aşa!

Şi s-a făcut din nou nevăzut, revenind după câteva clipe cu un mic teanc de cărţi.

— Tocmai aveam de gând să le pun în seif. Uitaţi-vă la ele şi, dacă vedeţi ceva care să vă placă, pot să-l întreb pe vânzător.

— Să-l întrebaţi… pe vânzător?

— Da, sunt nişte exemplare destul de preţioase. Tocmai au sosit din Anglia.

Sadie s-a uitat peste cărţi. Primele două erau ediţii princeps, dar nu de autori faimoşi. Când a ajuns la a treia a încremenit. Era *Litera stacojie*!

Străduindu-se să-şi păstreze calmul, a deschis coperta şi a frunzărit-o, oprindu-se ca din întâmplare la pagina nouăzeci şi şapte. Acolo era ştampila Bibliotecii Publice din New York. Cine o luase ori nu ştiuse despre ştampilă sau nu mai apucase să o şteargă.

Era chiar ediţia princeps, cea furată din Colecţia Berg. O ţinea în mâna ei!

— Pe asta n-am citit-o niciodată, a spus ea. E drăguţă, şi coperta…

A pus-o de-o parte şi a trecut la celelalte două. I-a atras atenţia pe dată carnetul cunoscut, cu spirală. L-a deschis cu grijă şi i-a tresăltat inima văzând scrisul ascuţit al Virginiei Woolf, aplecat spre dreapta, cu data scrisă

pe margine.

— Cât ar costa acestea trei?

Mai adăugase încă una, lipsită de importanţă, ca să nu dea de bănuit.

Anticarul s-a frecat pe obraz.

— O să trebuiască să-l întreb pe vânzător. Cum spuneaţi că vă cheamă?

— A, Elaine, tu erai?!?

Nu se ştie din ce pricină, domnul Adriano alesese tocmai acel moment să iasă la iveală, îndreptându-se cu braţele deschise să o îmbrăţişeze pe Sadie.

— Sigur că da!

Ea s-a prins în joc, străfulgerându-l totuşi cu privirile. Ce-l apucase să i se bage în cale?

— De când nu te-am mai văzut! Eram sigur că dau de tine azi! Vino încoace să-ţi arăt ceva extraordinar.

— Vă rog să mă scuzaţi, s-a adresat ea anticarului, zâmbindu-i împăciuitoare, lăsându-se purtată de domnul Adriano către intrare, departe de privirea anticarului.

— Ce v-a venit să faceţi?

— Spuneţi-i că veniţi mâine să le cumpăraţi.

Asta ar fi fost ca şi cum şi-ar fi abandonat propriii copii, dacă i-ar fi avut. Avea cărţile în mână, nu trebuia decât să le ia. Şi asta nu l-ar fi încântat pe domnul Hooper? S-ar asigura că i-ar da postul de curator permanent, fără nici o îndoială. Ar deveni o eroină şi aşa s-ar rezolva totul.

— Dar nu le pot lăsa din mână acum!

— Ba da, s-a răstit el, patronul o să vrea bani gheaţă, dacă sunt aşa valoroase, nu? Şi aveţi destui în geantă?

La asta nu se gândise.

— Şi-atunci ce facem?

— Spuneţi că veniţi mâine, aducem şi nişte poliţişti şi îl arestăm.

— Şi-o să aşteptăm o zi întreagă?

— Da, hai, duceţi-vă şi spuneţi-i aşa.

Totuşi, meritase toată şarada asta. Cel puţin acum ştiau unde sunt cărţile.

Ea s-a întors, cu o mină hotărâtă.

— Chuck, o să vin mâine. Vrei să-i spui vânzătorului că mă interesează aceste trei cărţi? a spus ea, atingând cărţile cu degetul care a rămas mai mult

timp deasupra jurnalului Virginiei Woolf. Mă cheamă Elaine Edmundson şi ţin neapărat să le cumpăr.

— Sigur că da, dar aș vrea să vă rog ceva.

Ea a așteptat îngrijorată să vadă ce avea să-i ceară.

— Clienţii mei obișnuiți au să fie tare supărați dacă au să audă că nu le-am spus lor mai întâi despre aceste ultime achiziţii. Ceea ce înseamnă că trebuie să fiţi foarte discretă despre locul de unde le-aţi cumpărat.

— O… eu sunt discreția întruchipată, Chuck. Să nu-ți faci probleme!

Sadie l-a urmărit înciudată cum aduna cărţile una câte una. Fusese atât de aproape! Atât de aproape!

*

— Și cât o să mai avem de așteptat aici?

Deși afară era frig, Sadie asudase în puloverul de caşmir al lui LuAnn, pe care și-l alesese pentru ziua demascării. Se întâlnise cu domnul Adriano în cafeneaua de peste drum de anticariat și se uitau amândoi pe fereastră după mașina fără însemne a poliției care le aducea ajutoarele pentru momentul când se vor duce să se întâlnească cu Chuck să salveze cărţile din captivitate.

— Cât o să fie nevoie, a spus domnul Adriano. Să știți că recuperarea de cărţi furate nu e prima lor grijă pe ziua de azi.

— Ar trebui să fie!

Sadie a sorbit din cafea. Gustul amar i-a răscolit stomacul, răvășit oricum de emoție.

— Și după ce recuperăm cărţile ce mai urmează?

Îl informaseră deja pe domnul Hooper despre reușita lor și își dăduse seama că și el era la fel de entuziasmat că ar putea să-și redobândească cărţile.

— O să aflăm de la Chuck ăsta cine e vânzătorul și apoi mergem pe urmele lui.

— Credeţi că este un angajat al bibliotecii?

Se străduia să pară că întreabă întâmplător, dar domnul Adriano a pus degetul pe rană.

— Vă referiți la Claude Racine?

— Cred că da. Doar el a mai avut intrare liberă acolo. Până când i-au interzis accesul, vreau să spun.

De fapt, Sadie nu-i spusese intenționat nimic lui Claude despre înscenarea aceasta, așa cum îi indicase directorul, ceea ce îl făcea să pară și mai suspect în ochii ei.

— Cât de bine îl cunoașteți pe Claude ăsta?

— Prea bine!

Cafeaua începuse să-și facă efectul și simțea că sângele îi zvâcnește cu forță.

— După cum v-am mai spus, am avut o scurtă relație pe la începutul anului.

— Aha…

Domnul Adriano ridicase o sprânceană de parcă nu-i venea s-o creadă. Ce obrăznicie!

— A fost ceva foarte scurt. I-am pus capăt repede. E prea greu când lucrezi în același loc.

Încă își mai aducea aminte de sărutul acela, de la petrecerea de Crăciun. Stătuseră în holișorul de lângă sala unde se desfășura petrecerea. În seara aceea, Claude o apucase pe după ceafă și o trăsese spre el, iar ea închisese ochii și se bucurase să-i simtă buzele pe gura ei. Erau cam prea umede după părerea ei, dar nu era rău. Se simțea atât de bine să fie din nou dorită, după atâția ani. Apoi el izbucnise în râs, iar ea se dăduse înapoi, gata să se arate ofensată, dar a tras-o din nou spre el strângând-o în brațe și ridicându-și mâna spre sânul ei.

— Grozav! a exclamat el.

Din sală a dat buzna afară un grup de angajați de la secția de genealogie și cei doi s-au desprins unul de celălalt. Deși nici unul din ei nu a pomenit de acel sărut după revenirea lui Claude din vacanță, Sadie era convinsă că orice discuție, desfășurată sub ochiul vigilent al lui Marlene, era destul de tensionată. Dar după aceea îl surprinsese pe culoar împreună cu tânăra aceea și nu peste mult timp dăduse peste cartea *Surviving Spinsterhood*, care i-a reamintit că avea o viață minunată așa cum era ea.

Dar nu voia să se mai gândească la asta acum.

— Domnule Adriano, ce v-a determinat să vă deschideți propria firmă

după ce v-aţi retras din poliţie?

— Aţi putea să-mi spuneţi pe nume, Nick. Credeam că n-am să mai lucrez deloc, dar fosta mea nevastă şi-a investit toţi banii obţinuţi la divorţ într-un escroc de artist şi i-a pierdut pe toţi.

— Şi-acum o ajutaţi pe ea?

— Sigur că da. E mama copiilor mei. Şi pe deasupra îmi şi place. Altminteri ce-aş avea de făcut? Nu pot să sufăr să stau degeaba, a spus el fără nici o urmă de ranchiună. Deşi la bibliotecă e ceva mai multă agitaţie decât mi-am imaginat. Un viespar de intrigi, zău aşa!

— Ei, nu e mereu aşa, să ştiţi! Să sperăm că de mâine încolo revenim la normal. Ceea ce va fi o mare uşurare pentru mine.

Staţia radio a lui Nick a început să hârâie. El şi-a aruncat privirea pe fereastră şi a spus:

— Hai să mergem!

Intrând în anticariat, Sadie s-a dus drept în spate unde o aştepta Chuck, îmbrăcat cu o cămaşă albă impecabilă, cu un alt medalion la gât.

— Hello! l-a salutat ea, întinzându-i mâna. Am revenit ca să cumpăr cărţile pe care mi le-aţi pus deoparte ieri.

— Aşa e, doamnă Edmundson.

— Vă rog să-mi spuneţi Elaine.

Chuck a măsurat-o din nou din cap până în picioare, iar ea s-a bucurat că acordase mai multă atenţie coafurii şi machiajului. Şi chiar că era o ocazie ca Nick să o vadă în forma cea mai bună.

S-a auzit scârţâitul uşii de la intrare. Era cu siguranţă Nick, o asigurase că va sta nevăzut prin preajmă. Nu voia să-l dezamăgească.

Chuck s-a făcut nevăzut o clipă şi a revenit cu cele trei cărţi.

Ea le-a studiat pe îndelete, cercetându-le pagina cu ştampila bibliotecii şi calitatea copertei cărţii lui Hawthorne, apoi a verificat dacă ultima notaţie din jurnalul Virginiei Woolf era intactă.

— Minunat! a şoptit ea.

— O sută de mii, a spus Chuck cu voce joasă.

Ar fi fost cazul să se tocmească? Nu. Mai bine să termine mai iute.

— S-a făcut.

— Puteţi să-mi trimiteţi banii în cont. De îndată ce-i primesc puteţi să vă

luaţi cărţile. Fără chitanţă.

— Bineînţeles, doar să-mi trimiteţi numărul contului. Apropo, unde le-aţi găsit?

L-a auzit pe Nick tuşind. Era probabil un semn să nu înceapă investigaţia de capul ei. Dar murea de curiozitate.

— Un client de-al meu a dat peste ele în pod la bunica lui, la Londra.

I-a venit să râdă. În podul bunicii? N-a fost în stare să găsească ceva mai original!

Clopoţelul de la uşă a răsunat cu putere pe când au dat buzna poliţiştii îmbrăcaţi în civil, cu legitimaţiile atârnate de gât.

— Opriţi orice activitate şi daţi-vă de-o parte!

Sadie s-a lipit de perete, iar poliţiştii s-au dus drept spre Chuck, care încremenise cu mâinile în sus.

Apoi Nick a apărut lângă ea şi au privit împreună cum i s-au pus cătuşele la mâini lui Chuck şi i s-au reamintit drepturile de care beneficiază în momentul arestării, după care, în ciuda protestelor sale, a fost scos afară.

În timp ce poliţiştii introduceau cu grijă cărţile în pungile pentru probe, Sadie abia s-a stăpânit să nu-l îmbrăţişeze pe Nick.

Cărţile erau la adăpost din nou! Erau ale ei din nou! În fine!

---

45. Willem Blaeu (1571–1630) – cartograf olandez faimos.

Capitolul paisprezece

New York, 1993

La câteva zile după înscenarea reușită din oraș, Sadie mai era încă sub imperiul emoției. Domnul Hooper însuși predase cărțile în Sala Colecției Berg și îi mulțumise ei și lui Nick pentru investigație. În tot acest timp, Nick nu a scăpat cărțile din ochi, de parcă i-ar fi fost teamă că, dacă se uită într-altă parte, aveau să dispară din nou. După plecarea directorului, Nick a urmărit-o cum le punea la adăpost în micul seif îngropat în zidul biroului. Era prea mic să poată cuprinde mai multe cărți, dar până la montarea expoziției, nu voia să riște să le scape din ochi.

Apoi s-a întors spre Nick și l-a luat în brațe.

Nu intenționase, doar că el se afla chiar în spatele ei, iar ea era atât de bucuroasă și trupul lui mătăhălos părea să o îmbie să-l îmbrățișeze. El a bătut-o ușor pe spate de câteva ori și ea și-a ridicat privirea spre el, așteptându-se să-i vadă ochii îngroziți. Dar nici vorbă de așa ceva. Părea uluit și clipea, strângând tare pleoapele, ca și când ar fi fost izbit în moalele capului, nu îmbrățișat cu prietenie.

După aceea, mai trecea la câteva zile prin Sala Colecției Berg ca să-i povestească cum decurgeau investigațiile. Când auzea ciocănitul ferm în ușă – un sunet mult diferit față de bătaia timidă a cititorilor obișnuiți – cu greu se stăpânea să nu se repeadă să deschidă. Era plăcut să aibă un prieten.

După divorț, majoritatea prietenilor lor rămăseseră în legătură cu Phillip, care era un tip mult mai sociabil decât Sadie, el era întotdeauna sufletul oricărei petreceri. După ce fusese părăsită, e drept că devenise cam smiorcăită și tăia cheful celor din jur, lucru pe care nu avea de ce să-l regrete, până când nașterea Valentinei i-a oferit o destindere binevenită. Totuși, până acum nu își dăduse seama cât de mult se îndepărtase de puținii

ei prieteni. Îi plăcea camaraderia aceasta, poate numai pentru că Nick şi cu ea aveau un duşman comun în persoana hoţului de cărţi şi o neîncredere comună în Claude.

Dacă el era hoţul, nu se arăta câtuşi de puţin îngrijorat de întorsătura pe care o luaseră lucrurile. Ori de câte ori se auzea o bătaie în uşa Sălii Colecţiei Berg, Claude bombănea pe înfundate ceva despre Inspectorul Clouseau[46]. Impertinenţa lui o irita peste măsură, mai ales că vina mai plana încă asupra lui. După ce i se luase cheia, furturile încetaseră, ceea ce, după părerea ei, era un indiciu al vinovăţiei lui. Astăzi Nick a trecut pe acolo în timp ce Claude se afla la dentist şi ea a prins ocazia să-l întrebe de-a dreptul:

— Dar dacă el e hoţul şi noi nu o să descoperim niciodată adevărul?

Vorbea încet, căci în sală se aflau doi cititori şi ea trebuia să stea acolo să-i supravegheze.

— S-ar putea. Dacă tipul nostru, Chuck, tace din gură. Şi-a angajat un avocat foarte scump să-l apere.

— Dar nu se poate ca Chuck să meargă la închisoare pentru că poseda lucruri furate?

— Până la urmă… da, dar avocatul lui o să tragă de timp. În lumea sălbatică a New Yorkului, tribunalele nu-şi bat capul cu câteva cărţi furate.

— Asta nu e corect, s-a revoltat ea.

Nu intenţionase să strige. Cei doi cititori din sală şi-au ridicat ochii din cărţi, dar ea şi-a plecat fruntea zâmbindu-le. Tocmai atunci a intrat şi Claude, fredonând încetişor melodia din filmul *Pantera Roz*.

*

Sala de concerte de la Lincoln Centre, unde urma să cânte Orchestra Filarmonică din New York, nu era locul preferat al lui Sadie – sala de la Carnegie Hall era mult mai frumoasă şi avea o acustică mai bună, dar ansamblul celor trei clădiri care alcătuiau miezul complexului Lincoln Centre era fără pereche. Luată în parte, fiecare dintre acele clădiri ar fi părut dezolantă, dar, aşa cum erau dispuse în formă de potcoavă în jurul unei fântâni gâlgâitoare, deveniseră un fel de centru al oraşului clădit în stil brutalist[47], amintindu-i lui Sadie de piaţetele satului italian pe care-l văzuse

împreună cu Phillip în timpul voiajului lor de nuntă.

S-a aşezat pe marginea fântânii, uitându-se la şirurile şerpuitoare de oameni care se îndreptau spre casă după o seară de muzică de Wagner la Opera Metropolitan sau după ultima reprezentare a ultimei piese a lui Wendy Wasserstein. Petrecuse o seară încântătoare, ascultând un concert de Elgar la Avery Fisher Hall şi nu-i venea să mai plece de acolo.

Sunetul unei trompete i-a atras atenţia, urmat de o alta care-i ţinea isonul. S-au auzit apoi şi nişte tobe, după care o întreagă orchestră s-a pornit într-un ritm săltăreţ. Curioasă, a pornit-o pe urmele muzicii până într-o piaţetă din partea de sud a clădirii operei, unde fusese înălţată o scenă în aer liber. Pe ringul de dans se adunaseră vreo sută de oameni care dansau cu mişcări pe care Sadie nu le recunoştea. Să fi fost fox-trot? Tango, în nici un caz! De asta era sigură. Rămăsese uimită, hipnotizată de combinaţie de muzică şi mişcare, uitând cu totul de muzică.

— Sadie?!?

S-a întors şi a dat cu ochii de Nick lângă ea, cu o privire amuzată pe chip. Nesigură, i-a făcut un mic semn cu braţul, în timp ce el i-a întins mâna ca şi cum ar fi vrut să i-o strângă pe a ei, dar i-a apucat doar vârfurile degetelor, de parcă ar fi salutat-o pe regina Angliei. Toată prietenia lor bazată pe admiraţia faţă de Whitman şi pe cărţile furate părea că se risipise, prefăcută în stânjeneală.

— Îţi place să dansezi? a întrebat-o el.

— Nu, a scuturat ea din cap, tocmai am ieşit de la Filarmonică. Incredibil, nu-i aşa?

— Sigur că da.

— Şi tu la ce spectacol ai fost?

Nu părea a fi mare amator de operă. Totuşi, îi plăcea poezia.

— N-am venit la nici un spectacol. Am venit să dansez, a spus, arătând spre ringul de dans.

— Să dansezi?

Nu voise să sune atât de uimită.

El a ridicat din umeri.

— Nevasta mea m-a pus să iau lecţii de dans înainte de nuntă şi după ce am divorţat m-am gândit că ar fi bine să mă apuc din nou.

Avea şi el un hobby. Aşa cum se recomanda şi în cartea ei, *Surviving Spinsterhood*. Gândindu-se la asta, a zâmbit.

Orchestra s-a oprit, urmată de aplauzele mulţimii. La microfon a apărut o femeie cu părul roşu, cu ruj de aceeaşi culoare şi o fustă scurtă roz. Era toată alcătuită numai din unghiuri ascuţite, din cap până în picioare, de parcă ar fi fost un recif de corali filiformi. A început să vorbească cu o voce răguşită, aspră, dar extrem de dulce în acelaşi timp, de parcă ar fi fost scăldată în *shake* de căpşuni.

— Şi-acum… salsa! Începătorii sunt bine-veniţi. Poftiţi pe ring, scumpii mei dansatori!

Spre groaza lui Sadie, Nick a întins o mână:

— Ce zici, dansăm?

Dacă Lonnie moştenise abilitatea de coordonare rapidă a tatălui lor – transmisă şi Valentinei –, lui Sadie îi lipsea total acea trăsură anume a familiei şi era la fel de flexibilă ca un octogenar. Dacă era să facă mişcare, prefera să se plimbe în parc. Odată, dintr-un avânt la început de An Nou, s-a înscris la o sală de gimnastică din cartier şi a încercat să facă step aerobic. După nici cinci minute i-a alunecat piciorul şi a căzut grămadă pe jos. Antrenorul îşi striga comenzile mai departe, dar ea şi-a strâns repede lucrurile şi a ieşit iute pe uşă, ruşinată şi lovită toată.

— Nu ştiu să dansez.

— Jumătate din cei de aici nu ştiu.

— Poate ar fi bine să mergem să bem ceva.

Dar era prea târziu. El o împingea încetişor spre mijlocul ringului de dans. Sadie s-a uitat în jur, cu inima zbătându-i-se în piept de teamă, ca şi cum ar fi fost pe punctul de a sări din avion. Toate femeile purtau pantofi de dans cu toc, în timp ce Sadie era încălţată cu balerinii ei ponosiţi, mărimea 42, care arătau ca nişte labe de înot negre.

— E mai uşor să-i urmăreşti dacă stai în faţă, a spus el, iar ea s-a prefăcut că nu l-a auzit.

A început muzica şi a văzut o femeie pe scenă care dansa cu un partener, arătând mişcările principale şi încurajând apoi publicul să încerce. Nu era prea greu, făceau paşi la fiecare numărătoare, în afară de patru şi opt, mai întâi în spate şi apoi înainte. Nick i-a apucat uşor o mână, în timp ce i-a pus-

o pe cealaltă pe spate. Nu pe mijloc, ci mai sus, iar ei i-a plăcut asta, căci nu avea să-i atingă colăcelul de deasupra taliei. Apoi a început să cânte orchestra. Spre surprinderea ei, a prins destul de iute ritmul, mai ales că muzica îl făcea să transpară atât de clar, pam, pam, pam, pauză, pam, pam, pam, pauză, şi pentru că Nick îi indica blând încotro trebuia să se ducă. O uşoară strângere a degetelor pentru dreapta, o apăsare cu mâna pe umăr pentru stânga.

Dar când au trecut la piruete şi mişcări încrucişate, s-a enervat, neştiind încotro s-o apuce, aşa că tot restul dansului au făcut doar paşii simplii, iar el a condus-o uşor şi blând de-a lungul şi de-a latul ringului.

Ce bine se simţea în braţele cuiva.

Nick îi zâmbea încurajator şi au râs amândoi când s-au călcat pe picioare. El era degajat, se simţea în elementul lui, ceea ce o făcea şi pe ea să se destindă şi să se bucure de muzică şi de senzaţia plăcută de a aluneca pe ring împreună. Au mai dansat aşa pe încă alte trei melodii, şi când a răsunat ultimul acord, ea nu s-a putut abţine să nu se gândească cum ar fi dacă l-ar săruta. Să întindă capul, să-i atingă bărbia şi să-şi înalţe faţa către el. Se întreba cum ar fi buzele lui, cum i-ar simţi atingerea limbii.

Stăteau la câteva palme distanţă, fără să se atingă, ceea ce părea şi mai sfâşietor. Era ca şi cum o forţă nevăzută se scurgea pe lângă pieptul şi stomacul lor, ţinându-i la o depărtare chinuitoare unul de celălalt. De mult nu mai simţise o atracţie atât de puternică pentru un bărbat. Nici nu mai bănuia că ar mai fi fost capabilă de asta.

După aceea, el i-a propus să intre la un bufet din preajmă, pentru o cafea şi-o plăcintă. S-au aşezat de o parte şi de cealaltă a mesei dintr-un separeu, şi Sadie s-a bucurat că aveau o masă între ei ca să-şi poată reveni în fire. În timpul dansului, i se spulberase toată stăpânirea de sine – se simţea ca o nivelă cu bule de aer, din cele folosite pentru a atârna tablourile pe perete, a cărei bulă de aer o ia razna, depărtându-se de centru.

— Aşadar îţi place muzica?

— Tata a fost muzician, instrumentist, cânta la contrabas. Aşa că la noi acasă se auzea mereu muzică. Şi-mi place să ascult ori de câte ori pot.

— Şi-n oraşul ăsta sunt destule ocazii.

— Chiar şi acolo unde te aştepţi cel mai puţin, ca acum.

— E interesant că tatăl tău a fost muzician. Mai trăiește?

Sadie a tras adânc aer în piept.

— Tata s-a prăpădit pe când eu aveam opt ani. A fost o perioadă cumplită.

— Îmi pare rău, a spus el, frecându-și bărbia cu palma. Am trecut și eu prin destule perioade cumplite. În decurs de douăsprezece luni, m-am despărțit de Sue, ea a fost apoi spoliată, și pe deasupra mi-a mai murit și setterul.

— Ce de s-uri!

El a izbucnit în râs, de i s-au umezit ochii.

— Hai, că e nemaipomenit!

— Ce anume?

— Cum crezi că-l chema pe câinele meu?

— Nu mai spune! a exclamat ea, chicotind.

— Sebastian!

— Nu te cred!

— Ba da. Îmi trebuia o bibliotecară să-mi arate toate aliterațiile din tragedia vieții mele!

Au vorbit despre orice în afară de furturile de cărți, despre copiii lui și despre nepoata ei. Nick a întrebat-o unde îi plăcea să meargă să asculte muzică și ea i-a înșirat locurile preferate, bucurându-se să-i vadă uimirea când a pomenit de clubul CBGT. Apoi chelnerița a adus nota de plată și amândoi și-au scos portofelele. Nick a spus că vrea să plătească el și a calculat cât bacșiș ar trebui să lase.

S-a simțit năpădită de o mare îndoială. Ce-avea să se întâmple acum? Dacă cumva vorbise prea mult și se făcuse de râs? A rămas încremenită, șovăind. Și-a ațintit privirea pe fereastră, apoi a plecat-o spre masă, oriunde numai să nu se uite la Nick. Nu se mai simțea deloc stăpână pe sine și nu știa ce să mai facă sau să mai spună.

Ajunși în stradă s-au îmbrățișat la despărțire, ca niște prieteni. Poate că îi mergea mintea prea departe și nu erau de fapt decât colegi. Sau poate că o mai socotea încă suspectă. Toate acestea o secătuiau.

De aceea, a doua zi pe când se afla în depozitele de carte, a așteptat până au plecat toți mânuitorii și s-a apucat să recitească unele pagini din cartea

despre *Supraviețuirea* ca fată bătrână, să-și mai întărească forțele cu înțelepciunea ei atât de actuală.

— Sadie? s-a auzit vocea lui Nick, strigând-o.

A vârât iute cartea în geantă și a încuiat ușa.

— Da. Ce cauți aici?

— Mi-a spus Claude că ești aici și am venit după tine, a spus el, legănându-se de pe un picior pe altul. Hmmm, ce faci, ai băgat o carte în geantă?

— Ce carte!?

Existau reguli stricte pentru oricine lucra în depozite. Nu era voie să se introducă cărți de pe rafturi în containere sau în genți din afară. Trebuiau să fie ținute la vedere tot timpul.

— Ce ai în geantă?

Ea a tras adânc aer în piept. Era îngrozitor. Nu avusese de gând să ia cartea, doar că se zăpăcise când îi auzise vocea și o vârâse iute în geantă, să nu fie văzută.

A scos cartea și i-a dat-o, ferindu-și privirile.

El a citit titlul cu voce tare: *Surviving Spinsterhood: The Joys of Living Alone.*

— Aha…

Iar ea a rămas stânjenită în timp ce nici unul din ei nu a mai spus nimic. Putea la fel de bine să fie o pereche de chiloți, expusă în văzul tuturor. Și asta pentru că fusese atât de nesăbuită să creadă că o carte veche ar fi putut să îndrepte tot ce nu era în regulă în viața ei.

— Am pus-o din greșeală în geantă. Ce prostie! O să o pun la loc.

Și i-a smuls cartea din mână, s-a întors către grilaj, căznindu-se să deschidă lacătul.

Poate că el o urmărea de fapt. Poate că toată mascarada asta nu avea alt scop decât să o prindă asupra faptului.

Și ea chiar a picat în plasă.

---

46. Detectivul Jaques Clouseau, personaj din seria de filme *Pantera Roz*, întruchipând detectivul inept și incompetent, aiurit și neglijent.

47. Stil arhitectural derivat din modernism, apărut în perioada anilor 1950–1970, inspirat din clădirile concepute de arhitectul elvețian Le Corbusier, promovând forme geometrice repetitive,

alcătuite din blocuri masive de beton. Numele provine de la termenul „beton brut“, nefinisat.

Capitolul cincisprezece

New York, 1914

Laura şi-a ridicat capul spre soarele de sfârşit de martie, traversând parcul Bryant către casă, pe când se întorcea de la cursuri, bucurându-se de semnele îmbietoare ale primăverii ivite printre ramurile golaşe ale copacilor. Peste două luni avea să termine şcoala. Timpul a zburat atât de iute.

— Laura!

S-a întors şi a văzut-o pe Amelia aşezată pe o bancă, cu o carte în poală. În locul uniformei obişnuite, era îmbrăcată cu o tunică albastră în carouri şi cu o fustă de catifea maro, care-i cădea moale peste picioarele lungi. Amelia s-a ridicat şi a salutat-o, sărutând-o uşor pe obraz. Chiar şi după ce s-a tras înapoi zâmbind, căldura buzelor i-a rămas Laurei pe obraz.

Fără să vrea, şi-a aruncat privirea spre faţada impunătoare a bibliotecii, de parcă Jack ar fi putut să o vadă de la una din ferestre.

— Ce cauţi aici?

Au pornit împreună pe alee, spre Fifth Avenue.

— Nu te-am mai văzut de ceva vreme şi simt lipsa puiului de reporter lângă mine.

Încă din dimineaţa de după demonstraţie, Laura intenţionase să treacă pe la Amelia, dar nu se simţise în stare, deşi fusese de câteva ori în oraş ca să-şi mai pună la punct unele detalii ale disertaţiei. Nu voia să mai dea cu ochii de Jessie, tolănită în salon sau cotrobăind prin bucătărie, în timp ce ea şi Amelia încercau să stea de vorbă. Aşa că evitase cu totul să mai treacă prin cartier. Şi pe deasupra avea atâtea de făcut.

— Am fost foarte ocupată cu facultatea. Dar, ia spune drept, ce cauţi la bibliotecă?

— Eram pe-aproape şi m-am gândit să mai stau puţin, poate treci din întâmplare. Şi uite că ai apărut.

Amelia venise s-o vadă pe ea. Laura nu ştia ce să spună.

— Ce citeşti?

— *Trezirea la viaţă*, una dintre preferatele mele, a răspuns Amelia, ridicând cartea.

— Tot asta citeai şi când te-am văzut prima dată, la Vassar.

Laura s-a roşit toată la gândul că îi împărtăşise o amintire atât de vie.

— E grozav să te mai întorci din când în când la cărţile preferate. La club întreabă toată lumea de tine, a urmat ea după o pauză. Au trecut trei săptămâni.

Ţinuse socoteala! Laura a simţit că-i zvâcneşte stomacul.

— Ai auzit ce-a păţit Frank Tannenbaum?

După câte scria în ziare, fusese unul dintre cei o sută nouă zeci de oameni arestaţi.

— Am auzit, groaznic!

— Ăsta e unul din motivele pentru care voiam să vorbesc cu tine.

Sperase că Amelia venise pentru că-i fusese dor de ea. Dar se vede că nu era aşa.

— Sponsorii salonului lui Mabel Dodge au strâns nişte bani ca să le plătească protestatarilor cauţiunea, dar am aflat azi că Frank e condamnat la un an închisoare.

— Un an? E ridicol!

O luaseră la dreapta chiar înaintea intrării principale a bibliotecii.

— Într-adevăr. Aşa că cerem ajutorul tuturor să vorbească despre nedreptatea asta, despre felul cum a fost înăbuşit protestul.

Deci acesta era motivul pentru care venise.

— Dar eu nu sunt încă ziarist. Ceea ce scriu e doar să-mi fac mâna. La *Blotto*, nu-ţi mai aduci aminte?

— Dar o să fii curând, şi poate că ai să poţi totuşi să faci ceva acum.

— Adică, ce anume?

— Nu ştiu, să vorbeşti cu profesorii tăi, ceva de genul ăsta… Poate că ei au colegi la unele ziare care ar putea prelua cauza asta.

— Ziariştii nu trebuie să preia cauze. Şi pe deasupra nici nu-mi vad capul

de treburi în ultima vreme. Abia mă mai țin.

Laura își dădea seama că se încăpățâna fără motiv. Era rea, îngrozitoare.

În dreptul unuia din lei, Amelia s-a oprit și a privit-o curioasă.

— Nu cumva ai păţit ceva? În legătură cu noi două?! Am zis sau am făcut eu ceva rău?

— Nu, nicidecum!

Nu ar fi trebuit să se poarte așa cu prietena ei, să o îndepărteze în felul acesta.

— Am să le povestesc despre Frank și celorlalți studenți, a încercat ea să dreagă lucrurile. Și am să-i pomenesc și profesorului. Sunt sigură că se va găsi cineva care să vrea să scrie despre asta.

— Mulţumesc, sunt recunoscătoare.

— Ce face Jessie? a întrebat Laura, neputându-se stăpâni.

— Ne-am despărţit.

Laura s-a străduit să ia înfățișarea unei prietene îngrijorate, care ar fi reacţionat normal la o astfel de veste, nu cu o mare ușurare, de parcă ar fi primit un dar prețios.

— Da? Când?

— Imediat după demonstrație. De ceva vreme simțeam că nu mai voiam să fim împreună, doar că până atunci nu dădusem prea mare atenție acestui gând. Normal că nu i-a plăcut, dar a înțeles. Era mult prea tânără și începuse să mă calce pe nervi.

Deci sărutul la care fusese ea martoră era de despărțire, nu pasional.

Dar i-a trecut iute bucuria. Cu câtă ușurință putea Amelia să se debaraseze de o iubită pe care nu o mai plăcea! S-a simțit năpădită de o invidie amară și îi era necaz pentru asta. I-ar fi plăcut și ei să fie liberă să iubească în felul acela, măcar pentru o zi.

— Și atunci îți cauți o nouă prietenă?

Amelia a privit-o îndelung.

— Poate că da, poate că nu. Să-ți spun drept, mi se pare că mă iei cam de sus.

Laura intenționase să sune a glumă, dar în schimb i-a ieșit destul de vulgar și de dur, de parcă ar fi vorbit tatăl ei. Ce expresie oribilă – a lua pe cineva de sus –, a gândit Laura.

Se legase prea mult de persoanele care formau obiectul disertaţiei ei, se lăsase cucerită prea mult de misterul şi de ideile revoluţionare ale Clubului Heterodoxy, de lupta pentru egalitate a membrelor sale. Îşi pierduse obiectivitatea, ceea ce constituia un pericol pentru un ziarist. Şi mai rău chiar, se îndrăgostise de sursa ei de informaţii. Îşi închipuia cum ar fi fost să se aplece şi să o sărute pe Amelia chiar acolo, pe treptele bibliotecii, în văzul tuturor.

A privit în jur, de parcă se trezise dintr-o transă, îngrozită de acest gând.

Nu, asta nu era dragoste.

Era doar o slăbiciune. Amelia era întruchiparea a tot ceea ce ar fi vrut să fie Laura: impertinentă, tranşantă, capabilă să se servească cu ceea ce voia de la viaţă. Şi Laura îşi proiectase propriile dorinţe în persoana care le întruchipa: dr. Amelia Potter, Femeia Nouă a boemei New Yorkului.

Mersese prea departe şi îi părea rău că se lăsase prinsă în mreje. Lumea Ameliei era atât de diferită de a ei, un tărâm exotic cu reguli şi legi proprii. Laura nu şi-ar fi găsit locul acolo niciodată. Cu toată încurajarea mamei ei de a-şi urma inima; cu siguranţă nu la aşa ceva se gândise. Nici pe departe.

— Îmi pare rău, ai dreptate, Amelia. Cred că îmi fac doar prea multe griji pentru tine. Asta e tot.

— Eu sunt ultimul om din lume pentru care să-ţi faci griji, draga mea, a spus ea, sprijinindu-se de piedestalul unuia din leii de la intrare. Ăsta care e?

— Poftim?

— Cum îl cheamă, am vrut să zic, Lenox sau Astor? a continuat ea, ridicându-şi privirea spre statuia felinei.

— Astor. Cel de la sud e Lenox.

— Îmi place că ştii să-i deosebeşti.

Amelia i-a zâmbit cu căldură, şi Laura nu s-a putut stăpâni să nu facă la fel. Apoi au râs amândouă, risipind stânjeneala. Căci, la urma urmei, erau prietene bune.

— O să te vedem la întrunirea de sâmbătă?

Avea nevoie chiar de un pic de autenticitate pentru disertaţia pe care urma să o predea peste două săptămâni. Acum, că îşi cântărise sentimentele complicate şi se lămurise, se simţea mai echilibrată, mai stăpână pe sine.

Amelia îi era prietenă, atâta tot, şi asta îi era îndeajuns.

— Sigur că da. Ne vedem acolo. Îţi mulţumesc că ai venit până aici.

Ajunsă înăuntrul bibliotecii, Laura s-a întâlnit cu Jack pe scara îngustă care ducea la apartamentul lor.

— Ai venit! a exclamat el, trăgând-o înspre palier şi ridicând-o în braţe.

— Jack! Ce Dumnezeu te-a apucat?

— Am urcat să-ţi spun o veste grozavă.

— Au prins hoţul?

Judecând după chipul lui, se pare că dăduse greş. În ultima vreme, părea că nu-i mai putea citi gândurile şi nimic din ce spunea nu era bine.

— Nu, nici vorbă. De fapt, au mai dispărut încă două cărţi săptămâna asta.

— Groaznic!

Dar de ce nu-i spusese şi ei? Parcă într-adins nu-i împărtăşea nimic despre furturi.

— Aşa e. Totuşi, cum eu nu mai am cheia de la depozite, înseamnă că nu mai cade vina pe mine. Voiam să-ţi spun însă despre cartea mea. Mi-a cerut-o un agent să o citească.

— Ai terminat-o?

— Da, am terminat-o. Câtă răbdare ai avut cu mine, Laura! Nu ţi-am mulţumit niciodată îndeajuns şi îmi cer iertare. După ce am terminat-o, m-am simţit ciudat de trist, de aceea n-am spus nimic. Nu m-am purtat ca un soţ şi un tată bun, cartea asta mi-a secătuit toate puterile.

— Ai fost cam absorbit în ultima vreme, dar şi eu am fost la fel. Amândoi am avut un an greu.

S-a simţit atât de uşurată să spună asta cu voce tare, şi l-a cuprins în braţe.

— Sunt aşa de mândră de tine. Ai terminat cartea. E o realizare nemaipomenită.

Şi au rămas aşa îmbrăţişaţi, legănându-se uşor. Laura simţea că mişcarea aceea îi reumplea izvoarele dragostei pentru soţul ei.

— Povesteşte-mi despre agent.

— L-am văzut în Sala principală de lectură, când controlam tuburile pneumatice. Era o cunoştinţă mai de demult a prietenului meu Billy, şi m-

am dus să-l salut. Nu-mi dădeam seama dacă era o îndrăzneală prea mare, dar știam că s-ar putea să fie singura mea șansă, singura mea legătură, așa că mi-am încercat norocul și i-am vorbit despre carte. Mi-a spus că ar vrea s-o citească și am să mă duc personal să i-o las la birou mâine.

— E minunat!

— Hai cu mine!

A condus-o în birou unde, în mijlocul mesei de lucru, trona un teanc mare de hârtii, legat cu o sfoară.

— Uite-o! Ai vrea s-o citești înainte s-o predau?

— Sigur că da, a spus ea, uitându-se la ceas. Dar mai întâi să pregătesc cina, ca să nu flămânzească copiii.

— Lasă că o fac eu. Tu așază-te lângă șemineu și citește, iar eu încropesc ceva de mâncare.

— Tu? Să gătești?

Gândul acesta o făcea să râdă neîncrezătoare.

— Ai să rămâi surprinsă de talentele mele culinare, pe vremea când eram un holtei bun de însurătoare mi-au prins destul de bine.

Ea a făcut ceea ce i s-a spus, și peste o jumătate de oră a fost chemată la masă, unde se servea omletă pe pâine prăjită.

— Ce Dumnezeu e asta? a exclamat ea, râzând.

— Tati zice că azi toate sunt pe dos, a decretat Pearl, bătând din palme de încântare. Mâncăm micul dejun la cină.

Harry a adus farfuriile la masă și le-a pus cu grijă între furculițe și cuțite. Pe ultima a scăpat-o pe jos și s-a izbit de pardoseală, împrăștiind omleta.

— Îmi pare rău, a izbucnit el, cu ochii înlăcrimați.

— Dar asta se potrivește de minune, a spus Jack, dacă totul e pe dos azi, atunci cina e pe podea, nu pe masă.

— Chiar așa? a întrebat Harry, uitându-se la Laura să vadă daca e de acord.

— Chiar așa!

— A, știu! a exclamat Pearl. Ar trebui să mâncăm așezați pe jos. Lasă, Harry, că-ți aduc eu altă farfurie.

Au lăsat totul așa cum era pe jos și s-au dus să mănânce pe covorul din salon, de parcă ar fi fost la un picnic în Central Park. Pearl le-a povestit

despre profesoara ei preferată, şi nu mai contenea cu sporovăiala până când, în cele din urmă, Laura a întrerupt-o şi l-a întrebat pe Harry cine e profesoara lui favorită.

— Tu eşti profesoara mea preferată.

Jack a întins mâna lui mare şi i-a pus-o pe umărul osos al băiatului.

— Bine-ai zis, fiule! Şi a mea.

În seara aceea, pe când Laura s-a cufundat în lectura manuscrisului lui Jack, singurul zgomot ce se mai auzea era vocea molcomă a lui Jack, care le citea copiilor în camera de alături.

A doua zi dimineaţă, el a găsit-o pe fotoliul de răchită unde adormise cu ultimele pagini ale manuscrisului în poală.

— Cum ţi s-a părut?

Ea a căscat şi l-a privit, zâmbindu-i.

— Minunat, extraordinar!

— Spui asta pentru că eşti soţia mea, nu-i aşa?

— E una din cele mai bune cărţi pe care am citit-o vreodată.

Nu mințea. Descrisese evoluţia internă şi drumul parcurs de un tânăr ajuns la New York la începutul secolului cu o precizie care-i tăia răsuflarea.

— E splendidă şi sunt foarte mândră de tine.

*

La întrunirea de sâmbătă a Clubului Heterodoxy, Laura a fost întâmpinată ca un erou – eroină, mai bine zis – pentru că avusese curajul să meargă la protest împreună cu Amelia, pentru că era părtaşă la revoluţie. Ea a încercat să-şi minimalizeze rolul în cadrul demonstraţiei, căci se aflase acolo de fapt doar în calitate de observator, dar asta era lipsit de importanţă. Jessie s-a apropiat de Amelia şi au stat de vorbă prieteneşte, înainte de începerea întrunirii, dar asta nu a deranjat-o câtuşi de puţin pe Laura. Ceea ce simţise atunci, la începutul lunii, fusese probabil doar o spaimă produsă de confruntarea cu violenţa. Avusese nevoie de cineva care să o ajute să-şi revină din şoc, iar acea persoană fusese evident Amelia, care preluase conducerea şi îi oferise mângâiere. Erau numai prietene, şi asta era foarte bine, era absolut normal. Jack şi cu ea au supravieţuit furtunilor din ultimele câteva luni şi au ieşit la suprafaţă acum, când şi-a terminat şi cartea.

A fost trecută din mână în mână o pălărie pentru a se aduna bani pentru apărarea lui Frank Tannembaum, şi ea a donat banii pe care şi-i rezervase pentru prânz. Dar curând, avea să-şi câştige propriii bani. De-abia aştepta ziua aceea.

Disertaţia de masterat era aproape terminată, dar nu ştia încă exact cum să tragă concluziile. Şi de data aceasta s-a lăsat inspirată de cuvântarea vorbitoarei din ziua aceea, o femeie numită Inez Haynes Gillmore, care le-a citit fragmente din articole publicate de ea în *Harper's Bazaar*, sub titlul „Mărturisirile unui extraterestru".

— Am senzaţia, a început Inez, că sunt suspendată între două lumi: cea a bărbaţilor şi cea a femeilor. Îndatoririle şi plăcerile femeii obişnuite mă plictisesc şi mă enervează. Mă interesează şi mă atrag îndatoririle şi plăcerile bărbatului. Şi am descoperit nu de mult că tot aşa simt o mare parte dintre semenele mele. Nu am întâlnit însă nici un bărbat care şi-ar fi dorit vreo dată să fie femeie. Dar am întâlnit însă unele femei, puţine ce-i drept, care şi-au dorit, într-un moment sau altul, să fie bărbaţi.

Sala a izbucnit în aplauze. Pentru prima dată în viaţa ei, Laura s-a întrebat dacă nu cumva ar fi mai mulţumită să devină genul de ziarist care face mai mult decât să relateze, adică să-şi exprime opiniile, ca Inez. Cuvintele acesteia atingeau o coardă sensibilă în sufletele tuturor celor de faţă, mai mult decât dacă ar fi descris doar creşterea numărului de femei care lucrează în afara gospodăriei, transmiţând publicului date concrete, în speranţa că lumea va înţelege implicaţiile.

Dar cum ar fi dacă ar scrie pentru a promova o cauză, pentru a schimba părerile oamenilor?

Nu era încă pregătită pentru aşa ceva. Pentru moment, dacă voia să absolve cursurile, trebuia să se limiteze doar la faptele concrete. Altminteri, profesorul Wakeman ar avea un şoc. Din fericire, când i-a arătat prima versiune a disertaţiei de masterat, s-a arătat impresionat.

— Dar este cam dezlânată, a adăugat el. Mai scurteaz-o şi fă mai bine legătura între capitole. E nevoie să mai lucrezi la felul cum faci trecerea de la o idee la alta. Totuşi, ai material de o carte aici, după cum văd eu.

O carte! Era cât pe ce să leşine. Bineînţeles că n-ar putea scoate o carte, din pricina regulilor stricte ale clubului. Dar poate după ce Amelia avea să

citească forma finală a tezei, va fi la fel de impresionată ca profesorul Wakeman şi le va convinge pe femeile de la club să-şi dea consimţământul. Nici nu-i vena să se creadă că şi ea, şi Jack ar putea să scrie câte o carte. De fapt, după ce-şi vor începe noua carieră de scriitori, el ar putea să-şi lase slujba de la bibliotecă şi poate ar găsi un apartament drăguţ în Village.

— E un material mai bun decât ce-au produs alte femei până acum, a spus profesorul Wakeman, înapoindu-i hârtiile. Trebuie să recunosc. Mai aranjeaz-o pe ici, pe colo şi predă-o. Vreau să fie perfectă.

Era conştientă că ideea lui despre perfecţiune era mai exigentă decât a altor îndrumători. Fără greşeli de ortografie, fără propoziţii lăsate în vânt. Nu numai subiectul trebuia să fie de maximă calitate, ci şi forma.

Duminică seara, s-a retras în biroul lui Jack pentru a termina concluziile disertaţiei. Acum, că el terminase cartea, nu se mai sfia să-i adune într-un teanc ordonat pe colţul biroului numeroasele sale liste de sarcini (singura metodă de a te apuca de o treabă grea e să o abordezi metodic, spunea el mereu), şi-şi întindea propriile notiţe pe mapa de piele cu sugative. Jack a intrat în birou şi a sărutat-o pe frunte.

— Cum merge?

— Acum înţeleg mai bine prin ce ai trecut în ultimii ani. Cum pot să concentrez tot ce-am descoperit într-un final puternic, fără să mă repet?

— Adu-ţi aminte ce te-a determinat să te apuci scrii asta în primul rând, de unde a venit scânteia iniţială. Poţi să faci asta, ştiu că poţi.

După ce a ieşit, Laura a rămas locului, cu privirea pierdută pe fereastră.

Voia să arate ceea ce gândesc femeile, mai ales ce gândeşte Femeia Nouă. Femeile care îi stârneau respectul cel mai profund erau acelea care îşi urmau pasiunile şi nu se temeau să spună adevărul cu voce tare, ca Amelia. Ca mama ei, deşi în cazul acesteia, pasiunea era mai domoală căci aparţinea altei generaţii. Dacă mama ei s-ar fi născut mai târziu, era convinsă că ar fi ieşit la demonstraţii, în loc să depindă de soţul ei pentru orice mărunţiş.

Laura a luat creionul şi a început să scrie peste frazele dactilografiate de pe ultimele pagini ale lucrării, modificând paragraf după paragraf. Voia să termine cu o idee puternică. Va lua poziţie, va exprima o părere şi va arăta câtă importanţă avea pentru ea chestiunea aceasta, în loc să se ascundă în spatele faptelor concrete şi a citatelor aride. Îşi dădea seama că era riscant,

dar nu așa făcuse și Amelia când mersese să inspecteze cu adevărat starea de igienă acolo unde toți ceilalți doctori făcuseră raportări false? Și Frank Tannenbaum, când a condus sute de oameni la proteste? Prin comparație, actul ei de rebeliune era neînsemnat. Profesorul Wakeman crezuse că ar fi putut să scrie o carte în cele din urmă – de ce să nu-i arate cât de multe putea face cu cuvintele?

Slavă Domnului că se dusese din nou la Club ca să capete această ultimă inspirație înainte de efortul final. După ce a terminat modificările, a introdus o coală albă de hârtie în mașina de scris și a dactilografiat iar ultimele pagini, adăugând noile paragrafe. După ce le-a recitit și corectat cu atenție, le-a așezat la fundul teancului și s-a lăsat pe spătarul scaunului, zâmbind. Disertația era terminată.

Trei săptămâni mai târziu, se afla împreună cu Gretchen la etajul al șaptelea al Facultății de Jurnalism, la ușa biroului profesorului Wakeman, așteptând să le vină rândul să audă comentariile lui critice. După ce treceau și de cazna asta, urmau examenele finale și apoi ceremonia de absolvire, care urma să aibă loc pe peluza din fața bibliotecii universității. Parcă-l și vedea pe tatăl ei prin mulțime, mândru în fine de ea. Și pe mama ei, plângând și agitându-și brațele ca un porumbel.

— Anul trecut au absolvit doar o treime din studenți, a spus Gretchen. Asta ar însemna că dintre noi ar fi doar nouă.

— Știu, dar amândouă am făcut mereu treabă bună.

În timpul semestrului, Laura și Gretchen se ajutaseră una pe cealaltă, străduindu-se să se ferească de prejudecățile profesorului față de femei, comparându-și notițele, formând astfel o camaraderie plină de respect. Era un mare progres față de prima lor săptămână de școală, plină de încordare.

— Domnișoara Reynolds?

Gretchen a zâmbit către Laura și s-a făcut nevăzută în biroul profesorului.

Laura se gândea la teancul de hârtii care reprezenta disertația ei, care stătea acum pe biroul profesorului Wakeman. O crease din nimic și, chiar dacă nu avea să-i placă și i-ar fi dat o notă mică, ea era convinsă că era bine scrisă și gândită. Școala o pregătise bine și-i dăduse o încredere care avea să-i folosească pentru anii ce vor urma.

După vreo cincisprezece minute, Gretchen a ieşti din birou, zâmbind cu toată faţa.

— A fost bine? a întrebat-o Laura, uşurată.

— Da, a zis că portretizarea pe care i-am făcut-o soţiei primarului a fost „convingătoare“. Mor de bucurie!

— Bravo ţie!

Laura a trebuit să mai aştepte câteva minute până şi-a auzit numele strigat de profesorul Wakeman.

— Doamnă Lyons. Puteţi intra!

Capitolul șaisprezece

New York, 1914

Pe fereastra din biroul profesorului Wakeman se vedea o pajiște frumoasă, ovală, pe care unii colegi ai Laurei stăteau tolăniți, bucurându-se de soarele de aprilie. Laura a aruncat o privire furișă pe geam, înainte de a se așeza pe scaunul uzat, de lemn, dinaintea biroului, așteptând să-l audă vorbind. Nu mai era la fel de emoționată ca la prima lor întâlnire, când a început prin a-i lua în râs ideea de a prezenta un club de femei ca temă a disertației de masterat.

Profesorul a frunzărit câteva pagini, după care a privit-o prin lentilele ochelarilor.

— Mi-ai ascultat sfatul și ai mai sintetizat partea de mijloc, lucru cu care sunt de acord. Îmi place ce ai făcut acolo, iar punctul de vedere al femeilor reiese cu mai multă putere decât m-am așteptat. Le-ai dat viață.

— Vă mulțumesc, domnule profesor.

— Dar nu sunt de acord cu toate ideile lor, de bună seamă. Ai prezentat însă problemele cu claritate și cu multă atenție. Expunerea este fluentă.

— Mă bucur că o considerați așa.

— Mi-a plăcut și felul în care ați introdus și un capitol care oferă cititorului o perspectivă istorică asupra clubului.

— Am socotit că ar fi de folos. Vedeți, ceea ce cred și susțin femeile acestea diferă foarte mult de ideile mamelor și bunicilor lor. Odată cu interesul crescând față de viața și drepturile bărbatului de rând, a muncitorului, apare un interes asemănător față de drepturile femeilor, ca o altă categorie asuprită.

Profesorul a aranjat teancul de hârtii până când marginile s-au aliniat perfect.

— Dar, din păcate, doamnă Lyons, nu vă pot da notă de trecere.

— Pardon, ce-ţi spus? a întrebat Laura, crezând că nu a auzit bine.

— Aşa cum v-am spus încă din prima zi de şcoală, diploma de ziarist nu se acordă cu uşurinţă. Aşa cum studenţii de la Drept trebuie să treacă un examen serios pentru a intra în barou, noi pretindem absolvenţilor Facultăţii de Jurnalism să treacă un examen similar. Dar dumneavoastră, din păcate, nu l-aţi trecut.

Pentru moment, se întreba dacă nu cumva o confundase cu altcineva sau îi încurcase lucrarea cu a altui student. Dar paginile pe care le avea profesorul în faţă erau chiar cele pe care le dactilografiase ea în biroul lui Jack.

— Cum adică? Până acum mi-aţi spus numai lucruri frumoase, iar eu am făcut toate schimbările pe care mi le-aţi cerut.

— Concluzia dumneavoastră suna exact ca un articol de fond dintr-unul din ziarele acelea dubioase ale lui Hearst[48]. E strident, şi chiar dacă nu sunt decât cuvinte puse pe hârtie, îmi zgârie urechile. Şi nu asta v-am învăţat noi, în instituţia aceasta. Menirea dumitale aici nu e să-mi spui mie ce gândeşti dumneata. Nu vi s-a spus asta suficient de des la fiecare curs? a întrebat profesorul în timp ce obrajii i se umpleau de pete roşiatice.

Laura s-a gândit la Amelia şi la toată opoziţia cu care s-a confruntat pentru că nu se lăsase bătută şi-şi apărase munca. Iar acum era aceeaşi situaţie şi nu avea de gând să se dea bătută.

— Vreţi să spuneţi că vă deranjează părerile? Că nu vă place ceea ce aţi citit şi că nu coincide cu preceptele dumneavoastră morale, şi pentru acest lucru nu îmi daţi nota de trecere? Nu e corect.

Dacă nu primea notă de trecere pentru disertaţie nu putea să absolve cursul. Nu se va număra printre studenţii care se vor afla acolo, pe peluza aceea frumoasă, nu va primi diploma şi nu va putea căpăta o slujbă. Scopul înscrierii la facultate fusese să poată obţine imediat după aceea o slujbă bună, nu să facă ceai pentru şefi timp de cinci ani, în speranţa că va da de o ştire de senzaţie cu care să-i impresioneze. Şi-a îndreptat spatele pe spătarul scaunului şi şi-a împreunat mâinile în poală, un gest elegant, de doamnă, care a părut că-l mai îmbunează oarecum pe profesor.

— Domnule profesor, aţi văzut doar că pot să relatez, să scriu şi să

stilizez la fel ca oricare alt bărbat. Ştiţi foarte bine că sunt în stare. Şi mă pedepsiţi doar pentru că, la sfârşitul lucrării, mi-am dezvăluit o parte din ceea ce simt?

Profesorul Wakeman şi-a îndreptat gulerul.

— Credeţi-mă, mi-e foarte greu să fac asta. Aţi fost o studentă foarte bună până acum. Ştiu că vă deranjează, dar trebuie să păstrăm standardele înalte ale facultăţii.

Laura a izbucnit în râs, fără să-i mai pese că era nepoliticoasă. A fost o prostie să rişte în felul acesta. Ştia prea bine că numărul absolvenţilor era mic, dar nu-şi închipuise că i s-ar întâmpla ei. Nu era posibil. Toţii banii aceia… irosiţi degeaba. Se gândea la inelul de logodnă al mamei ei, la dr. Anderson de la bibliotecă, care se dăduse peste cap ca să-i facă rost de o bursă. Îi dezamăgise pe toţi, chiar şi pe Harry şi pe Pearl, care – spera ea – aveau să înţeleagă că femeile meritau cariere pline de succes şi satisfacţii, la fel ca ale bărbaţilor. S-a gândit la Jack, care va fi din cale afară de blând şi înţelegător, ceea ce o va face să se simtă stânjenită peste măsură.

A mai încercat încă o dată, aplecându-se uşor înainte.

— Aţi spus că lucrarea mea e bună şi substanţială. Am fost pe teren cot la cot cu băieţii. Vă rog.

Profesorul a ridicat lucrarea ei de masterat de pe birou şi i-a aşezat-o dinainte.

— Mi-e teamă că nu.

— Permiteţi-mi să vă întreb pe câte dintre studentele femei ale căror lucrări le-aţi îndrumat le-aţi respins?

— Asta nu are nici o importanţă pentru situaţia de faţă.

— V-aş ruga totuşi să-mi spuneţi. Altfel, posed atâta minte ca să aflu singură, să ştiţi. Ştiu că Gretchen a trecut. Câte alte studente în afară de mine aţi mai picat la examen?

Profesorul s-a încordat.

— Toate au picat în afară de Gretchen. Ea a făcut o prezentare minunată a soţiei primarului. N-am avut nici un motiv să o pic, nici unul. Nu am nici un motiv ascuns. A avut o lucrare cu informaţii concrete, limpezi şi bine scrise. Încântător! Bănuiesc că ştiţi că, anul trecut, nici una dintre studentele pe care le-am îndrumat la masterat nu a trecut examenul. Aşa că vedeţi,

doamnă Lyons, s-a făcut un progres.

Laura nu s-a mai sinchisit să-i ascundă că nu credea o iotă.

— Dar bărbaților le-ați permis să-și exprime părerile în lucrările lor?

— E altceva pentru ei, a răspuns profesorul după o pauză, pentru că temele lor sunt mult mai complicate. Politică, război, economie.

— Deci lor li s-a permis să-și exprime părerea? a întrebat ea și apoi a tăcut o clipă. Să nu uitați că disertațiile sunt depuse la bibliotecă și pot să le verific cu ochii mei.

Profesorul și-a lăsat ochii în jos, înspre teancul de hârtii din fața ei.

— Da, unor li s-a permis. Dar nu e același lucru.

— De ce?

El a pufnit, apoi a tăcut.

— Atunci trebuie să-mi schimbați nota.

— Înțeleg ce vreți să spuneți, chiar așa, a spus el, clătinând din cap. Dar e prea târziu ca să schimb nota totuși. A fost trecută în documente.

— Atunci primul meu articol după ce termin facultatea va fi despre discriminarea de gen flagrantă de la Facultatea de Jurnalism de la Columbia, a spus ea, smulgând teza de pe masă.

— Flagrantă! Nu e nevoie de hiperbole. De ce toate astea, doamnă Lyons?

Și-a pus mâna cu degetele răsfirate asemenea picioarelor de păianjen pe biroul unde stătuse lucrarea ei.

— Îmi pare rău. Nu pot să modific nimic. Dar vă mulțumesc că mi-ați atras atenția. O să țin minte pentru anul viitor. Sunteți mulțumită?

Cu asta, Laura a ieșit, trântind ușa în urma ei.

*

Fără cursuri la care să fie prezentă, fără să mai aibă un țel de atins, Laura se întorcea de unde plecase. Să le citească seara povești copiilor, să facă de mâncare, să calce și să cârpească haine. Când Jack i-a deschis ușa biroului, abia și-a stăpânit lacrimile.

— Scumpo, ce grozav că ai apărut! a exclamat el, închizând ușa în urma ei și făcându-i semn să se așeze. Ea sperase că o va lua în brațe, dar el nu părea să-și fi dat seama cât de supărată era.

— Am o veste extraordinară, a urmat el, aşezându-se la birou şi privind-o în cele din urmă. Dar ce ai? Ce-ai păţit, s-a întâmplat ceva cu copiii?

Spunând acestea, a dat să se ridice de pe scaun, dar ea i-a făcut semn să se aşeze la loc.

— Nu, copiii n-au nimic. Eu am păţit ceva. Am primit notă proastă la lucrare. Profesorul Wakeman nu mi-a dat notă de trecere.

— Cum? Am citit-o şi eu şi e minunată.

— Se ştie că e foarte sever, anul trecut a trântit un student foarte bun din pricina unei singure greşeli de ortografie. E o facultate exigentă… I-a plăcut toată lucrarea, cu excepţia finalului.

— Dar mie mi-a plăcut cum ai sintetizat totul. E nebun.

— Dar am schimbat sfârşitul înainte de a o preda. Am adăugat propriile păreri şi gânduri. Şi el nu a fost de acord.

— Şi de ce ai făcut aşa ceva? a întrebat Jack, încruntându-se.

Laurei îi venea să ţipe.

— Pentru că aşa gândesc, pentru că am simţit că e important să le spun.

— Sigur că da, e logic.

S-a ridicat şi s-a dus spre ea, aplecându-se să o ia în braţe, de parcă ar fi putut să-şi şteargă întrebarea prostească de mai înainte.

Ea s-a lăsat îmbrăţişată, dar s-a desprins repede.

— Şi tu ce veste bună ai? Sunt convinsă că o să ne prindă bine.

— Agentului i-a plăcut cartea mea, a spus el, deschizând un sertar şi scoţând manuscrisul pe care l-a pus pe masă. Desigur, mai sunt unele schimbări de făcut. Dar le-am acceptat pe toate, aşa că o să arate şi mai bine.

— E nemaipomenit. Sunt aşa de mândră de tine. Şi ce urmează să faci?

— O să mai stilizez manuscrisul, apoi i-l dau înapoi. Mi-a mai dat un răgaz de câteva luni. O să fie cam puţin, dar cred că o să mă descurc. După asta, o să o trimită la edituri. Spune că a vorbit deja cu câţiva editori şi că aşteaptă cu toţii nerăbdători să o vadă. „O să se bată pe ea“, aşa s-a exprimat. „O să se bată pe cartea ta.“

Se purta ca un copil în seara de Crăciun, zâmbind ameţit de bucurie, iar avântul lui era molipsitor. Ea a întins braţul peste birou şi i-a luat mâna.

— Excelent, dragul meu! Ai să fii o adevărată senzaţie literară, nici nu

mă îndoiesc de asta.

— Dar n-aș fi putut face asta fără tine, Laura, iubito. Nu-ți face griji, o să găsim ceva interesant și pentru tine, altceva decât facultatea asta de jurnalism.

Norul cel negru i-a întunecat mintea din nou.

— Adică ce anume? Am vândut până și inelul de logodnă al mamei, și acum vedem că a fost degeaba. Ce-am făcut?

— Nu te mai frământa, cu avansul pe care o să-l iau pe carte o să putem să-i dăm banii înapoi. Și-o să-și poată cumpăra altul.

Apoi, și-a pocnit degetele dintr-odată.

— Ei, mi-a venit o idee. Ce-ar fi să-mi dactilografiezi modificările la carte?

A simțit că i se frânge inima.

— Nu, mulțumesc. Nu vreau să fiu nici asistenta, nici secretara ta. Vreau să scriu propriile lucrări, să fac ceva cu puterile mele.

— Nu te mai supăra, a fost doar o idee.

Ceea ce o supărase peste măsură fusese că o spusese cu voce tare. El nu părea să înțeleagă nici acum, după atâta timp, că voia și ea să aibă o preocupare, ca el. Dacă agentul l-ar fi refuzat, ei nu i-ar fi trecut prin cap să-l roage să-i dactilografieze disertația, ca să-l facă să se simtă mai util. Nu s-ar fi putut niciodată gândi la așa ceva.

Și-a cerut scuze și s-a dus sus, în apartament, unde mama ei și Pearl stăteau la masa din bucătărie, croind haine pentru păpușa fetei.

— De ce-ai venit așa de devreme? a întrebat-o mama ei.

— Am căzut la examen. S-a terminat. Harry unde e?

— Cum?

Mama s-a ridicat în picioare și i-a întins brațele, dar Laura i-a făcut semn să se dea la o parte. Nu voia să plângă în fața lui Pearl.

— Harry a ieșit cu niște prieteni. Ai avut azi evaluarea disertației, nu-i așa?

— Da. Profesorul m-a picat, pentru un motiv prostesc. Am avut o dispută pe tema asta și, să-ți spun drept, cred că am câștigat. Dar nu are nici o importanță, e prea târziu ca să mai schimbe ceva, a spus ea, așezându-se la masă lângă Pearl. Îmi pare rău, mamă, dar vom găsi noi un fel de a te

răsplăti. Jack are semnale bune despre carte şi cred că în câteva luni o să se îndrepte totul.

— Pentru el, dar pentru tine?

— De ce te-au picat? a întrebat Pearl, stând ţeapănă.

Îngrijorarea ei a zdruncinat-o pe Laura. I-a pus o mână pe umăr şi a tras-o înspre ea, sprijinindu-şi fruntea de a ei.

— Am riscat să-mi spun o părere şi nu a funcţionat. A fost o greşeală nesăbuită.

— E o prostie ce spui, a sărit mama. Nu e nimic rău să-ţi asumi un risc. Eu recomand să faci asta ori de câte ori e posibil. Pearl, mama ta e puternică şi nu o să păţească nimic. În viaţă trebuie să-ţi asumi riscuri.

Pearl s-a uitat când la mama, când la bunica ei.

— Dar mama pare necăjită.

— Poate că sunt un pic, acum, a spus Laura. Dar te asigur că o să-mi fie bine. O să fim bine cu toţii. Bunica are dreptate.

Tăria încrederii mamei sale în viitorul ei i-a ţinut moralul ridicat toată seara, dar a doua zi dimineaţă, Laura s-a pomenit stând abătută dinaintea chiuvetei din bucătărie. A azvârlit prosopul de bucătărie, şi-a scos şorţul şi a pornit-o către Patchin Place, în Village.

În ultimele luni, de câte ori vorbise cu Amelia despre subiectul tezei ei de masterat îi prezentase doar chestiuni generale, fără referiri specifice la Clubul Heterodoxy. Şi nici de data aceasta nu s-a ostenit să-i dea mai multe lămuriri, căci de fapt nu mai avea nici o importanţă. Amelia a ascultat tăcută în timp ce Laura îi povestea ce făcuse profesorul Wakeman.

— Profesorul ştia că nu are dreptate, a spus Laura, încleştându-şi pumnii de furie. Ştia prea bine.

— Ar trebui să faci ceea ce l-ai ameninţat: să compari numărul de femei care nu au luat examenul cu cel al bărbaţilor.

— Ar fi un exemplu prea mic şi probabil că nu ar dovedi nimic. Presupun însă că partea bună este că, de-acum înainte, profesorul Wakman va vedea femeile într-o altă lumină şi se va gândi bine înainte de a le desconsidera şi de a le pica la examen pentru lucruri pe care el le permite bărbaţilor, ba, chiar mai mult, îi încurajează să le facă. Eu am avut ghinion.

— Îmi pare rău, a spus Amelia îmbrăţişând-o strâns, după care s-a ridicat,

a mai pus un buştean pe foc şi a revenit lângă ea pe canapea.

Şi au rămas aşa o vreme, una lângă alta, fără să vorbească, cu ochii pierduţi la foc. Laurei îi treceau prin minte tot felul de gânduri: cum avea să se schimbe viaţa ei când va apărea cartea lui Jack? Oare se vor muta de la bibliotecă? Oare va accepta el să se mute mai la marginea oraşului? Fiecare din aceste perspective o neliniştea, căci toate dorinţele ei se subordonau celor ale soţului ei. Dacă ar fi absolvit ea facultatea, ar fi putut să-şi ia o slujbă şi să capete o relevanţă economică. Să dobândească dreptul de a avea o opinie. În lipsa unui salariu sau a unui venit al ei, dorinţele lui Jack treceau pe primul loc, chiar dacă el ţinea morţiş să spună altfel. Nu era drept.

O durea capul.

— Simt că, pe măsură ce trece timpul, creierul îmi devine un burete care se îmbibă cu experienţe dureroase, de parcă ar fi apă. Aşa că atunci când am să ajung pe la cincizeci de ani n-am să mai fiu în stare să-mi ţin capul în sus.

Amelia a râs şi s-a întors spre ea.

— Ce naiba tot spui acolo? Eşti nebună de-a binelea!

— Poate că ai dreptate.

— Dar îmi dau seama exact ce vrei să spui.

— Eram convinsă.

S-au privit, ochii căprui ai Ameliei erau catifelaţi şi blânzi. Laurei îi părea bine că venise la ea.

— Ei, şi-acum ce urmează să faci, doamnă Lyons? a întrebat-o Amelia.

— Jack vrea să fiu dactilografa lui.

— Doamne fereşte, nici vorbă!

— Nu-ţi face griji! I-am răspuns şi eu cam tot aşa. Dar nu prea ştiu ce altceva pot face.

— Dar nu ai nevoie de diplomă de ziarist ca să fii ziarist.

— O să fie mult mai greu să o iei de la zero. Eu nu am experienţă, nu am publicat nimic, ce pot să ofer ca să fiu angajată?

— Ne ai pe noi toate, ai clubul. Avem o mulţime de cunoştinţe la ziare, la reviste.

— Presupun că aveţi.

Până atunci nu-şi dăduse seama cât de mare devenise cercul cunoştinţelor sale. Poate că Amelia avea dreptate.

— Ce naiba! Scrie o carte despre mişcarea femeilor. Eu aş cumpăra-o!

Amelia privea lumea ca şi cum ar fi fost plină de posibilităţi, nu de uşi închise. Laura i-a cercetat trăsăturile în lumina focului. Felul în care îşi mişca gura, unduirea bărbiei. Tare ar mai fi vrut să stea aşa, lângă ea, toată ziua, şi să o asculte cum vorbeşte, să-i privească chipul, să se bucure de prezenţa ei. Ultima dată când mai simţise ceva asemănător fusese atunci când copiii abia i se născuseră – un val de iubire, de dăruire de neoprit.

— Acum faci parte din familia noastră, a spus Amelia. Poţi să te bizui pe noi.

— Mulţumesc.

Amelia a închis ochii şi s-a lăsat din nou pe spate, zâmbind.

Tentaţia era prea mare, de parcă un val nevăzut o împingea pe Laura înainte, tot mai aproape.

Până când buzele li s-au atins.

S-a tras înapoi iute, copleşită de uimire că buzele Ameliei erau atât de moi, dar ea rămăsese nemişcată, cu o mână pe braţul Laurei, apăsarea blândă arătându-i limpede dorinţa.

Laura a sărutat-o din nou şi, de data aceasta, buzele Ameliei s-au deschis şi limbile şi respiraţia li s-au amestecat. Trupul Laurei a fost străbătut de o flacără din stomac până între coapse. Şi-a luat mâna de unde se afla pe talia Ameliei şi a ridicat-o spre sânul ei, pe care-l simţea plin şi greu. Visase să o atingă aşa pe Amelia ultima dată când făcuse dragoste cu Jack. În timp ce mâinile ei îl mângâiau, în minte îşi închipuia un alt trup – de femeie. Al Ameliei.

*

Dragostea Laurei pentru Amelia, prietenia lor, felul în care îşi mişcau trupurile sfidau orice categorisire. În ultimele săptămâni, din clipa când rămâneau singure, se simţeau atrase ca de un magnet, şi pe dată rochiile şi jupoanele li se învălmăşeau printre cearceafuri şi perne, două perechi de ciorapi atârnau la capătul patului.

Când erau împreună vorbeau repede şi degajat, întrerupându-se şi

corectându-se una pe alta, reformulându-şi poziţiile şi părerile. Laura nu pomenise ca aşa ceva să se fi întâmplat între mama şi tatăl ei – dorinţele tatălui le anulau pe ale mamei –, şi nici măcar între ea şi Jack. El era un soţ tradiţional în multe privinţe, şi îşi lua partea leului în deciziile privind familia lor. Până acum nu-şi dăduse seama cât de mult se supunea dorinţelor lui, chiar dacă erau pornite din bunăvoinţă. Oricât ar fi susţinut ea contrariul, nu erau egali.

Dar aceasta nu era o scuză pentru ceea ce făcea. De fiecare dată când se apropia de Patchin Place, sentimentul de vinovăţie i se prefăcea în panică. Dar Amelia o lua în braţe, şi se lăsau prinse în dansul inevitabil al dorinţelor, care se pornea firesc, asemenea ploii de vară.

Întinsă pe burtă în pat, Amelia îi mângâia cu degetul braţul Laurei, sporovăind despre tot felul de persoane de intervievat pentru cartea Laurei.

— Marie Jenney Howe, bineînţeles. Sunt sigură că o să o avem şi pe Emma Goldman, dacă o abordăm cum trebuie.

— Dar nu sunt sigură încă. Până acum am mai scris articole, dar nu o carte întreagă.

— Trebuie să încetezi să te îndoieşti de forţele tale, a spus Amelia, apucându-i mâna şi sărutându-i uşor vârful fiecărui deget pe rând. O să-ţi prindă bine să scrii cartea asta. Să ieşi şi tu în lumea adevărată.

— Dar eu mă aflu în lumea adevărată.

— E mult mai mare decât New Yorkul, fetiţo!

Laura a fost surprinsă de tonul pe care l-a folosit Amelia când spusese acest lucru.

— Ce vrei să zici?

— Ar trebui să vii cu mine.

— Unde.

— La Londra, a spus Amelia, şi buzele i-au fremătat.

— La Londra?

— Am fost invitată să mă duc acolo la toamnă, după ce îmi termin studiul aici. Vor să încerce să creeze condiţiile şi programele pe care le-am înfiinţat eu aici, şi acolo, în East End, unde se confruntă cu aceleaşi probleme de mortalitate infantilă.

— Asta e o veste grozavă. Ce şansă nemaipomenită! Mă bucur tare mult

pentru tine.

— Ba nu.

Amelia o cunoștea atât de bine. Laura nu ar fi avut nevoie de nici o explicație, dar s-a străduit oricum să se justifice.

— Sunt bucuroasă că ți s-a oferit o astfel de șansă. Să călătorești, să ți se recunoască realizările. Dar o să-ți duc dorul.

— Și de ce n-ai veni cu mine?

Laura a râs.

— Pentru că am un soț și copii. Sau ar trebui să-i iau și pe ei cu mine?

— Nu vreau să trăiesc fără tine.

Asta era nebunie curată.

— Și cum crezi tu că i-aș putea explica lui Jack de ce trebuie să venim peste ocean după tine? Și-ar da seama că se-ntâmplă ceva.

— Dar chiar se întâmplă ceva. Te iubesc, Laura.

Cuvintele pe care Laura sperase cu disperare să le audă au căzut ca bolovanii.

— Știi și tu că nu pot.

— Mai gândește-te, te rog.

Nu se cuvenea să facă așa ceva. Ar fi trebuit să se întoarcă acasă, la familia ei, să-și reia rolul de soție și mamă devotată.

S-a ridicat și a privit pe fereastră, de parcă ar fi căutat un răspuns, dar cerul fără nici un pic de nor o copleșea. Aici, în Village, se simțea vulnerabilă. Sau poate tocmai aici era chiar ea însăși. Ambele gânduri o speriau.

Claxonul unei mașini care trecea pe afară a făcut-o să tresară. Amelia s-a apropiat din spatele ei și a cuprins-o cu brațele pe după talie.

— Nu trebuie să te decizi chiar acum.

Tot ce-și dorea Laura era să se topească în parfumul Ameliei, cu iz de scorțișoară și apă de mare, și nu să se gândească la ce avea să-i aducă viitorul.

Și s-au refugiat în căldura patului și a brațelor lor.

---

48. Conglomerat mediatic fondat de William Randoph Hearst în 1880.

Capitolul șaptesprezece

New York, 1993

— Stai așa!

Sadie s-a dat la o parte de lângă ușa grilajului, unde se căznise să încuie lacătul. Nick se afla tot acolo, cu mâinile la spate.

— Da?

— Despre ce este vorba în cartea aia?

Ea s-a uitat la coperta ponosită a volumului *Surviving Spinsterhood*, întrebându-se ce o fi fost oare în capul ei să caute o alinare într-o carte străveche. Lumea se schimbase şi ea nu găsise altceva de făcut decât să dea timpul înapoi, în loc să meargă înainte. Cercetase care era modul cel mai potrivit ca o femeie singură să ofere un bacşiş într-o călătorie de la sfârşitul secolului al XIX-lea, învăţase cum să-şi chivernisească mai bine bugetul de şaizeci de dolari pe lună. Cunoştinţe total nefolositoare. Mama ei avusese dreptate mereu.

Ea i-a întins cartea, ruşinându-se în sinea ei. Ce jalnică trebuia să pară! Nu exista nici o altă explicaţie de ce pusese cartea în geantă în afară de faptul că era o neisprăvită, o ratată care nu era în stare să pună mâna pe un bărbat.

Sau pe hoţul de cărţi.

— Și ai găsit vreun sfat bun acolo?

Pe faţa lui a apărut un zâmbet aproape imperceptibil, dar nu ca şi cum ar fi luat-o în râs, ci mai degrabă din curiozitate.

— Autoarea, Abigail Duckworth, spune să-ți găsești o pasiune.

— Mie-mi place să dansez. Am bifat. Altceva.

— Că orice doamnă, a urmat Sadie, înfruntând provocarea, să aibă la îndemână ingredientele pentru un cocteil Manhattan.

— Îhm, whisky de secară, bitter şi vermut.

Nu degeaba i se spunea Sadie-fără-ocolişuri.

— Domnişoara Duckworth sugerează să ai patru bluze de pijama cel puţin, dintre care una matlasată de mătase şi alta de catifea.

— Bifate amândouă, a răspuns el fără să stea pe gânduri.

Închipuindu-şi-l pe Nick în postura caraghioasă de a sta întins în pat într-o bluză de pijama matlasată a izbucnit în râs. A privit din nou volumul hărtănit.

— Îmi place tare mult cartea asta. E o bucăţică de istorie neobişnuită, publicată în 1896, şi face parte din donaţia iniţială a fraţilor Berg. Nu e dintre cele mai valoroase, dar totuşi…

S-a oprit, trăgând adânc aer în piept, ca şi cum ar fi alergat o bună bucată de drum.

— Acum chiar trebuie să plec.

— De fapt, a început el, redevenind serios, am venit aici să te caut. Claude mi-a spus că te-ai dus în depozite.

— Ce s-a întâmplat?

— A mai dispărut ceva.

Doamne Dumnezeule!

— Din Colecţia Berg? Altă carte?

— Nu chiar. O pagină dintr-o carte.

— Care?

— *First Folio*-ul shakespearian…

*

Sus, în Sala Colecţiei Berg, Claude şi Domnul Blount, unul dintre cititorii lor obişnuiţi, cu o faţă ca de iepure, stăteau cu ochii pironiţi la un volum de mari dimensiuni aşezat pe una dintre mese.

Domnul Blount îl studia de peste şase luni, ca parte a unui proiect de cercetare al Universităţii Harvard, şi când au apărut Sadie şi cu Nick, s-a uitat la ei cu ochii ieşiţi din orbite.

— Pagina de titlu. A dispărut.

O vedea clar dinaintea ochilor: portretul lui Shakespeare, cu fruntea înaltă şi ochi fără gene, deasupra căruia erau scrise cuvintele: *Comediile,*

Istoriile & Tragediile Dlui William Shakespeare. Din 1623. Atât de veche!

Pagina fusese tăiată cu grijă, lăsându-se doar o margine îngustă.

— Când ați cerut-o ultima dată, domnule Blount? a întrebat ea cu o voce pierdută.

— În afară de azi? Acum două zile. Chiar dumneavoastră v-am predat-o.

Asta era mai mult decât un act de vandalism. Era un război de-a dreptul.

— Mai spuneți-mi câte ceva despre cartea asta, a cerut Nick cu voce tare.

— *First Folio*-urile, a început domnul Blount, au fost publicate de prietenii lui Shakespeare la șapte ani după moartea acestuia în 1616. Sunt singurele dovezi pe care cercetătorii le au la îndemână despre lucrările lui originale, căci nu a supraviețuit nici un manuscris. Există două sute treizeci și trei în total.

— Cum de s-a putut întâmpla așa ceva? l-a întrebat Sadie pe Claude.

— Unul dintre noi s-a aflat permanent în Sala de lectură, a răspuns Claude cu o urmă de agresivitate în glas. Eu nu am văzut pe nimeni care să umble cu cuțitul sau cu lama. Dar tu?

Se năpusteau unul asupra celuilalt, iar Sadie a primit provocarea.

— Sigur că n-am văzut.

— Dar de data aceasta, i-a întrerupt Nick, cineva nu a mai luat toată cartea, ci doar o pagină. De ce oare?

— Nu-mi dau seama, a răspuns Sadie. Dacă ar fi fost vorba de o hartă prețioasă, s-o poată vinde mai departe, ca și cum ar fi scoasă dintr-un atlas… Asta e pur și simplu devastare, de parcă hoțul a vrut să dovedească ceva. Ca și cum cineva ar vrea să saboteze expoziția. Acest *First Folio* trebuia să fie expus acolo. Deschis chiar la pagina asta.

Nick s-a gândit o clipă la ce a spus ea, după care s-a întors către cititor.

— Domnule Blount, eu sunt consultant pe probleme de securitate și sunt angajat de bibliotecă. Vă supărați dacă vă rog să vă goliți buzunarele și servieta?

— Sigur că nu.

Domnul Blount și-a deschis servieta și s-a dat de-o parte, în timp ce Nick a luat fiecare obiect la mână, frunzărind niște caiete de notițe. Ce nu ar fi dat Sadie ca pagina lipsă să sară de-acolo, ar fi făcut orice s-o capete înapoi! Domnul Bount le-a întins și haina, după ce și-a golit buzunarele. Nimic.

— Vă mulţumesc pentru ajutor, domnule Blount. Vă rog să păstraţi discreţia. O să vă mai caut dacă vom mai avea şi alte întrebări.

După ce domnul Blount şi-a strâns lucrurile şi a plecat, Sadie a încuiat uşa după el. I-a surprins privirea lui Nick şi şi-a ridicat capul.

— Dar de Claude ce zici?

— Ce-i cu mine? a izbucnit Claude, cu ceafa înroşită de indignare. Dar tu?

— O să am nevoie să mă uit în birourile voastre, ale amândurora, a spus Nick.

În zona din spatele sălii, a început cu biroul lui Sadie şi nu a găsit nimic în neregulă, de bună seamă. Apoi a trecut la biroul lui Claude, în timp ce şi Claude, şi Sadie priveau peste umărul lui. Când deschis sertarul subţire de sus, cel în care se aflau creioane şi pixuri, Sadie a strigat:

— Uite!

— Ce să văd? a întrebat Nick, scotocind prin grămada de radiere şi creioane boante.

— Asta, a spus ea, scoţând o cutiuţă de plastic.

— Nu eşti în toate minţile, a sărit Claude, uitându-se la Nick să se asigure că el înţelegea cât de nebună era. E aţă de dinţi!

— Aţa de dinţi e un instrument specific folosit de hoţii de hărţi rare, a început ea să le explice lui Nick şi domnului Blount. O bagă în gură ca să o umezească şi apoi, când bibliotecarul nu-i vede, o aşază pe pagina pe care vor să o taie, chiar lângă cotor, şi o închid la loc . După câteva minute, pagina iese singură cu uşurinţă şi *voilà!* treaba e gata. Secţia de hărţi de la noi interzice în mod special aţa dentară.

Claude a închis cu zgomot sertarul.

— Am fost la dentist, mi-a făcut o lucrare şi mi-a recomandat să folosesc aţă dentară ori de câte ori mănânc. Pot să-i cer să dovedească asta personal, dacă e nevoie.

Îşi aruncau priviri mânioase, pândindu-se unul pe celălalt.

— De ce aş încerca să sabotez expoziţia? Tu eşti cea care m-a tot pândit în ultimele luni, a strigat Claude, arătând cu degetul spre Sadie. Să nu negi!

— Ba nu te-am pândit.

Sadie nu voia să deschidă subiectul acesta, mai ales cu Nick de faţă.

Dar Claude s-a aprins, fără să se mai poată opri.

— Ne-am sărutat o singură dată, la o prăpădită de petrecere. Şi de-atunci te-ai purtat aiurea, ai fost veselă, apoi te-ai supărat, de parcă ar fi fost mare brânză. A fost doar o prostie, făcută la beţie, atâta tot!

Ea a rămas cu ochii pironiţi la el, cu gura deschisă. Când îl respinsese, îi rănise mândria masculină, şi acum încerca să susţină că ea se purtase ca o şcolăriţă prostuţă. Era inacceptabil. Şi josnic. Încerca să-şi bată capul să găsească ceva să-i răspundă, dar parcă îşi pierduse graiul în faţa lui Nick. Nu-i ieşea nimic din gură.

Claude o privea cu ochi duri, plini de cruzime.

— Ăsta e rostul petrecerilor. Să ne mai facem de cap. Dar se vedea de la o poştă că tu nu făcuseşi în viaţa ta aşa ceva.

Apoi a tăcut, aşteptând să vadă efectul vorbelor sale.

— Tu eşti aia sărită de pe fix, nu eu. Şi nu pune toate astea în seama mea, să nu îndrăzneşti!

*

Sadie şi-a smuls jacheta din cuierul din colţ, suflând din greu. Dacă nu ieşea acum de-aici, simţea că avea să se pulverizeze. I se învârtea mintea, uluită de dispreţul lui Claude şi de ruşinea cumplită de a fi purtat acea discuţie în prezenţa lui Nick. Şi, pe deasupra, mai era şi cartea aceea vandalizată.

Apariţia domnului Hooper în Sala de lectură a Colecţiei Berg a împiedicat-o să fugă afară. Aşa că şi-a pus degajată jacheta pe spătarul celui mai apropiat scaun, ca şi cum nu avusese intenţia să o zbughească. Auzind vocea directorului, Nick şi Claude au intrat şi ei în sală.

— Nu pot să cred că avem de-a face cu alt furt! a exclamat dr. Hooper. E îngrozitor! Tu ai fost ultima care ai umblat cu cartea asta, Sadie?

— Da. Am scos-o din depozit azi-dimineaţă.

— Şi n-ai văzut că lipsea pagina aceea?

— Nu am verificat.

Ar fi fost o adevărată nebunie dacă bibliotecarii ar fi fost nevoiţi să verifice pagină cu pagină fiecare volum cerut de cititori.

Nick a bătut uşor cu degetul în masă. Chipul lui neclintit nu trăda nici un

semn despre ce ar fi crezut despre răbufnirea lui Claude.

— Dar dacă a furat-o domnul Blount şi s-a prefăcut după aceea că a descoperit că lipsea?

— Ori eu, ori Claude am fost în sală şi l-am fi văzut, a spus Sadie. E o cameră mică. Ne-ar fi atras atenţia orice zgomot, oricât de mic, orice mişcare dubioasă. Mai ales după ultimele furturi. Am fost foarte atenţi, vă asigur.

Până şi Claude a încuviinţat din cap, întărind spusele ei.

— Uitaţi ce e, s-a adresat ea domnului Hooper. Susţin cu tărie să dăm publicităţii acest lucru. Dacă doriţi, pot eu să scriu un comunicat de presă.

— Nu, a răspuns scurt şi apăsat dr. Hooper. Ne aflăm pe punctul de a lansa o mare campanie de strângere de fonduri. Comitetul director nu vrea să se afle că ne dispar cărţi valoroase, căci asta i-ar putea descuraja pe donatorii potenţiali. Ne-ar compromite total obiectivul.

— Să ne compromită obiectivul? nu s-a putut abţine Sadie să nu izbucnească. Obiectivul nostru e să fim gardieni ai istoriei şi dacă se fură cărţi, atunci nu ne facem treaba cum trebuie.

— *Tu* nu-ţi faci treaba cum trebuie! a răbufnit dr. Hooper uitându-se mânios la Sadie, apoi la Claude şi după aceea la Nick, de parcă ar fi fost nişte elevi neascultători, după care s-a răsucit pe călcâie şi a plecat.

Lui Sadie îi era de ajuns. Şi-a apucat jacheta şi a ieşit, fără să se uite la Claude sau la Nick. La Claude, pentru că ştia deja că avea pe chip un rânjet superior. La Nick, pentru că nu putea îndura să-i citească mila pe care era sigură că o avea în priviri. Milă faţă de cât se făcuse de râs, cu cartea ei despre *Surviving Spinsterhood*, cu eşecul de la slujbă şi cu spectacolul îngrozitor făcut cu Claude.

În metrou, îndreptându-se spre sud, a întors situaţia pe toate părţile, cu ochii pironiţi la podeaua murdară a trenului şi la pantofii murdari ai străinilor din jur. Nu interpretase greşit semnalele lui Claude: după acel sărut el intenţionase să înceapă o relaţie cu ea, până în momentul când ea i-a pus capăt dur, fără nici o explicaţie. Şi chiar dacă motivele ei fuseseră întemeiate – era un mare fustangiu şi, în afară de treburile de serviciu, chiar nu aveau prea mult în comun –, s-ar fi cuvenit să aibă o discuţie cu el, ca între doi oameni maturi. Oricum, în adâncul sufletului ei, recunoştea că

luase decizii mânată de teamă. Pentru că, după despărţirea de Phillip, nu a mai avut pur şi simplu curajul să mai rişte. Gândul că ar putea din nou să iubească pe cineva, ca apoi să-l piardă, o sfâşia de-a dreptul.

A intrat la clubul CBGB, l-a rugat pe barman să-i ţină geanta şi punga inscripţionată cu sigla NPR[49] şi s-a strecurat, croindu-şi drum prin mulţime. Deşi era încă devreme, începuse deja un fel de maraton de formaţii muzicale.

Puştii de pe ringul de dans nu se sinchiseau să-i facă loc, dar asta nu o deranja. Chiar voia să intre cu forţa, să se simtă împinsă de umeri, şi coate, şi braţe, ştiind prea bine că vânătăile pe care le va avea mâine erau preţul pe care avea să-l plătească. Membrii formaţiei de pe scenă erau cinci băieţi plini de tatuaje, care răcneau nişte versuri neinteligibile în faţa unui public plin de admiraţie. A se afla în această mulţime o făcea să simtă că făcea parte din ceva, fără să mai punem la socoteală pericolul. A prins ritmul şi a început să ţopăie în rând cu tobele, cu ochii închişi, cu simţurile aţâţate, plină de energie. Din când în când mai deschidea ochii pentru o clipă şi zărea câte un inel prins în vreun nas, un tatuaj pe un gât, o picătură de sudoare lunecând pe un obraz. Părea că mulţimea cu zvâcnirile ei ample genera energia amplificatoarelor şi a chitarelor electrice, şi nu invers.

După câteva melodii, s-a retras în fine la bar.

Acolo stătea Nick, aşteptând.

A cerut barmanului să-i dea poşeta şi punga şi a trecut pe lângă el fără să-i spună ceva, dar el a urmat-o. S-a întors brusc spre el, simţind aerul rece care-i usca sudoarea de pe piele. Trebuie că arăta de pomină, cu părul răvăşit, duhnind a fum de ţigară şi a bere.

— Dacă crezi că eu sunt hoţul, nu mă mai urmări, arestează-mă mai bine sau fă ce-ţi cere datoria să faci.

— Am venit după tine pentru că ştiam că eşti supărată, a spus el, arătând cu degetul spre club. Ai reuşit să-ţi descarci năduful?

— Exact, domnule Tango!

— Ba domnul Salsa, dacă vrei să ştii! Cred că faci foarte bine.

— Chiar crezi? a întrebat ea după o pauză.

— Sigur că da. E anarhie. Îmi place contrastul. Bibliotecar de frunte ziua, punk rocker noaptea.

— Acolo, la club, mă iau de fraieră.

Ochii i s-au umplut de lacrimi. De ce îi spunea lui lucrul acesta?

— Ca și cu Claude. E așa de stânjenitoare toată chestia asta, a urmat ea după o pauză.

În seara trecută, mergând mai întâi la dans cu Nick și apoi stând de vorbă la cină, Sadie a acceptat posibilitatea de a-și asuma un risc. O atrăgeau felul cum își încrunta el sprâncenele când se concentra și faptul că era la fel de pasionat de poezie ca și de prinderea hoților. Putea ea să se tot ferească de trădări și durere, ascunzându-se din calea dragostei, dar în multe privințe asta era cam același lucru cu protejarea de vandali a ediției *Folio* prin ferecarea ei într-un seif sau cu încercarea de a-și păstra slujba, ascunzând ceva din trecut care ar fi putut să aibă o importanţă în prezent.

Venise momentul să fie sinceră. Fără secrete.

— Ce-ar fi să mergem undeva? a spus Sadie. Vreau să-ți spun ceva.

---

49. NPR – acronim al National Public Radio.

Capitolul optsprezece

New York, 1993

Sadie și Nick au pornit-o în sus pe Lafayette Street și s-au așezat pe treptele Teatrului Public. Dacă nu descoperea cine se afla în spatele furturilor, dacă i se păta reputația de bibliotecar, avea să-i fie greu să găsească de lucru într-altă parte, și atunci ce ar fi putut face?

— Eu sunt înrudită cu Laura Lyons, eseista al cărei soț, Jack Lyons, a fost administratorul Bibliotecii Publice din New York la începutul anilor 1910. Ei au fost bunicii mei.

— Nu mai spune!

— Chiar așa e. Numele de fată al mamei mele a fost Lyons. Și când era mică, a locuit câțiva ani chiar în bibliotecă. Când m-am angajat la bibliotecă, am fost curioasă să aflu despre vechiul apartament în care au locuit ei și despre viața lor acolo. Am făcut unele săpături și nu mi-a plăcut ce-am găsit.

— Adică ce anume?

— Că Jack și Laura Lyons erau bănuiți că furaseră cărți cât au locuit acolo. Pe vremea aia, Laura Lyons nu era deloc cunoscută cum e acum, așa că n-am crezut că e nevoie să spun cuiva. Dar recent am descoperit ceva mult mai tulburător.

— Ce vrei să spui?

— Se pare că, înainte de a muri, mama mea a dat de înțeles că tatăl ei – Jack Lyons – ar fi furat o „tamburină“. Eu tocmai am aflat de asta. De la nepoata mea de șase ani, deci nu am cum să verific dacă e adevărat.

— O „tamburină“? Să fie *Tamerlan*? a întrebat Jack, căzând pe gânduri. Deci tu crezi că bunicul tău a furat cartea aceea atunci, în 1913? Cea care nu a mai fost găsită?

— La drept vorbind, e foarte confuz totul. Mama a mai spus şi altceva despre faptul că au fost nevoiţi să plece de la bibliotecă pentru că a ars o carte. Habar nu am ce-a vrut să spună.

Nick a privit-o atent.

— Dar cu bunicul tău ce s-a întâmplat?

— A murit în 1914. E posibil să se fi sinucis.

Şi i-a povestit despre ultimele lucruri înscrise în jurnalul său: scară, frânghie, scrisoare.

Nick şi-a întors capul spre stradă.

— S-ar putea să nu aibă nici o legătură, dar trebuie să cercetez din toate unghiurile, ar fi trebuit să-mi spui de la bun început. Trebuie să ştiu dacă e vreun amănunt folositor, apoi a urmat după o pauză: Cred că s-ar cuveni să-l informezi pe domnul Hooper că ai o legătură cu familia Lyons.

— Aşa o să fac. Luni dimineaţă, la prima oră. Promit.

Nick s-a ridicat în picioare. Discuţia se terminase. S-a ridicat şi ea. Se simţea bine acum, că se destăinuise, în fine.

— Aş vrea să-mi arăţi tot ce ai găsit în arhive, a spus Nick.

— Sigur că da. Ne întâlnim în Sala cărţilor rare mâine la ora patru, e bine?

— Mâine la patru. Fără alte secrete.

— Fără secrete.

*

Sâmbătă, Sadie şi Nick s-au instalat la una dintre mesele dintr-un colţ al Sălii cărţilor rare. Ea i-a arătat raportul detectivului către director în care spunea că hoţul parcă „picase din cer“ .

În timp ce el citea nota, Sadie l-a întrebat dacă mai aflase ceva despre anticar.

— Proprietarul anticariatului J&M susţine că primise cărţile acelea prin curier şi că nu s-a întâlnit niciodată cu vânzătorul. I se ceruse să trimită banii cu mandat telegrafic într-un cont din străinătate.

Au răsfoit tăcuţi dosarele şi însemnările de-a lungul câtorva ani.

Brusc, Sadie a tras surprinsă aer în piept.

— Ce e? a întrebat Nick, aplecându-se peste umărul ei.

— Am parcurs și corespondența directorului din anul 1915 să văd dacă nu s-a rătăcit cumva ceva pe-acolo.

Și chiar așa se întâmplase. I-a întins un dosar.

— Uite, dosarul detectivului din 1914 care a ajuns aici.

Primul document era chiar o notiță scrisă de bunicul lui Sadie. Avea doar câteva rânduri, cu o caligrafie îngrijită, cu litere aplecate spre dreapta:

Regret răul pe care l-am făcut bibliotecii. Vina îmi aparține, ca și rușinea. Vă rog să spuneți familiei mele că îi iubesc. Jack Lyons

Sadie și-a îndreptat spatele.

— E un bilet de adio.

Nick a venit lângă ea și l-a citit, după care i-a atins ușor brațul.

— Îmi pare rău, Sadie.

— Asta înseamnă că hoțul era chiar bunicul meu?

Era o întrebare mai degrabă retorică, dar Nick i-a răspuns:

— Așa se pare.

Asta explica izolarea strictă a Laurei Lyons, după un scandal de acest fel. O familie zdrobită. Și Pearl, mama lui Sadie, știuse asta în tot acest răstimp.

A frunzărit dosarul mai departe.

— Se pare că volumele furate în 1914 au fost sustrase tot din zona depozitelor încuiate.

— Unde spune asta?

— Uite aici, a răspuns ea, arătând cu degetul pe pagină. Sunt înșirate locurile unde se găseau cărțile lipsă, inclusiv *Tamerlan* și o ediție princeps a *Firelor de iarbă.*

Și a rămas pe gânduri, privind prin încăpere.

— „Picat din cer“!

— Ce zici? a întrebat Nick, ridicându-și ochii spre ea.

— Ce exprimare ciudată. Că hoțul parcă „ar fi picat din cer“. Dacă am descifra asta, poate ne-am da seama cum intră acolo hoțul. Mi-a venit o idee, a exclamat ea, ridicându-se în picioare, parcă străfulgerată de răspuns.

După ce au înapoiat dosarele la arhivă, Sadie și Nick s-au îndreptat spre partea de sud a clădirii, spre Secția Artă și Arhitectură. Sadie s-a apropiat de pupitrul custodelui și a cerut planul de construcție al bibliotecii, așteptând

nerăbdătoare să-i fie adus.

— Nu sunt bune, a exclamat ea, desfășurând planurile pe o masă din apropiere. Sunt prea recente. Uite, sunt incluse și depozitele de sub Bryant Park.

Apoi s-a dus înapoi la custode și l-a întrebat:

— Dar planurile originale ale clădirii nu le aveți? De când a fost inaugurată?

— Da, le avem, dar va trebui să reveniți luni, a răspuns el, verificând în registre, și apoi uitându-se la ceas.

Au ieșit unul după altul și s-au oprit în hol, printre mulțimea de cititori care se revărsa spre ieșire.

— Îmi pare rău pentru ce am aflat astăzi, a spus Nick. Sper că nu te afectează prea tare.

— Nu mă surprinde, căci erau destule indicii. Asta a sfâșiat familia, și-mi dau seama cât de mult a afectat-o pe mama pentru tot restul vieții. Dar îmi pare rău că nu am putut să vorbesc cu ea despre această întâmplare, că a murit înainte ca să aflu despre ce era vorba.

— Eu trebuie să plec acum, a spus Nick, plecându-și ochii spre ea. Dar abia aștept să dăm de capăt poveștii ăsteia.

— Și eu la fel. Cred că suntem pe-aproape, cred că trebuie să fie o legătură cu povestea din trecut. Și am să fac tot ce ține de mine ca să prindem hoțul.

— A, n-am nici o îndoială. Nici nu știu ce m-aș fi făcut luna asta din urmă fără ajutorul tău. Așa că îți mulțumesc.

Venită din partea lui, confirmarea parteneriatului lor i-a stârnit un imbold de energie, îi venea să plângă și să râdă la un loc. Dar s-a abținut și a încuviințat sobră din cap:

— Cu plăcere.

După plecarea lui, Sadie și-a terminat alte câteva treburi în birou, gândindu-se încă la ce scrisese detectivul în raportul său: *picat din cer.* Dacă hoțul nu a avut cheia, poate că totuși se afla ceva în tavan, vreo trapă pe care ar fi putut-o deschide de la etajul aflat deasupra depozitului Berg. Încerca să-și imagineze cum arăta tavanul, dar nu reușea. Nu-i dăduse niciodată prin cap să se uite în sus.

După terminarea programului de lucru, depozitele se întindeau pustii în lumina slabă ce pătrundea pe ferestre, cu aleile lor dintre rafturi părând ca nişte canioane cu cărţi. Sadie a aprins lumina şi parcursese deja vreo zece metri când a auzit un hârşâit ciudat, ca şi cum cineva ar fi râcâit cimentul. A încremenit, ascultând, scrutând cu privirea în jur să prindă vreo mişcare, dar nu se clintea nimic. Poate că era doar sistemul de aerisire al bibliotecii.

— E cineva aici?

Vocea i-a răsunat printre rafturi, fără a primi vreun răspuns.

S-a îndreptat cât a putut de încet spre secţiunea Berg şi s-a uitat după colţ. Nu era nimeni. Pesemne că o copleşiseră emoţiile. A descuiat grilajul şi s-a uitat în sus, cercetând tavanul. Oţel compact. Dându-se un pas înapoi, cu privirea aţintită tot în tavan, era cât pe ce să se împiedice.

De pe raftul cel mai de jos, ieşea în afară capacul uneia dintre cutiile cenuşii de depozitare şi ea îl lovise cu călcâiul. S-a aşezat în genunchi. Lângă el se vedea o partea de jos a cutiei. Pe etichetă scria: *Jane Eyre, de Currer Bell (Charlote Brontë) ediţie princeps (1847), trei volume.*

Dar înăuntru se aflau doar două cărticele.

S-a uitat de jur împrejur, peste rafturi, pe podea. Nimic altceva.

Hoţul fusese acolo. Şi poate că mai era încă. S-a ridicat încetişor în picioare, atentă la orice sunet care l-ar fi trădat.

A ieşit, încuind uşa grilajului în urma ei. În acest răstimp s-a auzit trântindu-se undeva o uşă.

Era hoţul care fugea.

Sadie a rupt-o la fugă pe culoarul dintre rafturi şi a ieşit pe uşa pe unde intrase. S-a năpustit pe scări, urcând câte două deodată, auzind paşii hoţului, care traversa palierul de la etajul al doilea şi se îndrepta spre etajul al treilea. Când a ajuns pe palier, era să se împiedice de ceva.

Cartea *Jane Eyre* dispărută din depozit era aruncată pe pardoseala de marmură, cu coperţile deschise, asemenea unei păsări rănite.

A ridicat-o şi a vârât-o în sân ca să nu o scape pe jos, după care s-a năpustit în sus pe scări spre etajul al treilea. Pe ultima treaptă şi-a prins pantoful în marginea treptei şi s-a pomenit în aer, după care a căzut, izbindu-şi genunchiul şi mâna înainte de a se prăbuşi cu totul. Cartea i-a sărit din sân, alunecând cât colo pe pardoseală.

Dar s-a oprit dinaintea a două perechi de pantofi negri, bine lustruiți.

— Sadie?

Doctorul Hooper și Nick se uitau uimiți la ea. Nick a ajutat-o să se ridice, în timp ce directorul s-a aplecat și a ridicat cu băgare de seamă cartea de pe jos.

— Ce faci aici?

Îi pierise glasul de tot, din pricina plonjării stânjenitoare rămăsese fără respirație.

— Am fost jos, în depozit, a reușit să rostească în fine, recăpătându-și răsuflarea. Hoțul era acolo. Am alergat după el. Acum e aici, sus.

Domnul Hooper s-a uitat la ea neîncrezător.

— Ești sigură? Noi n-am văzut pe nimeni pe-aici.

Ea a scuturat din cap, gâfâind încă.

— Ba da, e pe-aici pe undeva.

Și s-a repezit spre ușa de la capătul holului, care dădea în Secția de Artă și Arhitectură. Era încuiată. A încercat și la celelalte uși de pe palier, după care i-a urmat exemplul și Nick, încercând pe partea cealaltă. Toate ușile erau încuiate. Era deschisă doar toaleta femeilor și Sadie s-a repezit înăuntru, pregătită să-și încolțească prada, dar toate cabinele erau goale.

A ieșit dezamăgită și nedumerită.

— Era cu mult înaintea mea, dar trebuie că l-ați văzut. Se afla prins între noi trei. Unde s-o fi dus?

Directorul nu mai părea interesat de hoț, ci se uita în schimb țintă la Sadie, cu maxilarele încleștate.

Brusc, Sadie și-a dat seama cu ce semăna scena aceea. O femeie scrântită cu o carte rară asupra ei, alergând după un suspect imaginar.

Singură în bibliotecă, după program. Hoțul era ea!

Capitolul nouăsprezece

New York, 1914

Laura a traversat Sala cataloagelor cu inima plină de fericire, dar și de durere. Amelia ar fi vrut ca ea s-o însoțească la Londra, dar așa ceva nu era cu putință. De fapt, Laura jurase, glumind doar pe jumătate, că avea să facă tot ce-i stătea în putere să o determine pe Amelia să rămână la New York. Așa că-i rămâneau doar cele câteva luni de vară ca să o convingă să nu plece, să nu o lase de izbelişte. Măcar o dată pe zi, în timp ce călătorea cu trenul suspendat sau mătura prin casă, Laura se lăsa pradă visării, închipuindu-și cum ar fi să poată acționa după pornirile ei cele mai năvalnice, să-și poată clădi viața împreună cu Amelia. Și cu Harry și Pearl alături. Jack va fi supărat, bineînțeles, la început, dar își va putea găsi cu ușurință o altă nevastă, una dornică să-și îndeplinească rolul pentru care Laura nu fusese în stare, și aveau să rămână prieteni cu toții.

Dar acesta era doar un vis.

Mama Laurei o încurajase să-și urmeze pasiunea. Aceasta a dat rezultate minunate în ce-l privea pe Jack și inclusiv pe copii. Dar acum avea o nouă pasiune, care i-a apărut pe neașteptate și pe care voia să o exploreze mai departe. De ce n-ar fi făcut-o? Bărbații făceau asta tot timpul, cu alte femei sau în munca lor. Seara trecută, la cină, Jack le-a spus că va fi nevoit să-și petreacă tot timpul liber stilizându-și manuscrisul, dacă voia să-l predea la termen. Acesta era pasiunea lui, amanta lui. A ei era Amelia.

Dar, pe de altă parte, cum s-ar fi simțit ea dacă Jack chiar ar fi avut o iubită? Aceasta era însă o altă problemă la care nu voia să se gândească. El era un om bun și l-ar fi distrus să afle că ea și-a aflat în altă parte iubirea trupească. Va trebui să găsească răgazul să se gândească la toate acestea, de dragul copiilor și al familiei sale.

Amelia venise cu ideea ca Laura să vorbească sâmbătă la Clubul Heterodoxy despre problema dreptului la vot, ca să le dovedească talentul ei de scriitoare. Laura de-abia aştepta să-şi adune ideile. Şi va putea astfel să-şi stăpânească mintea să nu o ia razna din pricina gândului permanent la Amelia, la cât de nenorocită ar fi dacă dragostea lor s-ar risipi.

A completat câteva fişe de consultare de cărţi şi, aşteptând să-i fie aduse din depozite, s-a aşezat la una dintre mesele lungi, nerăbdătoare să se apuce de citit. Peste trei ore, cu ochii arzându-i de oboseală, s-a îndreptat spre Sala periodicelor de la primul etaj. *New York Times* publicase recent un interviu cu doamna Ava Belmont, una dintre conducătoarele mişcării pentru sufragiul feminin, şi Laura voia să citeze din el în prezentarea ei.

Jack o dojenise atunci când, intrând pentru prima dată în Sala periodicelor, o asemănase în glumă cu bârlogul unui capitalist bolnav de gută, cu pereţii săi lambrisaţi cu lemn de nuc şi cu portalul bogat ornamentat de la intrare. Uitându-se mai atentă, descoperise peste tot mici surprize discrete, cum ar fi fost perechea de delfini sculptaţi în piedestalul mesei şi panourile din tavan încrustate cu cocoşi şi vulturi. De atunci nu încetase să se minuneze de felul în care John Mervent Carrère şi Thomas Hastings, arhitecţii clădirii, izbutiseră să strecoare un aer proaspăt de fantezie în construcţia lor impozantă. Trebuia numai să ştii unde să te uiţi.

S-a aşezat pe singurul scaun neocupat, în locul unde stătea deschis pe masă ziarul *New York World* al lui Joseph Pulitzer, cel care înfiinţase Facultatea de Jurnalism. Amintirea eşecului a făcut-o să se cutremure toată.

În timp ce-l împăturea ca să-l dea de-o parte, i-a atras atenţia un titlu:

CLUBUL SECRET AL FEMEII MODERNE
DAT ÎN VILEAG

Nu, nu era cu putinţă.

În primul paragraf, Laura şi-a recunoscut propriile cuvinte, apoi la fel în următoarele. Articolul se întindea pe trei coloane, fiind mult mai mic decât disertaţia ei de masterat, dar era cel mai mare de pe pagina aceea. Lucrarea ei fusese scurtată în aşa fel încât să reiasă toate comentariile impudice ale femeilor, scoţându-se contextul care le explica cuvintele şi comentariile. Rezultatul final arăta că Heterodoxy Club era un sălaş de vulpi nesăţioase,

hotărâte să răstoarne cu forţa ordinea patriarhală.

La sfârşitul articolului scria: *articol scris în exclusivitate pentru New York World de domnul George Wakeman, profesor la Facultatea de Jurnalism de la Universitatea Columbia.*

Netrebnicul acela publicase articolul ca fiind scris de el. Dacă îl citeau, membrele clubului aveau să-şi dea seama că ea era în spatele lui sau că cel puţin îi dăduse informaţiile. Şi aveau să o dea afară, să o insulte. S-a lăsat să cadă pe scaun, nemaiputându-se ţine pe picioare, cu pumnii încleştaţi. Amelia avea să o urască de-acum înainte, crezând că se folosise de ea în tot acest răstimp, doar ca să-şi facă rost de un subiect de senzaţie.

— Dar nu a fost scris ca să fie publicat!

Vocea i-a răsunat ca din adâncuri, de parcă nu i-ar fi aparţinut, şi a fost pe dată admonestată de bibliotecarul supraveghetor să tacă din gură.

Şi-a adunat lucrurile şi a rupt-o la fugă.

*

Laura a ajuns târziu la întrunirea de sâmbăta a Clubului Heterodoxy, deşi asta era ultimul lucru pe care ar fi vrut să-l facă, dar Harry se plânsese că-l durea burta, aşa că înainte să plece i-a dat nişte medicamente de digestie şi l-a băgat în pat. Jack lucra în biroul lui de acasă toată ziua şi i-a promis că o să-l mai supravegheze el.

Sperase că ar fi putut ajunge acolo mai devreme şi o va trage de-o parte pe Amelia şi pe alte câteva membre pe care le cunoştea bine şi le va explica ce se întâmplase. În schimb, a ajuns chiar când începea întrunirea şi toată lumea se aşezase deja, cu Marie Jenney Howe, fondatoarea clubului, dinaintea lor.

Spre stupoarea ei, Marie ţinea în mână un exemplar din *New York World*.

Laura o admirase pe Marie pentru calmul de care dăduse dovadă în întrunirile la care participase – indiferent cât de tare se aprindeau discuţiile –, dar acum s-a întors spre Laura şi a spus plină de dispreţ:

— A apărut şi vinovata.

Laura a zărit-o pe Amelia în primul rând, dar nu s-a putut uita înspre ea, căci se simţea copleşită de ruşine.

S-a îndreptat spre capătul încăperii cu picioarele tremurându-i, rămânând

la o oarecare distanţă de Marie.

— Îmi pare rău, a fost o neînţelegere, a început Laura.

Dar a fost întreruptă de cineva din spate.

— Ieşi afară! Sau ai de gând să dai fuga la maşina de scris ca să scrii şi despre asta acum?

— Ajunge! a intervenit Marie ridicând o mână. Doamnă Lyons, de la bun început vi s-au spus clar care sunt regulile: că orice se discută în această încăpere nu se dă publicităţii. Am instaurat acest lucru pentru ca membrele noastre să se simtă libere să vorbească şi să exploreze idei radicale fără ca presa să le denatureze. După cât spun membrele noastre citate în articol, informaţiile cuprinse acolo nu puteau fi oferite decât de dumneavoastră, indiferent cine a scris articolul. Aţi denaturat tot ceea ce reprezentăm noi, tot ceea ce spunem noi. Ce aveţi de spus despre asta?

Laura a tras adânc aer în piept.

— Vă cer scuze cu toată sinceritatea şi dumneavoastră, şi tuturor membrelor. E adevărat că am scris o relatare despre club pentru un seminar de la Universitatea Columbia, dar nu a fost publicat niciodată, vă jur. Fără ştiinţa mea, îndrumătorul meu l-a măcelărit cum a vrut el şi l-a publicat în *New York World* sub numele lui. Eu nu am avut cunoştinţă despre asta. Respect toată activitatea şi lupta dumneavoastră şi nu aş fi încuviinţat niciodată aşa ceva, dacă aş fi ştiut că se va întâmpla.

Laura rămăsese în picioare dinaintea lor, aşteptându-le judecata, ca un criminal la proces. Învinuirea făcea să o usture carnea pe ea, de parcă ar fi luat foc.

— Ne-ai distrus reputaţia şi strădaniile, a urmat Marie în cele din urmă. Eşti exclusă din clubul nostru. Trebuie să pleci pe dată.

Laura s-a conformat şi a ieşit fără să se uite la nici una dintre membre, simţindu-se însă săgetată de privirile lor. A luat-o pe scări în jos şi a ieşit pe uşa principală. Acolo s-a oprit, apucându-se de balustradă. S-a ales praful de tot, indiferent ce a vrut să facă.

Îşi tăiase într-o clipită accesul la toate sursele şi contactele pentru carte, pentru orice articole ar fi vrut să mai scrie. Singură îşi atrăsese această nenorocire, căzând pradă tentaţiei, şi doar ea era de vină. Pe stradă, o trecătoare a privit-o îngrijorată, şi atunci şi-a dat seama că-şi plângea de

milă. Și-a șters obrajii și s-a forțat să-și revină în fire.

Cel mai tare o durea pierderea acelui grup de femei, căci nu avea unde să-și găsească alte modele de viață la fel ca ele. Ele urmau o cale total diferită de celelalte femei pe care le cunoștea, și își dorise cu încrâncenare să facă parte din valul acela de schimbare. Dar acum nu mai era cu putință. Totul se năruise. Și mai tare o durea pierderea Ameliei. Cum o dezamăgise și o trădase în fața colegelor și prietenelor ei! Nu avea să-și ierte niciodată că-i produsese o astfel de durere.

A pornit-o înainte pe stradă, gândindu-se că avea să meargă pe jos până acasă, ca pedeapsă pentru toate greșelile sale.

— Laura!

A așteptat ca Amelia să o prindă din urmă. Nu a surprins-o că ieșise din întrunire ca să vină după ea – o dovadă de curaj. Așa știa Amelia să-și croiască drum prin lume, fără să-i fie frică de ceea ce ar gândi sau spune alții. Dacă ar fi putut și ea să fie la fel de tare!

— Mare curaj ai avut să vii, Laura!

— Trebuia să vin. Eram datoare măcar cu atâta lucru, deși eram convinsă că nu va servi la nimic. Dar măcar tu mă crezi, nu-i așa? Că nu am știut că o să fie publicat? Jur, abia ieri am aflat. Profesorul mi-a furat articolul, fără să-mi ceară voie. Și mai rău chiar, l-a schimbat în așa fel, încât să-l facă să sune negativ. Ți-aduci aminte că ți-am spus că a mai furat idei și de la alți studenți?

— Da, mi-aduc aminte.

— Slavă Domnului! a exclamat Laura, ușurată.

— Dar nu te iert, totuși.

Vocea îi era rece, tăioasă.

— Nu am vrut ca lucrurile să se întâmple așa.

Amelia s-a uitat în pământ, apoi și-a ridicat privirea spre Laura, ca și cum ar fi încercat să-și țină firea.

— N-ar fi trebuit de la bun început să scrii ceva despre Club.

Laura a dat să-i răspundă, dar Amelia a oprit-o, ridicând mâna.

— Te-ai folosit de mine, te-ai folosit de noi toate ca să faci impresie bună profesorului tău. Bravo, ți-a ieșit de minune! I-a plăcut atât de mult ideea ta, că ți-a furat-o. Dar greșeala tot a ta este, numai a ta, că suntem denigrate în

presă. Tu ai pornit-o, nu el. Și de Club ce-are să se aleagă? Care femeie o să se mai înscrie și o să ne mai creadă când spunem că poate vorbi liber, că poate progresa? Simt că mă sufoc de supărare!

— Îmi pare rău. Regret nespus că te-am dezamăgit.

— Pe mine? Dar pe celelalte?

— Da, și pe ele, bineînțeles. Dar pe tine în mod special. Te rog, Amelia, trebuie să mă ierți.

— De ce?

Nu a mai urmat nici un răspuns. Laura nu a putut să rostească vorbele pentru că, văzând cum o privea Amelia, ca pe o mare dezamăgire, bună de nimic, și-a dat seama că se terminase totul. Se terminase cu sărutările, cu discuțiile în fața șemineului. A încercat să-și aducă aminte ultimul lor sărut, dar nu a mai putut. Cum era cu putință? Dacă ar fi știut că era ultimul, ar fi adăstat mai mult, trăgându-i respirația Ameliei mai adânc în propriul piept.

A năpădit-o rușinea. În anul care trecuse, Laura își căutase împlinirea și o găsise în persoana Ameliei și în propria muncă.

Acum rămăsese fără amândouă, pentru că le distrusese cu mâinile ei.

S-a întors să plece, dându-și seama că dacă mai rămânea încă o clipă, inima i-ar plesni în piept.

Capitolul douăzeci

New York, 1914

Laura a intrat în apartamentul din clădirea bibliotecii, pregătindu-se să nu se lase zdrobită de zarva vieții de familie, și a rămas nedumerită de liniștea ce a întâmpinat-o acolo. Poate că Jack a dus copiii în parc, iar asta ar fi însemnat că Harry se simțea mai bine. S-a dus în bucătărie și a început să scoată mâncarea din frigider pentru cină, când în pragul ușii a apărut Pearl.

Laura s-a albit toată la față când i-a văzut chipul scăldat în lacrimi.

— Pearl? Ce-ai pățit?

— Bine c-ai venit acasă! Unde ai fost?

— În oraș, a răspuns ea, îngenunchind dinaintea fetiței. Ce s-a întâmplat? Unde sunt tata și cu Harry?

Laura nu a putut desluși răspunsul pe care i l-a dat Pearl, suspinând cu capul pe umărul ei.

— Unde?

— La spital, a repetat Pearl, ridicându-și capul. La Bellevue.

Laura s-a ridicat iute în picioare.

— Dar ce s-a întâmplat?

— Lui Harry i-a fost rău și-apoi a făcut o criză. Tata a dat fuga cu el la spital și mi-a spus să stau să te aștept acasă.

— Când s-a întâmplat asta?

— Nu știu.

— Hai, trebuie să plecăm, a spus Laura, luând-o de mână.

A străbătut cu greu cu un taxi prin trafic, s-a năpustit în goană amețitoare pe culoarele spitalului, târând-o pe Pearl după ea, până l-a zărit pe Jack, stând în dreptul unei uși. Ușurarea ce i s-a văzut pe față când s-a apropiat de el nu a făcut decât să-i sporească sentimentul de vinovăție ce i se aduna în

suflet.

— Harry e înăuntru? a întrebat ea, dând să apese pe clanţă, dar Jack a oprit-o.

— Nu avem voie să intrăm. E periculos.

— De ce?

Vedea pe geam şiruri de paturi pline de copii, printre care se mişcau câteva surori medicale.

— E foarte rău. Hai, vino să ne aşezăm aici.

— Nu, trebuie să-l văd.

— Nu îţi vor da voie înăuntru. Am încercat şi eu. Şi, pe deasupra, uşa e încuiată.

Dar ea a apăsat pe clanţă să se convingă.

— Spune-mi despre ce e vorba.

— Febră tifoidă.

— Nu se poate, a spus ea, scuturând din cap. Nu are nici o noimă.

Apa potabilă de la bibliotecă era adusă printr-un apeduct direct de la rezervoarele de apă din regiunea de nord, deci era curată.

S-a apropiat de ei un doctor în halat alb. Jack s-a repezit în direcţia lui şi l-a apucat de cot.

— Domnule doctor, dacă aveţi o clipă…

Iritat, doctorul şi-a tras braţul şi a bătut la uşă.

— Nu pot să vorbesc acum, domnule.

I-a făcut semn cu capul unei asistente dinăuntru, care i-a descuiat.

— N-am putea să ne vedem fiul, vă rog?

— Nu, nu se poate, a răspuns doctorul, abia întorcând capul spre ei, cel puţin nu acum.

Laura a început să plângă şi doctorul a oftat exasperat.

— Care e al dumneavoastră?

— Harry Lyons, i-a răspuns Jack.

— Aha, tocmai l-au adus în salon. De când are tusea asta seacă?

Uşurată că se putea concentra asupra unui lucru concret, Laura s-a gândit puţin: înainte ca ea să cadă la examenul de la Columbia, fusese preocupată de lucrarea de masterat, când Harry venise să i se plângă că îl doare în gât. Îi pusese mâna pe frunte şi şi-a văzut de treabă mai departe, căci trebuia să

nu depășească termenul.

— Cam de vreo două săptămâni, a răspuns ea în șoaptă.

— Și s-a înrăutățit pe parcurs?

— Cred că da. Sigur.

Nu ar fi trebuit să-l lase singur astăzi. Fusese atât de egoistă.

— Și n-ați observat niște pete mici roșii pe umeri și pe piept?

— Astăzi dimineață a venit tare necăjit la mine, a intervenit Jack, și mi le-a arătat. Apoi s-a băgat la loc în pat, și când m-am dus să văd ce face, nu a mai reacționat în nici un fel.

— Intrase în ceea ce se numește criză tifoidă. Vom face tot ce ne stă în putință să îl îngrijim, dar ar fi trebuit adus mai demult. Între timp ar trebui să vă vaccinați. Să nu-i luați în seamă pe tâmpiții ăia care spun că produce tuberculoză. Nu pățiți nimic, e foarte sigur.

— Bineînțeles. Când o să putem să ne vedem fiul? a întrebat Laura.

— Când se va face mai bine. Dacă se va face mai bine. Până atunci să aveți grijă să le spuneți profesorilor de la școala lui că are febră tifoidă. N-avem nevoie să izbucnească o molimă acolo.

Doctorul a trântit ușa în urma lui. Laura și-a apăsat fața pe geam, străduindu-se să-l vadă pe Harry printre copii. I-a zărit capul din profil, cu năsucul lui cârn atât de drag, în patul cel mai depărtat de ușă. Avea ochii închiși și obrajii roșii, de parcă fusese pălmuit. Cum de nu știuse?

Febră tifoidă. Boala care îi ucisese pe tatăl și pe fratele Ameliei. S-a răsucit spre Jack.

— Trebuie s-o aducem pe Amelia aici. Ea știe bine despre ce e vorba, o să ne poată ajuta.

— Da, dacă zici tu, a spus Jack, încruntându-se. Am crezut că te întorci mai devreme, după ce ți-ai făcut prezentarea la întrunire.

— Știu, îmi pare atât de rău. Am venit pe jos acasă până la urmă.

Că timp irosit ca să-și deplângă soarta nefericită, când ar fi trebuit să se afle lângă fiul ei.

Pe fereastră l-a văzut pe Harry deschizând gura și închizând-o la loc. Să o fi strigat pe ea? N-a răspuns nici o soră. Ce chin să îl vadă suferind fără să-l poată ține de mână și să-l aline în vreun fel. Îi venea să spargă geamul, să deschidă ușa și să-l cuprindă în brațe.

A chemat-o pe mama ei să o ducă acasă pe Pearl şi ei şi-au petrecut restul zilei stând de pază la uşa salonului, punând întrebări oricui, asistentă sau doctor, care ieşea sau intra. Una dintre asistente a fost amabilă şi s-a oferit să-i spună lui Harry să se uite spre ei şi, spre încântarea Laurei, el şi-a îndreptat ochii, privind ţintă spre ea, cu un zâmbet uşor pe buze. Şi acel semn l-a resimţit ca pe o mare victorie. El ştia acum că ei se aflau acolo şi că era îngrijit.

Pe când vedeau pe fereastra de la capătul culoarului cum se întunecă afară, Laura a auzit zgomot de paşi şi a recunoscut mersul egal, apăsat al Ameliei. Primise biletul de la ea. Amelia le-a pus nişte întrebări, vorbindu-le scurt, atingându-i în treacăt braţul Laurei să o consoleze. Atingerea era blândă, liniştitoare, doar atâta tot. Ea a cerut unei asistente să cheme doctorul, iar asistenta a clipit uimită, recunoscând-o, şi a dispărut pe coridor.

Doctorul a venit imediat, iritarea din glas de mai devreme prefăcându-se în cordialitate veselă.

— Doamna doctor Potter! Sunt doctorul Bell. Ce surpriză să ne vizitaţi secţia!

— Vă mulţumesc, mă interesează unul din pacienţii dumneavoastră, Harry Lyons. Ştiţi, eu sunt o bună prietenă de-a mamei lui, a adăugat ea, aruncându-i o privire Laurei.

— Desigur! Nu doriţi să veniţi cu mine să consultăm pacientul împreună?

Amelia a întrebat-o pe Laura din priviri, iar ea şi-a arătat răspicat încuviinţarea.

Laura şi Jack i-au urmărit prin geam pe cei doi doctori vorbind acum cu Harry, care a râs de ceva ce spusese Amelia.

În cele din urmă au ieşit din nou pe coridor.

— Harry este destul de bine, a zis Amelia. Doctorul Bell mi-a promis că o să ne ţină la curent, şi pe mine, şi pe voi. Credem că se va însănătoşi complet.

Doctorul le-a zâmbit larg şi a plecat.

— Amelia, îţi mulţumesc că ai venit până aici, a spus Laura, înghiţind cu greu. Ştiu cât eşti de ocupată.

— Bineînţeles, sunt bucuroasă să ajut ori de câte ori pot.

Jack a făcut un pas în față și i-a întins mâna:

— Doamnă doctor Potter, așa cum a spus și soția mea, ați fot atât de amabilă să puneți o vorbă bună pe lângă doctorul Bell. Familia noastră vă este forte recunoscătoare.

— Cu plăcere, domnule Lyons.

Apoi s-a lăsat tăcerea. Era ciudat să o vadă din nou pe Amelia, ca și când ar fi întâlnit o prietenă intimă și o străină totodată. Laura știa totul despre ea – că îi plăcea ceaiul cu două linguriţe de zahăr și avea un semn din naștere pe șale –, dar în clipa aceea chipul ei părea o fortăreață impenetrabilă. Încă o dată, Amelia îi făcuse un serviciu enorm, și Laura nu avea ce să-i ofere în schimb. Probabil că abia aștepta să scape de-acolo.

— Probabil că trebuie să te întorci. Îți mulţumesc încă o dată.

Amelia s-a răsucit pe călcâie și a plecat, aruncându-i Laurei doar o privire scurtă.

Luni, Harry stătea deja ridicat în pat și mânca din nou. Asistenta cea drăguță i-a citit o scrisoare de la Laura și Jack în care îi spuneau cât de mult îl iubesc și să aibă grijă să se facă bine. Harry a reușit chiar să le facă un semn cu mâna.

— Ați putea foarte bine să mergeți să vă vedeți de treburi, le-a spus doctorul Bell luni dimineață. Nu ajută cu nimic dacă pierdeți vremea aici.

Laura și-a îndreptat spatele, așezându-se mai bine pe bancă, asemenea unui călător care așteaptă un tren ce nu avea să mai sosească niciodată. Jack s-a așezat și el lângă ea, dar l-a cuprins neastâmpărul iute. Se ridica în picioare, se așeza la loc, se plimba de colo-colo, se uita pe geam. După o jumătate de oră i s-a adresat Laurei:

— Mai bine m-aș duce înapoi acasă acum, că tot ne-a spus doctorul că putem pleca. Și-aș mai putea să lucrez la carte.

Ea nu i-a răspuns.

Pe la ora patru, amintindu-și recomandarea doctorului, Laura a trecut pe la școală. A fost primită imediat de director – un bărbat înalt, slab, așezat la un birou pe care bătea darabana cu degetele.

— Doamna Lyons.

— Da.

Laura i-a explicat despre ce era vorba, că ceilalți elevi trebuie să fie

vaccinaţi neapărat, căci şi ea, Jack şi Pearl se vaccinaseră cu toţii.

— Febră tifoidă? a exclamat directorul, oprindu-şi darabana degetelor. O să-i anunţăm pe părinţi. Când anume s-a îmbolnăvit?

— Acum vreo două săptămâni. Nu mi-am dat seama la început, am crezut că e doar o răceală. Tuşea numai. Aşa a început şi nu am bănuit că era chiar atât de grav.

— A, atunci e bine, i-a tăiat el scurt vorba. Nu e nici un pericol.

— Cum adică?

Nu putea să înţeleagă ce voia să spună. Dacă Harry se însănătoşea, asta nu însemna că ceilalţi elevi nu ar fi contaminaţi. Nu-şi dădea seama exact cum funcţiona treaba asta, dar nu părea logic deloc.

— Dacă el s-a îmbolnăvit doar acum două săptămâni, n-avea cum să contamineze pe nimeni.

— Ce vreţi să spuneţi?

Directorul s-a uitat într-un carnet cu coperte de piele plin de nume şi x-uri, un catalog de prezenţă după câte se părea.

— Da, uitaţi, am dreptate.

Laura clocotea de furie. Omul era evaziv, şi ea nu înţelegea care era motivul. Boala lui Harry o făcea să-şi piardă iute răbdarea.

— Dreptate… în ce privinţă?

— Harry nu a mai venit la şcoală de două luni.

— Harry? Harry Lyons? Cum să nu vină?

— Îmi este teamă că aşa e, doamnă Lyons, a spus el, umezindu-şi degetul cu limba şi întorcând pagina. Două luni! După prima săptămână de absenţă, v-am trimis o scrisoare prin fiica dumneavoastră, dar nu am primit nici un răspuns. Cu cât a lipsit şi cu cât o să dureze boala – ceea ce este desigur foarte neplăcut – va fi nevoit să repete anul.

Într-un fel îi venea să şi râdă. Gândul că Harry ar putea rămâne repetent era mult mai puţin important acum decât ar fi fost cu câteva zile mai devreme, înainte de a se fi îmbolnăvit. Cel puţin era în viaţă.

Dar de ce nu se dusese la şcoală două luni de zile?

Unde fusese?

*

Scrisoarea pe care i-o dăduse directorul lui Pearl stătea pe biroul lui Jack, sub un teanc de cărţi. Laura avea senzaţia că Pearl nu voise să-l bage în bucluc pe fratele ei şi o îndesase acolo, unde avea toate şansele să nu fie luată în seamă. Dacă ea ar fi stat acasă şi nu ar fi mers la facultate sau în oraş în căutare de subiecte de scris, Pearl i-ar fi dat-o imediat ce a primit-o. Aşa că Laura dădea vina pe ea, nu pe fiica ei, pentru această scăpare. Întrebată, Pearl susţinuse cu tărie că Harry a mers zilnic cu ea la şcoală şi că la sfârşitul orelor de curs a aşteptat-o în curtea şcolii, de unde au mers împreună acasă. După ştiinţa ei, Harry fusese în şcoală în tot acest răstimp, ca şi ea.

A doua zi când s-a dus să-l vadă pe Harry la spital, a aflat cu bucurie că fusese scos din carantină şi mutat în salonul pentru copii, unde putea să stea cu el în fiecare dimineaţă. Era încă moleşit, dormea mai tot timpul, dar febra îi mai scăzuse şi avea şanse bune de vindecare. Tare ar mai fi vrut să-l ia la întrebări, dar s-a abţinut. Nu ar fi vrut în nici un fel să-l dea peste cap cât era încă slăbit.

În după-amiaza aceea, a ajuns mai devreme la şcoală, la terminarea orelor. Aşteptând-o pe Pearl să iasă, a privit cu atenţie mulţimea de copii, până a dat de un băiat care i se părea cunoscut. Şi-a amintit că-l cheamă Sam. Venise o dată sau de două ori pe la ei împreună cu Harry, pe la începutul anului şcolar. Jack îi prinsese jucând baseball în Sala Stuart, folosind cărţi pe post de baze, şi nu i-a certat prea tare, spre uşurarea Laurei. Căci nu era uşor să creşti într-o instituţie atât de venerabilă.

— Sam?

Băiatul s-a întors spre ea.

— Eu sunt mama lui Harry. Ai fost pe la noi, la bibliotecă, a început ea, apropiindu-se şi aplecându-se spre el, ca să ajungă la nivelul feţei lui. Am aflat că în ultima vreme Harry nu a fost la şcoală. Ştii cumva unde s-a dus?

Sam a ridicat din umeri.

— Poţi să-mi spui, nu-ţi face probleme. Ştii, el s-a îmbolnăvit foarte rău şi s-ar putea ca şi alţii pe lângă care a stat să se îmbolnăvească la fel de rău. Ai fi un mare erou dacă mi-ai putea spune ceva.

Auzind cuvântul „erou“, băiatul s-a înviorat, îmbătoşându-se şi privind-o drept în ochi.

— Păi începuse să meargă în oraş, pe Fourth Avenue cu nişte băieţi.

— Unde anume?

— Pe la Union Square.

— Oare îl cunosc pre vreunul dintre băieţii ăia? Cum aş putea să dau de ei?

— Unul din ei, Paddy Roşcovanul, a fost la noi la şcoală.

— Aşa îl cheamă?

— Da, că are părul roşu.

— Mi-ai fost de mare ajutor, Sam. Spui că a fost elev aici la şcoală?

— Nu l-am mai văzut de mult. Nu mai vine la şcoală.

— E de vârsta voastră?

— Nu, mai mare, are vreo cin'şpe ani.

Ce-o fi fost în capul lui Harry să se împrietenească cu un băiat ca acela, mai mare, care să se fi lăsat de şcoală? Ar fi trebuit să ştie toate acestea. Dacă ar fi stat acasă, poate că ar fi băgat de seamă. Cu siguranţă ar fi aflat.

I-a mulţumit lui Sam şi, după ce a dus-o pe Pearl acasă şi a pus-o să îşi facă lecţiile, şi-a îmbrăcat din nou haina.

— Iar pleci? a întrebat-o Pearl, care o privea din pragul bucătăriei.

— Îmi pare rău, scumpo, a răspuns Laura, sărutând-o pe frunte, dar trebuie să aflu unde a umblat Harry în tot timpul ăsta. Mă întorc până la cină.

În Union Square era mare forfotă de maşini şi de lume, dar nici urmă de vreun băiat cu părul roşu, după câte vedea Laura. A luat-o în jos pe Fourth Avenue, uitându-se cu atenţie la intersecţiile cu alei mai mărunte. Fără nici un rezultat.

Întorcându-se înapoi, a dat ocol piaţetei, închipuindu-şi-l pe fiul ei acolo… ce-ar fi putut face în locul acela? Nimic din ce-i spuseseră directorul şi Sam nu avea nici o noimă. Harry nu era dintr-aceia care să chiulească de la şcoală şi să-i mintă pe Jack şi pe ea. Avea o fire sensibilă, înţelegătoare, asculta atent ori de câte ori se certa ea cu Jack, urmărindu-i din priviri pe amândoi. În ultima vreme, când încordarea între părinţi crescuse atât de mult, simţise probabil nevoia de o mângâiere mai mare decât putuse ea să-i ofere.

Într-un anume fel, Laura fusese întotdeauna convinsă că totul va fi bine

dacă îi iubea pe toţi îndeajuns de mult, că dragostea va fi ca un strat de zăpadă care va acoperi crăpăturile şi marginile zdrenţuite ale universului lor, prefăcându-le într-o întindere netedă, albă. Poate că s-a înşelat.

O străfulgerare de culoare i-a atras atenţia. Lângă statuia ecvestră a lui George Washington se adunase un grup de băieţi, dintre care cel mai înalt avea o claie de păr roşcat acoperită de o şapcă.

S-a apropiat cât de mult a putut înainte de a-l striga fără să ridice prea tare vocea. Nu voia să-i sperie şi să-i vadă împrăştiindu-se.

— Paddy Roşcovanul?

Băiatul s-a îndreptat ţanţos spre ea cu o alură impertinentă pe care, în alte împrejurări, Laura nu ar fi îngăduit-o unui copil de vârsta aceea.

— Da’ cine eşti dumneata să întrebi?

— Sunt mama lui Harry Lyons.

— Şi ce dacă? a ripostat băiatul fără să clipească.

— Harry e bolnav, a făcut febră tifoidă. Voiam să vă avertizez să fiţi atenţi, poate că aţi luat-o şi voi.

Paddy şi-a rotit privirile peste băieţii din jur, zâmbind cu gura strâmbă.

— Ce ziceţi, măi, suntem bolnavi? Leşină careva dintre voi? Ziceţi-mi şi-o să vă prind eu! a rostit el, uitându-se rânjind la Laura.

— Asta e treabă serioasă. E o boală cumplită. Harry a fost foarte rău bolnav.

— Da’ eu nu ştiu pe nimeni cu numele ăsta!

— Nu vreau să vă bag în bucluc, credeţi-mă. Vreau doar să ştiu ce-a făcut Harry în ultimele luni. Ştim că nu s-a mai dus la şcoală. V-aţi cunoscut la şcoală? Aşa a fost? Şi v-aţi hotărât după aia să chiuliţi? a turuit ea, încercând disperată să se facă înţeleasă. Nu vă consider vinovaţi, bineînţeles, dar vreau să ştiu.

— Păi nu ţi-am spus, măi femeie, că nu ştiu nici un Harry?

Băieţii ceilalţi râdeau pe înfundate.

— Vă rog, a mai încercat Laura încă o dată. Am să vă dau şi nişe bani, dacă asta vreţi. Eu şi cu soţul meu vrem să ştim de ce.

— N-avem noi nevoie de banii voştri. Nu te cunosc şi nici pe el nu-l cunosc, s-a stropşit Paddy, scuipând la picioarele ei.

— Dacă e vreunul dintre voi care nu se simte bine, vă rog să vă duceţi

imediat la doctor.

— Nu ne îmbolnăvim aşa uşor noi, durii. Doar pămpălăii ăia de prin centru se-mbolnăvesc.

Laura era sigură că la Harry se referea.

— Deci îl cunoşti pe fiul meu, nu-i aşa? E-adevărat?

Dar băieţii începuseră să se îndepărteze deja, luând-o spre sud, iar Paddy Roşcovanul dădea să pornească după ei. A apucat-o pe Laura de braţ şi ea s-a stăpânit cu greu să nu se smucească.

— Nu cunosc pe nimeni. Dar pe tine mi-ar plăcea să te cunosc mai bine. Ei, ce-ai zice să ne întâlnim?

— Eşti foarte obraznic. Sunt convinsă că mama şi tatăl tău n-ar fi prea bucuroşi să afle ce pui la cale, de bagi copii nevinovaţi în bucluc. Harry era să moară, să ştii.

Paddy Roşcovanul a râs, strângându-i braţul, după care s-a dat înapoi, măsurând-o din cap până în picioare.

— Ei, atunci să-i spui din partea mea însănătoşire grabnică, mămico!

Laura s-a uitat după ei cum traversau în goană Fourth Street, cât pe ce să fie călcaţi de o maşină, după care s-au pierdut în mulţime.

Bietul Harry! Ce se întâmplase cu el, de căutase tovărăşia acestor băieţi?

Laura ar fi trebuit să rămână acasă în loc să umble prin oraş să scrie articole despre proteste violente şi cluburi ale femeilor radicale. Familia aproape că i se scufundase fără mâna ei fermă la cârmă. Luase nişte hotărâri greşite. Şi faptul că se simţise atât de bine în ultimele şapte luni făcea ca eşecul să-i fie şi mai copleşitor.

Nu mai avea nimic de făcut acolo. Se cuvenea să se ducă acasă şi să îndrepte tot ce se stricase. Spera ca până a doua zi Harry să se simtă suficient de bine ca să vorbească şi atunci va putea să-i ceară iertare că l-a neglijat.

Era hotărâtă să îşi adune din nou familia laolaltă.

Capitolul douăzeci și unu

New York, 1993

Sadie și-a petrecut în casă un weekend întreg, care i s-a părut cel mai lung din toată viața ei. Auzea strigăte de copii venind de afară, din părculeţul de peste drum, ca un semn că ar fi fost cazul să îl sune pe Lonnie, care îi telefonase să vadă ce face, şi să mai stea de vorbă cu Valentina, dar nu avea nici un chef. El i-ar fi simţit iritarea şi ar fi vrut să ştie cauza, iar ea nu voia să fie nevoită să explice de ce dr. Hooper îi interzisese să mai vină la bibliotecă. Și mai rău chiar, să se prefacă că e veselă, doar de dragul Valentinei. Nu avea forţă pentru aşa ceva.

În schimb, a refăcut textul catalogului expoziției, condensându-l și înțesându-l cu cât mai multă informație, eliminând orice vorbărie suplimentară. Toată săptămâna precedentă, muncitorii lucraseră în sala de expoziție de lângă Colecţia Berg, amplasând vitrinele unde le indicase ea. Erau aproape gata.

Așa că, neputându-se duce la bibliotecă, nu avea altceva de făcut decât să-și vadă mai departe de treabă. Dar Nick și domnul Hooper îi spuseseră răspicat că, cel puțin peste weekend, nu avea voie să se arate pe-acolo și chiar îi confiscaseră cheia. Ceea ce era de-a dreptul ridicol, pentru că acum doar directorul o mai avea, şi nu mai rămăsese nimeni care să se ocupe de organizarea expoziției – doar dacă intenţiona să o facă de unul singur, în timp ce se ocupa de întregul mers al bibliotecii. Luni avea o întâlnire cu el la ora nouă fix. Și murea de necaz că nu putea să-i explice până atunci ce văzuse.

Acum, că avusese răgaz să se calmeze, simțea că era mai important ca oricând să le poată descrie lui Nick și domnului Hooper ceea ce a auzit – sau mai bine zis ce nu a auzit: că nu ușa grilajului fusese trântită. Cine

intrase acolo nu folosise uşa ca să intre sau să iasă.

După ce îi va explica asta doctorului Hooper, va dat fuga în Secţia de Artă şi Arhitectură ca să se uite mai bine la planul original de construcţie al bibliotecii. Trebuie să le fi scăpat ceva, o cale prin care hoţul să poată intra cu uşurinţă şi pe unde să se facă apoi nevăzut. Hârşâitul acela pe care-l auzise înainte ca hoţul să dispară… dacă s-ar putea duce înapoi în depozit, ar reuşi să descopere ce anume îl produsese. Avea atâtea de făcut.

A încercat să-l sune pe Nick acasă, dar a răspuns robotul cu glasul lui mârâit, indicând să-i fie lăsat un mesaj. A închis fără să mai vorbească. Orice era pe cale să se înfiripe între ei, acum se ducea de râpă. Tocmai când era pregătită să-şi asume riscul, se spulberase totul.

Până luni dimineaţă când a venit vremea întâlnirii, nervii lui Sadie erau încordaţi la maximum. Nick a rămas în picioare, refuzând să se aşeze pe scaunul de lângă ea, iar dr. Hooper trona ameninţător la biroul său de lemn de nuc, ca un judecător de la Curtea Supremă. Ceea ce şi era de fapt, în acest caz.

— Sadie, am vrea să ştim, te rog, ce s-a întâmplat sâmbătă seara.

Directorul şi-a pus coatele pe birou şi şi-a împreunat palmele cu degetele îndreptate în sus, ca în jocul acela prostesc de copii *Here's the church, here's the steeple*[50]. Poezioara îi răsună în minte.

— Sadie?

— Scuzaţi-mă, a tresărit ea, scuturând din cap. Să vedeţi… eram în depozit şi am auzit ceva. Deşi nu am văzut hoţul, cred că putem să aflăm cum a reuşit să coboare acolo. Am o programare la Secţia de Artă şi Arhitectură chiar după …

— Opreşte-te, Sadie!

Ea a amuţit, surprinsă de asprimea cu care o întrerupsese domnul Hooper.

— Stai să-ţi spun eu cum văd lucrurile. În afară de mine, tu eşti singurul angajat al bibliotecii care are dreptul de a intra în depozitele Colecţiei Berg. Într-o sâmbătă seara, după închiderea bibliotecii, te-am prins cu una dintre cărţile rare asupra ta, ascunsă.

Trebuia să limpezească lucrurile cât mai iute.

— Dar nu era ascunsă! Hoţul o scăpase pe jos şi eu am vrut să o ţin la adăpost, în timp ce o luasem la fugă pe scări după el.

— Ai văzut tu hoţul?

— V-am spus că nu. Dar l-am auzit alergând să nu-l văd.

— Dar eram şi noi acolo şi nici n-am văzut, nici n-am auzit pe cineva. Înţelegi de ce suntem îngrijoraţi: de tine, de soarta colecţiei?

— Eu nu am nici o problemă, a spus ea, scoţând din geantă prezentarea expoziţiei, înnebunită să discute despre organizarea expoziţiei, să readucă lucrurile la normal. Poftiţi eseul pentru catalog, pregătit pentru publicare. Vitrinele sunt aproape gata. Între timp trebuie să mă duc să văd planurile de construcţie originale ale bibliotecii. Sunt convinsă că găsim răspunsul acolo.

Domnul Hooper a luat eseul şi l-a pus pe colţul biroului, fără să se uite la el.

— Domnul Adriano mi-a mai adus la cunoştinţă şi altceva.

Sadie s-a uitat spre Nick, dar el şi-a ferit privirile.

— Dânsul spune că eşti înrudită cu Laura Lyons. Mi se pare curios că, de câte ori am vorbit despre ea, nu ai pomenit nimic despre această legătură de familie. Mie nu-mi plac secretele şi asta mă face să mă întreb ce altceva mi-ai mai ascuns, a urmat el, făcând apoi o pauză. Îmi pare rău, dar mă văd nevoit să-ţi cer să-ţi iei concediu. Până când vedem ce urmează să facem mai departe.

Dar ea nici nu apucase să-i spună propria variantă a poveştii.

— Să-mi iau concediu? a exclamat ea, negând din cap. Dar pot să fiu de folos. Nu vă daţi seama?

— Nu, pentru moment nu. Nu o să avem nevoie de ajutorul tău. Nick te va conduce în birou să-ţi iei lucrurile.

— Dar planurile de construcţie? Expoziţia? Ce facem cu ele?

— Îmi pare rău, Sadie. Nu-mi place să fac asta, dar trebuie.

Nu i-a vorbit lui Nick până când au ajuns pe coridorul care ducea la Sala Colecţiei Berg.

— Îmi dau seama cum vi se pare toată treaba asta, dar mai avem atât de puţin ca să rezolvăm misterul ăsta. E ceva ce ne scapă.

— Va trebui să nu mai intri în clădire până când vor înştiinţa comitetul director, timp în care eu am să mai fac nişte cercetări.

Ea s-a oprit şi l-a forţat să o privească în faţă.

— Tu eşti convins că eu sunt de vină, nu-i aşa?

Nick nu i-a răspuns imediat, dar după felul în care s-a ferit să o privească şi-a dat seama de adevăr.

— Ai fost destul de încercată în ultima vreme. Cu moartea mamei tale, cu expoziţia asta. Poate că ai nevoie să te mai odihneşti un pic.

— Asta e exact ce nu-mi trebuie. Ce am eu nevoie e să descopăr ce se întâmplă.

Simţea cum i se zbate inima în piept. A întins mâna şi l-a apucat de mâneca hainei.

— Sadie, te rog!

El s-a smucit, şi ea a rămas cu mâna suspendată în aer. Nu mai avea încredere în ea. Îl pierduse. Dar era mai rău decât atât.

— Îmi închipui ce crezi, Nick. Şi nu ai dreptate.

— Ce vrei să spui?

— Că poate am inventat toată chestia asta dintre noi – prietenie sau cum s-o numi – ca să pot scăpa basma curată după ce-am furat cărţile. Asta crezi tu?

— Nu ştiu. Sunt derutat, prea implicat… şi asta nu e bine. Trebuie să-mi ţin mintea limpede.

Sadie a simţit că i se năruieşte lumea la picioare. Înainte de a intra în Sala Colecţiei Berg, şi-a şters lacrimile. Claude şi-a ridicat privirile victorios de la birou. Înăuntru mai erau câţiva cercetători, ceea ce a făcut imposibilă orice discuţie, spre uşurarea ei.

Şi-a adunat lucrurile şi a coborât, condusă de Nick.

Acum rămăsese pe cont propriu.

*

— Deci te-au dat afară? Sau eşti în concediu?

Lonnie a turnat vin în pahare şi a pus unul în faţa lui Sadie. Valentina şi Robin îşi făceau lecţiile în camera de alături – LuAnn era din nou plecată într-o delegaţie de serviciu –, iar Sadie tare ar mai fi vrut să scape de interogatoriul fratelui ei şi să nu facă altceva decât să stea acolo, să asculte glasul cântat al Valentinei, care citea cu voce tare.

— Chiar nu ştiu, a răspuns Sadie. Nu am voie să mă întorc până când nu

termină ei investigaţiile.

Expoziția trebuia să se deschidă peste trei săptămâni, şi Claude preluase acum organizarea. Degeaba muncise ea din răsputeri, că acum nu avea cum să dovedească. Era dată de-o parte, o paria.

— Ar trebui să-ți găsim un avocat, să ai pe cineva care să te apere.

— Să mă apere de ce? Nu mi s-a adus nici o învinuire.

— Un avocat te-ar putea ajuta să-ți restabilești reputația.

— Asta s-ar putea face doar dacă ar apărea hoţul şi şi-ar mărturisi vina, ceea ce nu se va întâmpla niciodată.

Lonnie a învârtit vinul în pahar, cu ochii la Sadie. De obicei, orice discuție cu Lonnie despre problemele ei o făcea să se simtă mai bine, dar de data asta nu rezolva nimic.

— Am crezut că s-au găsit cărţile dispărute, a spus el.

— Da, acelea s-au găsit, dar cineva a intrat în depozitul încuiat şi a mai furat o carte, eu am fugit după el, dar au apărut directorul şi cu cel care se ocupă de securitate şi au dat peste mine, ţinând în mână cartea scăpată pe jos de hoţ, dar nici urmă de hoţ.

— Şi au crezut că tu ai putea fi hoţul.

— Da, aşa îşi închipuie. În plus, doar directorul şi cu mine aveam cheile.

— Şi crezi că directorul ar fi putut să facă asta?

Sadie s-a gândit o clipă, apoi a scuturat din cap.

— Nu, nu cred. E ceva ce ne scapă, sau hoţul ăsta e vreo fantomă.

Şi chiar părea a fi o fantomă care se strecura în depozit, fantoma mânioasă a bunicului ei, care venea să se răzbune pentru ceea ce fusese în neregulă atunci, demult.

— Poate o fi vreun strămoş de-al nostru? a tachinat-o el cu blândeţe.

— Să-ți spun sincer, chiar cred că ar putea să aibă o legătură. Măcar de-aş putea să-mi dau seama cum.

Îi părea rău că nu o iscodise mai mult pe mama ei cât trăise, că a lăsat-o să ocolească întrebările pe care i le punea despre viaţa lor în bibliotecă pe vremuri, deşi acum îşi dădea seama de ce Pearl evita să vorbească despre asta. Până de curând, Sadie nici măcar nu se gândise cât de greu trebuie să-i fi fost lui Pearl să-şi piardă, atât de mică fiind, şi fratele, şi tatăl. Şi apoi, mai târziu, şi soţul.

Dar acum era nu se mai putea face nimic.

Lonnie și-a pus paharul jos.

— Cum te simți? a întrebat el, revenind la tonul lui de doctor, calm și încurajator.

— Nu mi-e bine, a răspuns ea cu o voce răgușită. Se pare că nu sunt în stare să fac nimic cum trebuie.

— Haide, Sadie!

— Mama a fost atât de puternică, și nu cred că am apreciat asta vreodată. A suferit atâtea pierderi și totuși a mers mai departe, făcând prăjiturile alea ornate, văzându-și de viața ei.

— Poate c-ar fi timpul să te apuci și tu de prăjituri.

— Vorbești serios? a pufnit ea în râs. Asta eufemistic vorbind. Ce naiba vrei să spui cu asta?

— Să mai faci și altceva, a răspuns el, zâmbind timid. Ai trecut și tu prin multe și poate e cazul să mai faci o pauză.

— Dar nu am de la ce să mă opresc.

— Să nu te mai gândești la slujbă. La moartea mamei, care sunt sigur că ți-a amintit de moartea tatei.

— Dar și tu l-ai pierdut pe tata și n-ai mai făcut nici o pauză.

— Când a murit tata, aveam optsprezece ani și eram deja plecat la facultate. Tu n-aveai decât opt ani și-ai fost acolo, a urmat el, înghițind cu greu. Doar tu l-ai găsit.

Valentina a dat năvală în încăpere ținând ceva sidefiu în mână.

— Uitați! Mi-a căzut un dinte!

Robin a intrat după ea.

— Primul dinte! Și nici n-o să vă dați seama când o să crească domnișoară mare.

Sadie s-a uitat la Lonnie, care nu mai putea de mândrie, ca și cum Valentina ar fi câștigat o medalie olimpică.

— Ia să văd și eu, scumpo! a spus Lonnie, întinzând mâna și apucând binișor dintele, în timp ce Valentina zâmbea cu toată gura, ca să i se vadă locul rămas gol.

După ce divorțase, Sadie se cufundase în munca ei la bibliotecă, adaptându-se la noua viață cum a putut mai bine. Își distrăgea atenția cu

lucruri concrete, fiind convinsă că logica şi învăţătura pot rezolva problemele omenirii şi, prin aceasta, şi-a anihilat o parte a sufletului. Acum avea de ales: fie să continue în acelaşi fel, ştiind că nu făcuse nimic rău şi aşteptând răbdătoare ca Nick şi domnul Hooper să dovedească dacă era vinovată sau nu, fie să întreprindă ceva. Senzaţia de exaltare pe care o simţise cercetând furturile de cărţi şi istoria familiei sale o îmboldea să continue, să urmeze indiciile, indiferent ce avea să descopere, chiar dacă accesul în bibliotecă îi fusese interzis.

Ea nu-şi cunoscuse niciodată bunica, ce părea a fi fost stâlpul de bază al familiei şi al vieţii ei profesionale. Singura femeie care ştia toate răspunsurile murise în timpul bombardamentului german asupra Londrei, în al Doilea Război Mondial. Era prea târziu.

Sau nu era?

— Poate că ai dreptate, a spus ea, întorcându-se spre Lonnie. Să iau o pauză… poate ar trebui să plec la Londra.

Anglia. Patria Virginiei Woolf. A lui Charlotte Brontë. A atâtor autori din Colecţia Berg. Printre care şi Laura Lyons.

— Adică acolo unde e podul? a întrebat Valentina, pornindu-se să fredoneze cântecelul de copii „London Bridge is Falling Down“.

— Da.

Lonnie a privit-o curios.

— Dar de ce la Londra?

— Păi tot n-am ce face aici deocamdată. Şi nici n-am mai fost acolo. Londra, pe deasupra, a făcut parte din viaţa mamei noastre, chiar dacă nu a vorbit prea mult despre asta. Acum, dacă tot m-au dat afară de la serviciu, pe motiv că sunt nepoata Laurei Lyons, de ce nu m-aş duce acolo să văd ce pot să descopăr?

Dar nu a mai adăugat cu voce tare şi gândul că ar putea să profite de ocazie să mai găsească ceva pentru expoziţie. Să intre la loc în graţiile directorului. Oricum, slabe speranţe.

— De ce nu, la urma urmei?

---

50. *Uite biserica, uite clopotnița* – poezioară din folclorul copiilor, în care se îmbină cuvintele cu mişcarea degetelor, pentru a imagina o biserică, clopotnița, credincioşii din interior, preotul care urcă treptele şi apoi spune rugăciunile.

Capitolul douăzeci și doi

Londra, 1993

Sadie nu înțelegea nici în ruptul capului de ce le plăcea oamenilor să călătorească mai departe de două fusuri orare. Se trezise amețită, cu ochii lipiți, pe când stewardesele împărțeau tăvile cu micul dejun cu un zgomot asurzitor. Coborârea înceată din avion a fost urmată de o coadă lungă la controlul pașapoartelor.

La trei zile după ce-i pomenise pentru prima dată lui Lonnie ideea, agenția de turism îi găsise un zbor ieftin și o pensiune cu preț rezonabil. Odată ajunsă acolo, s-a așezat să tragă un pui de somn de vreo douăzeci de minute, dar s-a trezit după șase ore, cu mintea tulbure și moartă de foame. A urmat apoi o noapte de foială în cameră, încercând să doarmă, după care i-a bătut la ușă proprietăreasa, aducându-i o tavă cu ceai, turuind veselă: „Haide, scularea!“ când Sadie nu voia altceva decât să se bage la loc în pat.

Își irosise cea mai mare parte a primei zile dormind și nu-i mai rămâneau decât patru ore, așa că s-a sculat cu greu din pat, s-a îmbăiat pe îndelete, spălându-se pe cap cu dușul înțepenit, cu pulverizator, străduindu-se să nu stropească tapetul verde înflorat. Ceea ce nu era ușor deloc.

Metroul nu semăna deloc cu cel de la New York, unde ca să intri introduceai un jeton la barieră. Aici trebuia să dovedești că nu ai mers mai departe de zona pentru care ai plătit, sau cel puțin așa i-a explicat angajatul țâfnos de la metrou în timp ce ea se împingea încercând să treacă prin turnichetul de la ieșire, după ce-și rătăcise biletul. Era stânjenitor să nu facă nimic bine, tocmai ea, care se mândrea că-i ies toate cum trebuie.

S-a străduit să se conformeze, mâncând sendvișuri cu foarte puțină brânză și cu o felie de roșie apoasă, bând ceai, socotindu-se ce monede să lase bacșiș. Dacă ar fi fost împreună cu Nick, ar fi putut să se amuze de

nenumăratele diferenţe între cele două civilizaţii. Îi era dor de el. Îi era dor de bibliotecă, de mirosul cărţilor vechi şi de scaunul ei care scârţâia. De vremea când totul mergea cum trebuie şi ştia la ce să se aştepte.

Se simţea întoarsă cu susul în jos – ce expresie perfectă care să descrie cum se simţea în momentul acela: iritată, tulbure, obosită. Dar centrul financiar al Londrei era întors pe dos, căci IRA detonase în City, cu două săptămâni în urmă, un camion plin cu bombe, omorând o persoană şi rănind alte patruzeci. Aceasta nu o împiedicase însă să vină la Londra, cum nici exploziile din garajul subteran de la World Trade Centre nu o făcuseră să-şi schimbe felul în care îşi ducea viaţa zi de zi în New York. Deşi trebuia să recunoască (sincer) că grăbea pasul când trecea pe lângă camioane – numite *lorries*[51] aici – parcate pe marginea străzii.

Dar a început să se relaxeze şi să-i mai vină inima la loc atunci când, cu harta în mână, a străbătut străzile abrupte al cartierului Highgate, în căutarea adresei ce figura pe toată corespondenţa executorului testamentar al Laurei Lyons. Aici aerul părea mai rarefiat şi mai blând decât la New York. A ajuns până la urmă dinaintea unei case de cărămidă roşie, având în faţă o grădină învălmăşită de trandafiri, o amestecătură de flori albe şi mlădiţe cu spini care arătau sinistru, ca o sârmă ghimpată cu flori. A tresărit, dându-şi seama că era chiar locul în care se afla Laura Lyons în fotografia din sufrageria lui Lonnie.

Sadie a bătut la uşă. Nu după mult timp, a deschis uşa o femeie în vârstă, cu pometii obrajilor proeminenţi şi ochi albaştri.

— Bună ziua. O caut pe domnişoara Hilary Quinn, a spus Sadie.

Femeia nu i-a răspuns imediat, ci a rămas cu ochii pierduţi la ea.

— Eu sunt. Dumneata cine eşti? a întrebat ea cu o voce dogită.

— Mă numesc Sadie Donovan. Sunt nepoata Laurei Lyons. Am sunat de mai multe ori de la New York, încercând să dau de dumneavoastră. Şi-am zis să trec pe aici să mă prezint, dacă tot călătoresc în străinătate.

Domnişoara Quinn s-a uitat chiorâş la ea, bănuitoare, apoi a părut că se mai îmbunează.

— Semeni mult cu ea. Scuză-mă, dar nu mi-a fost prea bine în ultima vreme şi e o mare surpriză să te văd. Vino înăuntru.

Apartamentul se întindea pe două etaje. La parter se afla o bucătărie mare

cu o masă lungă de lemn în mijloc, după care urma un salon care dădea spre o altă grădină sălbăticită ca o junglă. Aici era locul unde își scrisese eseurile Laura Lyons. Aici și-a conceput ideile radicale și le-a îmbrăcat în cuvinte ce au însufleţit atâtea generaţii.

Și tot aici și-a petrecut câţiva ani Pearl, mama lui Sadie, înainte de a se reîntoarce la New York la facultate. Sadie s-a simţit din nou vinovată că nu îi pusese mai multe întrebări. Dar cărui copil îi pasă de viaţa părinţilor lui înainte de a se fi născut el? Doar mult mai târziu – poate chiar prea târziu – însemnătatea trecutului și felul în care el reverberează în generaţiile următoare capătă valoare.

— Nu vreţi niște ceai? a întrebat domnișoara Quinn, îndreptându-se greoi spre aragaz.

— Pot să vă ajut? Nu e nevoie, dacă vă deranjează.

— Nu mă deranjează deloc.

Sadie s-a așezat pe unul dintre scaunele de lemn din jurul mesei.

— Când aţi început să lucraţi pentru bunica mea?

— În 1935. Acum câteva secole!

— Pe mama mea, Pearl, aţi cunoscut-o?

Dar chiar când i-a pus întrebarea și-a dat seama că datele nu se potriveau ca ele să se fi întâlnit.

— Nu, Laura vorbea uneori despre fiica ei din SUA, dar nu s-a dus să o vadă niciodată și nici fata nu a venit aici.

— V-a spus vreodată de ce? Se certaseră?

— Nu sunt sigură, a răspuns domnișoara Quinn, ridicând din umeri.

Sadie a așteptat, dar femeia nu părea dispusă să explice. Poate că Sadie fusese prea îndrăzneaţă, ca o americancă ce era. Așa că a luat-o mai ușor.

— Ce minunat e că munca Laurei Lyons e apreciată în fine!

— Acum mă pomenesc cu o grămadă de admiratori ai ei care vor să știe mai multe despre ea, despre viaţa ei, a pufnit domnișoara Quinn. Mă pomenesc cu ei că îmi bat la ușă, dis-de-dimineaţă, rugându-mă să le prezint casa.

Asta explica rezerva cu care o primise.

— Sunt și eu o admiratoare, dar sper că vă daţi seama că am și alte motive. Desigur, am și eu niște întrebări.

Domnișoara Quinn a turnat ceaiul în cești și s-a așezat în fața lui Sadie.

— Speri să capeți ceva pentru expoziție? De-aia ai venit de fapt, nu-i așa?

Ascultase, prin urmare, mesajele telefonice ale lui Sadie. Dar tonul ei nu părea deloc prietenos, ci suna mai degrabă a avertizare.

— E domeniul meu de lucru. Așa că mă interesează, bineînțeles, orice ar fi putut rămâne de la ea.

Nu avea nici un rost să-i spună că orice ciornă a vreunei scrieri a Laurei Lyons ar putea fi singurul lucru care i-ar salva ce mai rămăsese din buna ei reputație.

— Dar, sincer vorbind, fiind nepoata ei, mi-ar plăcea să știu mai multe despre ea.

— A fost demult.

— Nu vreau să vă deranjez, credeți-mă. Mama mea nu vorbea deloc despre mama ei, iar Laura Lyons a fost o personalitate atât de emblematică. Înțelegeți, nu-i așa?

Domnișoara Quinn părea că a căzut pe gânduri.

— Era tăcută, nu vorbea prea mult. Prudentă, dar generoasă.

Era ceva, pentru început.

— Îmi pare rău că nu am cunoscut-o.

— Semeni leit cu ea, era să-mi crape inima când te-am văzut. Părul ăla! Mai mult de-atât, ochii mai ales!

— Și ne place amândurora literatura, desigur. Chiar mă bucură gândul că semăn cu ea. Amândouă am fost măritate și am dus apoi o viață independentă, a urmat ea, alungându-și gândul la Nick. Croindu-ne drumul singure.

Domnișoara Quinn și-a strâns buzele, de parcă voise să spună ceva, dar s-a răzgândit. Privirea din ochii ei a făcut-o pe Sadie să schimbe vorba brusc.

— Laura s-a mai îndrăgostit după aceea?

— Nu! Ce-ntrebare! a pufnit domnișoara Quinn plină de dispreț.

Femeia asta ascundea ceva.

— N-a avut nici un curtezan, nici o poveste de amor? nu s-a putut abține Sadie să nu întrebe.

— Nici vorbă!

— Ăă, adică cred că ar fi normal ca o femeie talentată, plină de succes ca ea, să-şi găsească pe cineva mai târziu.

Sadie a aşteptat, dar domnişoara Quinn nu a explicat mai departe.

— Pot să vă întreb, de ce nu a vrut să lase în urmă nimic din scrierile ei?

— Şi de ce le-ar fi lăsat?

Acum chiar că o iritase pe domnişoara Quinn. Întâlnirea se ducea de râpă.

— Ca cercetător, mă interesează foarte tare ceea ce lasă în urmă scriitorii, adică prime variante ale unor lucrări, jurnale, notiţe. Sunt curioasă să ştiu de ce Laura Lyons nu a vrut să lase nimic posterităţii.

— Spunea că voia ca opera ei să se susţină prin ea însăşi, să nu fie diluată de variante nestilizate sau de fragmenţele mâzgălite pe plicuri. Opera fusese concentrată la maximum, după cum spunea ea, şi nu mai era nevoie de nimic altceva.

— Şi instrucţiunile ei au fost să distrugeţi totul după moartea ei?

— Am ars totul uite-acolo, a spus domnişoara Quinn, arătând spre soba din încăpere, chiar a doua zi.

Sadie s-a uitat îngrozită spre sobă. Toată viaţa ei profesională, adunase, păstrase şi venerase însemnările, scrisorile. Şi să te gândeşti că toate acele mărturii despre viaţa cuiva dispar, zboară pe coş, făcute scrum.

Ce pierdere îngrozitoare. Lui Sadie îi venea să se repeadă s-o zgâlţâie ca să înţeleagă că nu avea de ce să fie mândră de ceea ce făcuse.

— Văd că mă judeci pentru asta, a spus domnişoara Quinn.

— Nu, sigur că nu, a răspuns Sadie, dar vorbele îi sunau fals până şi ei însăşi.

Se înflăcărase prea tare şi mersese prea departe.

— Cred că e mai bine să pleci.

— Îmi pare rău. Sincer. Vă rog. Am băut atâta drum. Tocmai mi-a murit mama şi am avut mari probleme la serviciu…

Şi s-a oprit nemaiştiind ce să mai spună.

— Nu am putea să o luăm de la început? Vă rog?

Dar femeia nu s-a înduplecat de rugăminţile lui Sadie. Întâlnirea se terminase.

*

Sadie a revenit a doua zi dimineaţă. Şi a treia zi apoi. Ştia că domnişoara Quinn era acolo, în spatele uşii, şi se gândea cum să-i dovedească că nu se dădea bătută.

Noaptea cutreiera prin toate locurile unde se cânta muzică de care aflase doar din lecturi: la clubul Blue Note să audă nişte acid-jazz[52], la Royal Albert Hall după ecourile vocii sonore a lui Leonard Cohen, la clubul Four Aces[53] după ritmuri bubuitoare şi lumini ritmice. Dar energia care îi aprindea trupul pe când se aventura noaptea în astfel de locuri îi dispăruse cu totul. Se simţea obosită, ce-i drept, fără nici un pic de vlagă. Asemenea ritmului unei tobe care nu-şi mai atinge scopul de a o face să se topească de tot, să se ascundă de sine însăşi.

În ultima zi s-a oprit din nou la domnişoara Quinn. Perdeaua de la geamurile din faţă s-a mişcat când ea a făcut câţiva paşi printre tufele de trandafiri care năpădeau aleea ce ducea spre intrare, dar nici acum uşa nu s-a deschis. Asta chiar era nebunie curată. Ce-o fi fost în capul bunicii ei să-i încredinţeze moştenirea ei literară acestei ţicnite egoiste?

Dar poate că nu se aşteptase să moară atât de tânără.

A bătut în uşă cu toată forţa, a aşteptat o vreme şi apoi a bătut din nou.

— Domnişoară Quinn, sunt eu, Sadie. Sadie Donovan. Aş vrea să vorbim.

O femeie care trecea pe stradă, împingând un cărucior demodat, a strâmbat din buze, auzind gălăgia.

Sadie i-a aruncat un zâmbet prefăcut şi a bătut mai departe în uşă.

— Domnişoară Quinn, sunteţi acolo? Sunt aproape sigură că sunteţi înăuntru.

Nici un răspuns. Avea să se întoarcă la New York cu nimic altceva decât cu un tricou pentru Valentina cu steagul Marii Britanii pe el. S-a sprijinit cu spatele de uşă şi s-a lăsat în jos, pe prag, privind cum se risipea ceaţa asemeni unui stol de năluci. Ce bine era să stea locului, fără să facă nimic, fără să gândească nimic.

— Uite ce-i, domnişoară Quinn, a strigat ea în cele din urmă, fără să se adreseze cuiva în special. Am să vă spun drept. E adevărat că vreau ceva de la dumneavoastră. Tare aş vrea să găsesc ceva, orice, de-al Laurei Lyons pe care să-l arăt şefului meu şi să-l punem în expoziţie. Vedeţi, e în joc slujba

mea, din mai multe considerente – toate fără nici o legătură cu pregătirea mea profesională, vă asigur că sunt de departe cel mai bun bibliotecar din instituție, dar talentul meu de a relaționa cu oamenii lasă de dorit. Să știți că avem mult mai mult în comun decât ați crede. Bunica mea, talentul de a respinge lumea și de a ne vedea de treabă. Jos pălăria, în ceea ce vă privește! Recunosc!

Din spatele ușii s-a auzit o bufnitură. Domnișoara Quinn era acolo și asculta vorbă de vorbă. Sadie s-a ridicat în capul oaselor.

— La biblioteca unde lucrez au fost furate niște cărți și eu trebuie să aflu cine le-a luat și să îndrept lucrurile. Se pare că au mai fost astfel de furturi și când a locuit Laura acolo și aș vrea să știu dacă există vreo legătură, oricât de mică ar fi. Sau dacă v-a pomenit ceva despre asta.

Ușa s-a deschis pe neașteptate și Sadie era cât pe ce să cadă înăuntru. S-a răsucit pe călcâie și a dat cu ochii de domnișoara Quinn, care privită din locul acela apărea fioroasă, cum o țintuia cu ochii ei albaștri, înghețați.

— Poftim înăuntru.

Alt ceai, așezate la aceeași masă, dar de data acesta domnișoara Quinn a scos dintr-o cutie de metal și niște biscuiți cu gem la mijloc și i-a pus pe o farfurie.

— Unde stai?

— În Bloomsbury, a răspuns Sadie, ronțăind un biscuit. Ce buni sunt! Și mama mea făcea unii tot așa.

— Laura se lăuda cu talentul de gospodină al fiicei ei.

Făceau progrese.

— Mama făcea prăjituri grozave. S-a prăpădit de curând… în martie.

— Îmi pare rău.

— Am citit în tot felul de studii biografice că bunica a murit în timpul bombardamentului german din Londra din cel de-al Doilea Război Mondial, dar nu știu nimic altceva. A fost pe-aici, pe-aproape?

Pentru o clipă a avut senzația că domnișoara Quinn avea să se îmbătoșeze din nou. Dar, după o vreme, și-a scuturat ușor capul de parcă s-ar fi trezit din nou la viață.

— Se dusese în oraș, la prietena ei, Amelia.

Felul în care domnișoara Quinn pronunțase numele acela îi atrăsese

atenţia. Glasul i se înmuiase, de parcă i-ar fi fost dragă.

— Amelia?

— Da, doctor Amelia Potter, activista din domeniul sănătăţii publice. Era o personalitate cunoscută la vremea aceea.

— Cu ce s-a ocupat?

— A avut grijă ca sărăcimea să primească asistenţă medicală cum se cuvine. A salvat mii de vieţi şi a îmbunătăţit soarta altor mii de oameni.

— Şi Laura era apropiată de ea?

— Foarte mult.

Acum înţelegea! Sadie era convinsă că Amelia şi Laura fuseseră mai mult decât prietene. Asta explica iritarea domnişoarei Quinn când o întrebase despre viaţa amoroasă a Laurei. Sadie a tras adânc aer în piept.

— Pot să vă întreb… s-au iubit cumva?

Domnişoara Quinn şi-a privit mâinile cu atenţie.

— Dacă s-au iubit, eu cred că nu e nici o problemă, a precizat Sadie.

— Despre asta nu se discută.

— Poate pe vremea aceea, dar acum s-au schimbat lucrurile. Sau sunt pe cale să se schimbe, cel puţin. Eu cred că e grozav că erau atât de apropiate.

Domnişoara Quinn a privit-o fix, cu o sprânceană ridicată, de parcă ar fi cântărit-o pe Sadie. În cele din urmă, când a început să vorbească, vorbele i se rostogoleau, uşurată parcă de o taină prea îndelung păstrată.

— Erau minunate, o pereche tare frumoasă. Se cunoscuseră la New York şi, deşi locuiau fiecare într-altă parte, rareori îşi petreceau nopţile separat.

Sadie îşi închipuise în tot acest răstimp că ea urma modelul de viaţă al Laurei, concentrându-se doar asupra muncii, când de fapt Laura avusese zeci de ani o legătură amoroasă care i-ar fi ameninţat cu uşurinţă viaţa dacă s-ar fi descoperit adevărul. Şi cu toate acestea, Laura s-a concentrat asupra iubirii, în timp ce Sadie respinsese orice şansă de a se îndrăgosti după divorţ.

— Apreciez atât de mult că le-aţi ocrotit, a spus Sadie, aplecându-se spre ea. Înţeleg de ce aţi făcut-o, căci doreaţi ca amintirea să-i fie legată doar de operă. Şi şi-au găsit sfârşitul împreună?

— I-am spus să nu se ducă la Amelia, că era periculos. Dar ea nu a vrut să audă. Întotdeauna a fost încăpăţânată, a ţinut să precizeze domnişoara

Quinn, cu privirile pierdute pe fereastră, spre grădină. A stat până târziu, așa cum făcea mereu. A căzut o bombă nemțească și s-a dărâmat clădirea peste amândouă.

— Ce îngrozitor! Trebuie că și dumneavoastră v-a fost greu.

Domnișoara Quinn i-a aruncat o privire.

— Îți mulțumesc că spui asta.

Sadie înțelegea cum stăteau lucrurile și din punctul de vedere al acestei bătrâne. Ea făcuse exact ceea ce i se ceruse, apărând memoria patroanei ei, după care, atunci când Laura a devenit un nume de referință, a fost învinuită pentru ceea ce făcuse.

— Vă mulțumesc că ați avut grijă de patrimoniul operei. Și eu, și fratele meu vă suntem recunoscători.

— Îmi pare rău că nu a apucat să vadă cât de cunoscută a ajuns.

— Adică vreți să spuneți: să vadă cât de avansată a fost pentru vremea ei.

— Ai dreptate, a încuviințat din cap domnișoara Quinn. Dacă tot mă întrebi despre scrierile ei, am să-ți spun ceva ce n-am mai spus nimănui. Și ție-ți spun numai pentru că ești nepoata ei. Cu câteva luni înainte de a muri, când orașul întreg era la capătul răbdărilor și nimeni nu știa ce-o să aducă viitorul, ea mi-a spus că scrisese un eseu care trebuia păstrat după moartea ei și că avea să mi-l dea într-o bună zi, dar nu atunci. Spunea că acolo spusese tot adevărul, dar că până una, alta îl purta mereu cu ea.

— Adevărul? a repetat Sadie. Și nu s-a găsit asupra ei?

Domnișoara Quinn a fluturat din mână.

— Am căutat peste tot. Am scotocit prin buzunarele tuturor hainelor, rochiilor. N-am găsit nimic, nici măcar ascuns în căptușeală.

— Dar de soțul ei, bunicul meu, a pomenit vreodată?

— N-a vorbit niciodată de el și rareori vorbea despre copiii ei. Dar asta nu pentru că nu avea suflet. Am avut impresia că o copleșea prea multă emoție. Se concentra total pe ceea ce făcea. Uneori era veselă, alteori glumeață. Dar nu vorbea despre viața ei din America.

— Deci nu a pomenit niciodată despre vreun furt de cărți de la Biblioteca din New York?

— Nu, a răspuns domnișoara Quinn după o cumpănire atentă. Dar ce s-a furat?

— Nişte cărţi rare. Poate cea mai importantă a fost *Tamerlan* de Poe. Era chiar de mare valoare şi a fost una din primele cărţi care au dispărut pe vremea când Laura şi familia ei au locuit acolo.

— Poe! Scriitorul ei preferat.

— V-a spus ea asta? a întrebat Sadie, lăsând jos biscuitul pe care tocmai îl luase.

— Mi-amintesc că odată eram la o petrecere de Crăciun, la nişte vecini de pe strada noastră. O familie cu doi copii, un băiat şi o fată. Laura se cam cherchelise, ceea ce nu-i stătea deloc în fire, şi rămăsese cu ochii la biblioteca lor, care ocupa un perete întreg. Ţinea în mână un volum de poezii de Poe şi s-a întors spre mine şi mi-a spus că Poe îi plăcea cel mai mult.

Domnişoara Quinn s-a oprit o clipă, de parcă nu ar fi ştiut dacă să vorbească mai departe sau nu.

— Apoi m-a privit cu un aer misterios, aproape jucăuş şi mi-a spus că ştia ea unul bine ascuns, undeva unde nimeni nu l-ar putea găsi.

— Unul… adică un volum de Poe?

— Da, şi a râs. Mi-a spus că volumul e exact acolo unde ar trebui să fie şi exact acolo unde nu ar trebui. Am întrebat-o ce voia să spună, dar au podidit-o lacrimile şi a schimbat vorba. De asta mi-aduc bine aminte pentru că nu o mai văzusem plângând până atunci. Avea o mare stăpânire de sine.

Exact acolo unde ar trebui să fie şi exact acolo unde nu ar trebui.

Răspunsul la prima parte era: într-o bibliotecă. Şi dacă răspunsul la cea de a doua parte ar fi undeva în vechiul apartament, acolo unde au locuit ei? Dacă Laura ştia că soţul ei ascunsese cartea furată undeva pe-aproape, pusă bine. Acolo ar fi ascunzişul cel mai la îndemână. Poate sub o duşumea veche sau în vreun dulap uitat. Cu toate cutiile şi rămăşiţele adunate de când apartamentul fusese transformat în depozit, era foarte posibil ca ceva ascuns acolo să fi rămas neştiut atâta amar de ani.

— Îmi pare rău că nu pot să-ţi fiu mai mult de folos, a spus domnişoara Quinn, terminându-şi ceaiul.

— Ba nu, îmi place să aud povestindu-se despre ea.

— Sper să poţi să-ţi păstrezi slujba.

— Şi eu…

S-au despărţit, Sadie promiţându-i că vor ţine legătura.

Întorcându-se la pensiune şi-a amintit brusc că era ziua de naştere a lui Lonnie şi i-a dat un telefon ca să-l felicite şi să-i spună ce aflase.

— De-abia aştept să mă duc în apartamentul acela să văd ce găsesc acolo, i-a spus ea.

— Astea sunt amintiri de demult, dar sper să indice ceva. Să înţeleg că te pregăteşti să vii acasă?

— Da. Mi-a prins bine să fiu plecată. Îmi pare bine că am făcut-o. Acum mă simt în stare să fac faţă la orice mă aşteaptă.

— Contează pe sprijinul meu.

— Mulţumesc. Şi … la mulţi ani, frate mai mare!

După un zbor lung spre casă, Sadie şi-a zvârlit bagajul şi s-a băgat în pat. A visat sirene ţiuind, bombe căzând şi case mistuite în flăcări. A trezit-o telefonul.

— Alo, a răspuns ea răguşită.

— Sadie, sunt LuAnn.

S-a uitat la ceas, era şapte dimineaţa.

— LuAnn? Ce s-a întâmplat?

— Valentina e la tine?

Sadie a sărit în capul oaselor.

— Nu, de ce?

A aşteptat ca LuAnn să spună ceva, dar nu a auzit decât o răsuflare ciudată, de parcă aceasta nu ar mai fi putut respira deloc. Ca şi cum ar fi fost scufundată în apă.

— Ce e? Ce s-a întâmplat?

— A dispărut. Valentina nu e nicăieri, a strigat ea înăbuşit.

---

51. Diferenţă între engleza americană („truck“) şi cea britanică („lorry“).

52. Combinaţie de jazz, funk şi hip-hop apărută în Marea Britanie în anii 1980–1990.

53. Club din cartierul londonez Hackney unde, în anii ‘60, s-a cântat prima dată muzică a artiştilor de culoare.

Capitolul douăzeci și trei

New York, 1914

— Spune-mi unde te duceai când lipseai de la școală.

Harry stătea cuibărit în pat lângă Laura. Se întorsese acasă de câteva săptămâni și se întrema treptat, redobândindu-și forțele puțin câte puțin în fiecare zi. Laura îi mulțumea lui Dumnezeu în sinea ei. Harry era în viață, erau bine cu toții, și totul avea să revină la normal până la urmă, acum când ea nu-și va mai irosi energia într-altă parte.

Harry și-a ferit privirile.

— Știu că mergeai în oraș, cu un băiat de la școală, Paddy Roșcovanul.

Cu asta i-a captat atenția. Ciudat era că metodele de investigație pe care le deprinsese la școala de jurnalism dădeau roade, după cum bănuia ea. Putea să urmărească un indiciu și nu-i era frică să pună întrebări – ceea ce a condus-o la Paddy Roșcovanul și la gașca lui. Lui Jack nu-i spusese ce aflase, în parte, pentru că voia mai întâi să vorbească între patru ochi cu Harry, și apoi, pentru că el avea să o învinuiască, fără îndoială, că nu stătuse acasă suficient ca să-și dea seama că băiatul lor chiulea de la școală.

— Spune-mi de ce, Harry.

— Nu-mi place la școală, a spus el, ridicând din umeri. O să rămân repetent oricum, așa că ce rost are?

— De ce să rămâi repetent?

— Nu știu. Nu-mi iese nimic cum trebuie. Profesorii mă pocnesc cu linia peste degete când nu știu să răspund, a spus el, strângând la piept un animăluț de pluș pe care i-l cumpărase Laura când s-a întors acasă – un mielușel pufos cu un clopoțel la gât.

— De ce nu mi-ai spus mie sau tatei? Te-am fi putut ajuta.

— Dar tu nu erai acasă.

Asta era adevărat. Jack fusese ocupat la serviciu sau lucra la cartea lui, iar ea era preocupată cu școala și cu clubul. Și cu Amelia.

— Îmi pare rău, dragule. Dar o rezolvăm noi acum, da? Știi că și eu am căzut la examen anul acesta, nu?

El a încuviințat solemn din cap.

— Pentru că nici tu n-ai înțeles despre ce era vorba?

— Ei, mai degrabă ei n-au înțeles. Dar, uite, n-am pățit nimic și o să văd eu ce-am să fac de-acum încolo, așa cum o să găsim o soluție și pentru tine. Ne luptăm împreună, nu-i așa?

El a strâns mieluşelul mai tare la piept și clopoțelul a sunat slab.

— Vrei să-mi citești?

Ea a luat cartea *Eroi ai mărilor* și i-a întins-o.

— Citește-mi tu mie mai bine.

El a oftat și a deschis volumul în locul unde era semnul de carte. Ținându-l la câțiva centimetri de ochi, a început să citească, poticnindu-se la fiecare cuvânt. După un paragraf, a azvârlit enervat cartea pe cearceaf.

— Nu pot! Ți-am mai spus că nu pot! Te rog, citește-mi tu, s-a milogit el pe un ton care i-a frânt inima.

— Harry, de ce ții cartea așa de aproape? Nu vezi bine? a întrebat ea, ridicând cartea și punându-i-o în poală. Cum vezi dacă o așez aici?

Harry a arătat spre miel.

— Așa ca el, pufos… neclar.

— Vezi literele neclare?

— Și cuvintele la fel. Așa e totul.

I-a venit să râdă ușurată, dar s-a stăpânit.

— Harry, ai nevoie de ochelari. Asta e tot! Sunt sigură. Cum te faci bine, o să-ți luăm o pereche de ochelari și o să poți vedea, o să poți citi, la fel ca toți ceilalți băieți din clasă.

— Vrei să zici că tu nu vezi așa?

— Nu, eu văd mai clar. Nu împăienjenit. Nici nu e de mirare că ți-ai pierdut curajul. Pentru că nu vezi așa cum vedem noi, ceilalți, a spus ea, strângându-l la piept. Îmi pare atât de rău că ai trecut prin toate astea. O să fiu lângă tine de-acum încolo.

— Ce face băiatul meu? a întrebat zâmbitor Jack din pragul ușii, după

care a continuat, fără să mai aştepte răspunsul, eu aproape că am terminat stilizarea manuscrisului. O să mai lucrez la noapte şi-apoi o să fie gata să-l trimit înapoi agentului. Şi după aia, gata! Porneşte în lume!

O enerva egoismul lui, dar bănuia că era îndreptăţit să fie mândru. S-a ridicat şi l-a lăsat să o cuprindă în braţe, încercând să nu dea importanţă diferenţei între îmbrăţişarea lui şi cea a Ameliei, să nu compare mâinile vânjoase şi barba aspră cu pielea moale şi atingerea gingaşă.

Dar asta se încheiase!

Familia venea pe primul loc de-acum încolo.

Domnul Anderson se arătase surprinzător de înţelegător când i-a spus că nu absolvise facultatea şi chiar o rugase să scrie un articol pentru numărul următor al buletinului bibliotecii. Dar îl refuzase. Dacă Jack avea nevoie de o dactilografă, avea să-i bată ea manuscrisul la maşină. Dacă Harry avea nevoie de ochelari, avea să se ocupe ea de asta. Nimeni nu îi putea îngriji pe aceştia trei mai bine decât ea. A fost minunat că mama ei a putut să-i dea o mână de ajutor, dar nimeni nu-i putea lua locul şi nici nu va mai fi nevoie să i-l ia. Eşecul ei la facultate dovedea doar că pentru o femeie avea rost să-şi construiască o carieră numai dacă nu avea nici o obligaţie, aşa ca Amelia sau ca multe dintre membrele Clubului Heterodoxy. Altminteri, piedicile erau imposibil de depăşit. Ce fusese în capul ei să-şi închipuie că va putea face atât de multe lucruri în acelaşi timp? Iar felul în care-şi neglijase familia o dovedea pe deplin. Dacă ar fi stat acasă, ar fi putut să descopere greutăţile lui Harry la citit şi ar fi putut să le rezolve înainte ca el să fie pedepsit la şcoală şi să chiulească plin de frustrare împreună cu Paddy Roşcovanul. Asta era treaba ei de-acum încolo. Copiii şi Jack.

Încerca să-şi ia gândul de la Amelia, străduindu-se să dea uitării glumele lor prosteşti şi felul în care se uita Amelia la ea când vorbea, de parcă vorbele ei ar fi fost bomboane moi şi parfumate. Laura revenise la viaţa ei de dinainte, dar încă o mai măcina dorul de Amelia, îi lipsea fiorul ce-o străbătea când stăteau una lângă alta, bucuria trupească de a avea persoana iubită aproape, legătura emoţională cu cineva care o cunoştea din cale afară de bine şi o iubea pentru toate calităţile sale. Cineva care voia ca ea să-şi încordeze forţele, să aspire şi să se provoace pe sine.

Dar asta însemna să-şi dorească prea mult.

S-a desprins din îmbrățișarea lui Jack.

— Trebuie să fac ceva pentru cină. Avem atâtea de sărbătorit, nu-i așa? a exclamat ea, apoi, întorcându-se spre soțul ei: mi se pare că băiatul ăsta al nostru ar avea nevoie de ochelari, și asta i-ar ușura școala mult mai tare.

— Ochelari? s-a mirat Jack, apucându-l de gușă. O să dai gata toate fetele, dacă-ți pui ochelari, să știi! O să pari foarte matur și serios.

— Chiar așa? a întrebat Harry, înroșindu-se.

— Crede-mă pe mine, băiatule! Mă pricep la chestiile astea!

Jack era un tată bun, un om de casă. Acum, dacă era pe terminate cu cartea, aveau să înceapă o altă etapă a vieții. Poate chiar să se mute de la bibliotecă, undeva mai spre nordul orașului, să fie mai aproape de părinții ei. Nu înspre sud, visul acela i se risipise.

Pentru o clipă s-a gândit ce va face atunci când copiii ei se vor duce la casele lor și vor avea propriile familii. Zile pustii și nesfârșite, în timp ce Jack va scrie o nouă carte sau va colinda țara în lung și în lat pentru lecturi publice. O să-și regrete alegerea atunci?

Nu, ea încetase să-și mai facă iluzii în ceea ce o privea. Avea să-l lase doar pe Jack să viseze.

Imediat ce Harry s-a însănătoșit, l-a dus la doctorul de ochi. Era primul drum în oraș după ce venise de la spital. Doctorul i-a spus că arată foarte „doct“ cu ochelarii cei noi și, pe drumul înapoi spre casă, Harry mergea parcă mai țanțoș. În sinea ei, Laura i-a mulțumit lui Dumnezeu că-i revenise culoarea în obraji, după cât fusese de vlăguit de boală. Tot drumul spre casă, Harry a citit cu voce tare toate afișele și reclamele, mândru să arate cât de bine vedea. Iar Laura nu-și încăpea în piele de bucurie.

Când au ajuns acasă, a găsit-o pe Pearl ghemuită într-un fotoliu din salon. Boala lui Harry o afectase și pe ea, fără îndoială.

— Ce s-a întâmplat, Pearl?

— Tata e supărat. A aruncat cu o carte în perete.

Oare să-și fi retras agentul oferta? Ar fi posibil așa ceva în lumea editorială? Bietul Jack! Laura a privit în jur să vadă foile risipite, dar nici urmă de așa ceva.

— Dar spune-mi mai clar, ce s-a întâmplat de fapt?

— Când am intrat amândoi în bibliotecă, era o doamnă la recepție pe care

el o cunoştea. Îţi adusese ţie o carte, şi tata s-a oferit să o ia el.

— Ce doamnă? Cum arăta?

— Purta cravată, ca un domn.

Amelia!

Pearl şi-a muşcat buza.

— La început, doamna aia nu a vrut să-i dea cartea lui tata, dar el a insistat.

— Şi unde e cartea?

— Tata a despachetat-o, s-a uitat la ea şi-apoi a azvârlit-o acolo, după care a plecat, a urmat Pearl, arătând spre un colţ al camerei, după un scaun.

Ea i-a trimis pe copii în camerele lor şi după ce ei au ieşit, s-a aplecat şi a ridicat de după scaun cartea cu paginile îndoite şi cotorul rupt.

Era *Trezirea la viaţă* de Kate Chopin.

Amelia îi transmitea un mesaj. Că îi era dor de ea, probabil. Şi-a simţit trupul aprinzându-i-se.

A frunzărit cartea şi a băgat de seamă o însemnare pe pagina de titlu.

XXVII – A

A deschis apoi la pagina douăzeci şi şapte, şi fierbinţeala i-a dispărut. Ochii i-au căzut pe cel de-al doilea paragraf, unde eroina recunoaşte că a fost fermecată de frumuseţea senzuală şi de puritatea altei femei: *Şi cine ştie care sunt esenţele folosite de zei ca să alcătuiască acea legătură subtilă pe care o numim compasiune, dar pe care am putea-o numi la fel de bine dragoste.*

Jack o văzuse pe Amelia şi luase el cartea. Citise însemnarea şi-şi dăduse seama. Înţelesese că era un mesaj de dragoste, legat în coperte de piele.

Iar în josul paginii mai era scris cu cerneală încă un cuvânt: *Londra?*

*

Laura a salutat cu un zâmbet încordat lucrătorii pe care-i întâlnea în timp ce cobora în subsol. S-a simţit uşurată să-l găsească pe Jack în birou, unde puteau vorbi între patru ochi, fără să-i audă copiii. Putea acum să-i explice.

— Am văzut ce cadou ţi-a făcut doctoriţa aceea, a început el fără să mai aştepte ca ea să închidă uşa. Am citit şi însemnarea.

Ea s-a străduit să-şi găsească cuvintele potrivite, dar toate se păreau nepotrivite. Se simţea total incapabilă să-i explice sentimentele ei pentru Amelia şi ceea ce se întâmplase între ele în aşa fel încât să-l poată face să înţeleagă.

— Acolo ţi-ai petrecut tu timpul? Cu femeia aia? Ce făceai tu acolo? Eu nu-ţi sunt îndeajuns?

— Nu e vorba că tu nu-mi eşti de ajuns. Sunt foarte fericită alături de tine.

Dar lângă Amelia era mai fericită.

— Am mai auzit eu de lucruri dintr-astea, a urmat el, strâmbându-se, dar chiar nevasta mea? Şi „Londra“ ce-nseamnă? Vrea să pleci cu ea la Londra?

— Nici nu m-am gândit la aşa ceva. Nu am să fac una ca asta şi i-am şi spus.

— Să nici nu-ţi treacă prin cap că ai să pleci cu copiii mei. N-am să-ţi permit niciodată.

Deşi îi înţelegea uimirea, nu putea să nu bage de seamă – încă o dată – că i se comanda, i se ordona ce să facă şi unde să meargă. Furia îi schimonosea chipul.

S-a aşezat pe un scaun şi a aşteptat ca trăsăturile să i se detensioneze. Erau împreună de atâta timp, că uitase să-l considere bărbat, partenerul ei, devenise mai degrabă o altă persoană de care trebuia să aibă grijă, o altă cămaşă de spălat, o altă farfurie de umplut la masă. Şi asta nu era corect faţă de el.

I-a întins mâna peste birou, dar el nu i-a apucat-o.

— Nu plec nicăieri. A fost doar o clipă, m-am lăsat prinsă… Te iubesc, îmi iubesc copiii. În anul acesta am învăţat multe despre mine şi acum, cu boala asta a lui Harry, înţeleg că nici nu am nevoie de toate astea.

— Care astea?

— Adică să muncesc, să fac altceva decât să am grijă de tine şi de copii. Când mergeam acolo, intram într-o altă lume, atât de diferită din toate privinţele, şi m-am lăsat orbită de ea.

— Orbită? Dar ce eşti tu? Dansatoare de cabaret?

— Nu, ăsta nu e cuvântul potrivit. Ştiu că nu mă exprim cum trebuie. Dar a fost o atracţie să zicem, aşa cum se întâmplă între şcolăriţe. Eu te iubesc

pe tine. Iubesc familia pe care am creat-o amândoi.

El a respirat adânc.

— Mă simt îngrozitor, Jack. Chiar aşa. Îmi pare rău.

— N-ar fi trebuit să te las să te apuci iar de şcoală. A fost o idee tâmpită.

— Am vrut să am şi eu ceva al meu, aşa cum tu aveai cartea ta, care mă scotea din fire. Asta e tot. De aceea am vrut să studiez jurnalismul. Cu Amelia a fost altceva, nu pot să-ţi explic în nici un fel.

— Să nu-i pronunţi numele.

O altă poruncă. Ar fi trebuit să se aştepte, desigur, la asta, dar tot o irita.

— Tu erai cufundat în manuscrisul tău, voiam şi eu o dăruire la fel de mare, ceva care să mă pună la încercare.

— Şi-atunci ţi-ai luat o iubită. O femeie!

Să-l audă pe Jack etichetând aşa de brutal relaţia ei cu Amelia, după ce se feriseră atât de mult să pronunţe acele cuvinte, a fost ca o palmă peste faţă. Ieşise în fine totul la iveală. Ea avusese o aventură, îşi trădase soţul şi familia. Obrajii i s-au aprins de ruşine.

— Nu, mă refer la Facultatea de Jurnalism. Sunt două lucruri separate. Ea nu a fost decât o prietenă care…

— Taci, a rostit el, ridicând mâna. Nu vreau să aud. Dacă se află toată treaba asta, o să fiu de râsul lumii. Nimeni nu o să-mi mai publice cartea. Nu pot să cred că ţi-ai bătut joc de tot ce-am făcut.

Măcar dacă ar fi putut să înţeleagă!

— Tu ai avut cartea şi de ani de zile nu te-a preocupat nimic altceva. Ai lipsit nopţile, ai lucrat mereu, m-ai lăsat singură. Nu am vrut să-ţi fac rău, dar blestemata aia de carte…

— Dar blestemata aia de carte are să ne asigure traiul mai departe. Să ştii însă că nici un agent nu se va mai apropia de mine dacă se află despre apucăturile tale… nefireşti.

Expresia „apucături nefireşti“ era grotescă. Sentimentul de vinovăţie al Laurei înclina să se prefacă în mânie. Ca şi cum el ar fi fost soţul şi tatăl model!

— Tu ţii la cartea aia mai mult decât la oricare dintre noi. Chiar şi atunci când Harry era bolnav, tot mai dădeai fuga să mai stilizezi.

— Aveam un termen de predare de respectat.

— Dar Harry era să moară!

Ea s-a sculat, dând să plece. S-a ridicat şi el şi a apucat-o de braţ.

— Stai, că n-am terminat!

— Mă doare, au… Jack!

Ceva s-a mişcat lângă uşă şi i-a atras privirea. Deşi era sigură că o închisese în urma ei, uşa era acum întredeschisă. Laura s-a ridicat şi i-a văzut spatele lui Harry când tocmai dispărea pe coridor.

— Harry asculta la uşă, i-a spus ea lui Jack. Probabil că a venit după mine. Doamne Dumnezeule!

Jack s-a repezit pe urmele lui Harry şi ea a pornit după el, urcând scările până la mezanin. Dar nu puteau să alerge, era prea multă lume acolo şi nu se făcea.

Au ajuns în cele din urmă în apartament. Deschizând uşa, Laura a auzit-o pe Pearl plângând.

— Nu… să nu faci asta!

În salon Harry stătea privind ţintă în vatra şemineului, de unde se ridicau flăcări galbene. Dar Laura nu făcuse focul în dimineaţa aceea, era prea cald afară.

Harry ţinea un vătrai în mână şi nu şi-a ridicat privirea când ei s-au apropiat. Îndârjirea şi satisfacţia neţărmurită de pe chipul lui îi aminteau de băieţii aceia din oraş, în ziua când o provocaseră şi-o luaseră peste picior.

— Harry, băiatule, hai să vorbim! a spus Jack

— L-a pus pe foc, arde! a strigat Pearl, plângând şi arătând spre foc.

— Ce arde? a întrebat Laura, dar şi-a dat seama pe dată despre ce era vorba.

Jack a dat fuga în birou şi s-a întors pe dată.

— Unde e manuscrisul meu? Era pe birou!

Harry nu a răspuns, ci a rămas hipnotizat parcă, cu ochii pironiţi la focul unde se răsuceau, prefăcându-se în cenuşă, un teanc mare de foi albe de hârtie.

Capitolul douăzeci și patru

New York, 1914

Jack a rămas încremenit o clipă, dar apoi s-a îndreptat iute spre șemineu, l-a împins pe Harry într-o parte, întinzând mâinile goale să apuce manuscrisul cuprins de flăcări, dar și le-a tras înapoi iute, strigând:

— Trebuie să-l salvăm, Pearl adu apă!

Jack a apucat vătraiul și a încercat să tragă din foc manuscrisul scorojit de flăcări, în timp ce Pearl a venit din bucătărie cu o carafă cu apă. Laura a aruncat apa în șemineu, dar nu au mai putut salva nimic, era prea târziu. Toți trei au rămas cu privirile pierdute la învălmășeala de cenușă înmuiată de apă.

Se alesese praful de capodopera lui Jack, de munca lui de-o viață.

Jack și-a răsucit capul încetișor într-un fel în care îi amintea Laurei de un lup. Concentrat, pândindu-și prada. Privindu-l țintă pe Harry.

Băiatul stătea sprijinindu-se cu o mână de ușa liftului de cărți, și cu cealaltă încleștată pe lângă corp.

— Harry, cum ai putut să…? a strigat Laura ca să risipească liniștea greu de suportat, dar în timp ce ea rostea acele vorbe Jack s-a ridicat în picioare, năpustindu-se spre el.

L-a plesnit cu putere și Harry a căzut peste ușa liftului. Laura a țipat, închipuindu-și că ușa va ceda și că fiul ei va cădea și-și va găsi sfârșitul în hăul liftului. S-a repezit spre Jack și l-a apucat de braț, ținându-l strâns.

— Jack, să nu…

Jack s-a întors spre ea, ridicându-și cealaltă mână, gata să o plesnească peste obraz. Laura s-a ferit, uluită că se încăierase cu propriul bărbat. Cum de ajunseseră aici? Nu văzuse niciodată această parte întunecată a lui Jack, dar nici nu-și imaginase vreodată că fiul ei ar putea face ceva atât de

cumplit. Oare așa fuseseră ei tot timpul, sau nu-și dăduse ea seama, încăpățânându-se să creadă că erau familia fericită din închipuirea ei?

Violența bruscă din încăpere părea contagioasă, punând stăpânire și pe Laura. Simțea nevoia disperată să lovească, să pedepsească. L-a îmbrâncit zdravăn pe Jack cu amândouă brațele, simțind că-i clocotește sângele în vene.

În scurtul răstimp cât Laura și Jack s-au luptat unul cu celălalt, Harry s-a strecurat afară din cameră și a luat-o la fugă în jos pe scări.

Jack s-a răsucit și a fugit după el. Pearl s-a agățat de mama ei, încolăcindu-i mijlocul cu brațele.

— Nu mă lăsa! Nu pleca!

— Nu te las! Dar du-te în camera ta! Totul o să fie bine, trebuie doar să ne calmăm cu toții.

— Dar cartea tatei…? a întrebat Pearl, arătând spre șemineu, însă Laura nu a putut să se uite într-acolo.

— Du-te în camera ta. Eu sunt aici, nu te las singură.

Pearl a ascultat ce i s-a cerut și, neștiind ce să facă altceva, Laura s-a dus în camera lui Harry, unde mielușelul de pluș stătea pleoștit pe pat. Harry fusese mereu mai apropiat de Laura decât de Jack, așa fusese el… și îl văzuse pe Jack năpustindu-se la Laura, acolo, în subsol. Dar să-i ardă manuscrisul ca să se răzbune? Era de neconceput, era ceva ce nu putea înțelege, chiar după toate cele spuse de Jack despre relația cu Amelia și despre „apucăturile lor nefirești“. Dar Harry era încă atât de necopt, și Laura începea să-și dea seama cât de neglijat și de neînțeles trebuia să se simtă. Să chiulească de la școală luni de zile fără ca nici unul din părinți să nu bage de seamă? Să nu mai pomenim de purtările pe care Harry le văzuse poate la Paddy Roșcovanul și la șleahta lui înainte ca el să se îmbolnăvească.

S-a dus înapoi înspre scară și s-a sprijinit de balustradă. Încăperile apartamentului acela fuseseră martore ale atâtor amintiri fericite, poliţa de deasupra șemineului pe care Pearl așezase cu grijă ramuri de brad în decembrie și bucătăria unde Harry le arătase dintele cu un an în urmă.

Ochii i s-au oprit în locul unde stătuse Harry ultima dată, când se uita la ei cum se zbăteau să salveze manuscrisul, de parcă dacă își concentra

privirile ar fi putut să-l facă pe băiat să apară din nou. Ceva era totuşi ciudat. Felul în care se aşezase el, cu o mână sprijinită ferm de uşa liftului de serviciu, ca şi cum ar fi ţinut-o să nu se deschidă.

S-a dus într-acolo, uitându-se mai atentă la lift. De sub uşiţă ieşea o bucăţică de hârtie, abia vizibilă.

Ei nu folosiseră niciodată liftul de cărţi, căci nu aveau nevoie. De fapt, imediat după ce s-au mutat acolo, Jack îi prevenise că nu aveau voie să se joace cu el, că era periculos.

S-a ridicat şi a tras ivărul. Uşiţa liftului s-a deschis brusc şi ceva a căzut fluturând prin aer. Laura s-a aplecat. Era o hârtie de zece dolari.

Cabina liftului de cărţi nu se afla în dreptul uşii deschise, ci mai sus. Laura a tras de sforile care-l acţionau şi cabina a revenit la locul ei.

Înăuntru se afla o cutie de lemn pe care Laura a recunoscut-o. Era cea în care îşi ţinea Harry „comorile“. Dar de ce se afla acolo, şi nu în camera lui? Când a deschis-o şi-a dat seama care era motivul. Zeci de hârtii de câte zece şi douăzeci de dolari sub care se ascundea o carte. *Tamerlan*.

A auzit uşa de la intrare deschizându-se, paşii grei ai lui Jack, dar nu şi alţi paşi. Harry scăpase… de data aceasta.

Jack s-a oprit în capul scărilor. Ea i-a arătat cartea.

— Uite-o! A fost aici tot timpul ăsta. În lift.

Jack s-a apropiat, gâfâind, şi s-a uitat în cutie.

— Cu banii ăştia ce-i? a exclamat el, ridicând nişte bancnote.

Nu mai înţelegea nimic. Cărţi furate şi bani ascunşi – nimic din toate acestea nu se potriveau cu imaginea băieţelului bun pe care îl iubea ea atât de mult. Trebuia să mărturisească, să-i spună lui Jack ce aflase.

— Când Harry a chiulit de la şcoală, s-a înhăitat cu o şleahtă de băieţi, în Union Square. Bănuiesc că a furat şi celelalte cărţi şi le-a vândut.

Jack a încremenit o clipă, străduindu-se să înţeleagă.

— Fiul nostru? Hoţ? Şi când aveai de gând să-mi spui toate astea, Laura?

— Astea abia acum le-am găsit, nu am ştiut că el le-a furat. Dar cărţile sunt încuiate în depozit. Cum de-a putut ajunge la ele?

— A avut destule ocazii… noaptea, când noi dormeam, să găsească o cale. Ar trebui să ducem cartea la dr. Anderson.

Laura a clătinat din cap.

— Știi ce-o să pățească Harry dacă spunem ceva? O să ni-l ia. Și nici nu știm povestea pe de-a întregul.

Jack s-a sprijinit de balustrada scării, alb la față.

— Dacă îi dau cartea fără să-i spun despre Harry, o să-mi pierd slujba. Manuscrisul nu-l mai am, așa că s-au dus și banii din avans, nu mai avem nici un venit. Am pierdut totul.

Și, din nou, lui Jack părea că nu-i păsa de nimic mai mult pe lume decât de prețiosul lui manuscris. Dar dacă voiau să rezolve problema asta, trebuiau să-și unească forțele. De dragul copiilor, Laura își dădea seama că trebuia să-și domolească iritarea și să-l considere aliatul ei.

— Și dacă am zice că am găsit *Tamerlan*, dar nu știm cum a ajuns acolo? a sugerat ea.

Era o idee ridicolă și Jack nici nu s-a mai deranjat să-i răspundă.

— Va trebui să-l găsim pe Harry și să vedem dacă există o explicație, a spus ea în cele din urmă. Poate că l-au forțat băieții aceia.

Laura a dat să-și ia haina, dar Jack a oprit-o.

— Nu, lasă-l să doarmă pe străzi în noaptea asta, să vadă cum e. Poate învață ceva.

— Dar e încă în convalescență.

— N-am de gând să mai fac nimic din ce zici tu, Laura, izbucnit Jack, fără să-și mai ascundă nerăbdarea. Tu ești de vină pentru toate astea!

— Tu ai ridicat mâna asupra mea, asta l-a stârnit. Gesturile tale animalice l-au înfuriat.

— Cartea mea! a strigat Jack cu ochii înlăcrimați. S-a dus! Fiul meu e hoț. Nevasta mea e…

Și vocea i s-a frânt.

Laura clipea nedumerită. Lui chiar nu-i păsa deloc că familia i se destrăma sub ochi.

— Atunci o distrugem. Cartea, *Tamerlan*, a rostit Laura, nevenindu-i să creadă ce îi ieșea din gură. Și nu o să spunem nimănui. Iar după ce se întoarce Harry o să ne punem familia la loc pe picioare.

Jack s-a uitat la carte de parcă ar fi fost otrăvită.

— Trebuie să mă gândesc. Mă duc jos.

Ea l-a încurajat, știind că era mai bine să nu fie acolo când se întorcea

Harry.

S-a așezat în fotoliul cel mare din fața focului și a plâns. Pentru băiatul ei, pentru soțul ei, pentru viața pe care-și închipuise că o ducea. Pentru aroganța de a fi crezut că merită mai mult decât avea. Pentru că era capabilă să distrugă o bucată prețioasă de istorie, dacă asta ar ajuta la salvarea familiei sale. S-a ridicat și a dus cutia în fața șemineului, așezând-o peste rămășițele manuscrisului soțului ei.

Dar nu putea să aprindă chibritul. Îi tremurau degetele, chibritul aluneca și, după câteva încercări, a renunțat, punând cutia la loc în ascunzătoare. A tras ușor de frânghie și cutia a dispărut în întuneric.

*

Laura s-a trezit brusc, fără să priceapă unde se află, după care și-a dat seama că adormise în fotoliul din fața șemineului. O dureau umerii și gâtul.

Harry!

S-a dus să-l caute în camera lui, dar patul era făcut cu grijă, fără vreun semn că se întorsese acasă peste noapte. În camera cealaltă, Pearl dormea dusă, cu fața îndesată în pernă, de i se vedea doar o șuviță de păr răvășită.

Întâmplările din ziua precedentă – cearta cu Jack, efortul zadarnic de a salva manuscrisul, conținutul surprinzător al cutiei din liftul de cărți – i-au năpădit mintea ca un val dureros. Dar cele câteva ore de somn îi reîmprospătaseră energia, dându-i senzația că ar putea îndrepta situația. Trebuia să gândească limpede, și scopul principal era să-și protejeze copiii. Harry nu ar fi trebuit pedepsit pentru ceva ce nu îi stătea în fire să facă. Era doar un copil și avusese un an greu, făcuse greșeli prostești. Îi părea rău că se mutaseră în locuința bibliotecii, că nu rămăseseră în provincie, unde viața era mai simplă și nici unul dintre ei nu ar fi cedat tentațiilor marelui oraș, cum ar fi o carieră proprie, sau Amelia, sau cărțile rare.

Jack nu era de găsit nicăieri, probabil că-și petrecuse noaptea pe canapeaua din birou. Avea să stea de vorbă cu el, să-l convingă să-și ierte fiul.

Harry se va întoarce azi acasă și vor sta de vorbă pe îndelete, fără mânie sau lacrimi. Fără învinuiri reciproce. Au să descopere de ce și cum a făcut fapta asta. I se făcea rău numai la gândul că stătuse pe străzi toată noaptea,

dar cel puţin îi avea pe Paddy Roşcovanul şi gaşca lui la care să dea fugă – stranie consolare! Îngrozitoare consolare. Dar dacă tocmai gaşca aceea îl forţase să fure cărţile? Dacă Harry i-ar explica domnului Anderson tot ce ştia şi i-ar denunţa pe băieţii aceia îngrozitori, care-l forţaseră să fure, nu ar putea fi oare tratat cu mai multă îngăduinţă? Cu siguranţă că aşa are să fie, căci el nu avea decât unsprezece ani.

Îşi dădea seama însă că prin asta i-ar denunţa pe fiii altor femei, mame ai căror copii o porniseră pe căi greşite. Dar, de acum încolo, trebuia să-şi pună propria familie pe primul loc. Nu putea să mai aibă înţelegere faţă de alţii.

Gândurile i-au fost întrerupte de o bătaie puternică în uşa de jos. A verificat dacă uşiţa liftului de cărţi era bine închisă, după care a coborât pe scara îngustă. În hol se afla domnul Gaillard, cu doi bărbaţi în uniformă în spatele lui. Ea s-a uitat să vadă dacă îl aduseseră şi pe Harry cu ei, dar băiatul nu era acolo.

— Cu ce vă pot fi de folos?

— Doamnă Lyons, am putea să stăm o clipă de vorbă? Vă rog să veniţi cu mine.

Probabil că Jack spusese deja ceva, pomenise despre fapta reprobabilă a lui Harry. Îl denunţase, ca răzbunare pentru ceea ce făcuse. Îşi închipuia că va intra în biroul domnului Gaillard şi-l va găsi pe Jack pe un scaun, şi pe Harry pe altul şi că va fi nevoită să aleagă între ei doi.

— Trebuie să stăm de vorbă.

Se împotrivea cu toată fiinţa să se lasă dusă de-acasă.

— Dar nu pot pleca de-aici acum.

— Rămâne un poliţist cu copiii.

Copiii! Deci nu ştia că Harry fugise. Ceea ce însemna că Harry era în siguranţă. Deocamdată.

A ieşit în hol în urma lui şi a celuilalt poliţist. Doi bibliotecari care au trecut pe lângă ei au privit-o uimiţi, după care şi-au lăsat iute ochii în jos. După colţ, domnul Benson, îngrijitorul, a rămas încremenit cu mopul în mână, până când au trecut pe lângă el. Ce se întâmpla oare?

Biroul domnului Gaillard era gol, slavă Domnului! I-a cerut poliţistului să rămână afară şi i-a făcut semn Laurei să stea jos.

— Doamnă Lyons, îmi este teamă că trebuie să vă dau o veste groaznică.

Harry! Probabil că îl găsiseră. Dacă fusese atacat în puterea nopţii? Parcă-i şi vedea trupul vlăguit, zăcând sub unul din leii de la intrare, unde se adăpostise la întuneric, prea speriat ca să vină acasă. Fusese atât de bolnav – şi scăpase de febra tifoidă ca să dea de asta? Avea să-l omoare pe Jack pentru asta, aşa o să facă!

— Ce e?

Ar fi vrut ca domnul Gaillard să-i spună mai repede, să termine cu povestea asta. Dar, pe de altă parte, ar fi vrut să se întoarcă în apartament, să se aşeze la loc în fotoliu, să revină la viaţa de dinaintea momentului în care şi-a dat seama că totul se va prăbuşi într-o nenorocire.

— E vorba despre soţul dumneavoastră.

— Jack? Ce-i cu el?

— Fochistul l-a găsit mai devreme în sala cazanelor.

Undeva s-a auzit bătaia unei pendule.

— Îmi pare rău dar… s-a spânzurat. De ţevile de-acolo.

Cu siguranţă că s-au înşelat. Jack nu ar fi făcut vreodată aşa ceva. Ceea ce le-a şi spus cu o voce tremurătoare.

— Îmi pare nespus de rău.

— Nu pot să cred. Trebuie să-l văd.

— Nu cred că e bine.

Omul acela se înşela şi ea trebuia să-i dovedească asta.

— Arătaţi-mi-l!

Domnul Gaillard a ţinut-o de braţ când au coborât la subsol. Lucrătorii dispăreau iute din calea lor. Acum îşi dădea seama de ce o priviseră atât de stânjeniţi. Probabil că vestea se răspândise repede. Dar se înşelau, desigur.

Pe podea stătea întins cineva, cu faţa acoperită de o bucată mică de pânză. Laura s-a lăsat în genunchi în timp ce domnul Gaillard dădea pânza la o parte. Nişte ochi injectaţi de sânge, aţintiţi în sus, o limbă groasă şi umflată ce ieşea din gura deschisă. Nu recunoştea nici una din aceste trăsături sugrumate, nu erau ale lui Jack. Totuşi urechile clăpăuge erau ale lui.

— Ce-ai făcut? a şoptit ea, dându-i la o parte o şuviţă de pe frunte, şuierând aproape cuvintele. Ce-ai făcut?

Frânghia pe care o folosise îi atârna încă în jurul gâtului, cu capătul rupt, încolăcit lângă el asemenea unui șarpe. Avea obrazul rece.

Acest om nu era Jack al ei, care putea să intre în sala aceea dintr-o clipă într-alta râzând de prostia asta. Soțul ei care plânsese când își rostiseră jurămintele în biserică, la nunta lor. Nu, acesta era corpul unui străin.

Domnul Gaillard a apucat-o de braț și a luat-o de acolo, scoțând-o din sală și ducând-o în biroul lui Jack, unde se certaseră atât de tare. Și asta doar cu zi în urmă? I se părea că trecuseră ani buni de-atunci. L-a lăsat să o ajute să se așeze pe un scaun.

Și toate acestea din pricina unui manuscris pierdut. Ea voia să îndrepte lucrurile, să fie bine din nou. Cartea putea fi rescrisă, ea putea să scrie la mașină după dictare. Aveau să-l găsească și pe Harry și să-l aducă acasă.

Dar acum era prea târziu.

— Doamnă Lyons, îmi pare nespus de rău pentru pierderea dumneavoastră, a spus domnul Gaillard. Nici nu pot să-mi imaginez durerea prin care treceți, dar trebuie să vă întreb ceva despre biletul pe care l-am găsit lângă cadavru.

Laura a ridicat ochii spre el.

— Ce bilet?

El a scos din buzunar o bucată de hârtie și a despăturit-o.

— Pare să fie o mărturisire. Despre furturi.

— Nu, Jack nu a făcut așa ceva.

El i-a întins biletul și ea l-a citit, cu mâinile tremurându-i.

Regret problemele pe care le-am provocat bibliotecii. Vina îmi aparține, ca și rușinea. Vă rog să le spuneți celor din familia mea că îi iubesc.

Jack Lyons

Domnul Gaillard și-a dres glasul.

— Trebuie să vă întreb… îmi cer scuze, dar sunt nevoit să vă întreb: aveți știință despre asta?

— Nu știu nimic.

Minciuna a fost rostită calm, cu ușurință, în ciuda învălmășelii acestor noi emoții. Pierderea lui Jack, uimirea, lovitura. O năpădeau val după val.

Pearl! Cum avea să-i spună lui Pearl că tatăl ei se sinucisese? Și Harry! Ce povară groaznică pentru un copil? Cum putuse Jack să-i facă pe toți să sufere din pricina aceasta?

Ca să-și salveze fiul. O făcuse de dragul lui Harry.

S-a deschis ușa și a intrat celălalt polițist, care o aducea pe Pearl, amețită încă de somn. Laura s-a repezit și a luat-o în brațe, în timp ce domnul Gaillard și polițistul vorbeau ceva în șoaptă.

Domnul Gaillard a privit-o cu milă.

— Doamnă Lyons, îmi este teamă că va trebui să vă percheziționăm din nou apartamentul. Dumneavoastră și fiica dumneavoastră puteți aștepta aici. Mi se spune că fiul dumneavoastră nu este acasă.

— E la părinții mei.

Altă minciună.

S-a așezat din nou, ținând-o pe Pearl în brațe, cu capul sprijinit de umărul ei, fredonându-i ușurel ceva. Harry se afla undeva, pe vreo alee sau pe vreo stradă, singur și speriat. Jack lăsase totul în urmă, pierderea manuscrisului, trădarea soției, faptele rușinoase ale fiului său fiind peste puterea lui de îndurare.

Clădirea aceasta le strivise familia, de parcă s-ar fi prăbușit la pământ și i-ar fi acoperit cu totul.

Capitolul douăzeci și cinci

New York, 1993

— Cum adică, a dispărut Valentina? Ce s-a întâmplat?

Sadie se străduia să înțeleagă ce-i spunea LuAnn. Nici nu se trezise bine și visase ceva îngrozitor.

— Am prins un zbor de noapte și când am ajuns acasă Lonnie era încă de gardă la spital. Valentina ar fi trebuit să fie acasă, cu Robin, să se pregătească de școală. Patul e neatins, deci nu a dormit acolo, a continuat cu vocea sugrumată de panică. Nu e la tine?

— Nu. Dar Robin unde e?

— Nu e nici ea. Doamne, dacă li s-a întâmplat ceva cât am fost plecată, n-am să mi-o pot ierta niciodată.

— Stai așa! Să vedem. Le-a văzut cineva ieșind din casă?

— A sosit poliția acum și îi caută pe portari să afle dacă le-au văzut. Vine și Lonnie acasă. El mi-a spus să te întreb și pe tine.

Poliția! Asta însemna că era grav. Nepoata ei și bona dispăruseră în timpul nopții.

Alergând cu sufletul la gură către casa fratelui ei, încerca să se gândească unde le-ar putea căuta, întrebându-se disperată cine le-ar fi putut răpi. Și cu ce scop.

Dar se aflau la New York – orice era posibil acolo.

Robin era prea micuță ca să se îngrijească de un copil. Se gândise la asta de la bun început și ar fi trebuit să-l avertizeze pe Lonnie. Cum ar putea o persoană atât de micuță de statură să aibă grijă de altcineva și mai mic? Nici nu ar fi fost greu de răpit, dacă asta se întâmplase.

Când a ajuns la fratele ei acasă, Lonnie și LuAnn stăteau pe canapea, livizi, în timp ce doi polițiști le puneau întrebări.

Lonnie s-a ridicat și a cuprins-o în brațe.

— Ce bine că ai venit!

— Aveți vreo veste?

Lonnie a scuturat din cap.

— Polițiștii au cercetat dormitorul Valentinei și al lui Robin și nu au găsit nici un indiciu de act criminal. Parcă au intrat în pământ.

— La spitale ați întrebat?

— Da.

Un polițist s-a apropiat, prezentându-se – Sadie nu i-a reținut numele –, și a început să pună întrebări despre Valentina, dacă avea probleme în familie, dacă nu cumva fugise de acasă.

— Are doar șase ani, a spus LuAnn, sigur că nu.

— Lasă, trebuie să întrebe, a liniștit-o Lonnie, punându-i o mână pe genunchi.

— Dar Robin? a intervenit Sadie. Știți pe cineva din familia ei la care am putea telefona?

— Am căutat prin lucrurile ei după o agendă sau ceva de felul ăsta, dar n-am găsit nimic, a spus LuAnn. Zicea că e de pe undeva de prin Massachusetts, după câte îmi amintesc.

În pragul ușii a apărut un alt polițist.

— Unul din portari, care a făcut o tură dublă, spune că le-a văzut aseară, în jurul orei cinci și jumătate. Lucrează aici de ani de zile și o cunoaște bine pe Valentina. Spunea că mai întâi a ieșit Robin, și fetița a urmat-o un pic mai târziu și i-a făcut cu mâna. Dar nu a observat dacă s-au întors sau nu. Poate că o fi fost ocupat să ajute vreun locatar și nu a văzut dacă au venit înapoi.

— Stați așa! Nu au plecat împreună? a întrebat Lonnie.

— Portarul și-a închipuit că erau împreună, chiar dacă fetița a ieșit cu câteva minute mai târziu. Ca și cum s-ar fi grăbit să o prindă din urmă.

Ciudat. Lonnie a schimbat o privire cu LuAnn.

— Și mai era altcineva cu ele? a întrebat Sadie.

— Nu-și aduce aminte să fi văzut pe cineva. Zice că nu aveau nici un bagaj cu ele.

— Poate că au ieșit să-și ia o înghețată și s-a întâmplat ceva, a adăugat

LuAnn printre lacrimi.

Odată ieşite în stradă, se putea întâmpla orice. Doi copii… puteau fi prostiți atât de uşor şi-apoi înhățați.

Sadie nu-şi găsea locul. L-a întrebat pe polițist dacă se putea duce în dormitorul Valentinei.

Fetița fusese întotdeauna ordonată, ținea toate la locul lor. Sadie s-a îndreptat spre măsuța de toaletă unde stăteau aliniate sticluțele de ojă în ordinea culorilor curcubeului. I se rupea inima la gândul că fetița aceea putea fi undeva singură, pierdută. Trebuiau să o găsească, să o pună la adăpost, să o protejeze. Sadie nu ar fi trebuit să se ducă la Londra şi să le lase singure. Poate că ar fi fost acolo, cu ele, când ar fi venit răpitorii şi i-ar fi putut opri. Şi biata LuAnn. Ce groaznic trebuia să se simtă, să vină şi să dea peste-o casă pustie.

A deschis dulapul unde erau atârnate hainele Valentinei – majoritatea în culorile ei preferate: diferite nuanţe de roz şi violet –, pantofii frumos împerecheați sub ele. Biblioteca era înțesată cu cărți, cutii de jocuri şi alte mărunțișuri prosteşti, printre care şi o casetă de bijuterii cu o balerină care se învârtea la ridicarea capacului. Înăuntru se afla unul dintre inelele lui Pearl. Cu perlă, de bună seamă… şi ochii i s-au umplut de lacrimi.

Pe raftul cel mai de jos erau stivuite jocurile preferate ale Valentinei: Connect Four, Clue[54], o cutie de cărţi de joc Uno.

S-a dus înapoi la dulap. Pe raftul cel mai de sus, deasupra hainelor, era cutia cu jocul *Operaţia*, preferatul Valentinei dintotdeauna. Ultima dată îl jucaseră cu Pearl, când se terminase cu lacrimi şi zăpăceală. Sadie îi promisese că o să-i aducă baterii noi, dar uitase.

Ce ciudat că era pe raftul de sus. Valentina era prea scundă să-l fi pus chiar ea acolo, doar dacă s-ar fi urcat pe un scaun.

Sadie l-a luat şi l-a aşezat pe patul Valentinei. Clopoțelul dinăuntru nu funcționa.

Ceva părea totuşi în neregulă. Cartonul pe care stătea întins pacientul caraghios ce o privea panicat era tocit şi îndoit într-o parte. Parcă nu şi-l amintea să fie atât de tocit. Arăta de parcă ar fi fost scos şi pus din nou la loc. Poate că Valentina fusese curioasă să vadă cum funcţionează sau încercase să schimbe bateriile de una singură. Dar dacă aşa era, atunci cum

de ajunsese cutia ascunsă pe raftul cel mai de sus al dulapului?

Sadie a ridicat uşurel o margine a mesei de operaţie. Dedesubt se vedea o foaie de hârtie împăturită. O hârtie veche, cafenie, mototolită pe margini.

A scos-o şi a azvârlit-o imediat pe pat, de parcă ar fi fost tăciuni încinşi.

— Lonnie!

Fratele şi cumnata ei au dat buzna în cameră.

— Ia uitaţi-vă!

Ei şi-au plecat privirile spre hârtia de unde îi privea portretul lui Shakespeare.

— Asta să fie pagina aia furată? a întrebat Lonnie. Aia de care mi-ai spus tu?

— Da, din *First Folio*!

Între timp veniseră şi poliţiştii după ei în cameră. Sadie le-a explicat ce era pagina aceea dispărută, după care s-a întors spre Lonnie.

— Dar de ce naiba se află la Valentina?

— Habar n-am.

De fapt, cutia cu jocul de copii era o ascunzătoare perfectă, dar nu pentru Valentina.

— Ce ştim noi despre Robin?

— Că a lucrat ca bonă la gemenii aceia pe care i-am văzut în parc, a răspuns Lonnie, încruntându-se îngrijorat. Am verificat la telefon cu cei care i-au dat recomandare.

Asta era uşor de măsluit – doar să rogi un prieten să născocească o poveste.

— Robin era aici aseară, când am sunat eu de la Londra?

Lonnie a încuviinţat din cap.

— Eu eram în bucătărie, nu ştiu exact unde erau ea şi Valentina, dar erau amândouă în casă.

Sadie a încercat să-şi aducă aminte ce îi spusese lui Lonnie. Cu siguranţă îi relatase ce vorbise cu domnişoara Quinn. Despre faptul că *Tamerlan* s-ar afla undeva ascuns în Biblioteca din New York şi că ea bănuia că asta ar însemna că e în apartament.

— Crezi că Robin a ascultat la celălalt telefon?

— S-ar putea. Dar de ce ar fi făcut-o?

— Ia gândeşte-te, Lonnie! Nu cumva ea a ascultat când vorbeam noi săptămână de săptămână şi eu îţi povesteam ce se mai întâmplă la bibliotecă?

— Ți-am spus… habar nu am. Ce vrei să insinuezi?

— Trebuie să mergem la bibliotecă. Chiar acum. LuAnn, tu rămâi acasă. Poate se întorc între timp.

— Nu, vreau să vin şi eu cu voi, a spus LuAnn, ridicându-se.

— Te rog, rămâi acasă, a implorat-o Lonnie, cuprinzându-i mâinile. Să fie cineva aici, dacă vin cumva înapoi.

LuAnn s-a văzut nevoită să se conformeze.

Sadie şi-a luat haina în grabă şi, înainte de a ieşi, a mai dat un telefon… lui Nick. A răspuns robotul, dar i-a lăsat un mesaj, chemându-l să vină urgent la bibliotecă.

Nu-şi dăduse seama de pericol şi uite că se aflase tot timpul chiar în faţa ochilor ei.

*

— Îmi pare rău, doamnă Donovan, nu pot să vă las înăuntru.

Paznicul mătăhălos de la intrarea laterală a bibliotecii a ridicat o mână să o oprească, dar nu a putut s-o privească în ochi. De când începuse să lucreze la bibliotecă, Sadie îi aducea mereu câte o cafea de mai multe ori pe săptămână şi parcă îi părea rău pentru el că era nevoit să nu o lase să intre, aşa cum ceruse directorul.

— E ceva important. A dispărut o fetiţă şi credem că ar putea să fie în clădirea bibliotecii.

Le explicase asta şi poliţiştilor, acasă la Lonnie, dar ei păreau că nu pricepeau nimic şi o tot întrebau ce legătură aveau „cărţile rare“ cu cazul acesta şi, în cele din urmă, ea şi Lonnie s-au lăsat păgubaşi şi au plecat, spunându-i lui LuAnn să sune la Sala Colecţiei Berg, dacă află ceva.

— Îmi pare rău, a repetat paznicul, scuturând din cap.

— E în regulă, dânşii mă caută pe mine.

Sadie s-a întors şi l-a văzut pe Nick străbătând cu greu prin uşile batante şi apoi îndreptându-se spre ei.

— Nick, a dispărut nepoata mea. Cred că e în bibliotecă.

— Am înţeles, am primit mesajul, a spus el cu o privire plictisită.

Credea probabil că era nebună şi încerca să se strecoare din nou în bibliotecă să mai fure şi alte cărţi. Lui Sadie nu-i păsa la ce se gândea el – Valentina era mai importantă ca orice –, dar acum trebuia să-şi revină în fire dacă voia să intre în clădire.

— El e fratele meu, Lonnie. Cred că familia mea a fost oarecum implicată în furturile de cărţi, dar nu direct. Am găsit pagina din *First Folio* ascunsă într-o cutie în camera nepoatei mele.

El şi-a încleştat fălcile. Era clar că ea nu explica cum trebuie.

— Ai găsit pagina lipsă? a întrebat Nick, uitându-se apoi la Lonnie. În casa fratelui tău?

— Da, dar el nu are nici o legătură cu asta.

— Atunci, nepoata ta a furat-o? Parcă avea şapte ani sau cam aşa ceva…

— Are şase ani. Nu, ea nu a furat nimic. Cred că bona ei a furat.

S-a uitat spre Lonnie, care nu a încuviinţat din cap să-i întărească spusele şi nici nu a spus ceva să o susţină, neputând încă să accepte că ea ar fi putut avea dreptate. Sadie presupunea că el făcea asta nevrând să o învinuiască pe fiica lui de ceva, fiindu-i mai uşor să-şi închipuie că le-a forţat cineva să plece de acasă. Oricum, fata dispăruse. A simţit că o cuprinde panica – îi venea să vomite.

— Bona?

— Da, te rog, Nick. S-ar putea s-o fi adus în clădire ca să caute *Tamerlan*. Eu cred că ele sunt aici. Fata n-are decât şase ani, trebuie să fie foarte speriată. Nu poţi măcar să anunţi personalul, să le caute?

— Bine. Haideţi cu mine!

Sadie era cât pe ce să se prăbuşească, răsuflând uşurată. Dacă Nick era cu ei, atunci aveau o şansă să reuşească.

— Cum arată? a întrebat, apucând un walkie-talkie de pe pupitrul de la recepţie.

Lonnie i-a dat semnalmentele Valentinei şi ale lui Robin, iar Nick le-a repetat în aparat, cerând să fie căutate peste tot.

— Dar bona cunoaşte biblioteca? a întrebat Nick.

— Nu, din câte bănuiesc eu. Dar cred că ştiu încotro s-ar fi putut duce. Eu am fost la Londra şi m-am întâlnit cu executoarea testamentară a bunicii

mele, să aflu dacă ar exista vreo legătură între furturile acelea de demult şi cele de acum. Ea mi-a spus că Laura Lyons ar fi pomenit odată în treacăt despre *Tamerlan* şi a lăsat de înţeles că ştia unde se află.

— Unde adică?

— A spus: „Acolo unde ar trebui să fie şi chiar acolo unde nu ar trebui.“ Parc-ar fi o ghicitoare. Eu bănuiesc că trebuie să fie în vechiul apartament unde au locuit cu toţii când bunicul meu era administratorul bibliotecii.

— Şi ce legătură are asta cu bona nepoatei tale?

— Eu i-am povestit toate astea lui Lonnie ieri, la telefon, şi cred că Robin a ascultat. De fapt, dacă mă gândesc, furturile coincid cu ceea ce-i povesteam lui Lonnie la telefon despre ce selectam eu pentru expoziţie.

— Şi tu crezi că femeia asta a dat fuga aici ca să ţi-o ia ţie înainte?

Se vedea că el nu o credea pe de-a întregul.

— Da. După spusele portarului, care le-a văzut, au ieşit la o oră care le-ar fi permis să ajungă la bibliotecă chiar înainte de închidere. Acum nu s-a deschis încă pentru public, deci presupun că se mai află încă înăuntru.

— Arată-mi.

Ea l-a condus la mezanin, unde fusese vechea locuinţă a administratorului. Când intrase prima dată acolo, lui Sadie i se păruse că semăna cu un dulap din cele peste care dai în orice casă, plin ochi cu tot felul de obiecte îndesate la întâmplare. Dar în dimineaţa aceea arăta mult mai rău ca de obicei: tot ce se afla în cutii era împrăştiat pe jos, acoperind podeaua cu totul.

— Robin a fost aici să caute *Tamerlan*-ul, a spus Sadie, uitându-se spre Nick şi Lonnie.

Au trecut din cameră în cameră, străbătând cu greu prin mormanele de hârtie. Încăperea cea mai depărtată, de la capătul culoarului, era încuiată. Sadie a bătut tare în uşă, strigând-o pe Valentina. Nu a răspuns nimeni.

Nick a cerut prin staţia radio să se aducă o cheie.

— Crezi că Robin a găsit cartea? a întrebat Lonnie.

— Greu de spus, a spus Sadie.

— Doamne, fă ca Valentina să nu păţească ceva! a gemut Lonnie. Clădirea asta e uriaşă, pot să fie oriunde.

— Nu-ţi face griji, l-a încurajat Sadie. O să le găsim noi. Vreau să merg

în Secţia de Artă şi Arhitectură să mă uit la planul de construcţie pe care l-am cerut săptămâna trecută. Ar putea să ne indice pe unde a intrat Robin în bibliotecă şi unde s-ar putea ascunde.

— Eu rămân aici să aştept să se aducă cheia, după care am să caut mai departe, a spus Nick.

În Sala artă şi arhitectură, bibliotecarul i-a dat vechile planuri ale clădirii. Sadie le-a desfăşurat pe masa cea mai apropiată, în timp ce Lonnie privea peste umărul ei.

— Uite, aici poţi vedea clar mezaninul, a spus ea, arătând cu degetul locul unde era apartamentul. Astea erau dormitoarele, aici era bucătăria şi salonul.

— Dar asta ce e? a întrebat Lonnie, arătând un pătrat micuţ, însemnat cu un x, înăuntrul uneia dintre coloane.

Sadie a cercetat atentă întreaga foaie, numărând aproape douăsprezece semne similare împrăştiate peste tot prin bibliotecă. Inclusiv în partea centrală a Sălii de lectură.

— E liftul de cărţi. Toate astea sunt lifturi de cărţi. Uite, ăsta merge din Sala de lectură până în depozit. Şi mai e unul aici, şi altul aici. Ăsta e! Aşa a putut Robin să se furişeze în grabă, fără să fie prinsă.

Sadie şi-a amintit cum hoţul se făcuse nevăzut, după ce alergase după el până la etajul al treilea. Cu siguranţă că mai era încă un x pe plan, de data asta în toaleta doamnelor, care fusese la început o sală de lectură.

— E ca un labirint vertical!

— Iar Robin cred că e suficient de mică să poată să încapă pe acolo, a spus Lonnie. Crezi că se ascund în liftul de cărţi? a întrebat el îngrozit. Crezi că Valentina ar putea fi acolo?

Sadie şi-a stăpânit un fior.

— Sper că nu. N-am văzut aşa ceva în vechiul apartament. Ar fi trebuit să fie chiar în locul unde eram noi.

Când s-au întors, Nick încă mai aştepta cheile şi nici nu găsise cartea. Sadie i- spus ce descoperiseră şi i-a arătat locul, la aproape un metru de la capătul scărilor, unde ar fi trebuit să se găsească liftul de cărţi. Acolo era însă un perete întreg, fără nici o deschizătură pentru lift.

Nick a început să ciocăne în perete, iar de la margini sunetul s-a schimbat

spre mijloc, răsunând a gol.

— Sigur e o deschidere aici.

Sadie a scotocit prin cămara unde se aflau materialele îngrijitorilor şi a găsit o cutie veche de scule ruginite. Din ea a scos un ciocan pe care i l-a dat lui Nick.

A lovit coloana, nu prea tare, dar suficient cât să rupă tencuiala care s-a desprins uşor şi s-au apucat amândoi să o dea la o parte, scoţând la iveală o uşă din lambriuri. Lonnie s-a alăturat şi el, dând la o parte bucăţile de zid şi curând s-a făcut suficient loc să se vadă liftul pe de-a întregul.

Lemnul închis la culoare era neted şi în bună condiţie, ţinut la adăpost de zidul fals şi încuiat cu un ivăr metalic. Nick tras ivărul şi a deschis uşa. Înăuntru, tunelul liftului era întunecat, murdar şi ameninţător. Cabina liftului nu se afla în dreptul deschizăturii, podeaua ei aflându-se la câţiva centimetri de partea de sus a uşii. Nick s-a aplecat înăuntru, privind în jos.

— Valentina, a strigat el.

Ecoul s-a auzit înapoi. Lonnie arăta de parcă îi venea să vomite.

Nu s-a auzit nici un răspuns. Nimic.

— Vezi dacă poţi coborî cabina ca să vină la locul ei, a spus Sadie.

Nick a întins mâna şi a tras-o cu palmele, dar nu a reuşit să o clintească. A apucat una din cele două funii care se aflau într-o parte a tunelului şi cabina a pornit, scârţâind încet, în jos.

În mijlocul cabinei se afla o cutie de lemn.

Sadie a scos-o cu mare grijă, de parcă ar fi fost relicvă sfântă.

Înăuntru se aflau nişte chitanţe vechi şi, sub ele, o carte ponosită cu o copertă oliv.

Era *Tamerlan*.

Găsiseră cartea!

— Ce înseamnă asta? a întrebat Lonnie. Dar Valentina?

Transmiţătorul radio a început să hârâie din nou. Sadie a tresărit auzindu-l. Ce mai era?

— Am găsit fetiţa! s-a auzit o voce baritonală de bărbat. Jos, la subsol, în legătorie. Am găsit fetiţa.

*

Sadie a rupt-o la fugă, rostogolindu-se aproape pe scări în jos. Picioarele nu i se mişcau suficient de repede. Se ţinea de balustradă ca să nu cadă, dar îi venea să-şi dea drumul, să se azvârle până jos, la subsol.

Nu şi-ar fi putut ierta niciodată dacă i s-ar fi întâmplat ceva Valentinei aici, în bibliotecă.

Lonnie venea după ea, palid, gâfâind.

La capătul scărilor, Nick a rupt-o la fugă pe culoarul cel lung, asemenea unui licean fotbalist. Sadie şi Lonnie au luat-o după el pe coridorul ce părea să nu se mai termine şi-i amintea lui Sadie de coşmarurile acelea frecvente în care fugea undeva, dar nu-i era clar unde anume şi nu ajungea niciodată.

În legătorie, Valentina stătea la o masă cu o carte dinainte. Domnul Babenko, aproape de ea. Ea a ridicat capul, zâmbindu-le.

Lonnie s-a repezit la ea şi a luat-o în braţe.

— Fetiţa mea!

Zâmbetul Valentinei i s-a prefăcut brusc într-o grimasă de spaimă.

— Îmi pare rău.

— De ce să-ţi pară rău, iubito? a întrebat Lonnie.

— Nu ştiu, a răspuns Valentina, începând să plângă cu suspine.

Sadie i-a cuprins pe amândoi cu braţele, neştiind ce să zică. Avea multe întrebări de pus, dar nu voia să sperie fetiţa şi mai tare.

— Noi tocmai îmbrăcam o carte, a spus domnul Babenko. Să ştiţi că e foarte pricepută. Are mână uşoară.

— Da? s-a mirat Valentina, oprindu-se din plâns şi ridicându-şi privirile spre el.

— Sigur că da, ia arată-le ce ai făcut.

Valentina a ridicat cartea care era acoperită cu folie lucioasă şi transparentă de plastic.

— Uite! Si i-am pus aici şi eticheta cu numărul de înregistrare. Şi-apoi o împachetăm ca pe un cadou de Crăciun, doar că hârtia e transparentă.

— Bravo, fetiţa mea! a spus Lonnie, după care a adăugat, adresându-se domnului Babenko: Vă mulţumesc că aţi găsit-o.

— Ba nu, ea m-a găsit pe mine, să vă spun drept.

Valentina a rămas pe scaun, negrăbindu-se să plece. Sadie s-a aşezat pe scaunul de alături. Valentina era în siguranţă – ăsta era cel mai important

lucru.

— Domnule Babenko, îi daţi voie fratelui meu să dea un telefon acasă, să le spună că am găsit-o?

Domnul Babenko a încuviinţat din cap. Lonnie s-a dus la biroul lui şi a format numărul.

În timp ce el vorbea încet cu LuAnn la telefon, Sadie s-a întors spre Valentina.

— Cum ai ajuns tu aici, V? Robin te-a lăsat singură acasă aseară?

Valentina nu a răspuns, dar nici nu era nevoie, căci ochii i s-au mărit tot auzind numele lui Robin.

— Nouă poţi să ne spui, a zis Sadie, punându-i o mână pe umăr. E în regulă.

— Mi-a mai căzut un dinte şi ea a zis că se duce să se întâlnească cu Zâna Măseluţă ca să-mi aducă ceva de la ea.

— Te-a lăsat singură în casă?

— Mi-a spus că pot să mă uit la televizor până adorm. Dar am vrut şi eu să o văd pe Zâna Măseluţă şi m-am dus după ea, până aici la bibliotecă, şi până în camera aia mare de sus, aia cu mese.

Valentina era familiarizată cu locul acela, căci o vizitase de multe ori pe Sadie la serviciu. Şi cu mulţimea de vizitatori care intrau şi ieşeau din Sala de lectură, putea trece neobservată.

— Şi a intrat pe una din uşi.

Sala de lectură! Sadie a încercat să-i închipuie încotro s-ar fi putut duce.

— Unde anume?

— Înăuntru era o scară curbată.

Sadie şi-a dat imediat seama despre ce era vorba. Lonnie se întorsese lângă ele şi i s-a adresat direct lui.

— E una din uşile care se află de-o parte şi de alta a Sălii de lectură. Scara spiralată dinăuntru duce la un pasaj cu grilaj care trece pe deasupra rafturilor.

Când îşi începuse munca la bibliotecă, noilor angajaţi li se făcea o prezentare a locului şi aşa ajunsese să vadă scara în spirală, pasajul care ducea la un balcon ce se deschidea spre Bryant Park. Slavă Domnului că Valentina nu a ajuns până acolo!

Scara spiralată ar fi fost o ascunzătoare perfectă pentru Robin până la închiderea bibliotecii. După plecarea tuturor, ea ar fi putut ajunge cu ușurință în depozite prin liftul de la biroul de livrări. Dar se ridica întrebarea: cum a intrat în depozitul Berg?

— Și tu te-ai dus după ea pe ușa aia? a întrebat Sadie.

— Nu, că era încuiată. Am mers pe lângă rafturi până la capătul celălalt și m-am așezat acolo s-o aștept și cred că am adormit.

Chiar în fața peretelui cu ușa respectivă se afla un rând de rafturi de vreun metru și ceva înălțime. Dacă Valentina s-a pitulat acolo, ar fi putut trece neobservată de bibliotecarii care închideau sălile. Sadie și-a închipuit cum putea fi în bibliotecă noaptea, pe întuneric, cu toate scârțâiturile și pocniturile.

— Trebuie să fi fost tare înspăimântător, V!

— Așa e. Și când m-am trezit, ușa de pe peretele ăla era iar descuiată, dar Robin nu era acolo. Și apoi am dat de camera asta și de o canapea, a spus ea, arătând spre canapeaua din colț. Așa că m-am întins acolo.

— Și când am venit eu azi-dimineață, a preluat povestea domnul Babenko, am dat de ea, dormind buștean. Am chemat paza ca să le spun că avem un oaspete și, între timp, ne-am apucat de lucru împreună.

Sadie îi era recunoscătoare domnului Babenko că fusese atât de blând, că se străduise să o facă pe Valentina să se simtă liniștită și în siguranță.

— Paznicii păzesc toate ieșirile, așa că, dacă Robin mai e în clădire, o s-o găsim.

Între timp au sosit niște polițiști, și Sadie și-a îmbrățișat nepoata strâns, după care Valentina și Lonnie au plecat cu ei.

Sadie s-a întors apoi spre Nick

— Ar trebui să-i spunem domnului Hooper și să-i ducem și *Tamerlanul*.

— Bine, eu rămân să închei treaba aici. Ce-ar fi să te duci tu singură și să ne întâlnim în biroul domnului Hooper?

Ea s-a bucurat că avea ocazia să explice ce descoperiseră. Chiar dacă nu avea încă toate răspunsurile.

— Perfect. Dă-mi cartea!

Dar Nick a încremenit.

— Nu e la mine. E la tine, nu?

Sadie s-a gândit o clipă. Da, o avusese în mână, dar nu-și mai aducea bine aminte ce se mai întâmplase după ce auziseră că fusese găsită Valentina. Putea să jure că Nick luase cartea. S-a uitat în geantă, poate o fi pus-o acolo. Nu era. A simțit că i se zburlește părul pe brațe și că se învârtește camera cu ea.

— Nu e la mine. Cred că am uitat cu totul de ea în graba să venim aici jos.

— Atunci trebuie să fie acolo, în camera aia.

Sadie simțea că i se face rău numai la gândul acela. A ieșit pe ușă după Nick.

---

54. Jocuri de societate favorite pentru dezvoltarea abilității copiilor de a gândi strategic.

Capitolul douăzeci și șase

New York, 1918

— Vrei să te ajut, mamă?

Laura i-a zâmbit fiicei ei și i-a întins una din pungile cu cumpărături.

— Ar fi grozav!

În cei cinci ani de când Jack se sinucisese, iar ele fuseseră date afară de la bibliotecă, Pearl devenise un ajutor de nădejde, făcând exact ce trebuia, dându-se peste cap să se asigure că totul era în bună rânduială. Ca și cum ar fi putut să compenseze pierderea tatălui și a fratelui ei și toată suferința Laurei. Își dădea seama că nu era înțelept să se folosească în felul acesta de sufletul ei bun, dar în unele zile, ca aceasta de acum, când se simțea istovită de atâtea pierderi și de grijile pe care și le făcea pentru Harry, primea ajutorul din tot sufletul.

— Uite, am făcut un tort de lămâie, a spus Pearl, arătând plita cuptorului unde îl pusese la răcit. Pentru ziua de naștere a lui Harry.

— Ce frumos din partea ta, a spus Laura, simțind că o năpădesc lacrimile.

Pentru o clipă au rămas amândouă cu ochii la prăjitură, conștiente că Harry nu avea să o guste vreodată. El nu se întorsese la bibliotecă în ziua aceea și nu se dusese nici la bunici acasă, după ce Pearl și Laura se refugiaseră acolo. Dar nu au rămas mult timp la ei, căci felul în care tatăl Laurei își manifesta dezaprobarea și disprețul deveniseră insuportabile. În cele din urmă, Laura și-a strâns din nou bagajele și-a pornit-o spre centru. Amelia i-a deschis ușa și, fără să rostească vreo vorbă, le-a primit în apartamentul ei din Patchin Place, unde au rămas de atunci încolo.

— Te superi dacă mă duc puțin până la Sarah? a întrebat Pearl.

— Sigur că nu. Și o să mâncăm tortul după cină. Ești o scumpă.

Laura a privit-o ieşind din cameră, băgând de seamă că trebuia să-i mai lungească din nou rochia. La ce unsprezece ani ai ei, Pearl creştea ca din apă.

Se părea că lui Pearl îi plăcea să locuiască în Greenwich Village şi se împrietenise cu copiii care locuiau pe aleea lor. Dacă avea vreun resentiment, nu şi-l dădea în vileag, şi Laura prefera să-şi bage nasul. Când o făcuse, în trecut, răspunsurile pe care le-a descoperit surpaseră totul. Poate mai târziu, când va mai creşte, va putea vorbi cu ea despre toate acestea, dar acum nu era cazul încă.

În ultimii patru ani, Amelia se dovedise a fi o bună prietenă şi parteneră de viaţă, preluându-i îndatoririle atunci când se simţea slăbită şi nu putea să se dea jos din pat. Din fericire, apăreau tot mai rar. De când li se întâmplase lor nenorocirea, Statele Unite intraseră într-un război pe care îl câştigaseră şi acum, după o perioadă de griji şi nesiguranţă, un nou val de optimism părea să-şi găsească locul în viaţa de zi cu zi. Laura căpăta treptat aceeaşi senzaţie de încredere şi simţea adesea chiar mici momente de bucurie, ca în ziua când şi-a depus primul cec cu salariul în propriul cont din bancă.

Se bucura că avea libertatea financiară pe care şi-o dorise întotdeauna. Dar nu îşi imaginase vreodată că o va obţine în felul acela. Pierderea unei jumătăţi a familiei ei o ardea în suflet ca un fier înroşit în foc, lăsând o urmă ce nu avea să dispară vreodată. A doua zi după moartea lui Jack, dr. Anderson le-a spus că trebuiau să plece de acolo. Şi s-a trezit pe treptele bibliotecii, cu Pearl plângând lângă ea, şi cu tot ce-aveau în câteva geamantane. Domnul Anderson îşi ceruse scuze, explicându-i că nu avea de ales, şi-i întinsese un plic cu bani. Ea l-a refuzat, dar i-a mulţumit pentru bunătatea pe care le-o arătase până atunci. Nu era vina lui. În ziua aceea, Laura şi-a jurat că nu avea să mai depindă financiar de nimeni vreodată.

Pe măsură ce şocul întâmplărilor ce le schimbase viaţa s-a risipit, Laura a început să-şi vadă într-o altă lumină existenţa de până atunci, cu mai puţină ură faţă de sine. Locuind cu Amelia, îngrijirea lui Pearl şi sarcinile gospodăriei erau împărţite, ceea ce însemna că avea mai mult timp liber. Cum ar fi fost dacă ea şi Jack şi-ar fi împărţit munca din gospodărie, dacă ar fi fost cu adevărat egali şi în interiorul, şi în afara casei? Poate că anul ei de studiu la Columbia nu ar mai fi fost un şoc atât de mare pentru copii, Harry

nu ar fi devenit atât de vulnerabil şi nu ar fi căzut în ghearele lui Red Paddy. Cum ar fi dacă soţii ar ajuta mai mult în gospodărie, în loc să pună munca mai presus de familie, aşa cum făcuse Jack?

Vina nu-i aparţinea ei în totalitate şi poate că nici nu era ceva atât de groaznic că-şi dorea ceva mai mult de la viaţă.

După ce a trecut suficient timp ca să-şi adune gândurile şi să-şi mobilizeze curajul, s-a prezentat în salonul lui Marie Jenney Howe, pregătită să fie întâmpinată cu o mutră acră. Marie şi-a sprijinit mâna pe gâtul chitarei la care cânta şi i-a făcut semn să se aşeze.

— Aş dori să vă propun ceva, a început Laura, care îşi repetase vorbele de nenumărate ori în minte, dar compasiunea din ochii lui Marie a făcut-o să se oprească brusc. Nu avea nevoie de milă.

— Ce anume, doamnă Lyons? Şi daţi-mi voie să vă spun cât de rău îmi pare pentru pierderea dumneavoastră.

Laura a tras adânc aer în piept.

— Vă mulţumesc. Aş dori să intervievez câte o membră a clubului pe săptămână şi să scriu despre ele, despre ceea ce fac.

— Asta e o idee îndrăzneaţă, mai ales din partea dumitale…

Doar atâta compasiunea putuse să îi ofere Marie. Dar după ce avusese de-a face cu îndărătnicia profesorului Wakerman, Laura ştia cum să se comporte şi în cazul acesta. Măcar pentru asta trebuia să-i fie recunoscătoare.

— Singurul mod în care femeile pot să-şi dobândească egalitatea – adevărata egalitate, atât în interiorul, cât şi în afara căminului – este să se arate realizările acelora care se străduiesc să schimbe lumea, pentru a le inspira şi pe celelalte să facă şi ele mai mult. Am vorbit cu Max Eastman de la *The Masses*, şi el crede că o rubrică pe tema asta e o idee bună. Ştim amândouă că articolul publicat în *World* a fost editat de un bărbat, iar punctul lui de vedere a dat o altă interpretare. Domnul Eastman mi-a promis că o să am libertate editorială completă în tot ce scriu. Aşa va fi povestea noastră.

— Nu cumva vrei să spui: povestea *dumitale*?

— Povestea mea se întrepătrunde cu cea a tuturor celorlalte femei, acum îmi dau seama de asta. Nu pot să nu mă implic în problemele pe care le simt

aproape, ca femeie. Nu am absolvit cursurile de la Columbia. Și nu mai vreau să devin reporter. Vreau să scriu articole de opinie, să conving oamenii că felul în care gândesc este depășit și să folosesc cuvântul ca modalitate de a le schimba concepțiile.

După ce a vorbit cu domnul Eastman, Marie a acceptat să-i dea un interviu Laurei, folosind-o drept prim subiect – ca un fel de încercare. Discuția lor a durat până noaptea târziu și articolul care a rezultat a stârnit multe discuții datorită sincerității și înflăcărării sale, ceea ce i-a bucurat peste măsură pe domnul Eastman și pe Marie.

Spre satisfacția egoistă a Laurei, oferta primită de Amelia să se mute la Londra se anulase, căci norii războiului întunecau cerul Europei. Iar Laura era recunoscătoare. În Patchin Place, se iubeau pe tăcute și pe furiș, dar fără pasiunea dinainte. Era un aranjament care le convenea amândurora, căci firile lor se potriveau bine împreună și legătura lor era echilibrată, nici una nu deținea mai multă putere decât cealaltă. Membrele Clubului Heterodoxy au iertat-o până la urmă și i-au permis să participe din nou la întruniri, de unde și-a adunat idei pentru articolele sale, mult mai multe decât ar fi putut scrie o viață întreagă.

Și iat-o trăind viața pe care și-o dorise înainte ca totul să se prăbușească. Locuia în Village, cu femeia pe care o iubea mai mult decât orice pe lume, scria și făcea parte dintr-o comunitate pentru care excentricitatea și schimbarea erau bine-venite.

Dar nu își dorise toate acestea cu prețul pe care îl plătise – pierderea lui Jack și a lui Harry.

La cina din seara aceea, Pearl a aprins o singură lumânare pe tortul lui Harry și a suflat în ea.

— La mulți ani, acum, că faci cincisprezece ani, dragul meu băiat! a spus Laura în șoaptă.

Amelia i-a întins cuțitul lui Pearl.

— Ce grozav arată!

Atât de multe vorbe fără rost! Ce caraghioase păreau, să facă un tort pentru un băiat care nu voia să aibă nimic de-a face cu ele.

— Gașca lui Red Paddy a apărut din nou pe Fifth Avenue, a spus Amelia în timp ce Pearl îi întindea farfuria cu felia de tort. I-am pus pe inspectorii

mei să fie cu ochii pe ei.

Harry fusese zărit de câteva ori în ultimii ani, de când Laura începuse să cutreiere aproape zilnic cartierul Lower East Side în speranţa că o să-şi poată vedea fiul. Dar el se pierdea mereu în mulţime sau dispărea după un colţ înainte ca ea să-l ajungă din urmă. Cu timpul a ajuns să cunoască locurile pe unde hălăduia, dar el îi dăduse de înţeles că avea să fugă dacă se apropia mai tare. Aşa că, zărindu-l de departe, din când în când doar, mai căpăta câte o speranţă. Avea să mai dea de el în vreuna din zilele următoare.

— Îţi mulţumesc, a spus Laura. Când te gândeşti că are cincisprezece ani de-acum…

— E-aproape un bărbat în toată firea.

Laura nu a privit-o pe Amelia, ci a gustat din prăjitură.

— E minunată, Pearl. Bravo ţie!

— S-au făcut de-acum patru ani de când se descurcă de unul singur, Laura, a continuat Amelia, nevrând să închidă discuţia, dacă tot începuse să vorbească. Ar fi poate momentul să…

— Nu pot pleca.

— Lui Pearl i-ar plăcea la Londra, nu-i aşa fetiţa mea? Am putea vizita Turnul Londrei şi Palatul Buckingham, acum, că s-a terminat războiul şi putem călători în voie.

Amelia nu mai trebuia să adauge că postul oferit la Londra o mai aştepta încă şi că ar însemna o avansare în cariera ei de expert în sănătate publică. Laura nu putea pleca din New York atât timp cât băiatul ei bătea încă străzile, sfâşiat de durere.

— Mi-ar plăcea să mergem, a răspuns Pearl, străduindu-se ca de obicei să aibă grijă de amândouă. Aş învăţa să fac brioşe englezeşti.

— Eu am să ies puţin afară, a spus Laura.

Nu voia să aibă această discuţie, mai ales acum, şi o enerva peste măsură că Amelia a deschis subiectul. Aveau să stea de vorbă pe îndelete mai târziu, în seara aceea, fără îndoială, şi Amelia îşi va cere iertare şi o va îmbrăţişa strâns. Dar asta nu va schimba nimic, nu o va face să se răzgândească.

După cele câteva zile calde, răcoarea aerului de octombrie, intensificată de o burniţă uşoară, a izbit-o drept în plămâni. Curând va trebui să scoată mănuşile şi fularele. Oare Harry de unde-şi făcea rost de haine? Le fura, aşa

cum făcuse cu cărţile? Imaginea băiatului drăgălaş pe care-l crescuse, cu buze arcuite şi ochi strălucitori, nu se potrivea cu cea a tânărului feroce care trăia pe străzi şi nu mai avea nevoie de ea. Când mergea să-l caute, lua mereu în geantă mieluşelul de pluş, deşi nu-şi dădea seama de ce o făcea. Probabil că Paddy Roşcovanul ar fi râs şi l-ar fi azvârlit cât colo, dacă ar fi îndrăznit să-l scoată.

Doar unul dintre anticariatele de pe Fourth Avenue era încă deschis la ora aceea târzie. A intrat ca să se adăpostească de ploaie, trăgând în piept mirosul inconfundabil al cărţilor vechi, un amestec de mucegai, vanilie şi lemn umed. Pe când locuia la bibliotecă, îşi vâra uneori capul în câte o carte şi o mirosea, chiar dacă unii cititori o priveau ciudat. E mai grozav decât oricare alt parfum, aşa spusese şi Jack.

— Am ceva pentru dumneavoastră, s-a auzit o voce cunoscută.

Ea s-a uitat pe furiş, din spatele unui raft cu cărţi, înspre vânzătorul care îl privea de sus pe un băiat slăbuţ, cu o beretă de sub care îi ieşeau bucle roşii ce i se încolăceau ca viermii în jurul gâtului. Era Paddy Roşcovanul.

Vânzătorul a oftat şi s-a sprijinit cu cotul pe tejghea.

— Ce-ai mai adus?

Paddy Roşcovanul a scos o carte de sub haină. Deci continuau. Banda se mutase probabil la alte biblioteci sau furau din alte anticariate. Era o afacere profitabilă.

Vânzătorul a scuturat din cap şi s-a întors la cititul ziarului, neluând în seamă protestele lui Paddy Roşcovanul, care s-a lăsat păgubaş până la urmă şi a ieşit agale afară.

Laura a pornit-o după el, la o oarecare distanţă, urmărindu-i părul roşu ce lucea ca o lampă la lumina felinarelor, până când a ajuns dinaintea unei clădiri de pe Second Avenue. El a luat-o iute pe scări în jos către uşa de la subsol. Laura şi-a luat inima în dinţi şi a intrat după el.

Uşa dădea pe un culoar atât de îngust, încât un bărbat mai zdravăn ar fi trebuit să meargă într-o parte ca să încapă. La dreapta se afla o altă uşă în spatele căreia l-a auzit înjurând pe Paddy Roşcovanul.

— Dobitocul n-a vrut să o ia.

După care s-au auzit glasurile înfundate ale băieţilor. Pe Harry nu l-a auzit, deşi stătea cu urechea lipită de uşă.

Ar fi putut să bată, dar asta le-ar fi dat răgaz să fugă. Așa că a apăsat pe clanță, simțindu-se ușurată, dar și îngrozită, când nu a întâmpinat nici o rezistență și ușa s-a dat de perete.

Dinăuntru a izbit-o duhoarea de transpirație, alcool și gunoi. Lumina pătrundea doar pe o ferestruică de la nivelul străzii și sub ea dormeau trei băieți întinși pe jos, sprijiniți de un butoi răsturnat. În colțurile încăperii, pe niște căpriori șubrezi se aflau saltele îndesate și un fel de masă era împinsă la perete, acoperită cu ceea ce păreau a fi rămășițele micului dejun de săptămâna trecută.

— Ești de la ăia cu pomenile? a întrebat-o Paddy nedumerit, și-ai să ne ții vreo predică, nu-i așa?

De-acum ochii i se învățaseră cu lumina slabă. La masa aceea stătea un băiat care o privea ca trăsnit, fără disprețul pe care-l arătau ceilalți.

Băiatul ei.

Harry!

*

În primul an când se mutaseră la bibliotecă, Jack venise acasă într-o seară, plângându-se cât de greu îi era să repare o scurgere de la subsol, pentru că locul era prea strâmt.

— N-am putut să ajung la țeavă cu nici un preț.

Harry se oferise să-l ajute, dar Laura a respins ideea ca fiind prea periculoasă. Jack și-a privit fiul cu atenție, de parcă l-ar fi văzut pentru prima dată, măsurându-l din ochi, și a spus că merita să încerce. După cină, s-au făcut nevăzuți amândoi ca să se reîntoarcă după o oră, amândoi murdari din cap până în picioare, dar râzând fericiți. Harry reușise să ajungă la spărtură și o astupase, ajutat de indicațiile lui Jack.

A doua zi după ce s-a întors de la școală, Harry s-a năpustit în camera lui și și-a pus salopeta, spunându-i Laurei că se duce la lucru. Ea a încuviințat, dând solemn din cap, nevrând să lase să se vadă cât de adorabil îi părea. Dar băiatul s-a întors cu ochii în lacrimi după nici un sfert de oră.

Preocupat de o altă problemă ivită în ziua aceea, Jack i-a poruncit aspru să plece de-acolo, uitând că era doar un copil care voia să fie de ajutor. După cină, când Laura a încercat să-i explice de ce Harry se simțise jignit,

Jack nici nu a vrut să asculte.

— Băiatul ăsta e prea sensibil, a spus el şi a ieşit din cameră.

În întunericul din acel subsol, băiatul sensibil al Laurei o privea cu ochii larg deschişi. Acum era momentul.

— Harry, haide să-ţi cumpăr ceva de mâncare. Nu vreau altceva.

Ghicise ce trebuie. Îi era foame. Harry şi-a aruncat ochii spre mizeriile de pe masă şi apoi l-a privit întrebător pe Paddy Roşcovanul, care stătea sprijinit de căpriori şi ridica din sprâncene.

— Te rog, a spus ea, privindu-l ţintă pe Paddy Roşcovanul.

— N-are decât să facă ce vrea, a răspuns Paddy, ridicând din umeri, nu-i port eu de grijă.

Mergând pe Second Avenue, Laura îşi ţinea braţele strâns pe lângă corp. Îşi tot repeta în minte că nu trebuie să-l atingă, nu trebuie să întindă mâna să-l apuce de braţ, deşi ăsta era singurul lucru pe care ar fi vrut să-l facă. I-a trebuit o vreme să se obişnuiască cu înfăţişarea lui, de-acum era la fel de înalt ca şi ea. Era alt om, şi trebuia să se poarte cu el cu băgare de seamă, să nu-l cocoloşească sau să-l implore să vină acasă.

Au intrat într-un restaurant rusesc şi au comandat clătite. Laura s-a străduit să se uite la el cum înfuleca. Toţi băieţii aceia de acolo din cameră erau în creştere şi aveau nevoie să mănânce. Oare cum arătau cinele lor? Probabil o bătălie să apuce rămăşiţele pe care puteau să le şterpelească cu toţii.

— Pearl ţi-a făcut un tort de ziua ta.

— Dar când a fost?

Nici măcar asta nu ştia.

— Astăzi. Dar tu nu ştii data?

— Nu.

Sigur că nu ştia în ce zi erau, probabil că ochelarii pe care-i cumpăraseră împreună mai demult nu i se mai potriveau acum, că crescuse atât de mult. Fără ei îi era imposibil să citească ziarul.

— Ce-ar fi să vii acasă şi să mănânci şi tu o bucată? E tare bun şi ţi-am păstrat şi ţie destul.

— Nu, mulţumesc, a răspuns el, ridicându-şi privirile spre ea ca să le lase repede apoi în jos la mâncare, de parcă s-ar fi temut că avea să i-o ia cineva

dacă n-o mănâncă mai repede.

— Nu vreau să mai stau cu tine şi cu tata. Nu am nevoie să… şi-a lăsat el vorba neterminată.

Laura a simţit că i se usucă gura. El nu ştia că tatăl lui murise. Domnul Anderson şi domnul Gaillard reuşiseră să muşamalizeze totul, aşa că presa nu aflase de sinucidere. Ei avuseseră grijă desigur să apere mai degrabă reputaţia instituţiei lor decât să păstreze discreţia de dragul familiei lui Jack. Laura a tras adânc aer în piept, străduindu-se să pară că e stăpână pe sine. Preocupat cum era de mâncare, Harry nu părea că observă ceva.

Dar nu putea să-i spună, nu acum, cel puţin.

— Ne-a fost dor de tine.

— N-ar fi trebuit, mai ales dacă aţi fi ştiut ce-am făcut.

— Manuscrisul? Nu mai are importanţă acum, ce-a fost a fost. Nimeni nu e supărat pe tine pentru asta. A trecut, asta-i tot.

— Am făcut altele şi mai rele.

— Ştiu.

Bărbia i-a tremurat uşor – aproape imperceptibil –, dar Laura ştia ce însemna asta. Era un semn, o străfulgerare a lui Harry, cel de demult, fără armură. Aşa că i-a spus cu toată blândeţea de care era capabilă:

— Am găsit ascunzătoarea. Am găsit *Tamerlan* şi banii. Nu sunt supărată. Să nu-ţi faci griji din pricina asta.

Chipul i s-a luminat uşurat. Rămăsese acelaşi băieţel, în multe privinţe, cu aceleaşi reacţii ca atunci când, din greşeală, rupsese rochia păpuşii lui Pearl, mărturisise plin de remuşcări de îndată ce-şi dăduse seama că mama ştiuse că el era vinovatul.

— De ce ai furat cărţile, Harry? Te-au forţat băieţii din banda asta?

— Am luat *Fire de iarbă* pentru că m-am gândit că ar fi vorba în ea despre locurile de la ţară, unde locuiam noi mai demult. Am dus-o la şcoală într-o zi şi m-a văzut Paddy Roşcovanul şi a început să stea de vorbă cu mine, să se intereseze cum e să locuieşti într-o bibliotecă. Şi-aşa ne-am împrietenit.

Harry, căruia îi venea atât de greu să-şi facă prieteni, trebuie că fusese o pradă uşoară pentru Paddy şi banda lui. Laura a tăcut, ascultând mai departe.

— Și mi-a spus că, dacă aș vrea, aș putea să fac bani frumoși șterpelind cărți dintr-astea pentru el. Și eu vă auzisem pe tata și pe tine vorbind că aveați nevoie de bani, așa că am crezut că o să pot și eu să dau o mână de ajutor în felul ăsta.

El furase pentru ea, pentru ei. Tare ar mai fi vrut să-l ia în brațe.

— Dar cum de-ai luat cărțile? Sunt încuiate.

— Păi ai aflat deja, a spus el după o pauză.

Ei i-a venit în minte ascunzătoarea.

— Liftul de cărți.

— Încăpeam în puțul liftului, adică atunci puteam, acum nu mai pot. Dar atunci puteam să mă strecor înăuntru și să mă las în jos sau să urc, să mă duc unde voiam. Alt puț ducea direct în depozite. Noaptea, când dormea toată lumea, puteam să umblu aproape prin toată clădirea fără să mă simtă nimeni.

Fusese un copil atât de slăbuț, sigur că așa ceva nu era imposibil. Lifturi de cărți se aflau peste tot, iar Harry le folosea ca pe un fel de poteci, umblând neobservat de la un etaj la altul.

Și în tot acel timp, ei se gândiseră că era vorba de un angajat, un om în toată firea. Iar lui i se păruse probabil o joacă, de parcă s-ar fi cățărat într-un pom. Și dacă s-ar fi întâmplat ceva, dacă ar fi alunecat și-ar fi căzut…

— Dar nu ți-a fost frică să umbli prin puțul liftului? Dac-ai fi rămas blocat acolo?

— Da’ de unde! Era o aventură. Și Paddy Roșcovanul îmi dădea bani buni pentru cărțile furate. M-a făcut aghiotantul lui. Și-am făcut toate astea pentru tine, să știi. Ca să poți să mergi mai departe la facultate și să nu-ți mai faci griji cu banii. Cu toate, în afară de *Tamerlan.*

— Ce vrei să spui?

El a tăcut o clipă înainte de a-i răspunde.

— Ăla trebuia să fie cadoul tău de Crăciun.

Laura s-a lăsat pe spătarul scaunului și și-a sprijinit palmele pe masă.

— Cum?

— *Tamerlan*-ul… nu ziceai tu că-ți plăceau poeziile alea? Dar după ce am luat-o, v-am auzit pe tine și pe tata vorbind despre carte și mi-am dat seama că era o carte rară și că v-ați fi dat seama că am furat-o.

Simplitatea cu care gândise a tulburat-o de-a binelea. Dar Harry plutise întotdeauna într-o lume imaginară, a lui, sau cel puțin așa spuneau profesorii despre el. Rămânea cu ochii pierduți în spațiu, fără să mai audă nimic. Să fugă împreună cu o bandă de băieți trebuie să fi fost o schimbare bine-venită față de mersul la școală. Fără să mai pomenim de furatul cărților – un fel de a se răzbuna pe obiectele care îi dăduseră atât de multă bătaie de cap în anul acela.

În timp ce-l asculta, îl privea cu atenție, observând toate amănuntele, toate schimbările: tuleie de barbă ivite pe bărbie și pe obraz, părul încâlcit ieșindu-i de sub șapca în carouri, urdori la colțurile unui ochi. Avea nevoie de hrană bună, de un pat cald și de îngrijire.

— Uite ce-i, Harry! Vreau să vii acasă cu mine. Acum locuim în Greenwich Village, într-un apartament drăguț, cald, prietenos. Aveam nevoie să o iau de la capăt și cred că și tu ai nevoie de asta.

— Nu pot să vin înapoi cu tine. După câte am făcut…

— Dar eu nu te învinovățesc, nici Pearl.

— Ce face Pearl? a întrebat el, și ochii i s-au îmblânzit pentru prima dată.

— E bine, îi e dor de tine.

— Dar lui tata nu-i este, pun pariu. Probabil că nu mai vrea să mă mai vadă vreodată.

Felul în care rostise vorbele acelea, cu o licărire de speranță, au făcut-o pe Laura să înțeleagă că, de fapt, el își dorea cu dispere să se întoarcă acasă, să facă din nou parte din familie. Să fie iertat.

Nu mai putea să-i ascundă adevărul.

— Îmi pare rău Harry că trebuie să-ți spun: tatăl tău s-a prăpădit.

Harry s-a albit la față.

— Ce? Cum adică?

— Era foarte tulburat. Nici nu mi-am dat seama.

— Când?

— În noaptea în care ai plecat tu.

S-a străduit disperată să scape de ploaia de întrebări.

— Harry, s-a terminat de-acum… au trecut patru ani. Trebuie să vii acasă.

— Spune-mi…

Harry răsufla cu greutate, de parcă ar fi înotat mai bine de un kilometru pe sub apă. Iar chipul îi era schimonosit de încordare.

— A fost supărat.

— S-a sinucis?

— Ce a făcut… nu e vina ta, a spus ea, fără să poată să-i răspundă la întrebare.

— Eu l-am omorât, a exclamat Harry, înghiţind în sec.

— Nu tu, crede-mă, nu tu l-ai omorât.

Dar ştiau amândoi că nenorocirea se tot acumulase, o faptă rea înlănţuindu-se cu alta, până când totul s-a prăbuşit.

Harry a scâncit uşor, dar nu şi-a mai putut stăpâni lacrimile, suspinele devenind valuri de disperare. Laura s-a strecurat pe scaunul de lângă el şi l-a cuprins în braţe, lăsându-l să plângă pe umărul ei. Nimeni nu se uita la ei de la mesele învecinate. Războiul făcuse atâtea victime, încât exprimarea durerii nu era ceva nou.

— Uneori îl visez noaptea pe tata, a spus Harry în cele din urmă. Respiră greu şi te strigă pe tine.

Laura înţelegea că el plângea pentru ei toţi, pentru familia care nu mai exista şi pentru durerea sfâşietoare produsă de despărţire. Îşi gândiseră viaţa într-un fel anume, dar ea fusese spulberată, ei săriseră în aer şi se prăbuşiseră striviţi la pământ. Bunătatea întinsă la maximum a lui Pearl, ferocitatea lui Harry, disperarea lui Jack.

I-a întins un şerveţel ca să-şi şteargă nasul şi el s-a executat ca un copil, scuturând din cap la sfârşit, înainte de a i-l înapoia, exact cum făcea când era mic.

Cât de dor îi era de el.

— Te rog, vino acasă cu mine.

— Eu nu mai am casă, nu mai am nevoie de voi.

Îndărătnicia îl lua din nou în stăpânire.

— Cum să nu ai nevoie? Cum o să te îngrijeşti?

— Noi avem grijă unii de alţii. Paddy Roşcovanul şi băieţii sunt acum familia mea.

— Dar trăieşti în condiţii groaznice şi nici nu arăţi bine. Te rog, vino acasă. Au trecut patru ani.

— Ceea ce dovedește că mă descurc bine de unul singur, a spus el, îndreptându-și spatele. Avem planuri mari.

— Ce anume? Să furați cărți de la un anticariat și să le vindeți în altul? Câți bani poți face cu asta? Câți băieți sunteți acolo? Vreo doisprezece? Mai mulți? Nu se poate așa. Îți va trebui o slujbă, până la urmă.

Privirile i s-au înăsprit și a împins farfuria goală într-o parte. Laura spusese prea multe, își arătase disperarea.

— Nu am nevoie de ajutorul tău. Nu mai umbla după mine. Lasă-mă în pace.

Și s-a făcut nevăzut, fără să mai rostească altceva.

În noaptea aceea îngrozitoare, Laura a înțeles că îl pierduse pentru totdeauna. El era convins că merita să fie pedepsit pe veci pentru moartea tatălui său, propriul sacrificiu de sine contrastând cu egoismul lui Jack. Ambele atitudini motivate de dragoste și pierdere. Ambele dispărute.

Laura și-a jurat atunci că nu avea să mai iubească vreodată pe cineva atât de mult.

Capitolul douăzeci și șapte

New York, 1993

— Trebuie să fie pe aici pe undeva.

Sadie s-a uitat de jur-împrejur prin vechiul apartament, căutând cartea dispărută.

Nick a început să scotocească prin cutii, în timp ce ea verifica din nou liftul de cărți. Nimic.

— Știu clar că am avut-o în mână, a spus ea, dar, sincer, când am auzit că au găsit-o pe Valentina, nu-mi mai aduc aminte ce am făcut cu ea. Trebuie că am pus-o undeva, sigur că e aici.

— Doar dacă…

Nick s-a întors și a luat-o pe culoarul care ducea spre fostele dormitoare, verificându-le pe rând. Ajungând în dreptul ultimului a apăsat pe clanță și și-a întors capul spre Sadie, uimit.

— Uite că acum e descuiat… dar n-am primit cheia.

Cineva descuiase ușa. Au cercetat încăperea, dar nu era nici un semn de viață acolo.

— Crezi că Robin a stat ascunsă aici tot timpul? Și că a auzit ce-am vorbit?

Apoi a adăugat fără să mai aștepte un răspuns de la Nick.

— De fapt, noi am descoperit cartea și i-am dat-o pe tavă. Incredibil, a exclamat ea, trântindu-se cu putere pe una din cutii, cu ochii în lacrimi. Ce tâmpită am fost!

— Ba nu, ai fost înnebunită din cauza Valentinei. Ea era pe primul loc. Familia e pe primul loc. Și, să nu uităm, nu e decât o carte. Tot ce contează e că Valentina e bine.

Câtă dreptate avea!

Au ieşit împreună din apartament; Sadie căzuse pe gânduri.

— Cine e Robin asta? a întrebat ea încetişor, ca pentru sine. Şi de ce s-a omorât aşa de tare ca să-mi distrugă viaţa?

— Ei, ştim de-acum că avea o idee despre arhitectura interioară a bibliotecii. Am putea să vedem dacă a cerut vreodată să studieze planul de construcţie, nu-i aşa? Se ţine o evidenţă, nu?

— Da, dar dacă a ascultat la celălalt telefon discuţiile mele cu Lonie de fiecare dată când l-am sunat, atunci eu i-am oferit informaţiile cele mai importante despre expoziţie. Nici nu puteam să-i uşurez mai mult accesul…

— Am recuperat jurnalul Virginiei Wolf şi volumul Hawthorne. Pagina din *First Folio* e întreagă, chiar dacă e ruptă din carte.

Sadie a gemut, enervată.

— Dar ce mă deranjează cel mai tare e că *Tamerlan* a stat aici tot timpul, în siguranţă, până când l-am dibuit şi l-am pus în pericol. Robin n-ar fi putut pune mâna pe el dacă nu i l-aş fi servit pe tavă.

Ajunşi la cabinetul doctorului Hooper, secretara le-a spus că întreg comitetul director se întrunea în Sala de consiliu şi i-a condus acolo când a aflat că era urgent să-l vadă pe director. Ea a intrat prima, şi apoi le-a făcut semn lui Sadie şi lui Nick să vină şi ei.

Treizeci de capete s-au întors spre ei în timp ce domnul Hooper stătea încruntat în capul mesei. Nici nu s-ar fi putut imagina un cadru mai intimidant în care Sadie să anunţe ce avea de spus.

— Înţeleg că a fost ceva agitaţie astăzi dimineaţă, a spus directorul.

Sadie a rămas în picioare la capătul mesei, de parcă s-ar fi aflat dinaintea unui pluton de execuţie. Nick rămăsese lângă ea şi, când a început să se bâlbâie, neştiind cum să înceapă şi ce să spună mai întâi, a preluat el iniţiativa, spre marea ei recunoştinţă. Împreună au informat comitetul şi pe director despre dispariţia copilului, despre identitatea hoţului, recuperarea paginii din *First Folio* şi descoperirea – şi dispariţia – volumului *Tamerlan*.

— Ei, bine măcar că fetiţa nu a păţit nimic, a spus domnul Hooper. E rudă cu tine, Sadie?

— Da, e nepoata mea şi suntem aproape siguri că hoţul e chiar bona ei, o femeie pe care o cheamă Robin Larkin.

— Poliţia a preluat acum toate datele şi se va ocupa de ea, a adăugat

Nick, şi eu o să lucrez, desigur, îndeaproape cu ei.

— Deci, a mormăit domnul Hooper, vrei să spui că ai găsit o carte rară dispărută din 1914 şi apoi ai pierdut-o după câteva minute?

— Haide să nu fim atât de aspri, Humphrey!

Vorbise domnul Jones-Ebbing, unul dintre membrii comitetului director, căruia îi prezentase biblioteca cu câteva luni în urmă.

— De ce nu?

— Pentru că s-au descurcat extraordinar să descopere ce naiba se întâmpla acolo.

Sadie s-a bucurat că-i sărea în ajutor şi a observat că şi alţi membri ai comitetului încuviinţau din cap.

Îşi dădea seama că trebuia să termine şi să iasă de acolo, trebuia să vadă ce făceau Lonnie, Valentina şi LuAnn, iar Nick era probabil nerăbdător să stea de vorbă cu poliţiştii. Dar nu s-a putut stăpâni.

— Îmi permiteţi, domnule?

— Da, Sadie.

— V-aş propune din nou să facem publică dispariţia *Tamerlanului*, să informăm toate anticariatele despre care ştim că primesc cărţi rare şi Asociaţia Anticarilor din America. Librarii trebuie să fie avertizaţi şi cei care ar putea fi tentaţi să o cumpere să ştie că nu vor putea să o vândă mai departe aşa uşor, fără să atragă atenţia. E singurul mod în care putem să-l recuperăm.

— Staţi un pic! a ripostat domnul Jones-Ebbing, adresându-se comitetului, nu lui Sadie. Suntem chiar pe punctul de a anunţa noua campanie de strângere de fonduri peste două săptămâni, coordonată cu deschiderea expoziţiei. Eu chiar nu v-aş sfătui să dăm publicităţii acest lucru ca să dăm satisfacţie presei, mai ales că volumul a fost furat nu doar o singură dată, ci de două ori. Eu susţin vehement să amânăm după lansarea campaniei, ca să ne asigurăm de donaţii până când nu se află despre furt.

Cei din jurul mesei şi-au exprimat acordul.

— O să mai vorbim despre asta, a încheiat domnul Hooper, dar, din felul cum o spusese, Sadie a înţeles că nu se va da nici un semnal de alarmă. Vă mulţumesc pentru informare.

Prea agitată să stea locului, Sadie a aşteptat, plimbându-se de colo-colo

prin fața biroului temporar al lui Nick, care intrase să dea niște telefoane. O enerva atitudinea atât de limitată a comitetului. Care mai era rostul unei biblioteci, dacă punea mai presus de cărți, cecurile grase? Peste câteva săptămâni, *Tamerlanul* va ajunge în Europa sau altundeva și mai departe, pierdut din nou, dar de data asta pe vecie.

Și se gândea cât de dragi îi deveniseră toate obiectele din Colecţia Berg și cât de mult le-ar simți lipsa dacă nu i s-ar permite să se mai întoarcă. Nu numai cărţile, manuscrisele și scrisorile, ci și obiectele mai ciudate, cum ar fi muzicuțele lui Jack Kerouac, desenele cu fluturi ale lui Vladimir Nabokov, până și blestematul ăla de coupe papier cu labă de pisică.

Dar…!

Și-a amintit ultima dată când l-a văzut și ceva s-a cuplat în mintea ei, așa cum o face schimbătorul de viteze al unei biciclete.

Nick tocmai terminase treaba și s-au îndreptat împreună spre ieșire.

— Mulţumesc că mi-ai sărit în ajutor, a început Sadie. Mă bucur că ai fost și tu acolo.

— Sigur că da… a spus el, stânjenit. Îmi pare rău că nu te-au ascultat.

— Nu e de mirare.

Ea l-a privit atent, încercând să găsească o modalitate de a-i adresa următoarea rugăminte.

— Ce-ai zice dacă te-aș ruga să faci ceva ciudat de tot? Mi-a venit o idee, dar am nevoie de ajutorul tău.

— Ce anume?

Ea s-a uitat înspre ușile turnante.

— Stai așa, ascunde-te! i-a spus ea în șoaptă, trăgându-l de mână, în spatele unuia din leii de la intrare, unde s-a ghemuit cât a putut mai jos.

— Ce naiba te-a apucat?

Ea s-a ridicat încet, uitându-se cu băgare de seamă în stradă înainte de a-l apuca din nou de mână și a-l trage după ea pe scări în jos.

— Haide cu mine, acum!

*

— Unde mergem? a întrebat Nick, în timp ce Sadie îl îmbrâncea într-un taxi.

— Ne ţinem după taxiul ăla, i-a spus ea şoferului.

S-a întors apoi spre Nick şi-a adăugat:

— De când visez eu să spun replica asta!

— Da’ de ce?

— Pentru că e în toate filmele vechi.

— Nu asta am vrut să zic, de ce mergem după taxiul ăla?

— Pentru că în el e domnul Jones-Ebbing.

— Şi ce-ai cu el?

— Poate că e o prostie, dar mie nu mi-a plăcut cum s-a comportat. E nou în comitet şi se repede, ca şi când ar fi cine ştie cine, să spună că e de părere să nu facem public furtul.

— Dar nu ăsta e rostul comitetului director, să se preocupe de chestii d-astea?

— Când a intrat în comitet, eu l-am însoţit să viziteze biblioteca. Şi întindea mâna să atingă tot ce se putea, chiar dacă l-am rugat să nu o facă. Ca şi cum nu se putea stăpâni.

Şi-a amintit cum îşi trecuse degetele peste tăişul coupe papierului de parcă ar fi fost al lui.

— Am senzaţia că e implicat în chestia asta.

— Dar cred că, din punctul lui de vedere, e corect că a susţinut să nu se anunţe furtul.

— E ceva în neregulă aici, sunt sigură.

Nick a dat să protesteze, dar ea i-a tăiat vorba:

— Ai încredere în mine, da?

Taxiul s-a oprit în faţa unei case din cartierul East Fifties.

— Probabil că aici locuieşte.

— Sau poate e locul unde se ţine întrunirea anuală a Asociaţiei Amatorilor de Cărţi Furate.

— Foarte nostim!

Jones-Ebbing a coborât din taxi şi a urcat pe treptele de la intrare, a deschis uşa şi a dispărut înăuntru.

— Şi-acum ce ne facem? a pufnit supărată Sadie. Nu putem să ne ducem aşa, peste el.

S-au dat şi ei jos din taxi şi au rămas pe o platformă, pe partea cealaltă a

străzii, încercând să se ascundă după nişte tomberoane de gunoi. Vizavi a apărut o femeie care mergea repede. Avea părul lung care îi ieşea de sub o şapcă de baseball. Sadie a recunoscut-o.

— Bingo! E Robin!

— Lonnie a spus că are părul blond şi scurt.

— Poartă perucă. Are înălţimea ei, şi cine umblă cu ochelari mari de soare şi şapcă într-o zi noroasă?

— Vedetele…

— Ba nu, hoţii de cărţi. Dar asta nu explică cum de-a putut trece de pază având cartea la ea. Se face controlul genţilor. Cum a ieşit din bibliotecă?

Sadie şi-a ţinut respiraţia şi a tras din nou aer în piept doar când femeia a luat-o în sus pe treptele pe care urcase şi Jones-Ebbing.

— Bingo, bingo! a exclamat Nick.

Uşa s-a deschis şi Sadie a zărit capul lui Jones-Ebbing, care i-a dat drumul să intre.

— Trebuie să intrăm şi noi acolo, a insistat Sadie, deşi ştia că nu era nici posibil, şi nici legal. Ce să facem acum?

Nick s-a ridicat în capul oaselor.

— În fine, pentru o dată ajung şi ei la timp!

Pe stradă au apărut două maşini de poliţie, fără sirenă, dar înaintând repede.

— Ce? Pentru noi au venit? a întrebat Sadie, întorcându-se spre Nick. Şi tu te-ai gândit tot la asta?

— Sigur că da. Jones-Ebbing s-a dat de gol acolo, se frământa şi asuda tot. Toate semnalmentele unei înşelătorii. De fapt, a intrat nu demult în atenţia anchetei noastre.

— Aha, asta făceai tu când ai dat telefoanele acelea? a întrebat Sadie, dar nu a mai aşteptat să primească răspuns. Atunci de ce-ai făcut pe prostul când te-am tras după leu?

— Uite-aşa, ca să-ţi văd mutra acum! a spus el, zâmbind superior. Şi pe deasupra, mai aveam şi eu loc să zic ceva atunci?

I-au întâmpinat pe poliţişti la marginea platformei şi i-au lăsat să o ia înainte. Jones-Ebbing a deschis uşa, bolborosind încurcat, încercând să protesteze când ei intrau în casă. În hol, Sadie a zărit pe cineva luând-o la

fugă spre ușa din spate.

— E Robin!

Unul din polițiști s-a luat după ea, celălalt a rămas lângă ei.

Jones-Ebbing s-a trântit pe canapea, cu privirile la volumul *Tamerlan* de pe măsuța din fața lui. Nick l-a ridicat și i l-a dat lui Sadie.

— Ai grijă să nu-l mai pierzi de data asta, te rog.

Sadie voia tocmai să-i răspundă, când au văzut-o pe Robin scoasă din casă de polițiști, fără perucă, dând din picioare, țipând și dusă înspre mașina de poliție.

Escroaca asta, hoața asta nu putea să fie aceeași persoană care, acasă la Lonnie, o mângâiase pe Sadie după moartea mamei ei, care avusese grijă atât de bine de Valentina. Părea imposibil.

— Vă mulţumesc că aţi prins-o, e o crimă ce a făcut! a izbucnit Jones-Ebbing, ridicându-se în picioare. Pot să vă ofer o ceaşcă de cafea sau chiar ceva mai tare? Mie mi-ar prinde bine ceva de băut.

Ce tupeu putea avea omul acela!

— Nu, vă mulţumim, cred că avem lucruri mai importante de vorbit, a spus Sadie.

— Vă asigur că nu am avut habar cine este, a spus Jones-Ebbing. Femeia asta a apărut la ușa mea, mi-a arătat cartea și m-a întrebat dacă voiam să o cumpăr. Și eu m-am prefăcut că mă interesează ca să o pun la adăpost pentru bibliotecă. Și tocmai atunci ați apărut dumneavoastră. Bună treabă am făcut împreună!

— Chiar așa să fie? a întrebat Nick.

— Sigur că da. Așteptam să plece și imediat aveam de gând să-i telefonez domnului Hooper ca să-i dau vestea cea bună.

— Dar dumneavoastră sunteți în comitetul director al bibliotecii. De ce v-ar fi abordat tocmai pe dumneavoastră?

Sadie voia să-l facă să vorbească, să vadă dacă-l putea încolți cu ceva.

— Eu sunt, desigur, destul de bine-cunoscut în lumea asta a cărților rare.

— Și dacă ne-am uita printre cărțile dumneavoastră? a întrebat Nick, arătând spre rafturile înțesate cu cărți. Mă întreb ce altceva am mai putea găsi aici.

— Sunteți bine-veniți să cercetați ce doriți.

— Și ar fi bine să arătăm o poză de-a domnului Jones-Ebbing proprietarului anticariatului J&M Books, i-a sugerat Sadie, sunt convinsă că de-abia așteaptă să mai dea în gât și pe altcineva.

Auzind aceasta, omul părea că s-a dezumflat de tot. S-a prăbușit la loc pe canapea, luându-se cu mâinile de cap.

— Ea a fost cea care m-a abordat, vă jur.

Nick le-a făcut semn lui Sadie și polițiștilor să se dea la o parte și să-l lase pe el să continue interogatoriul.

— Deci Robin a venit cu ideea să fure ea cărțile? Știți că are importanță dacă ideea a fost a dumneavoastră sau nu.

El a încuviințat din cap.

— Și v-a spus ce cărți avea de gând să ia?

Jones-Ebbing s-a uitat mai întâi spre polițist, apoi la Nick. Când în cele din urmă a început să vorbească, cuvintele îi ieșeau iute din gură, ca și când ar fi fost un copil ce se smiorcăia.

— Habar nu aveam ce-avea de gând să aducă. Până aseară, când mi-a spus că o să încerce să scoată *Tamerlan*, dar n-am crezut-o. Știam că dispăruse de zeci de ani.

Ceva din spusele lui nu i-a sunat bine lui Sadie. Era convinsă că el își diminua rolul în toată povestea asta.

— Dar *First Folio*-ul? a întrebat Nick. Pagina ruptă?

Jones-Ebbing s-a schimbat la față.

— N-aș fi acceptat niciodată să se rupă o pagină! Ce sinistru, să facă așa ceva!

— Și celelalte pe care le-ați dus să le vindeți la J&M Books.

Era o afirmație, nu o întrebare.

— N-am avut încotro.

— Cum adică?

— Probleme financiare… e greu să păstrezi aparențele.

Paguba pe care o făcuse, prostia… o înnebuneau pe Sadie. Totul de dragul aparențelor.

La secția de poliție, așezată pe o bancă, cu cătușe la mâini, Robin părea și mai mică și mai copilăroasă, cu ochii ei larg deschiși, dar când a văzut-o pe Sadie înfățișarea i s-a schimbat pe dată. A scuipat pe jos când i-a văzut

apropiindu-se, transformându-se din Annie, Mica Orfelină[55], în Bonnie Parker[56]. Chiar spectaculoasă schimbare!

— Cine eşti de fapt? a întrebat-o Sadie.

— E, ai vrea tu să ştii!

— Ajunge, a intervenit Nick. Nu poţi vorbi cu ea acum.

Sadie a pregetat să se îndepărteze.

*

Pese o săptămână, Nick a aflat că procuratura hotărâse să nu o acuze pe Robin de răpire. Ea susţinuse că Valentina plecase după ea la bibliotecă fără ştirea ei, ceea ce coincidea cu cele spuse de Valentina. Totuşi Robin a fost acuzată că pusese în pericol viaţa unui minor, vină pe care o recunoscuse împreună cu aceea de furt de cărţi. Şi a acceptat să explice cum a executat furturile.

Sadie s-a întâlnit cu Nick la sediul companiei sale din Grace Building, o clădire de pe Forty-Second Avenue, care dădea spre Bryant Park. Recepţionera i-a explicat cum să ajungă la biroul lui, de la fereastra căruia se vedea o privelişte extraordinară a bibliotecii.

— Ce comod, a exclamat ea, aşezându-se pe scaunul ce i se oferise. Mă mir că nu ţi-ai instalat şi un telescop ca să vezi de-aici de la fereastră ce se întâmplă acolo.

— Să nu crezi că nu mi-a trecut prin cap!

— Hai, spune-mi!

— Robin are o poveste de familie destul de urâtă. A fost părăsită de amândoi părinţii şi plasată în sistem de asistenţă maternală în partea de nord-vest a statului Massachusetts. Apoi a fost despărţită de sora ei. În adolescenţă, a fost inclusă într-un program care angaja temporar tineri defavorizaţi în diferite locuri de muncă în zonă. Aşa a lucrat câţiva ani într-o librărie înainte de a merge la un liceu de cartier.

— A, şi de-acolo a aflat ea despre cărţi rare?

— Aşa se pare. La un moment dat a fost prinsă tăind cu lama hărţi din atlase vechi de la biblioteca Amherst. A spus că-i trebuiau bani ca să-şi plătească taxele şcolare şi, cum era prima infracţiune, a primit o pedeapsă cu suspendare.

Dacă ar fi fost pedepsită mai aspru atunci, s-ar fi învăţat minte mai devreme.

— Şi pe Jones-Ebbing unde l-a cunoscut?

— Se pare că el are o casă de vacanţă în partea de vest a statului Massachusetts, şi acolo s-au întâlnit prima dată. Şi-n cele din urmă, au început să lucreze împreună, furând din anticariate şi din alte locuri unde se scoteau cărţi la vânzare. Era o escrocherie măruntă, până când Jones-Ebbing a fost invitat să facă parte din comitetul director al bibliotecii, şi-atunci au pus mâna pe găina cu ouă de aur.

Nick mai descoperise că Robin îi urmărise intenţionat pe lui Sadie şi Lonnie atunci când se întâlniseră prima dată, în ziua când Valentina căzuse la locul de joacă din parc. Cei doi gemeni despre care susţinea că-i supraveghea se dovediseră a nu fi avut nici o legătură. De fapt, ea îi urmărea de ceva vreme pe Lonnie şi pe Sadie, sperând să le intre cumva pe sub piele.

— Nu înţeleg ce legătură să aibă asta. De ce noi?

— Aflase că cineva din familia voastră furase cândva *Tamerlan*-ul, dar a refuzat să spună de unde ştia. E cineva pe care nu vrea să-l dea în vileag, sunt sigur de asta. Oricum, şi-a dat seama că tu eşti veriga de legătură. Imediat ce s-a angajat bonă, s-a pus pe ascultat la cel de-al doilea telefon din casă tot ce vorbeai tu cu Lonnie. Aşa a aflat ce cărţi să fure şi tot aşa s-a dus în vechiul apartament ca să caute *Tamerlan*-ul, sperând să-l găsească înaintea ta.

— Dar cum a făcut de s-a descurcat să umble prin bibliotecă, să nu mai vorbim de cum s-a putut să intre şi să iasă?

— Păi se ascundea într-una dintre încăperile de sub scara în spirală din Sala de lectură până la ora închiderii, apoi lua liftul de cărţi până în depozitele de la subsol. Şi ieşea prin trapa de la scara de incendiu de sub Bryant Park, care dă sub nişte tufe. Se pare că o dată chiar a surprins-o un poliţist, dar ea s-a prefăcut că era o persoană fără adăpost care dormea pe sub tufişurile acelea. Şi el a crezut-o fără să clipească din ochi.

Incredibil!

— Şi cum putea să intre dincolo de grilaj după ce ajungea în depozit? Nu e nici o cale de acces.

— Scotea podeaua și o lega cu un cablu elastic, după care se strecura pe dedesubt.

Așa se explica hârșâitul pe care-l auzise Sadie când era cât pe ce să dea nas în nas cu hoțul. Silueta măruntă a lui Robin a ajutat-o să pătrundă și în liftul de cărți, și în depozit.

— Dar dacă umblau după cărți de furat, atunci de ce a rupt pagina din *First Folio*? Nu are nici o noimă, e doar bătaie de joc.

— Spunea că aia a fost pentru propria colecție. Nu ne-a spus de ce.

Erau multe piste neelucidate, după părerea lui Sadie. Dar biblioteca era interesată, în principal, să afle cum s-au operat furturile ca să poată preveni alte lucruri de acest fel.

Totuși mai rămânea o întrebare. Cea mai importantă, de altfel.

— Lifturile de cărți. Înțeleg că e clar că cel din Sala de lectură duce în depozit. Dar Robin cunoștea suficient de bine biblioteca să poată să scape cu ajutorul liftului din toaleta doamnelor de la etajul al treilea – atunci când am fugit după ea –, care nici măcar nu mai funcționa. Cum de știa despre el? Cum de-a reușit să coboare pe-acolo?

— Zice că s-a târât prin tunelul liftului, chiar s-a lăudat cu asta. Dar cum de-a aflat despre tunel… a adăugat Nick, clătinând din cap, refuză să spună. Chiar când am insistat, tot n-a suflat nici o vorbă.

---

55. Little Orphan Annie, eroina poemului cu același titlu de James Whitcomb Riley.

56. Bonnie Parker, partenera lui Clyde Barrow, celebri jefuitori de bănci din America în anii 1930.

Capitolul douăzeci și opt

New York, 1993

Mai erau doar patru zile până la deschiderea expoziției, iar Sadie se simțea mai degrabă tensionată decât entuziasmată. Muncise atât de mult pentru asta și totuși ceva nu era chiar cum trebuia, iar ea ar fi vrut ca totul să fie perfect.

Imediat după arestarea lui Richard Jones-Ebbing și a lui Robin Larkin, i se permisese să revină la lucru. Domnul Hooper nu era prea încântat de legătura lui Sadie cu hoața, dar pentru că tocmai el îl numise pe complicele lui Robin în comitetul director al bibliotecii, o parte din vină cădea și pe el. Când s-au întâlnit să discute condițiile reîntoarcerii ei la bibliotecă, Sadie a avut grijă să-i amintească acest lucru și a primit înapoi postul de curator al expoziției.

În Sala de expoziție, Sadie își plimba privirile peste vitrinele unde cele mai minunate cărți din Colecția Berg stăteau deschise la paginile cele mai reprezentative, asemeni unui stol de păuni literari. Și-a început turul, de parcă ea ar fi fost vizitatorul care nu cunoștea nimic despre ele. Expoziția se deschidea cu *First Folio*-ul. Pagina de titlu fusese așezată cu grijă la locul potrivit, fără să fie atașată. Nu era cu putință să fie lipită pur și simplu, distrugerea fusese ireparabilă. Ți se rupea inima. Lângă ea se afla o notiță explicativă.

Un exemplar din 1719 al lui *Robinson Crusoe* cuprindea o ilustrație reușită a personajului care dă numele cărții, și lângă el se afla mult iubitul ei *Tamerlan*. Pe etichetă scria că autorul anonim înscris pe copertă – *un bostonian* – era într-adevăr Poe, și se preciza că volumul fusese redescoperit recent. Lui Sadie i-ar fi trebuit mai mult de șase rânduri (cât încăpeau pe etichetă) ca să descrie călătoria acelei cărți.

Expoziția însăși era chiar un fel de călătorie printre scrisori, manuscrise, cărți, poeți și scriitori, Austen, Tennyson și Yeats. A-i reuni pe toți în aceeași încăpere era un vis. Ca și cum ar fi reușit să le convoace spiritele ca să stea de vorbă unele cu altele, să-și compare textele și modificările de redactare, să-și dea cu părerea despre coperțile elegante. Reușita expoziției părea să compenseze toate caznele prin care trecuseră și ea, și familia ei în ultimele câteva luni. Părea că o face, dar nu de tot.

Procesul împotriva lui Robin își urma cursul în justiție. Procurorul o avertizase pe Sadie să nu-și facă mari iluzii, căci judecătorii nu tratau cărțile rare cu aceeași considerație pe care ar fi arătat-o unui tablou sau oricărui alt obiect furat dintr-un muzeu. Pedeapsa obișnuită în astfel de cazuri era ceva mai puțin de trei ani închisoare.

Sadie ceruse să fie audiată ca martor, sperând că va susține convingător cazul, dar nu primise nici un răspuns deocamdată. Așa că și-a propus să-l mai sâcâie pe procuror a doua zi.

Încă nu se știa de unde aflase Robin despre sistemul de lifturi din bibliotecă. Nimeni nu mai consultase de ani de zile planul original de construcție. Sadie a sunat-o la Londra pe domnișoara Quinn să o întrebe dacă o cunoștea pe fata aceea, dar nici acolo nu a descoperit nimic. Robin apăruse parcă din senin, se strecurase în familia lui Sadie și-a profitat apoi de ei. Richard Jones-Ebbing și-a recunoscut vina de la bun început și s-a oferit să spună tot ce știe despre Robin, dar nu aflaseră mare lucru.

La două săptămâni după aventura ei nocturnă, Lonnie, LuAnn și Sadie o duseseră pe Valentina înapoi la bibliotecă, sperând că aveau să șteargă urmele șocului suferit. În Sala de lectură ea le-a arătat mândră nișa unde se ascunsese și a pornit-o apoi țopăind în jos pe scări până la subsolul unde o găsise domnul Babenko și o găzduise cu atâta grijă.

În Sala de expoziție, Sadie s-a oprit în dreptul bastonului Laurei Lyons, plasat între coupe papierul cu laba de pisică al lui Dickens și instrumentele de scris ale lui Charlotte Brontë. Aceste obiecte, care nu erau direct legate de literatură, ofereau privitorilor o pauză de la pagina scrisă și îi umanizau pe scriitori, făcându-i asemenea oamenilor obișnuiți care deschideau scrisori, umblau și călătoreau. Erau ființe ce realizaseră lucruri uimitoare în timpul vieții, și reprezentând mai mult decât o înșiruire de nume învățate la

ora de limbă engleză din liceu.

A descuiat vitrina și scos bastonul Laurei Lyons, regretând din nou că nu avea nimic scris de mâna ei, în afară de vechile exemplare din revista bibliotecii. A mângâiat cu degetele mânerul curbat de lemn. Și bunica ei îl atinsese, îl ținuse strâns în mână în timp ce străbătea Londra spre locul unde avea să-și găsească sfârșitul. După spusele domnișoarei Quinn, fusese găsită printre dărâmături, cu mâna încleștată pe bastonul acela.

Într-o convorbire telefonică pe care o avusese de curând, domnișoara Quinn îi precizase că acel baston, fără de care Laura nu ieșea niciodată din casă, îi fusese dăruit de Amalia Potter. De-acum domnișoara Quinn devenise foarte apropiată și o încânta cu povești despre Laura și Amelia, despre excursiile pe care le făceau la Brighton, la sfârșit de săptămână, când vremea era caldă, sau despre petrecerile pe care le dădeau, unde se râdea și se cânta cu voie bună. Chiar dacă aveau locuințe separate, erau nedespărțite, locuind împreună când într-o casă, când în cealaltă. Sadie a fost bucuroasă să afle că bunica ei fusese iubită și schimbase textul de prezentare din expoziție, adăugând acest nou amănunt.

— Laura nu pleca nicăieri fără bastonul acela, îi spusese domnișoara Quinn.

Sadie s-a oprit o clipă. Oare asta nu suna la fel cu ceea ce spusese Laura Lyons despre lucrarea de care-i pomenise domnișoarei Quinn înainte de a muri? „Acolo spunea tot adevărul și… o purta mereu cu ea.“

A privit iar bastonul, amintindu-și de cele văzute la televizor sau în filme, care aveau ascunse în ele câte un cuțit sau vreo fiolă cu băutură. L-a ridicat mai la lumină și i-a cercetat mânerul cu atenție, căutând vreo muchie de unde s-ar putea desface. Nu a văzut nimic. Lemnul era neted, fără nici o urmă de lipitură.

L-a întors cu vârful în sus. Capătul celălalt era tocit, dar pe la mijloc părea să aibă un fel de bușon făcut dintr-un lemn asemănător, greu de observat.

Ce putea face? Era un exponat de mare valoare. Dacă își înfigea unghia în el ca să încerce să scoată bușonul, ar putea să strice basonul cu totul.

Dar nu se putea stăpâni, trebuia să încerce să vadă dacă se putea scoate în vreun fel bușonul acela. Nu avea de gând să facă nimic brutal, adică să

folosească vreo șurubelniță sau ceva de felul acesta, dar dacă ar fi putut să-l desprindă ușor cu unghia…

Bușonul a ieșit pocnind zgomotos și a căzut pe podea, rostogolindu-i-se la picioare. Sadie s-a aplecat și l-a ridicat, așezându-l cu grijă pe capacul vitrinei.

S-a uitat prin deschizătură și, cu greu, a zărit marginea unui sul de hârtie.

Ultimul manuscris al Laurei Lyons! Cel pe care îl purta mereu cu ea.

Sadie își dădea seama că nu se cuvenea să încerce să-l scoată de una singură. A luat bușonul și bastonul și s-a dus înapoi în sala principală a Colecției Berg, unde Claude a întâmpinat-o îngrijorat. De când Sadie se întorsese la lucru, reușiseră să mențină o relație destinsă, călduță, fiind amândoi dornici să depășească neînțelegerile și să se concentreze la organizarea expoziției. Preocuparea aceasta comună le aplanase neînțelegerile din trecut.

— Crezi că e bine să umbli cu el fără mănuși? a întrebat-o Claude. Și de ce l-ai scos din vitrină?

— Cred că am descoperit ceva ciudat. Am nevoie să mă ajuți.

I-a povestit despre bușon, spunându-i că observase că ieșea în afară și că sărise singur atunci când a luat bastonul. O mică minciună nevinovată. Cel puțin se abținuse să cerceteze singură mai departe.

Până a terminat ea de vorbit, Claude murea deja de curiozitate.

— Și-acum ce facem?

— Ar trebui să-l ducem jos, la domnul Babenko. El s-ar putea să aibă niște instrumente cu care să scoată ce e acolo fără să strice hârtia sau bastonul.

În timp ce coborau scările, Sadie și-a luat inima în dinți și i-a spus:

— Claude, aș vrea să-mi cer scuze pentru felul în care m-am purtat atunci după petrecerea de Crăciun. Am fost nepoliticoasă, și-mi pare rău.

Ei, uite că reușise să o spună. Apoi a așteptat ca el să înțeleagă ce voise să spună, să accepte apropierea bruscă pe care o creaseră vorbele ei.

— Și mie îmi pare rău, a început el, dregându-și vocea, că te-am repezit așa. Eram amândoi stresați de problemele colecției. Dar nu a fost frumos din partea mea. Îmi cer scuze.

— Ce zici, putem fi prieteni? l-a întrebat ea, aruncându-i o privire furișă.

— Mi-ar plăcea foarte mult.

Sadie a simțit că i s-a luat o greutate de pe suflet despre care nu-și dăduse seama până atunci că o apăsa. Ce prostie făcuse că nu purtase această discuție încă din ianuarie. Dar învăța. Învăța să fie clară, să spună ce crede fără să-și facă griji că nu ar avea dreptate sau că s-ar făcea de râs. Să-și susțină opiniile și să nu-și ceară scuze pentru asta.

În atelierul de la subsol, domnul Babenko s-a lăsat antrenat cu un entuziasm prudent și a găsit o pensetă cu vârfuri de cauciuc ce nu puteau să rupă hârtia.

— Ce-ar fi să fie doar o listă veche de cumpărături? a glumit Claude.

— Nu m-ar mira de loc, a spus Sadie. Ultima glumă a Laurei Lyons.

Hârtia a ieşit în fine şi, în timp ce Sadie îşi ţinea respiraţia, domnul Babenko a desfăşurat-o cu mare grijă, fixând-o cu nişte greutăţi la colţuri. Hârtia se îngălbenise, dar nu se rupsese. Sadie a recunoscut semnătura Laurei în josul paginii. Nu era deloc o listă de cumpărături.

Hârtia era acoperită cu un scris mărunt de tot şi purta o dată destul de apropiată de ziua morţii ei.

„Într-un lift întunecos, nefolosit, din apartamentul administratorului Bibliotecii Publice din New York, se află o carte prețioasă de Edgar Alan Poe. Deși soțul meu și-a asumat responsabilitatea pentru dispariția ei, sinucigându-se apoi, adevăratul hoț este fiul meu. Iar eu voi face tot ce-mi stă în putință să-l apăr, așa că, atât timp cât băiatul meu este în viață, nu am să suflu nici un cuvânt nimănui. Totuși nu pot să rabd gândul ca această carte să fie pierdută pe vecie, și scriu aceste lucruri ca să-mi ispășesc o parte din păcatul groaznic de a fi păstrat un secret atât de mare, care m-a apăsat nespus de mult. Sper că într-o bună zi se va afla adevărul și cartea va putea fi salvată.“

Deci vinovat de fapta din 1914 era fiul Laurei Lyons – Harry, unchiul lui Sadie –, nu bunicul ei. În acel bilet, Laura explica cum a început totul, atunci când Harry a pus pe foc manuscrisul tatălui său – o carte la care acesta lucrase ani de zile, dar că era, de fapt, vina ei, căci acțiunile ei au stârnit această avalanșă de nenorociri.

Cartea arsă… nu era vorba de vreun manuscris rar, ci de unul nepublicat.

Atât timp cât băiatul meu este în viaţă, nu am să suflu nici un cuvânt nimănui, scrisese Laura.

Dar unchiul Harry murise în adolescenţă de febră tifoidă. Cel puţin asta le spusese Pearl lui Sadie şi Lonnie. Sau Laura o minţise pe fiica ei pentru a o rupe cu trecutul înainte de mutarea lor în Europa? Sadie simţea că i se învârte capul.

— Trebuie să punem şi asta în expoziţie? a spus Claude. Nu e prea târziu?

— Pentru catalog, e clar că e prea târziu.

— Dar ce-ar fi dacă am introduce o notiţă volantă în catalog, aşa cum se face în programele de teatru când au o dublură la distribuţie?

— Ce idee grozavă, a exclamat Sadie, pocnind din degete. Du tu astea sus şi pune-le la loc cu grijă în vitrină şi eu o să fac textul pentru notiţă când mă întorc.

— Dar unde pleci?

— Să capăt nişte răspunsuri.

*

Expoziţia s-a deschis cu mare tam-tam, cu recenzii strălucite în toate ziarele naţionale şi chiar cu o apariţie în programul de ştiri al CBS – *60 Minutes* – în care Sadie a vorbit despre importanţa cărţilor şi, cu permisiunea domnului Hooper, despre toată întâmplarea cu furturile de cărţi şi legătura ei de familie cu Laura Lyons. Povestea era atât de senzaţională, încât domnului Hooper nu i-a mai păsat de mediatizarea excesivă, mai ales că zilnic se formau cozi la intrarea în expoziţie şi tot mai multă lume se oferea săptămână de săptămână să facă donaţii pentru a sprijini colecţia. În programul de televiziune, Sadie i-a spus ziaristei Lesley Stahl că, într-un anume fel, furturile acelea au readus cărţile la viaţă, devenind subiect al discuţiilor curente, în loc să rămână nişte obiecte neînsufleţite din arhivele istorice. Iar ziaristei se pare că i-a plăcut această explicaţie.

La recepţia de după vernisaj, după ce a primit felicitările colegilor, Sadie s-a retras într-un colţ, să privească mulţimea. Directorul însoţea câţiva membri ai consiliului de conducere, arătându-le exponatele în timp ce, mai încolo, Lonnie, LuAnn şi Valentina priveau absorbiţi vitrina cu bastonul

Laurei Lyons, iar Lonnie îi explica cu înflăcărare Valentinei povestea ascunzătoarei, iar fata rămăsese cu ochii larg deschişi de mirare.

— Salut!

S-a întors şi l-a văzut pe Nick în pragul uşii, cu două pahare de şampanie. Era îmbrăcat într-un costum negru, cu o cravată bleumarin care i se asorta cu culoarea ochilor.

— Vrei să vii puţin?

L-a urmat în hol, printre chelnerii care treceau cu tăvi cu mâncare pentru oaspeţii adunaţi în Rotonda McGraw.

Nick i-a dat un pahar şi, arătând spre pictura murală de pe tavan, a întrebat:

— Cine e tipul ăla zdravăn cu scânteile-alea?

— Ar trebui să fie Prometeu, cel care a furat focul de la Zeus şi l-a dat omenirii.

— Viteaz, tipul!

— Zeus a fost de altă părere şi l-a pedepsit pe veci. L-a legat cu lanţuri de o stâncă şi a pus o pasăre să-i ciugulească ficatul… sau ceva de genul ăsta.

— Mă bucur că pictorul s-a hotărât să treacă peste partea a doua a poveştii, a spus el, cutremurându-se, nu cred c-aş fi putut înghiţi imaginea.

— Probabil că nici vizitatorii bibliotecii n-ar fi fost prea bucuroşi s-o vadă. Căci nu acesta e mesajul pe care vrem să-l transmitem.

— Deşi poate i-ar descuraja pe alţii să mai fure cărţi.

— Bună idee!

— L-am văzut pe director mai devreme, a continuat Nick, arătând cu capul spre Sala de expoziţie, plutea pur şi simplu de bucurie. Bravo, Sadie, ai reuşit!

— Cu contribuţia întregii echipe, şi a ta, desigur.

Privirile li s-au întâlnit şi nici unul nu şi-a ferit ochii.

Sadie s-a gândit ce opţiuni avea: să-l respingă, aşa cum făcuse cu Claude, şi să se ferească din calea răului, sau să se arunce cu capul înainte, să-l curteze şi să-şi îngăduie se lase curtată ca să se trezească, până la urmă, rănită şi trădată. Laura Lyons îşi asumase acest risc cu Amelia Potter. După ce pierduse mult mai mult decât Sadie, fusese în stare să-şi deschidă sufletul şi să iubească din nou pe cineva. Sadie era convinsă că putea face şi ea la

fel. Viitorul era în mâinile ei, o carte ce aştepta să fie scrisă. Cum avea să-i umple paginile era în totalitate alegerea ei.

— Sadie, mâine seară la Village Vanguard[57] e o…

— Da, mi-ar plăcea să merg…

— Dar nu vrei să ştii despre ce e vorba? a întrebat-o el, râzând.

— Orice-ar fi, e muzică şi eşti tu. O combinaţie reuşită.

— Amândoi suntem o combinaţie reuşită, Sadie. Să nu uiţi asta.

Chipul i s-a animat cu o lumină copilărească, radiind dinăuntru, iar lui Sadie i-a tresărit inima. Îi părea rău că nu are un aparat de fotografiat la îndemână ca să-i prindă expresia.

— O să ne distrăm de minune, crede-mă! Apropo, ce-ai mai făcut cu cercetările tale despre trecutul lui Robin?

Ea i-a povestit pe scurt, fără prea multe amănunte, strădaniile ei de a descoperi legătura dintre Robin şi bibliotecă, dar nu era dispusă să-i dezvăluie nimic deocamdată. Avea să-i spună de îndată ce găsea o dovadă.

— Sunt pe-aproape, sunt sigură.

Chiar în acel moment domnul Hooper împreună cu ceilalţi invitaţi au intrat în Rotondă şi cineva a lovit uşor un pahar de şampanie cu linguriţa ca să se facă linişte. În timp ce începeau discursurile, Sadie şi Nick au rămas unul lângă celălalt, cu braţele atingându-li-se.

*

Lui Sadie i s-a permis să depună mărturie înainte de anunţarea sentinţei lui Robin, despre care avocaţii credeau că nu va fi mai mare de doi ani şi jumătate, cel mult trei.

— N-are rost să ai emoţii, o să te descurci de minune, a încurajat-o Nick când s-au aşezat în sala de judecată.

Venise nu numai ca să-i fie alături lui Sadie, dar şi ca să păzească cutia mare pe care ea o ţinea în poală, deşi era loc suficient pe bancheta de lângă ea. De data aceasta, Sadie nu mai dorea să rişte nimic.

Au văzut-o pe Robin adusă sub escortă, purtând un costum gri închis. Îi crescuse părul şi chipul îi era parţial ascuns de şuviţe lungi.

— Vă rugăm să vă ridicaţi în picioare!

Judecătorul Kiernan a intrat pe uşa din spatele scaunului său, s-a aşezat şi

i-a făcut semn grefierului să înceapă. Mai întâi a luat cuvântul procurorul, urmat de avocatul lui Robin și, în cele din urmă, judecătorul a chemat-o pe Sadie.

Ținând strâns cutia în mâini de parcă ar fi fost un colac de salvare, Sadie i-a aruncat o privire dură și îndelungă lui Robin, neauzind întrebarea judecătorului.

— Doamna Donovan?

— A, da, sigur… m-am prezentat aici ca să cer majorarea pedepsei.

Așa o învățase procurorul să spună, adică să ceară instanței să se gândească la o pedeapsă mai aspră ca de obicei.

— Puteți începe.

— Deși până la urmă s-au recuperat toate obiectele, cred că este important să se dea o lecție și altor hoți care s-ar gândi să săvârșească fapte asemănătoare.

— Sentința este calculată în funcție de valoarea obiectelor furate. Vreți să spuneți că nu e bine? a întrebat-o judecătorul.

— Problema unui astfel de calcul este că valoarea unei cărți rare nu e fixă, fluctuează. Aceste obiecte datează de ani, de secole întregi, și perspectiva de calcul se schimbă în timp. De exemplu, valoarea registrelor cu evidențele vânzărilor de sclavi din secolul al XIX-lea era considerată neînsemnată cu o sută de ani în urmă. Acum, ele au devenit obiecte rare, aparținând unei epoci care necesită să fie explorată în continuare. Valoarea lor a crescut pentru că opinia societății despre ele, precum și faptele istorice pe care le reprezintă au evoluat. Ceea ce a furat domnișoara Larkin nu reprezintă doar un anume număr de pagini care valorează o sumă fixă de bani, ci părți din istoria și cultura occidentală, care au o influență covârșitoare asupra cercetării științifice. Pierderea unor astfel de obiecte afectează evoluția omenirii și a civilizației.

Și-a aruncat privirile spre Nick, al cărui chip arbora o expresie chinuită. Poate că exagerase hiperbola de la sfârșit, dar când s-a uitat înspre judecător, l-a văzut aplecat în față, ascultând cu atenție.

— Continuați, doamnă Donovan.

— Ca să-i împiedicăm și pe alții de felul domnișoarei Larkin să le fure, o soluție ar fi să le păstrăm sub lacăt. Dar noi avem convingerea că

accesibilitatea lor generează noi moduri de gândire. Aceasta înseamnă că toate cărţile din bibliotecă trebuie puse la dispoziţia oamenilor de bună-credinţă care ni le cer şi le folosesc pentru a spori cunoaşterea şi cercetarea ştiinţifică. Oricât de mult am vrea să le protejăm, nu le putem ţine ascunse. Aş putea să vă arăt ceva? a întrebat ea, după o pauză.

Grefierul i-a făcut semn să aşeze cutia pe masa din faţa judecătorului. Sadie şi-a scos mănuşile albe din geantă şi şi le-a pus meticulos, ca să atragă atenţia – asta fusese ideea lui Claude, inteligentă idee! –, după care a ridicat capacul şi a scos *First Folio*-ul. L-a deschis încet la pagina de titlu.

— Nu văd bine de aici, staţi aşa! Vin eu acolo.

Într-o clipită, judecătorul a coborât lângă ea. Sadie i-a arătat pagina care fusese tăiată, explicând că acea carte nu va mai fi niciodată la fel, că pagina de titlu era acum în mare pericol, căci fusese dislocată de la locul ei din cotor.

Apoi a scos din cutie jurnalul Virginei Woolf şi l-a deschis la ultima notare.

— Vedeţi fisura aceasta? Ea nu a existat înainte. Paginile sunt fragile şi nu pot fi mânuite cu brutalitate. Cu timpul, toată această secţiune se poate pierde.

Judecătorul a clătinat din cap.

— Şi acesta este ultima pagină pe care a scris-o ea vreodată, nu-i aşa?

— Da, aşa credem.

— Vă mulţumesc pentru această informaţie, doamnă Donovan.

Ar mai fi avut multe de spus, dar s-a dus înapoi, la locul ei. Sesiunea s-a suspendat, fiind reluată după prânz. Sadie era prea emoţionată ca să poată mânca ceva.

Judecătorul şi-a dres vocea şi a început:

— Secţiunea 5K2.0 din codul de procedură admite o abatere atunci când există circumstanţe agravante sau diminuante care să nu fi fost luate în considerare de către Sentencing Comission[58] atunci când a formulat normele. Paguba nepecuniară produsă de Robin Larkin reprezintă o astfel de circumstanţă agravantă. Prin urmare, se cuvine o majorare a pedepsei. Şi pe drept cuvânt, speţa aceasta conduce la această concluzie.

Toţi cei din sală au izbucnit în aplauze şi urale, dar grefierul i-a chemat la

ordine. Judecătorul a continuat:

— Robin Larkin sunteţi condamnată la cinci ani de închisoare, trei ani eliberare condiţionată, trei sute de zile de muncă în folosul comunităţii într-un program de alfabetizare a adulţilor, împreună cu obligaţia de a plăti daune integrale Bibliotecii Publice din New York.

— Bravo! a exclamat Nick, strângând-o în braţe pe Sadie.

— Am reuşit împreună!

Robin nu s-a clintit de pe scaun, dar şi-a răsucit capul spre ei. Sadie se aştepta să o vadă strâmbându-se sau aruncându-le priviri mânioase, dar ea privea de fapt dincolo de ei cu o expresie absentă pe chip.

Ciudat.

Paznicii din sala de judecată au condus-o afară şi după ieşirea judecătorului, lumea a început să se ridice şi să iasă. Sadie s-a întors. Oare la ce se uitase Robin?

Pe rândul cel mai din spate, ascuns după grămada de reporteri, se afla un bătrân cu o barbă deasă, cenuşie, şi ochelari rotunzi, de parcă ar fi venit din alte vremuri. Toţi ceilalţi alunecau în jurul ei, doar bărbatul acela rămânea neclintit, în faţa ochilor ei. I-a dat cutia lui Nick şi i-a spus că avea să vină şi ea în oraş mai târziu.

— Vezi să nu o uiţi în taxi, te rog.

— Uite cine vorbeşte! a exclamat el, sărutând-o. Te asigur că o să ajungă în cea mai mare siguranţă. O să i-o dau direct lui Claude.

După plecarea lui Nick, Sadie s-a apropiat de bătrân încet, cu băgare de seamă, de parcă i-ar fi fost frică nu se facă nevăzut.

— Aţi venit!

L-a privit cu atenţie. Avea pielea feţei pătată şi pleoapele căzute. Totuşi din profil semăna cu ea, aveau acelaşi nas şi bărbie.

El şi-a ridicat ochii spre ea. Trupul îi tremura uşor.

— Te-ai descurcat foarte bine acolo. Mi s-a părut… remarcabil să te ascult.

— Mulţumesc, unchiule Harry.

S-au privit îndelung, neştiind ce să spună sau să facă în continuare. Sadie era fascinată şi speriată în acelaşi timp. Îl găsise.

— Semeni mult cu mama mea, a spus el.

— Aşa îmi spunea şi mama, în puţinele dăţi când o pomenea.

— Draga noastră Pearl! Îţi mulţumesc că m-ai anunţat că s-a prăpădit.

Sadie s-a aşezat lângă el. O vreme n-au spus nimic, apoi el a apucat-o de mână, strângând-o surprinzător de tare.

— Sper că s-a stins liniştită…

— Da. Îmi pare rău că a trebuit să afli aşa… printr-o scrisoare.

Sadie expediase scrisoarea pe adresa unui anticariat ascuns în munţii din Berkshires, Massachusetts, neştiind dacă era bine ce făcea. Pusese şi numărul ei de telefon şi, de atunci încolo îşi verifica nerăbdătoare mesajele de pe robotul telefonic fără nici un rezultat. În ultimele câteva zile se hotărâse că, dacă nu primea nici un răspuns de la el până la urmă, avea să-l roage pe Nick să meargă cu ea până acolo, şi să se prezinte personal. Dar nu fusese nevoie.

— De unde ai ştiut cum să dai de mine?

Sadie i-a povestit cum găsise biletul ascuns al Laurei, ceea ce însemna că el mai era încă în viaţă la moartea mamei sale.

— După spusele Laurei, dumneata erai singura persoană implicată în toată povestea asta care mai ştia de existenţa lifturilor de cărţi. Numai dumneata puteai să fii legătura cu Robin. Am încercat să găsesc un Harold Lyons, dar e un nume prea obişnuit, şi nu am putut da de tine. Şi chiar dacă aş fi putut, tot degeaba… căci, după cum se vede, ţi-ai schimbat numele.

— Ai dreptate. L-am schimbat cu Merril. Aveam nevoie să trag o linie şi să o iau de la capăt, când am plecat din New York.

— Am găsit răspunsul când am cerut numele librăriei unde a lucrat Robin în adolescenţă. Mi-a sărit în ochi.

— Lion Books, a rostit Harry, zâmbind. Cred că nu m-am putut abţine să nu păstrez o urmă a familiei mele.

— Aşa că am expediat scrisoarea şi am sperat… şi iată-te aici.

Descoperirea fratelui pierdut al lui Pearl, aşa de curând după moartea ei, îi frângea inima. Bucuria că el se afla încă în viaţă era umbrită de deceniile în care el dispăruse – o alegere pe care ea nu o înţelegea nici în ruptul capului. După toate întâmplările prin care trecuseră mama şi sora sa, de ce se înstrăinase? Sadie nu-şi putea închipui că ar fi lăsat-o sufletul să-i părăsească pe Lonnie, pe LuAnn şi pe Valentina.

— Dar de ce ai stat de-o parte atât de mult? l-a întrebat ea în cele din urmă.

În timp ce sala de judecată se golea, bătrânul îi povestea despre găşti şi cărţi furate, despre un oraş atât de diferit de cel în care se aflau.

— La început mi-a fost prea frică să mă întorc acasă şi, până când mi-am dat seama că trebuia să-mi asum ceea ce făcusem, Paddy Roşcovanul – şeful găştii – mi-a ameninţat familia dacă nu aveam să fur mai departe cărţi pentru el. Era un tip carismatic, periculos, care mă luase sub aripa lui şi apoi îmi spunea tot felul de minciuni ca să mă ţină sub control. Nu-mi plăcea că din pricina lui ne despărţisem, că nu puteam să îndrept ceea ce făcusem, dar nu credeam că am o altă ieşire. Când eşti mic, lumea ţi se pare mare, iar eu nu ştiam ce e adevărat şi ce nu e aşa. Nu vedeam decât pericolul şi nu puteam să găsesc o scăpare. Şi după ce am aflat că tata şi-a pus capăt zilelor, nu m-am mai putut întoarce acasă. N-o să uit niciodată chipul mamei. Lor le era mult mai bine fără mine. Nu era nici o cale de întoarcere.

Sadie îl privea, neştiind ce să facă şi nici ce să spună, în timp ce el se ştergea uşor la ochi cu o batistă.

— Şi cum ai scăpat în cele din urmă? l-a întrebat ea într-un târziu.

— La un moment dat, după câţiva ani, poliţia a făcut o razie în locul unde ne ascundeam şi ne-am împrăştiat. Mi-am dat seama că aia era ocazia mea… aşa că am făcut autostopul şi-am plecat din oraş. Camionul mergea spre nord, ceea ce-mi convenea, aş fi mers oriunde n-aş fi putut să fiu găsit. Cum nu mă pricepeam la nimic altceva decât la cărţi, m-am angajat la o librărie, lucrând ca vânzător, apoi am preluat magazinul când a murit patronul.

— Şi-n tot timpul ăsta nu te-ai gândit să le dai de ştire?

— Nu, mi-a fost prea ruşine. Am citit despre succesul literar al mamei la Londra şi m-am bucurat pentru ea. Altă dată, când am fost la New York, la o conferinţă a librarilor, am căutat-o pe Pearl în cartea de telefon şi m-am dus să-i văd casa. Am văzut-o ieşind cu voi de mână. Mi-a fost de-ajuns. Nu puteam să dau buzna peste voi. Îmi închipuiam că Pearl mă ura. Apoi, am încercat să compensez răul pe care l-am făcut angajând tineri din categorii defavorizate ca ucenici în librărie. Majoritatea nu aveau nici un interes pentru cărţi, dar Robin a fost altfel.

I-a rostit numele încetişor, cu drag, dovedind că avea o slăbiciune pentru ea.

— A avut o copilărie groaznică şi şi-a înecat amarul în lectură de la o vârstă fragedă. Spunea că datorită cărţilor a rămas întreagă la minte. Într-o zi era foarte tristă pentru că-i era dor de sora ei, ceea ce m-a făcut şi pe mine să-mi fie dor de sora mea, aşa că am început s-o amuz cu poveşti despre cum e să trăieşti într-o mare bibliotecă, unde ne jucam baschet în sălile uriaşe, folosind cărţile pe post de porţi până când am fost prinşi şi certaţi, despre lifturile secrete care te puteau duce în locuri îndepărtate şi ascunse. Robin nu m-a crezut, aşa că i-am arătat un articol vechi despre viaţa familiei noastre pe care-l descoperisem la biblioteca din satul nostru.

— Şi-aşa ne-am apropiat… Robin se simţea vinovată că sora ei trăia în altă parte, la o familie străină, că fuseseră despărţite, iar eu i-am spus că o înţeleg, căci îmi pierdusem şi eu sora. Probabil că din discuţiile noastre a dedus o parte din amărăciunea mea că mama şi Pearl nu m-au luat şi pe mine când au plecat în Anglia, că Pearl nu a încercat niciodată să mă caute după ce a revenit. În fiecare seară, după ce închideam anticariatul, Robin îmi cerea să-i mai povestesc şi aşa, tot povestind, mi-a trecut amărăciunea încetul cu încetul. Mi-am dat seama că puteam şi eu să le fi căutat, dar hotărâsem să nu o fac.

El s-a oprit, cu privirile aţintite la pupitrul apărării.

— Odată chiar am făcut prostia să-i povestesc lui Robin despre *Tamerlan*. I-am spus că nu fusese descoperit niciodată şi că se afla probabil în grija surorii mele, Pearl.

Asta a determinat-o pe Robin să o caute pe Pearl. După ce scăpase de cel de al doilea soţ, ea îşi reluase numele de fată. Sadie îşi amintea că pomenise ceva despre faptul că propria mamă ar fi fost foarte mulţumită. Cu ceea ce aflase din articolul de ziar, nu i-ar fi fost greu să caute adresa lui Pearl Lyons în cartea de telefon, aşa cum făcuse şi Harry, şi să înceapă să-i urmărească familia.

— La început, Robin era o fată cuminte, a urmat Harry. Deşteaptă, avidă de cunoştinţe. Era înnebunită după Shakespeare şi eu îi citeam sonetele cu glas tare, aşa cum îmi citise şi mie mama.

Sadie s-a gândit la pagina aceea din *First Folio*. Chiar fusese un fel de

trofeu sentimental. Dar nu putea să simtă nici un fel de înţelegere pentru femeia care pusese viaţa Valentinei în pericol.

— Robin nu a fost nevoită să fure, asta a fost hotărârea ei.

El a amuţit, ca şi cum efortul de a povesti îl secătuise de cuvinte. Când a vorbit din nou în cele din urmă, a şoptit înlăcrimat:

— Nu pot să nu mă gândesc că spunându-i acele poveşti, i-am transferat propria suferinţă ei, care se simţea şi ea părăsită şi uitată, şi asta a ros-o şi s-a prefăcut în ceva oribil. Amândoi suntem de vină. Nu Robin, ci eu ar trebui să merg la închisoare.

Sadie a rămas tăcută o vreme, copleşită de propria amărăciune. În cele din urmă, şi-a trecut braţul pe după umerii lui. Ce ciudat… părea mai înclinată să-l ierte pe unchiul ei decât pe Robin, deşi amândoi făcuseră fapte îngrozitoare. Totuşi Harry încercase să-şi ispăşească faptele, sădind dragostea de lectură în sufletele clienţilor anticariatului său şi ale copiilor din medii defavorizate, în timp ce Robin a îngăduit ca lectura să-i producă o bucurie, dar după aceea s-a avântat într-o serie de acte reprobabile, care nu făceau decât să le răpească altora şansa de-a resimţi aceeaşi bucurie. Clipă de clipă, deciziile le-au aparţinut doar lor. Nici unul nu era fără prihană.

— Eu sunt de vină pentru toate astea, a spus Harry cu chipul încreţit de plâns. Pentru tot ce s-a întâmplat.

— Dar erai un copil, s-a pomenit Sadie spunând, nevenindu-i să creadă că încerca să-l aline chiar pe cel ce furase primul cărţile.

Dar era adevărat, spre deosebire de Robin, el fusese copil.

— A fost o porcărie! a spus el, bătând-o uşor pe mână. Dar tu… ce minunăţie eşti! Ia spune-mi, cum merge expoziţia ta?

— Destul de bine.

De fapt, chiar cu câteva zile mai devreme, fusese numită curator principal, după care ea şi Nick au sărbătorit mergând la operă într-o seară, oprindu-se în dreptul fântânii de la Lincoln Centre pentru un sărut lung, minunat.

— Îmi pare rău pentru tot ce s-a întâmplat. Regret imens că au fost distruse cărţile. Eu mi-am trăit toată viaţa încercând să plătesc pentru tot ce am făcut atunci, mai demult. Dar totul a fost în van.

— Ba nu. Procesul acesta a fost important. Judecătorul a luat o atitudine

şi de-acum încolo toţi hoţii de cărţi vor fi traşi la răspundere. A trebuit ceva timp, dar am produs o schimbare.

El a încuviinţat din cap, cu chipul la fel de întristat.

Ura ce mocnea în sufletul lui Sadie încă de la dispariţia primei cărţi începea în fine să se risipească pe măsură ce secretele mai multor generaţii ale familiei Lyons ieşeau la iveală, asemenea unei panglici de maşină de scris desfăşurate de pe mosor.

— Unchiule Harry, ai mai fost vreodată la bibliotecă de-atunci?

— Nu, n-aş putea îndura, a răspuns el, scuturând din cap.

— Poate că e timpul s-o faci. Dacă tot eşti aici, mi-ar plăcea să treci să vezi expoziţia. Te-aş putea conduce chiar eu. Sunt convinsă că şi fratele meu, şi soţia lui, şi fiica lor ar vrea să te cunoască.

— Eşti sigură?

— Da, cu siguranţă. Dumneata eşti veriga care ne-a lipsit tot timpul, legătura pe care am tot căutat-o între mama şi bunica. Aş avea atâtea să te întreb, dacă nu te superi. Să aflu toate poveştile pe care nu le-am ştiut vreodată. O să vrei să ni le spui şi nouă… mie şi lui Lonnie? Haide, ce-ar fi să vii mâine la patru?

— Sigur că da, am să vin. O să fie o onoare pentru mine. Rămâne pe mâine la patru atunci.

Ea s-a ridicat, despărţindu-se greu de omul acela. Nerăbdătoare să afle mai multe în zilele următoare.

Cu toate acestea, alte întrebări rămâneau fără răspuns. Ce-a fost în sufletul Laurei Lyons când s-a mutat în altă ţară, lăsându-şi copilul în urmă, şi a început o viaţă nouă? Scrisoare ei conţinea doar o infimă parte din ceea ce simţise, frământarea şi durerea răzbătând din fiecare cuvânt, din fiecare expresie aleasă cu mare grijă. Era o mărturie inestimabilă de istorie literară, recuperată şi adăpostită acum cu grijă între zidurile bibliotecii. Şi în acelaşi timp o moştenire nepreţuită a istoriei personale a lui Sadie. Era recunoscătoare să afle ceva despre bunica ei extraordinară, care şi-a asumat riscuri şi şi-a urmat idealurile la care ţinea, în ciuda oprobriului social. Poate că Sadie nu întâmpinase tot atâtea obstacole, dar se gândea cu mândrie că reuşise să-şi înfrângă spaima şi călca pe urmele bunicii sale.

Ca şi Laura, Sadie îşi iubea munca cu toată inima şi tot ca ea găsise şi se

îndrăgostise de cineva care îşi urma cariera cu aceeaşi pasiune. După toată nesiguranţa din ultimele câteva luni, Sadie s-a simţit eliberată, în fine. Era liberă să-l iubească pe bărbatul chipeş, zdravăn care o abordase în Sala de lectură cu mai multe luni în urmă, era liberă să-şi urmeze drumul de curator, protector și promotor al Colecției Berg. S-a uitat la ceas.

Era cazul să se întoarcă în oraş, să se ducă înapoi la bibliotecă, înapoi acasă.

---

57. Club de jazz celebru din Greenwich Village, New York. A fost inaugurat în 1935. Astăzi este cel mai vechi club de jazz din New York.

58. Sentencing Comission este o agenție independentă ce ține de ramura juridică a guvernului american, creată de Congres în 1984 cu scopul de a reduce disparitățile dintre sentințe și pentru a promova sentințe proporționale. (N. red.)

Nota autoarei

Deși îmi place nespus de mult să studiez în amănunt orice clădire istorică despre care scriu, poveștile și personajele sunt imaginate, iar în această carte mai ales mi-am luat multe libertăți legate de măsurile de securitate și de procedurile organizaționale ale Bibliotecii Publice din New York. De peste o sută de ani, această Mecca literară atât de îndrăgită a reprezentat un stâlp al orașului și a fost un rai pentru cititori, drept pentru care sunt foarte recunoscătoare. Totuși, apartamentul cu șapte încăperi din interiorul bibliotecii există cu adevărat și, timp de treizeci de ani, a fost locuința administratorului John H. Fedeler Sr., a soției și a celor trei copii ai săi. Familia despre care am scris în această carte este rodul imaginației mele, nu am găsit-o în nici un document istoric.

În procesul de documentare, mi-au fost de mare ajutor câteva cărți, printre care: *The New York Public Library: The Architecture and Decoration of the Stephen A. Schwarzman Building* de Henry Hope Reed și Francis Morrone, *Pulitzer's School: Columbia Univeristy's School of Journalism, 1903–2003* de James Boylan, *American Modern: Bohemian New York and the Creation of a New Century* de Christine Stansell, *The Book Thief* și *Thieves of Books*, ambele de Travis McDade, *Fighting for Life* de S. Josephine Baker, *Radical Feminists of Heterodoxy* de Judith Schwarz, *Brothers: the Origin of the Henry W. and Albert A. Berg Collection* de Lola L. Szladits, *Top Cats: The Life and Times of the New York Public Library Lions* de Susan G. Larkin, *The Story Collector* de Kristin O'Donnel Tubb și *Trezirea la viață* de Kate Chopin. Cartea *Survining Spinsterhood* a fost inspirată de cartea lui Marjorie Hillis *Live Alone and Like It* (nu m-am putut abține și am inclus două dintre capitolele intitulate atât de potrivit: „Rafinament solitar" și „Plăcerile patului de o singură persoană"); articolul lui Inez Haynes Gillmorre, citat în roman, a fost publicat prima dată în

numărul din luna aprilie 1912 al revistei *Harper's Bazaar.* Dacă doriţi să aflaţi mai multe despre furturile din biblioteca Universităţii Columbia din care mi-am inspirat povestea, vă recomand „Picking Up the Pieces“ de Jean W. Ashton din volumul *The Strategic Stewardship of Cultural Resources: To Preserve and Protect,* îngrijit de Andrea T. Merrill.

Mulțumiri

Stephanie Lieberman, îți mulțumesc pentru înțelegerea profundă și sprijinul tău. Lui Stephanie Kelly îi mulțumesc că este un redactor ingenios – e o mare ușurare să știu că amândouă sunteți alături de mine. Mulțumiri lui Kathleen Carter, John Parsley, Christine Ball, Amanda Walker, Alice Dalrymple, Becky Odell, Stephanie Cooper, Natalie Church, Christopher Lin, Lexy Cassola, Nikki Terry, Liz Van Hoose, Adam Hobbins și Molly Steinblatt.

Le sunt recunoscătoare tuturor celor care mi-au împărtășit din cunoștințele lor cât timp m-am documentat pentru această carte, printre care: Jean Ashton, Andrew Alpern, Francis Morrone, Hope Tarr, Kristin O'Donnell Tubb, George Bixby și Marion și Sue Panzer. Le rămân îndatorată lui Melanie Locay, Matthew Kirby, Carolyn Vega și lui Keith Glutting de la Biblioteca Publică din New York. Greg Wands, îți sunt recunoscătoare pentru toată dragostea, sfaturile și încurajările tale.

În cele din urmă, un semn de uriașă mulțumire pentru familia și prietenii mei, precum și colegilor mei scriitori și cititorilor care au transformat această călătorie într-o mare bucurie.